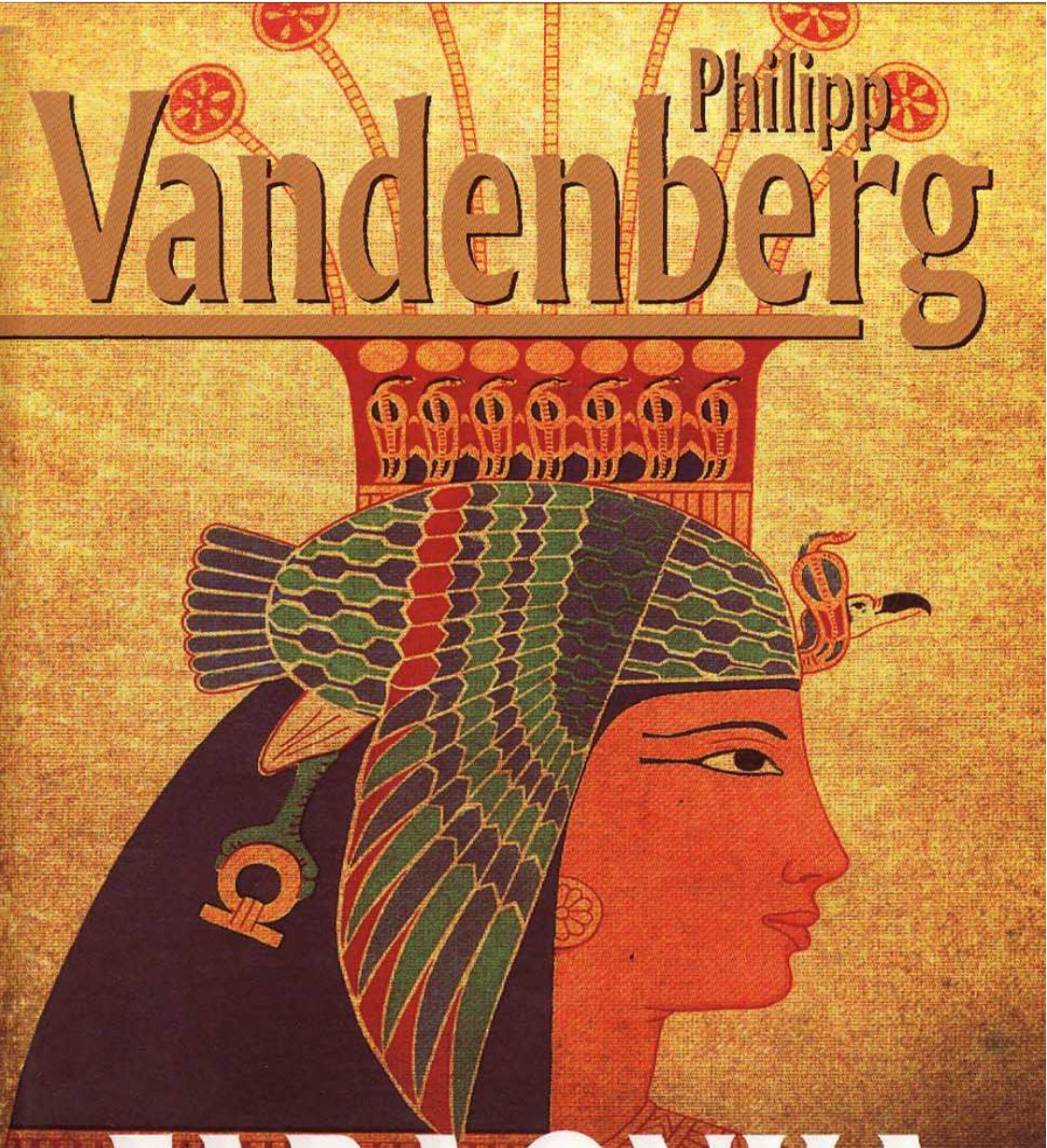
Philipp Vandenberg

FARAONKA

Ze života královny Hatšepsut

KNIŽNÍ KLUB

Philipp

Vandenberg

FARAONKA

Ze života královny Hatšepsut

KNIŽNÍ KLUB

Philipp Vandenberg DIE PHARAONIN

Copyright © 2008 by Verlagsgruppe Lübbe GmbH & Co. KG, Bergisch Gladbach

Alle Rechte vorbehalten

Translation © 2008 by Jana Pecharová

Jacket design © 2008 by Ivan Brůha

Czech edition © 2008 by Euromedia Group, k. s.

978-80-242-2061-1

KAPITOLA 1

Černý otrok Nehsi se v šumícím rákosí opíral do bidla a odstrkoval papyrusový člun s vysokým zobákem. Jeho tělo, oděné jen zářivě žlutou bederní rouškou, se lesklo ve slunci jako temné kameny v peřejích Nilu a vyzařovalo sílu. U jeho nohou ležela Hatšepsut, jednu ruku nořila do vody a dotýkala se lotosových květů ležících na tyrkysové hladině. Tu a tam pozvedla zářivé rostliny a ty pak s plesknutím sklouzly zpátky do vody. Před ní klečela služka, stejně jako princezna téměř dítě, s pučícími ňadry a nahá až na modročervenou čelenku ve vlasech. Vějířem z pštrosích per se snažila ochránit panovnici před slunečními paprsky.

„Chvalme Amona-Re," prohlásila Hatšepsut a zkřížila ruce za hlavou. „Slavme tento den jako svátek Opeta. Natři mi na nos balzám a libou vůni a kolem krku mi dej věnce z lotosu a květů rajských jablíček."

Malá služka se usmála, odložila hebká pštrosí pera a otevřela kazetu z černého ebenového dřeva zdobenou zlatem, kterou měla princezna vždycky při sobě. Hatšepsut byla ješitná jako všechny dívky jejího věku, a přece se od nich lišila: jako dcera faraona Thutmose mohla své ješitnosti plně vyhovět. Mohla si nechat zarámovat oči voňavou pastou z černé břidlice, protáhnout dlouhé vodorovné čáry přes koutky očí a rozjasnit tvář miniem, což působilo téměř frivolně, protože to napodobovalo vzezření boha Usira.

Z pobřežní houštiny rozčileně vzlétly divoké husy, které se ve vzduchu srovnaly do klínového hejna a zamířily směrem k západu, přes Nil k žhnoucím skalám Mrtvého pohoří. Hatšepsut je sledovala pohledem, ale ostré ranní světlo ji bolestivě oslňovalo. Když odvrátila hlavu, vykřikla. Úzkostně objala šlachovitou nohu Núbijce a zděšeně zírala na malou služku, která ležela před ní ve člunu mrtvá s otevřenýma očima. V levém prsu vězel šíp, tak hluboko, že z něho sotva ještě vyčnívala péra na konci. Z rány prýštila jasná krev a rozlévala se po rákosové rohoži ve člunu.

Na okamžik se zdál i Nehsi jako zasažený bleskem Amona, ale pak několika

ráznými záběry bidlem dostal člun ke břehu, vytáhl jeho vysoký zobák z vody a obrovskými skoky vyběhl po úbočí břehu.

Pohled na mrtvou dívku byl pro Hatšepsut nesnesitelný, a tak rychle opustila člun a následovala Núbijce. A vtom si uvědomila, že smrtelný šíp platil zřejmě spíš jí než služebné. Koneckonců bylo na dvoře faraona dost intrik kolem následnictví trůnu. Zdálo se, že nad rodem faraona Ahmose lpí kletba.

Hatšepsut se rozhodla schovat v houštině, což bylo jistě nejrozumnější. S tlukoucím srdcem naslouchala tisícerým zvukům v rákosí. Ustrašeně se rozhlížela, pak se schoulila na zemi a schovala hlavu mezi kolena.

Zpozorněla, když zaslechla Nehsiho silný hlas. S drsnými nadávkami hnal před sebou vytáhlého a hubeného mladíka, který v ruce držel mohutný luk a na bedrech se mu pohupoval toulec se šípy. Nakonec mladíka kopanci dostrkal na místo na břehu, kde byl člun princezny.

Hatšepsut se zvedla.

„Říká, že chtěl ulovit divoké husy!“ volal Nehsi z dálky a nakopl mladíka zezadu tak, že spadl na zem. A když se natáhl po luku, který při pádu upustil, skočil mu Nehsi na ruku. Mladík bolestí vykřikl.

„Ty čubčí synu, chtěl jsi zabít Hatšepsut, dědičku trůnu, dceru faraona!“ Popadl střelce za vlasy, zvedl mu hlavu a přistoupil těsně k němu. „Kdo tě najal, ty hyeno pouště? Jakou ti slíbili odměnu?“

Avšak mladík neodpovídal, jen bolestí křičel. Nehsi ho pustil teprve tehdy, když k němu přišla Hatšepsut a gestem mu přikázala, aby přestal. Mladík se zvedl.

Teď taky spatřil mrtvou dívku ve člunu, viděl krev, která jí prýštila z hrudi, a zděšeně ze sebe vypravil: „To jsem nechtěl, věřte mi, to jsem nechtěl!“

„Jak se jmenuješ ?“ zeptala se Hatšepsut.

Mladík se neodvážil pohlédnout na princeznu. Bosýma nohama neklidně hrabal v pobřežním písku. „Jsem Senenmut,“ odpověděl váhavě, „syn Ramosův, kterého faraon odměnil zlatem za statečnost, protože v boji proti Asiatům ukořistil tucet rukou.“

„Jsi ničema, kterého bude jeho počestný otec oplakávat! Tvou zohavenou mrtvolu pohodí do písku západní pouště, kde ji oklovou supi a ožerou šakalové!“ Nehsi chtěl znovu mladíka udeřit, ale Hatšepsut ho zadržela: „Nech ho mluvit! Rozsudek ještě nebyl vynesen!“

Senenmut si rukama zakryl tvář. Přes prsty hleděl na mrtvou dívku v bárce a otřásl se, jako by se chtěl zbavit zlého snu. „Tak mi přece věřte,“ vykoktal bezmocně, „to jsem nechtěl. Lovím divoké husy a obvykle mi přeje štěstí. Ale tenhle šíp zabloudil -při životě mého otce Ramose a mé matky Hatnefer přísahám...“

„Nech si své přísahy!“ přerušil ho Nehsi. „Jistě nepatřil tvůj šíp služebné, ale cílem tvé hanebné střely byla princezna!“

Nato padl Senenmut před Hatšepsut na kolena, hlavou tloukl do rudého písku a v slzách stkal: „Ach všemocná vládkyně věčné krásy, zlaté poupě! Jestli je to vůle Sutecha, boha všeho zlého, tak chci zemřít, protože tato dívka zahynula mou vinou. Avšak Hor je mým svědkem, že šíp, který vystřelil z mého luku, platil divoké huse.“

Hatšepsut vyzvala mladíka, aby se zvedl, a dlouho na něho beze slov hleděla. „Voláš Hora za svědka,“ prohlásila potom, „tedy dobrá, pak ať nebeský bůh rozhodne, jestli mluvil pravdu. Vyslechneme boží rozsudek. Ať promluví Hor!“

Sotva to princezna dořekla, popadl Nehsi mladíka za paži a odtáhl ho pryč.

Rudý mrak prachu z jihu ohlašoval příjezd posla na koni. Ten seskočil, ještě než hlasitým křikem zastavil zpěněného koně, a vrhl se na zem před dívku, která ho zvědavě sledovala.

„Zlaté poupě nebes, miláčku bohů, nejkrásnější mezi spanilými Egypta, dcero krále, Hatšepsut, slyš, jakou zvěst přináší Pennechebet, první a nejrychlejší mezi posly faraona!“

„Mluv!“ odvětila Hatšepsut blahosklonně a posel krále se zvedl. „Pán obou zemí, Vítězný býk, vyvolený boha Rea, Jeho Veličenstvo faraon Thutmose, milovaný Amonem, rozprášil jižní národy v písku jako vystrašené zajíce na okraji pouště. Faraon, kéž jeho království trvá jako říše Atumova, se nachází se svou flotilou na cestě do Vesetu, a on, mocný syn bohyně Nut,

která večer pohlcuje slunce a ráno ho znovu rodí, ti přinese kořist, nad kterou se bude tvé srdce smát a tvá hruď se bude chvět radostí."

Hatšepsut nadšeně zatleskala, bujně poskočila jako malá holčička z jedné nohy na druhou a zvolala: „Můj otec Thutmose, Silný býk, tě za tvou zprávu odmění!"

Třetího dne čtvrtého letního měsíce mesore se v jižní řece vynořily stožáry faraonovy flotily. Vlahý vítr nafukoval černé vlajky vítězství, které visely na stěžních. Jako oheň se ve Vesetu rozšířila zpráva o vítězném ukončení válečného tažení. Obchodníci a řemeslníci opustili stánky a dílny, ženy a matky slezly ze střech plochých domů, rychle si upravily vlasy a běžely i s dětmi směrem k Nilu, aby uvítaly své muže, statečné bojovníky Vesetu.

„Buď pozdraven synu Rea!" volaly vzrušeně. „Oko Rea spočívá na faraonovi!"

Přístaviště na východním břehu bylo plné hlučících a tlačících se lidí, celý Veset se zdál být na nohou. V obrovských tmavých mísách, které lemovaly břeh, plály rudé ohně. Lesknoucí se schody z temně zeleného mramoru vedly v rozmezí dvou délek vozu dolů k tyrkysové hladině Nilu.

Pronikavé údery bubnu a ostré fanfáry oznamovaly příchod stohlavé palácové stráže, obávaných mužů elitního oddílu faraona, kteří šípy, oštěpy a meči chránili jeho život a majetek. Divokými, hrozivými gesty razili cestu k přístavu pro krásnou královnu Ahmosu, princeznu Hatšepsut a její chůvu Satru, které s odstupem následovala Mutnofreta, jedna z vedlejších žen, a Thutmose, její syn. Na několik okamžiků umlkl i divoký křik. Lidé poklekli a zdravili skloněnými hlavami vznešené ženy: „Život milionů let velké královské manželce, její půvabné královské dceři a velké chůvě, té blažené! Vijte věnce a položte jí je na vlasy!" Mutnofretě a jejímu synovi sotvakdo věnoval pozornost.

Otroci přivlekli zářivě bílý baldachýn, aby poskytli královské rodině ochranu před sluncem, a postavili přenosný trůn na lvích nohách z pozlaceného dřeva. Mladé nahé dívky s lotosovými květy ve vlasech, kolem boků řetízek z modrých fajánsových korálků, rozhazovaly květy.

Faraonova loď *Sokol* přistála. Okamžitě zavládlo bezdeché ticho, přerušované jen sténáním těžce naložené plachetnice a vzdáleným šuměním

ze středu široké řeky.

Na příčném ráhnu nad zádí lodě visely hlavami dolů mrtvoly dvou vůdců núbijských rebelů. Kormidelník Amosis, syn Abana a Baby, práskal bičem a střídavě mrskal jejich neživá těla. Stateční bojovníci z Vesetu zaujali postavení u zábradlí, vysocí, štíhlí a ramenatí, a každý držel v pěsti hůl na znamení vítězství. Byli do půli těla nazí, jen s koženou vojenskou rouškou kolem boků s velkým třírohým předním listem. Kožená čelenka jim poutala husté vlasy. Z držení jejich těl vyzařovala hrdost vítězů. Celé století postrádali Egypťané tuto hrdost, ujařmeni králi cizích národů, s cizími zvyky a obyčeji, cizími lidmi. Od té doby, kdy král Ahmose uchopil do svých mocných rukou berlu a bič a vyhnal vetřelce z jejich hlavního města v deltě Nilu, se mnohé změnilo. Říši čekala, jak se zdálo, velká budoucnost.

Strnule jako socha boha v chrámu Amona stál faraon Thutmose na rudě natřené podestě ve středu lodi. Na jeho modré vzduté kožené helmě, kterou obvykle nosil při vojenských přehlídkách, se vinul zlatě zářící ureus, znak božské moci, před kterým lidé klopili oči. I dlouhý, spletený, dopředu trčící vous, jejž si král ovázal kolem brady, neměl demonstrovat nic jiného než moc a sílu. Egypťané oceňovali a vážili si takových symbolů.

Nahá hruď faraona světlé pleti se zdála bledá, zdobil ji jen náhrdelník ze zlatých plátků ve tvaru sokolů, sepnutý v týle dvěma modrými šňůrkami. Široký opasek s lesklou sponou z hieroglyfů jeho jména držel nařasenou bederní roušku. Na rozdíl od vojáků měl král kožené sandály, jejichž řemeny mu ovíjely lýtka. I Thutmose měl v ruce hůl, samozřejmě nádherně vyřezávanou a zdobenou zlatými ornamenty, obřadní hůl na způsob vycházkové hole, kterou zřídkakdy odkládal z ruky.

Když *Sokol* přistál a byl upoután silnými lany před baldachýnem, položili lodníci umně pomalovaný můstek k mramorovým schodům a faraon po něm v doprovodu čtyř vojáků osobní stráže vystoupil na břeh. V té chvíli se zvedl nepopsatelný jásot, matky vyhazovaly malé děti do vzduchu, dívky mávaly pestrými šátky a obyvatelé Vesetu volali mnohohlasým chórem: „Buď pozdraven, Silný býku, faraone Jihu a Severu, vládce milionů let!“

Zdálo se, že na faraona Thutmose jásot nijak nepůsobí, nehnutě zíral do dálky přes řeku a nevěnoval pohled ani Ahmose, své královské manželce, ani Mutnofretě, své milence, ani korunní princezně Hatšepsut. Ty se

rozestavily v půlkruhu kolem faraona, následovány holohlavým Hapusenebem, velekněžem velkého Amonova chrámu, Puemrem, stavitelem a druhým věštcem Amona, starým Inenim, rádcem a stavitelem krále, Tetim, tajemným lékařem a mágem, a všemi znamenitými muži říše, kteří v tříměsíční nepřítomnosti faraona Thutmose řídili osudy země na Nilu.

Minhotep, hofmistr a ceremoniář, se nakonec chopil slova: „Faraone, milovaný synu Amona-Re, sever a jih říše ti leží u nohou! My, tvůj národ, jsme bděli nad tvými chrámy a paláci, matky rodily děti a obchodníci zvětšili bohatství země. Setba vzklíčila rychleji během tvé nepřítomnosti, aby ukázala zralé plody při tvém příchodu, a proudy Nilu zesílily, aby ses rychleji vrátil do své země. Tak nám oznam poselství tvého polního tažení proti ničemným národům jihu!“

Thutmose, postavou malý, ale se zářivým půvabem, strnule otočil tělo k davu a promluvil hlasitě, avšak bez jakéhokoliv gesta: „Já, faraon Thutmose, jsem s odvahou svého otce Amona srazil rebely do jižního písku. Pod mým mečem a kyji mých vojáků padali nevěrní muži jako sloupy našich předků před branami města, a to přesto, že jich bylo jako písečných zrn v poušti.“

„Buď pozdraven, náš faraone Thutmose,“ zaznělo z tisíců hrdel. „Přicházíš k nám jako bůh Re. Jih a sever ti leží u nohou a doprošují se slavnosti pro tebe a tvou vládu!“

Když jásot utichl, faraon pokračoval: „Pohleďte na plně naložené lodě! Zlato a drahocenná roucha, sůl a fazole přináším jako kořist. Země za peřejemi je bohatá na poklady. Ale leží mimo proud a trpí suchem. Voda v našich kožených vacích nestačila pro zpáteční cestu a museli jsme polovinu zajatců zabít. Ale ženy obyvatel pouště byly odolnější než jejich muži, a tak každý dům dostane Núbijku jako otrokyni. Na důkaz naší statečnosti pohleďte do těchto košů.“

Vzrušený křik prolétl davem, když vojáci začali vyhánět núbijské ženy z lodí. S pletí jako eben, většinou mladé, pružné a elegantní jako gazely balancovaly nahé ženy a dívky po úzkém můstku na břeh. Ale nebyla to jejich nahota, která vzrušila dav, ne, byl to obsah košů, jež nesly na hlavách a na pokyn královského písaře Neferabeta vysypaly před faraonem a vysokými hodnostáři říše.

Hatšepsut štítivě skryla tvář mezi velké poprsí kojné Satry, aby se nemusela dívat, jak Núbijky vrší před faraonem stovky uřezaných penisů svých mužů a otců. Avšak palácová stráž, statní muži s naolejovanými svaly, zanotovala při pohledu na tolik pohlavních údů bojovou píseň, která všechno přehlušila: *„Thutmose, vládce všech zemí, rebelové jsou rozdrceni pod tvými sandály. Teď už nejsou na jihu žádní rebelové a na severu žádní nepřátelé. Jejich města jsou hromady suti, dík tvé síle!“*

Za ostrých tónů poskakujících hráčů na flétny a tamburiny začali vojáci faraona vykládal plachetnice před očima okounějících zvědavců. Neferabet, královský písař, zapsal pečlivě každou kůži, každou nádobu, slonovinu, každou bednu i schránku. Okamžitě začalo smlouvání a přetahování o nejpůvabnější Núbijky, neboť každý chtěl některou z těchto statných žen středního věku s pevnými lýtky a plným poprsím, jimž mohli v noci roztáhnout nohy a ve dne naložit tvrdou práci. Jemné mladičké dívky, často ještě poloviční děti, nebyly tak žádané – právě z těchto důvodů.

Núbijky strpěly toto handrkování téměř lhostejně. Zdálo se, jako by už po strašných zážitcích posledních dnů neměly slzy, jako by byly jen vděčné, že přežily.

„He, muži, ty chtít mě?“

Teti, lékař a mág, se otočil, aby zjistil, kdo do něho zezadu strčil.

„Ngata,“ řekla urostlá Núbijka, „já – jméno – Ngata!“ Udeřila se do širokých prsou.

Léčitel se nenápadně rozhlédl, zda je někdo nepozoruje, pak vzal stranou ženu, jejíž pleť se leskla jako ebenové dřevo, a užasle se zeptal: „Ty mluvíš naší řečí, Núbijko?“

Ta se na něho nechápavě dívala, a když Teti pomalu opakoval otázku, řekla s omluvným úsměvem: „Nerozumět, muži, nerozumět Ngata.“ Přitom zavrtěla hlavou tak, že se jí prsy rozhoupaly, a Teti zavolal na písaře: „Neferabete, já si beru tuhle, jmenuje se Ngata.“

Faraon stále ještě zdánlivě neúčastně sledoval rozdílení a zaznamenávání kořisti, které se jistě protáhne až do večera. Pak zvedl hůl a hned nato se z tlačenice lidí, kteří stáli kolem baldachýnu, utvořilo uspořádané procesí,

vedené hofmistrem a ceremoniářem Minhotepem, dvořany a úředníky, následované ženami a šlechtičnami faraona, holohlavými kněžími v panteřích kůžích. Nakonec kráčel, obklopen svou palácovou stráží, král Thutmose. V těsném sevření, v řadách po desíti, se připojili obyvatelé Vesetu a pomalu se sunuli kupředu rozvážným krokem – jak to určovaly pronikavé údery tympánů.

Převozník na břehu Nilu chrápal ve člunu jako tlustý, dosyta nažraný kanec. Vak z páchnoucí kůže ležel vedle něho a byl vyprázdněný do poslední kapky. Převozník zřejmě trochu přebral a jistě nebyl jediný, komu smysly zatemnilo víno, jež zadarmo rozdávali obchodníci a úředníci všude ve městě, v pouličních nálevnách a špeluňkách.

V mdlém svitu měsíce, který psal blikavá znamení na hladině řeky, se k přívozu přiblížil muž se svítivou skleněnou koulí. Byl to jistě vznešený zámožný muž, takové olejové lampy si nemohl dovolit každý.

„Hej, převozníku, na západ!“ Převozník nereagoval.

„Já ti pomůžu na nohy!“ zvolal šlechtic, skočil do bárky a kopl spícího muže do boku: „Na západ, dědku, na západ!“

Převozník vyskočil, až se člun povážlivě zakymácel, chopil se vesla, a ještě než zamířil přídí proti proudu, odpověděl: „Pane, nikdo nejde dobrovolně v noci do Údolí šakalů, kde nacházejí svůj klid mrtví.“

„Ty neznáš mé jméno?“ zeptal se oslovený.

„Ne, pane.“

„Já jsem Ineni, věrný rádce faraona a pán jeho staveb.“

„Ach pane, nepostavil jste ty velké sloupy v Karnaku na počest Amona, Mut a Chonse? Co chcete na Mrtvém břehu řeky, kde vládne Usir – a navíc v noci, kdy všichni oslavují vítězství našeho faraona!“

„Odkdy žádáš od lidí, které převážíš, aby ti skládali účty? Tak dělej, směr západ!“

Mohutnými záběry vesel obrátil převozník bárku proti proudu, takže téměř jako sama od sebe plula k druhému břehu. Ineni už nepromluvil. Ve středu proudu se zvedl a opsal lampou půlkruh. Sotva dorazili k druhému břehu,

vynořili se z temnoty dva muži s oslem, aby přijali podivného nočního hosta.

„Na něco tě musím upozornit," prohlásil Ineni, než vyskočil z člunu, „očekávám, že se nikomu nezmíníš o této jízdě. Zasáhne tě kletba Usira, jestli neuposlechneš můj pokyn!"

Převozník horlivě přikývl.

Ineni se beze slova vyhoupl na osla a všichni tři muži zmizeli v temnotě. Na rozcestí, odkud jedna cesta vedla na jih a druhá na sever, narazili na malou skupinu otrhaných postav. Byli to muži různého věku, vyzbrojení sochory, lopatami a koši. Nikdo z nich neřekl ani slovo, a i když neznali cíl noční pouti, ochotně se vydali za mužem na oslu.

Ineni vedl zvíře po kamenité stezce, která stoupala po příkrém úbočí k strmícím skaliskům v pohoří, o němž se tvrdilo, že tam sídlí Usir, vládce podsvětí, a zastupuje v noci slunce – nijak příjemné místo.

Asi v polovině stoupání sešel Ineni ze stezky a zastavil se na prostranství posetém ostrými úlomky, které tu odpradávna opadávaly z pukajících skalních stěn vystavených prudkému střídání denního vedra a nočního chladu. Dlouhými kroky začal vyměřovat strany čtverce. Jak mu suť skřípala pod nohama, rozléhalo se to ve skalním žlebu, a ticho se sem na skok vracelo, když na rozích čtverce kladl větší kameny, aby tak pozemek vyznačil. Když s tím skončil, tichým posunkem vyzval muže, aby se posadili na zem. Promluvil k nim tlumeným hlasem: „Vy muži západu, od tohoto okamžiku, který nás tu svedl do blízkosti šakalů, jste ve službách faraona. Já, Ineni, rádce a stavitel Pána všech zemí, Silného býka, zářivého syna boha slunce Rea se sokolí hlavou, který ve své bárce pluje po oceánu nebes, mám tajný úkol. Tady, na tomto místě, mám vyhloubit šachtu, ve čtverci deset kroků na deset kroků, do hloubky deseti mužů. Odtud povede chodba ke komnatě, jejíž délka, výška a šířka vám bude v danou dobu sdělena."

„Pane!" ozval se jeden z otrhaných mužů, jmenoval se Huj. „Proč jsi nás sem přivedl v tuto noční dobu?"

Ineniho hlas zpřísněl: „Protože i v budoucnu tady budete pracovat jen v noci! Neviditelní a nehluční!"

Muži spolu rozčileně mluvili, dokud je rádce faraona tichým zasyčením neumlčel. „Dostanete každý den potravu ze zásobárny královského domu a bude se vám dobře dařit. Pracovat budete v noci a ve dne odpočívat. A nikdo se o vaší práci nedozví. Neboť při východu slunce zaujmou nejlepší lučištníci krále své místo na skalách a jejich rychlé šípy zaženou každého, kdo se přiblíží k tomuto místu."

Nato mezi muži zavládlo zaražené mlčení. Jen všetečný Huj se opatrně zeptal: „A když se nás někdo zeptá na důvod naší noční nepřítomnosti?"

„... budete mlčet jako hrob. Každý z vás byl vybrán, protože nemáte vlastní ženu ani děti a protože vás otcové a matky předešli ve smrti. Nikdo na vás tedy nebude naléhat. Pokud by ale" -v bílém světle měsíce bylo poznat, jak Ineni varovně zvedl ukazovák – „pokud by ale jen jeden jediný z vás prozradil noční tajemství, pak by se šípy faraona obrátily proti vám všem."

Muži zírali před sebe, nikdo ze sebe nevypravil ani slovo.

Ostře a drásavě zněly tóny, jež vyloudily tři nahé dívky ze svých asiatských nástrojů. Žádná z nich nezažila víc než čtrnáct jar a jejich vláčná těla se půvabně vlnila v taktu hudby. Černé vlasy hudebnic byly spletené do spousty malých copánků, které poutala zlatá čelenka, aby jim nepadaly do tváří. Avšak jakých tváří! Oči černé jako trnky, rty jako zralé datle a líce jako zlatý samet broskví.

Minhotep, hofmistr a ceremoniář, který v plizované bederní roušce kráčel vyšňořený jako páv trůnním sálem, povzbudivě zatleskal po ukončení každého hudebního kousku a nadšeným hlasem volal: „Radujte se! Veselte se! Plačky přijdou dost brzy!"

Svým zvoláním vyzýval k vychutnávání života a po vítězném návratu faraona z núbijského tažení k tomu bylo taky dost důvodů. Thutmose, který před svým lidem vystupoval důstojně a nepřístupně, teď znaveně visel v nádherném trůnu a jeho držení a bederní rouška, jež se mu svezla vysoko nad pupek a pod níž Veličenstvo už dál nic nemělo, tvořily opravdový kontrast k vysoké kožené korunní helmě, která mu už taky neseděla na hlavě právě rovně.

Na podestě po jeho pravici ležela opřená o paži Ahmose, jeho velká královská manželka, nádherná žena s bujnými tvary, jež se zřetelně rýsovaly

pod dlouhými tenkými šaty. Za ní seděla Hatšepsut. I ona měla na sobě dlouhé, dost průsvitné šaty. Hudba, tanec exotických dívek a slavnostní průvod harémových dam ji však podle všeho spíš nudily.

Občas se pohledem setkala stejně jako její matka s pohledem Mutnofret, která společně se synem Thutmosem usedla po levici faraona. Avšak každý z těchto pohledů vyjadřoval jen pohrdání pro druhou stranu.

Faraonova náklonnost se neustále střídala, občas byla v nejvyšší přízni Ahmose, jindy to zase byla Mutnofret, někdy taky žádná z nich – když právě harém krále dostal nový přírůstek. Dobře tucet krásných fascinujících žen bylo v tomto ženském domě, hned za královskými komnatami.

Od té doby, kdy v zemi vládli egyptští králové, tedy přes tisíc let, žili faraonové s harémem a milovali často několik tuctů žen současně, což občas přirozeně vedlo ke komplikacím. Král Thutmose byl v tomto ohledu ve zvlášť obtížné situaci. Ahmose, jeho hlavní žena a velká královská manželka, sice přivedla na svět dva syny a dceru, ale oba princové zemřeli v mladých letech. Ve starosti o následníka favorizoval faraon mladého Thutmose, syna, kterého zplodil se svou vedlejší ženou Mutnofret. Nebylo divu, že si Ahmose a Mutnofret nebyly příliš nakloněné.

Faraon pohupoval zlatým pohárem vína a hlasitě zpíval směrem k hudebnicím: *„Krásný den této noci, krásnější než včera, stvořený Amonem...*“ Když si Thutmose všiml pohrdavých pohledů obou žen, zachmuřil se: „Teď skončete se žárlivostí!“ Přitáhl Ahmose a Mutnofret za vlasy k sobě, takže dřepěly před ním vedle sebe. Každá pokorně objala jednu nohu faraona a líbala mu lýtka. Mutnofret hladila ochable visící obelisk krále, avšak nedokázala ho vzrušit.

„Už se mi doneslo,“ prohodil Thutmose dost nezúčastněně, „že vy dvě, zatímco jsem v písku jihu bojoval s nepřáteli, jste šly proti sobě jako šakalové v Údolí smrti.“

„Rozšiřovala o mně lži!“ zvolala Mutnofret rozčileně a klečela se zdviženýma rukama před králem.

Ahmose, starší, krásnější a určitě jistější z nich, se pokusila o cynický úsměv. „Proč se tak rozčiluje?“ Pohlédla faraonovi do tváře. „Kdyby nebyla pravda, co povídají služebnice, mohla by to lhostejně přejít. Ale ona se cítí

přistižená. Proto se rozčiluje!“

„Přistižená, přistižená!“ posmívala se Mutnofret. „Po dvanácti letech se mám cítit přistižená! Ať se nesměju!“

„Oč vlastně jde?“ zeptal se Thutmose a Ahmose mu ochotně odpověděla: „Služebnictvo vyprávělo, že Mutnofret spala s býkem a o devět měsíců později přivedla na svět Thutmose. Měl to být svatý býk z Memfisu.“

Thutmose se hlasitě zasmál, plácal se do stehen a ukázal na nešťastného chlapce, který bázlivě vzhlížel k faraonovi a zrudl jako jablko z ostrovů na Nilu. „Má rohy a čtyři nohy?“ smál se král. „A bučí snad jako býk?“ – Teď se zasmál i princ.

„Myslím, že Thutmose se podobá spíš mně než nějakému býkovi,“ pokračoval faraon.

Nato Ahmose zatleskala a zavolala do závěsu za trůnní podestou: „Ať sem přijde Juja!“

Juja, služebnice harému, předstoupila, padla před faraonem a jeho ženami na zem a dotkla se čelem mramorové podlahy.

„Jujo,“ vyzvala ji Ahmose, „vyprávěj, co každý večer pozoruješ, když Re zmizí za pohořím západu a Mutnofret si jde lehnout.“

„Panovnice!“ prosila služebná. „Ještě nikdy jsem neřekla ani slovo o tom, co se děje za dveřmi harému...“

Ostře jako meč rozsekl hlas faraona napjatou situaci: „Já ti to poroučím!“

Hudebnice přestaly hrát, opilí hodovníci, kněží a dvořané vytušili, že situace je kritická, a nehlučně se vzdálili. Jen Minhotep, Hapuseneb a Satre zůstali.

„Takže, co jsi viděla?“ opakovala Ahmose.

Povzbuzena přívětivým přikývnutím faraona začala Juja vyprávět: „Když si moje paní Mutnofret jde lehnout, tak vytáhne z pozlacené truhlice se znakem boha Ptaha a Apise obrovský býčí ocas. Je černě skvrnitý a krásný jako slunce, a zádušní kněží potřebovali jistě devadesát dní, aby ho konzerovali svatým natronem. Mutnofret, moje paní, používá dlouhé chlupy ocasu každý večer, aby se hladila mezi stehny. A když spokojeně

klesne na rohož postele, pak si ho s rozkošnickým sténáním ovine kolem pasu a odevzdá se spánku.“

Ahmose pohlédla vítězoslavně na faraona. Mutnofret sklopila oči.

„Každý večer?“ zeptal se král. „Každý večer,“ přisvědčila Juja.

„Co už to znamená!“ prohlásil Thutmose po krátkém přemýšlení. „Ženy jsou vynalézavé, když jde o to, aby uspokojily jeskyni své žádosti. Některá dává přednost hladkému zubu slona, jiná černým chlupům býka. Takové řeči přece svědčí jen o vaší nevraživosti. Závidíte jedna druhé její postavení. Ty, Ahmose, jsi moje velká královská manželka s krví mých předků a nikdo ti toto postavení neupře. Ale máš jen jednu dceru. A ty, Mutnofret, jsi milenka mnohé noci, která mi porodila syna. A co se víc nabízí než spojit dceru z královské krve se synem mého sémě?“

Vztáhl k ní ruku

Hatšepsut, která sledovala řeč svého otce s bušícím srdcem, zalapala po dechu. Cítila na sobě jeho pohled, avšak hněv v jejích očích jí bránil, aby na něho pohlédla. Ona, ochránkyně sluneční krve, první ze šlechtičen, kterou objímá Amon, by se měla provdat za toho bastarda, toho potomka obyčejné děvky, a když je navíc ještě mladší než ona? – Nikdy!

Zdálo se, že faraon uhodl a pravil: „Pojď ke mně, milovaná dcero, podej mi ruku!“ Hatšepsut poslechla. „Jsi mladá léty,“ pokračoval Thutmose, „avšak jsi dost stará na to, abys pochopila, že jsi jiná než ostatní dívky. Jsi nejvyšší kněžka boha Amona, jak přísluší nejstarší královské dceři, a tím spočívá na tvých bedrech těžké břímě. Jsi to totiž ty, kdo předá krev mých předků na vzdálené rody. A jako Eset Usirovi máš být i ty po vůli svému bratrovi. A jako porodila Eset ze sémě Usira Hora, přivedeš i ty na svět nebeského sokola, po němž budou jeho potomci dědit Horův trůn po miliony let.“

Hatšepsut se otřásla při pomyšlení, že by měla porodit dítě. Vždyť sotva odrostla dětským střevícům, učila se u Neferabeta číst a psát, kojná Satre ji zasvětila do umění lásky a života a Minhotep, hofmistr, ji vyučoval ve společenském styku. Měl tento život, který právě započal, už skončit? Vdaná žena, dokonce matka, zmizí navždy za zdmi domu.

Nyní uchopil faraon i ruku svého syna Thutmose, který, bledý, obtloustlý a

nemotorný, všechno téměř lhostejně strpěl. „Vy dva," pronesl král, „máte uchovat svaté dědictví Sekenenrese a jeho statečných synů, jako jsme je uchovali já a moje žena Ahmose."

„Thutmose není synem urozené ženy!" namítla Hatšepsut a kolemstojící napjatě hleděli na faraona, který nebyl zvyklý na odpor.

Avšak král klidně odpověděl: „Jistě, má dcero, jeho matka není urozená, ale já jsem jeho otec! I moje matka Seseneb byla jen služebnou. A odvážil se snad proto někdo pochybovat o mém právu na Horův trůn?"

Nato Hatšepsut pochopila, že je nesmyslné vzpouzet se přání otce. Chtěla křičet v bezmocné zlosti a holými pěstmi se pustit do mladého Thutmose, ale pak zvítězil rozum. Beze slova protestu strpěla, aby otec spojil její ruku s rukou nenáviděného nevlastního bratra.

Zelené světlo svítilo ze zdí, umělé světlo, jaké Ngata, černá otrokyně, ještě nikdy neviděla.

„Nemusíš se bát," uklidňoval ji Teti, „to je jen hořící olej, smíšený se solí."

Nebylo to jen mdlé světlo, které vyděsilo urostlou Núbijku, ale nesčetné předměty, nástroje a skleněné nádoby ve spoustě výklenků. Ve sklenicích plavaly preparované orgány, srdce, ledviny, žaludky a děloha se zřetelně poznatelným lidským zárodkem. Byly tu cítit kyseliny, síra a sanytr, taky med, myrta a kadidlo, a nad vším ležel žlutavý opar jemného pudru.

„Egyptští lékaři slavní!" prohlásila Ngata, když se trochu vzpamatovala z nezvyklého pohledu. „Egyptští lékaři kouzelníci!"

Teti se smál, až se to ozvěnou vracelo ze zdí, a Ngata se ustrašeně schoulila. Lékař a mág si viditelně vychutnával Núbijčinu bázeň.

„Lékaři této země nekouzlí," vysvětloval jí s širokým úsměvem, „pracují jen podle poznatků vědy. A tohle," rozpřáhl paže, jako by se chtěl vznést do vzduchu jako pták, „to všechno *je* věda!" A přitom tančil strašidelně osvětleným sálem, až tím Ngatu znovu vyděsil.

„Co je to věda?" zeptala se Núbijka a ustrašeně si sedla na koš z rákosí.

„Věda?" Opět zazněl domem hlasitý a hrozivý smích lékaře. „Věda – to znamená zkoušet, experimentovat, analyzovat. Například: ženy běží k

Hapusenebovi, velekněz Amona, když zjistí, že jsou těhotné. Obětují mu slaný chléb a sladký med, aby se dozvěděly, jestli porodí chlapce nebo děvče. A Hapuseneb se zeptá bohů. Samozřejmě je každá druhá předpověď mylná. Když přijde těhotná žena ke mně, tak ji nechám postříkat vlastní vodou koš s obilím. Levá polovina je naplněná pšeničnými zrny, pravá ječmenem. Pokud dřív vzejde pšenice, bude to děvče. Když vzklíčí dřív ječmen, bude to chlapec. To nejsou žádné čáry, to je vědecká zkušenost!"

Ngata najednou cítila, jak se v koši pod ní něco pohnulo. Tázavě pohlédla na Tetiho. Ten odpověděl obvyklým širokým úšklebkem a pohlédl mezi její statná stehna, kde hrozivě vystrkovala hlavu kobra. Ngata chtěla křičet, ale hrůzou ze sebe nevypravila ani hlásku, s vytřeštěnýma očima a se zvednutými pažemi zírala dolů do svého rozkroku.

„Nehýbej se!" řekl Teti klidně, jako by to byla ta nejsamozřejmější věc na světě. „Had cítí teplo tvého těla. Nic ti neudělá, dokud se nepohneš!"

Strnulá jako socha a blízko mdlobám Ngata pozorovala, jak syčící had otáčí širokou hlavu na všechny strany a v pomalém rytmu ji zvedá a sklání. Zdálo se, že si Teti situaci užívá. Při všech bozích, tak udělej přece něco! chtěla křičet. Nic se nestalo. Lékař se dlouhý okamžik opájel mocí a vychutnával si pohled na černě se lesknoucí zvíře před jejím ohanbím. Núbijka už málem šílela a nedokázala rozeznat, co je děsivý sen a co skutečnost. Každým okamžikem mohla kobra zaútočit. A jen Teti měl nad hadem moč. Byla to pravda, nebo se jí to jen zdálo v jejím smrtelném strachu, že mág zvedl paže, roztáhl prsty a hrozivě přistoupil ke kobře?

Kobra neochotně měřila svou sílu s mágem, zvedala a skláněla hlavu, nejdřív prudkými pohyby, pak stále ochableji, až jí najednou splaskl nafouklý krk, ztenčila se a konečně zmizela škvírou v koši

Ngata stále ještě setrvávala ve své strnulosti, paže zvednuté, pohled zaměřený mezi stehna, neschopná jakéhokoliv pohybu. Fascinován zážitkem zatahal Teti Núbijku za zvednuté ruce, a ty spadly jako strnulé údy loutky do původní polohy. A kdyby v tomto okamžiku do ní strčil, sesula by se na zem jako socha, které podtrhnou podstavec.

Teti se kradl kolem ní, pohledem zálibně klouzal po jejím ušlechtile tvarovaném černě se lesknoucím těle, očima laskal plné křivky jejích ňader,

květinkovým pupíkem korunované břicho a rozkošná stehna, jež se setkávala v černých kudrnách. Pak poklekl, aby zachytil její pohled, natáhl k ní roztažené prsty a hlasitě, aby ho dívka slyšela, zvolal: „Ngato, slyšíš můj hlas, to jsem já, Teti!“

„Teti! Ano!“ ozvalo se žvatlavě z úst Núbijky.

„Ngato, pohlédni na mě, slyšíš, podívej se mi do očí. Co vidíš, Ngato?“

„Hada ureuse...“

„Co dělá ten had, Ngato, řekni!“

„Vztyčuje se, nafukuje, oči jako oheň...“

„Ty máš z hada strach?“

„Ano, strach, Ngata strach, strach!“

„Poslouchej, Ngato, nemusíš se hada bát, protože já, Teti, mám nad tímto hadem moc. Ale musíš dělat všechno, co ti Teti poručí, všechno! Rozuměla jsi?“ „Všechno. Ngata rozuměla.“

„Musíš udělat všechno, co po tobě budu žádat, a nikdy se nesmíš na nic ptát, slyšíš?“

„Nikdy se ptát. Ngata udělat všechno, co Teti žádat.“

„Dobře, Ngato. Dávej pozor, já tě teď zase probudím. Lusknu prsty, had zmizí a ty si už nic nebudeš pamatovat.“

Sotva Teti luskl palcem a prostředníčkem, Ngata si hřbety rukou protírala oči, jako by se probouzela ze sna.

„Pojď sem ke mně, Ngato!“ poručil mág, „poslechneš teď můj příkaz...“

Střežen ostrými psy strávil Senenmut den a noc v žaláři za domem vezíra. Už se loučil se životem, protože jak mohl dokázat, že šíp z jeho luku nebyl určen služebné, a už vůbec ne princezně? Ramose, jeho otec, byl rolník, třikrát do roka vydobyl z Nilu to nejnutnější k životu, na víc to nestačilo. Jak by mohl zaplatit písaře a advokáta, který by syna hájil před soudem?

Proto byl Senenmut velice překvapený, když se ráno třetího dne objevili na místě pravdy dva sluhové, kněží, kteří ho vzali mezi sebe a beze slova ho

vedli úzkými uličkami předměstí ven ke chrámu Amona z Karnaku. Senenmut se neodvážil ptát vážně se tvářících holohlavých kněží, zahalených do panteřích kožišin. Před velkým pylonem, jehož cimbuří strmělo nad budovami města, přistoupil ke skupině Puemre, druhý věštec Amona. Držel v ruce pytel.

„Na přání První ze šlechtičen," prohlásil stručně, „má Amonovo proroctví rozhodnout o tvé vině nebo nevině." Podal kněžím pytel.

A ještě než Senenmut ve svém rozrušení našel odpověď na otázku, proč při všech božstvech Hatšepsut chce, aby rozhodlo proroctví, přetáhli mu kněží pytel přes hlavu a svázali ho kolem beder. Pak ho postrčili přes práh chrámu. Srdce mu bušilo až v krku.

V nitru chrámu, do kterého nesměl obyčejný smrtelník pod trestem smrti vstoupit, udeřilo Senenmuta tísnivé dusno. A vzápětí pronikl pytlem štiplavý pach. Senenmut se zapotácel a v panice lapal po dechu. Zdálo se mu, že padá, ale žádná ruka mu nepřispěla na pomoc. Stál uprostřed hořícího ohně? Hořela mu pod podrážkami zem? Nebyl schopen představit si tajemstvími opředené nitro velkého Amonova chrámu, cítil na svém těle střídavě horko a chlad. Měl skončit v ohni?

Z dálky, jako z temného sklepem, zazněl žalostný zpěv vysokých ženských hlasů, přerušovaný klapotem a břinkavým zvukem sister. Ženy sě blížily a v bezprostřední blízkosti provinilce se tancem dostávaly do extáze. Senenmut teď rozuměl, co zpívaly: *„Uchopte olej a myrhu, oviňte věnce kolem krku, neboť nádherný bůh Amon je milostivý!"*

Ale neviděl, jak se chrám pozvolna plní v mihotavém svitu červeně zářících pochodní. Amonovo proroctví vyžadovalo mnohohlavé svědectví. Proto byli přizváni všichni čistí, kněží a kněžky, vysocí úředníci a dvořané. Stále více lidí přicházelo zpoza vysokých sloupů sálu, aby nedůvěřivě pozorovali ubohý lidský uzlíček, který se kymácel jako rákosí před planoucím obětním ohněm. Čpavý šedobílý dým marně hledal průduch v kamenném stropě, a tak jako těžký, dusivý oblak zalehl posvátný prostor.

Vtom najednou z chuchvalců dýmu na přední straně vystoupily dvě postavy, které přítomní uvítali pokleknutím: velekněz Hapuseneb a soudce a vezír Senzemab. Beze slova přistoupili zleva a zprava k provinilci, obrátili

se a hleděli směrem, kterým přišli. Rozprostřelo se hrobové ticho. Bylo slyšet jen praskání ohně a syčení pochodní, když se z portálu Nejsvětějšího vznesla božská socha Amona v lidské velikosti. V prvním okamžiku to skutečně vypadalo, jako by se socha vznášela. Avšak pak se z dýmu vynořily čtyři nahé postavy kněžích s nosítky na ramenou. Krátkými cupitavými kroky vlekli těžkou sochu před dýmající oheň.

Senzemab pozvedl hlas a četl z papyru: „Jeho Veličenstvo Thutmose, vládce Obou zemí, budiž mu dopřán dlouhý život a blaho na miliony let, prosí Amona ve Vesetu, který naplnil svůj čas, aby vynesl spravedlivý rozsudek v tomto obtížném případě: Senenmut, syn rolníka Ramose a jeho poctivé matky Hatnefer, je obviněn, že usiloval o život Hatšepsut, První ze šlechtičen, kterou objímá Amon, a přitom zabil šípem služebnici královské dcery. Obviněný toto popírá a tvrdí, že zastřelil služebnici nedopatřením při lovu divokých hus. Vyslov soud, Amone z Vesetu!“

Velekněz sáhl do misky s vonnými sušenými bylinami, nasypal hrst do obětního ohně a monotónně se modlil: „Amone-Re, vznešený z Karnaku, přijmi tuto vůni bylin pravdy.“ Pak sáhl do druhé misky s bylinami, rozsypal je do plamenů a mumlal: „Amone-Re, vznešený z Karnaku, přijmi tuto vůni všemoci.“

Syčelo to a dýmalo a chuchvalce štiplavého bílého kouře se plazily po zrcadlově lesklé podlaze, takže kněží a ostatní významné osobnosti říše stáli jako v oblacích.

„Řekni, Amone-Re, vznešený z Karnaku,“ zvolal Hapuseneb zvýšeným hlasem, „mluvil tento Senenmut, syn Ramose a poctivé Hatnefer, pravdu?“

Zašněrovaný do pytle a omámený obětním ohněm naslouchal Senenmut odpovědi boha. Co se stane? Ano, lidé vyprávěli tajemné věci o obávané Amonově věštbě. Nikdo ale nevěděl nic bližšího. Jisté bylo jen to, že výrok boha byl nezvratný, že neexistovala druhá instance a že dokonce ani faraon neměl možnost omilostnit někoho, koho Amon prohlásil za vinného. Proč Amon neodpovídal? Při jeho vševědoucnosti mu přece muselo být známo, že Senenmut mluvil pravdu. Chlapec se chvěl po celém těle, dusil se, potácel, protože věděl, že by ho předhodili krokodýlům u svatého jezera – pak se nehlučně zhroutil.

Kněží ani ostatní významné osobnosti říše si toho nevšimli. Zírali na hrozivě jiskřící božský obraz, který teď strměl z bílého oblaku kouře jako nadzemský zjev. A vtom se najednou bůh pohnul, nejdřív sotva znatelně, avšak potom, ano – bylo to vidět naprosto zřetelně -, Amon přikývl, řekl: ano, Senenmut mluvil pravdu.

Šepot prolétl sloupovým sálem, přerušovaný jen vysokým hlasem velekněze Hapuseneba: „Tak se staniž, vznešený z Karnaku!“

Když se Senenmut probudil, hrůza mu lezla po těle. Obrovské krokodýlí chřtány s hnusnými špičatými zuby mu chňapaly po nohách a trvalo hodnou chvíli, než se stal pánem svých smyslů a poznal, že leží na umělecky zdobeném lůžku a hlavu má opřenou ve vidlici, jakou Egypťané používali místo polštáře.

„Kde to jsem?“ ptal se Senenmut a vlastně ani nevěděl, komu určil svou otázku.

Najednou se nad ním objevila tvář a spadly na něho krásně spletené vlasy dívky.

„Hatšepsut?“

„Jsi v mém paláci a já jsem Hatšepsut, První ze šlechtičen, velká dcera faraona.“

V prvním okamžiku se Senenmut domníval, že vidí přelud. Vzepřel se na lokty, rozhlédl se prozářeným prostorem, jehož okna byla zastřena světlezelenými závěsy, poznal dvojitou ženskou tvář bohyně Mut nad pilastry dveří a viděl pestré ptáky ve zlatých klecích, které stály všude. Nato padl zpátky na lůžko a zvolal: „Při Amonovi, Mut a Chonsovi, to je onen svět!“

Hatšepsut se smála: „Pomalu, pomalu! Tak daleko to ještě není! Věštba Amona vynesla soud. Vznešený z Karnaku potvrdil tvou výpověď. Šíp z tvého luku platil skutečně divoké huse, a ne mé služebnici nebo mně.“

Tak to tedy bylo. Senenmut se pozvolna začal orientovat v novém životě. Ano, připadalo mu, jako by se znovu narodil, když už zúčtoval se životem.

„Ale proč jsem tady, v tvém paláci?“ zeptal se opatrně.

„To je prosté. Pověřila jsem Minhotepa, faraonova hofmistra, aby tě sem dopravil pro případ, že vznešený z Karnaku potvrdí tvou nevinu.“ Při těch slovech dívka zatleskala a vstoupilo půl tuctu nahých otrokyň, ještě zpola dětí s pučícími ňadry. Nesly mísy a kelímky, krabičky a lahvičky, jaké Senenmut ještě nikdy neviděl, a beze slova ho začaly mýt, drhnout a masírovat.

Senenmut pozoroval vleže něžnou očistnou hru malých obratných prstíků a neodvažoval se pohlédnout na princeznu, která v jisté vzdálenosti přihlížela vzrušující kosmetice. S rutinou zkušených lazebnic ho otrokyně natřely mastmi, učesaly, odložily jeho bederní roušku a zanechaly ho nahého a voňavého na lůžku. Nenápadně, jak přišly, se zase vzdálily.

Najednou před ním stála Hatšepsut. Usmála se: „Jak jsi krásný a silný...“

Senenmut soustředil všechny své smysly, aby našel odpověď. „Proč to děláš, princezno?“ zeptal se nakonec. „Líbíš se mi.“

„Ale já jsem syn rolníka Ramose, žijícího z milosti Nilu, který v podzimním čase achetu zaplaví jeho pole.“

„A já jsem dcera faraona Thutmose, dědička sluneční krve,“ opáčila Hatšepsut výsměšně.

„Není správné, že První ze šlechtičen, kterou objímá Amon, prokazuje tuto přízeň neurozenému.“

„Co je správné, určuji já!“

Senenmut mlčel. Neodvažoval se pohnout, když k němu Hatšepsut přistoupila a hladila mu dlouhými jemnými prsty tělo, avšak krev v žilách mu vřela. Ačkoliv, nebo právě proto, že se ho dotýkala jen špičkami prstů, vzrušila ho natolik, že se musel ovládat, aby ji nestrhl do náruče.

Přes svých šestnáct let nebyl v lásce nezkušený. Ve dvanácti ho svedla Ruja, žena generála faraonova vojska, když její muž ležel v poli. Vzala jeho obelisk do úst a vdechla této části těla, které si do té doby nijak zvlášť nevšímal, sílu, jež žádostivou ženu omámila. Moc, kterou on, dítě, měl nad ní, zralou ženou generála, ho současně uvrhla do jistého poddanství. Neustále znovu chtěl ovládat tuto hrdou ženu a za nocí se vkrádal do vojákova domu. Dokonce obětoval Minovi holubici, aby generál zase brzy

odtáhl do války, a byl vyslyšen. A osamělá Ruja ho noc co noe, když se mu podařilo nepozorovaně odejít z domu, vyučovala umění milovat.

Hatšepsut byla dívka jeho věku. V ní se spojil půvab mládí s vřelostí zralé ženy a Senenmut se rozplýval pod jejími něžnými dotyky. Jeho tělo se k ní žádostivě vzepjalo a ona pochopila. Vtiskla jeho tvrdý obelisk hluboko do sebe, cítila bolest, která ji vzrušila a současně nadchla.

Ani princezna už nebyla nedotčená. Podle prastaré tradice ji zbavil panenství její otec Thutmose a od té doby mu musela být občas po vůli – pochybné potěšení. Požitek při tom necítila a pokaždé se ptala, proč to tak musí být. Proč to je vždycky muž, který vyžaduje své právo?

Nyní ale, když seděla na dobře stavěném chlapci a pažemi divoce bojovala s neviditelným protivníkem, když se nad ním třepetala jako krahujec na své samičce v pobřežním písku řeky, cítila nespoutanou rozkoš. Její touha rostla, stupňovala se, dosáhla vášnivé žádostivosti. Jako smyslů zbavená mu zaťala prsty do hrudi, dlouhým jazykem škádlila jeho pulzující krční tepnu, aby ho vzápětí jako fretka, když zabíjí hada, kousla pod bradou.

Senenmut dávno zapomněl na nezvyklou, nečekanou a nedovolenou situaci a vnikal hlouběji a hlouběji do dívky. Velký chrám Amona v Karnaku by se mohl zřítit, Senenmut by to neslyšel. Když vinula své tělo, že se její ňadra podobala zlatým rybkám ve svatém jezeře, když na něho padaly její vlasy, a když na něm tančila v milostném vytržení jako kněžka při velkém svátku Opet – to mu dalo na všechno zapomenout. Jeho mysl znala už jen jediný cíl, vylít se do ní, mohutně jako Nil, který v podzimním měsíci paofi zavlaží prahnoucí pole v údolí.

A když dívka ječela jako mladá nakopnutá kočka a jásala jako chór zpěvaček při hymně na Mina, když hlasitě a vroucně vzdychala: „Ty můj nádherný, nenasytný surovce! Miláčku, ach Senenmute!“, tehdy ho pozvedla mohutná vlna, zatočila s ním nesčetněkrát v pěnivém víru a spláchla ho jemně na horký, sluncem vyhřátý pobřežní písek.

„Milovaná princezno,“ šeptal Senenmut, „jsi lotosový květ na vodách věčnosti! Všechno, co mám, jsem ti dal.“

Hatšepsut se usmívala. „A to je hodně! Víc, než kdy můžu splatit.“

Díval se jí hluboko do očí, jestli se mu snad nevysmívá. Dívka to zřejmě myslela vážně. „Přála bych si, aby Re, pán světového pořádku, který ráno vychází na horizontu a večer, podobný Tumu, se ukládá k odpočinku, mi neurčil být dcerou faraona! Odešla bych teď s tebou, obdělávala bych pole a pekla chléb a v noci bych tu byla pro tebe, kdykoliv bys mě zavolal."

Senenmut zakryl Hatšepsut rukou ústa. „Neříkej taková slova! Já jsem syn rolníka Ramose, ty jsi dcera faraona Thutmose. Nebylo správné, co jsme udělali."

„Správné to nebylo," odvětila princezna, „ne, ale bylo to přání mého srdce. Mám žíznit, i když pramen tryská vedle mě?"

Senenmut pokrčil rameny. „Komu jsi určena?"

„Můj otec mě dal mladému Thutmosovi, aby sluneční krev zůstala zachována."

Tomu hňupovi, pomyslel si Senenmut. Viděl syna panovníka při slavnostech a průvodech, chlapce bez vůle, který vystupoval vždycky v doprovodu své matky Mutnofrety. Senenmut skryl svou tvář v lokti.

„Vím, co si teď myslíš," povzdechla si Hatšepsut, „zřejmě mě lituješ, že mě čeká život s bastardem. Ale neboj se, já už to zvládnu!"

Senenmut přikývl.

„Ano," prohlásila Hatšepsut, „a ty mi při tom pomůžeš."

KAPITOLA 2

Holohlaví kněží kývali kouřícími nádobami a mumlali prosebné modlitby: „Duchu nemoci, který se skrýváš v údech faraona, vyjdi z těla. Ó bože, ať mužského nebo ženského rodu, zmiz!"

Faraon Thutmose ležel vyčerpaný a zalitý potem na lůžku a jeho tělem otřásala horečka.

„Výkaly lva, výkaly pantera, výkaly gazely," mumlal Hapuseneb a pokládal sušené exkrementy na srdce, žaludek a játra krále, „vnikněte do těla faraona

a zabijte zlo svým pachem!“ Pak velekněz nalil na škubající se tělo páchnoucí kaši ze smrkového terpentýnu, šťávy česneku, lociky a celeru a smísil ji s výkaly divokých zvířat.

Sledování tohoto obřadu a především hrozný zápach vyvolaly u faraona zvracení a Hapuseneb jásal: „Duch nemoci vyšel! Amonovi budiž děkováno!“

Nato vstoupil Teti. Ahmose dala zavolat lékaře, protože věřila víc medicíně než mystériím. Ahmose uchopila Tetiho ruce a prosila ho v slzách, aby Thutmose opět uzdravil, že dostane všechno zlato z pokladnice jejích otců.

Teti požádal kněze s kadidelnicemi, aby odešli, a přikázal otrokům, aby faraona umyli. Pak uchopil malý ostrý nůž.

„Lékaři, ochránce života, co zamýšlíš?“ zvolala Ahmose zděšeně.

„Usir už stojí vedle něho,“ odpověděl Teti klidně. „Pokud ještě existuje nějaký prostředek, pak je to toto!“ Zvedl blýskavý nůž do výše. „Pohyby jeho srdce jsou slabé. Už nemá sílu vypumpovat mu jed z těla.“

Když viděl tázavý pohled královny, vysvětloval: „Věz, velká manželko faraona, od srdce vedou kanály do všech částí těla. Zásobují tělo jako Nil, jehož voda vede přes pole.“

Přistoupil k faraonovi, který nyní ležel klidně, a prudce mu vrazil nůž do určitého místa na krku. Proud temné krve se vylil do misky, kterou Teti ke krku přidržel. Aniž vzhlédl, mluvil dál: „Pokaždé čtyři z těchto kanálů vedou k očím, nosu a uším, šest k pažím a nohám, čtyři další k játrům, plicím, slezině a vývodu střeva a dvě k varlatům a měchýři...“

Teti provedl ještě tři další řezy v oblasti břicha, aby krev prýštila, pak pokračoval: „A jak zhasíná život, když zavlažovací kanály na polích jsou ucpané, tak zemře člověk, jsou-li pohyby jeho srdce příliš slabé, aby poháněly krev. Vytvořil jsem teď umělé odtoky. Pokud bude Amon chtít, tvůj manžel se uzdraví.“

Ahmose chtěla právě políbit ruce lékaře, když se tělo faraona nehlučně vzepjalo a s trháním se zhroutilo jako obětní zvíře, které kněz cílenou ranou zabije. Krev z řezných ran přestala téct. Tetiho tvář se zachmuřila, přikývl. Faraon Thutmose byl mrtvý.

Z Ahmosiných úst se vydral bolestný výkřik. Kněží ho uslyšeli, vrátili se a začali strašidelný rej kolem mrtvého faraona. V monotónním zpěvu se modlil Hapuseneb: „Zdravím tě, vládce onoho světa, Usire, pane Abydu, věz, já přicházím k tobě. Mé srdce bylo věrné cestám dobra. V mém srdci není žádný hřích."

Ahmose, truchlící manželka, si rozervala šaty a odhalila ňadra. Služebná jí podala koš s pouštním pískem, který si královna vysypala na hlavu. Pak promluvila pevným hlasem: „Tak odjeď, synu Amona, k bohům, kteří tě zplodili. Dejte mu život milionů let."

Hatšepsut držela matku za ruku, vedle stáli plačící Mutnofret a mladý Thutmose. Hatšepsut a Thutmose před necelým rokem uzavřeli sňatek podle otcovy vůle – byl to neformální, dokonce nijak slavnostní obřad, který v jejich životě taky nic nezměnil. Pokud Hatšepsut mladým Thutmosem přímo neopovrhovala, pak si ho přinejmenším nevážila. Jak by taky mohla, mladá žena v rozkvětu let, téměř šestnáctiletá, a neohrabaný, ne právě inteligentní dvanáctiletý chlapec!

Princezna na rozdíl od matky nenašla slzy. Neodpustila otci, že ji donutil k tomuto sňatku, a nikdy ho nemilovala.

„Země byla sytá a šťastná za jeho vlády," naříkavě pronášela Ahmose, otřásající se pláčem, „vládl pořádek a mír, Núbijci a Asiaté přicházeli s ohnutými zády k jeho paláci. Lidé leželi pod jeho sandály a líbali zem před ním. Teď ho ka, jeho ochranný duch, opustil. Ale on vstoupí do božského Devatera nebes."

Kolemstojící souhlasně přikyvovali. Nato ženy s hlasitým nářkem vyběhly z paláce, následované služebnicemi, aby zanotovaly žalozpěv, jak bylo zvykem.

Této noci nedokázala Hatšepsut usnout. Z pouště k ní doléhalo vytí šakalů. Zvedla se a neklidně přecházela po pokoji. Budoucnost se jí jevila nejistá. Kdo měl vládnout v říši? Thutmose? Nikdy!

Přehodila přes sebe tenký přehoz a probudila Satru, která spala ve vedlejším pokoji. „Pojď!" řekla a chůva pochopila.

Satre pozorovala každý krok, který Hatšepsut učinila, a znala její nejtajnější

myšlenky. A samozřejmě věděla o jejím vztahu se Senenmutem. Dokonce ho schvalovala, protože i jí se zdál mladý Thutmose jako muž neschopný. Tak se obě kradly nočním Vesetem. Potulné kočky se s vřískotem rozprchávaly a za zavřenými branami štěkali psi.

U domu rolníka Ramose přistoupila Satre ke dveřím a tiše zaklepala. Hatnefer otevřela a celá zděšená prohlásila, že Senenmut není doma a že neví, kde se zdržuje.

Satre a Hatšepsut na sebe beze slova pohlédly. Avšak pak najednou popadla princezna chůvu za rukáv a rozčileně ji táhla za sebou.

„Co to má znamenat?“ zeptala se Satre.

Hatšepsut neodpověděla, ale vlekla chůvu k domu generála Ptahhotepa. Teď Satre pochopila.

„Otevřte!“ zvolala Hatšepsut a zabušila na dveře. „Otevřte!“

Netrvalo dlouho a objevila se Ruja, boubelatá jako cukrové melouny v úrodné zemi a jen s tmavým závojem kolem boků. Hatšepsut ji odstrčila stranou a vešla do domu, ještě než tomu mohla žena zabránit.

„Já to věděla!“ zasyčela Hatšepsut. „Při Minovi, já to věděla.“ Před ní v posteli generála ležel Senenmut a zahanbeně si přes sebe přetáhl prostěradlo.

„Nestačí ti moje upřímná láska, že mě podvádíš s touhle vojenskou děvkou?“ Hatšepsut měla slzy v očích. „Může ti ta poběhlice nabídnout něco, co mně chybí? Jsou to její třaslavá ňadra nebo její tlustá stehna, která tě tak vzrušují, že se za noci vkrádáš do jejího domu? Nebo tě očarovala pichlavým pohledem očí?“

Satre se snažila princeznu uklidnit, ale ta se divoce rozháněla rukama. „Neposlala jsem ti Neferabeta, královského písaře, aby tě naučil psát, a Ineniho, aby tě seznámil s uměním? Je tohle odměna?“ Hatšepsut najednou padla před postelí na kolena a zahrabala tvář Senenmutovi do rukou. Ten tam jen seděl a bezradně hleděl.

Co měl odpovědět? Miloval Hatšepsut, jistě. Ale Ruja ho očarovala svou smyslností. Toto byl docela jiný druh náklonnosti, byla to čirá žádost. Po

jejím ukojení zbyla jen lhostejnost, zmizela jako mléčně bílý ranní opar nad vodami Nilu. Ale stejně jako noc v době setby vždycky přináší nový opar, tak se obnovovala i jeho žádost po této ženě.

„Milenko bohů, kterou objímá Amon," začal Senenmut uhlazenými slovy, „jak ti to mám vysvětlit?"

„Tady není nic k vysvětlování," vzlykala Hatšepsut, „nic."

Této noci se na druhé straně Nilu kradla dívka po příkře spadající kamenité stezce v Údolí šakalů, aby hledala Huje. Už ho delší dobu neviděla a měla o něho starost. Huj bydlel na úpatí skal pouštního pohoří a ona ho každý večer potkávala, když hnala domů kozy, které přes den pásla na okraji obdělávané země. Huj vždycky nesl koš a dřevěnou lopatu. Na její otázku, kam v tak pozdní hodinu jde, pokaždé se smíchem odpověděl: „Do práce, samozřejmě!"

Kija, tak se jmenovala, se ho už dlouho chtěla zeptat, jaká je to práce, ale cítila, že Huj o tom nechce mluvit. Během léta pak přicházel každý den o trochu dřív a i Kija hnala kozy domů o něco dřív a pak se milovali v okurkových polích a pod ibiškovými keři. Ale už tři dny Huj nepřišel.

Srdce dívky prudce bušilo – nejen proto, že cesta teď příkře stoupala. Kija měla strach a dávala si dobrý pozor, aby nestoupla na kámen, který by se s hlukem zřítil do údolí a prozradil ji. Protože něco v jejím nitru jí říkalo, že se pohybuje po zakázané stezce.

Nikdo z obyvatel západu dobrovolně nešel do Údolí šakalů, a už vůbec ne v noci. Vyprávěli se strašidelné příběhy o tom, co se tam děje za temných nocí. Prašiví pouštní vlci tam prý zoufale bojují s mumiemi, kterým Usir vdechl nový život, a z mnohého člověka, kterého za slavnostního obřadu zahrabali do pouštního písku, údajně bloudí kolem už jen nohy nebo hlava a paže bez těla.

Jakou tajemnou práci tam asi Huj vykonává? Proč o tom nikdy nemluvil?

Kija se na okamžik zastavila, aby si vydechla. Přitom se otočila a zadívala se do údolí. Zaslechla hlasy a domnívala se, že vidí tlumené světlo, zastíněné lampy, které se pohybovaly nahoru po stezce. „Ó Eset a Nebthet," modlila se Kija, „zažeň mé nepřátele. Šove a Tefnut, učiňte mě neviditelnou!"

Aby dala důraz svému zbožnému přání, hodila dolů kámen, který se hlučně velkými skoky zřítil do údolí. Pak se schovala za skalním výstupkem. Naslouchala do noci. Hlasy se blížily. Třesoucí se strachy se tiskla ke skále, téměř se neodvažovala dýchat. Zavřela oči, jako by ji to mohlo uchránit před objevením.

Ale jako zázrakem Amona-Re se kroky vzdálily stejným tempem, jakým se přiblížily, a Kija se zhluboka nadechla. V mdlém světle noci, která se rozprostírala nad skalnatým pohořím, rozeznala čtyři postavy, které se vzdalovaly vzhůru k pohoří. Museli to být zádušní kněží, protože na zadcích se jim kymácely odříznuté zvířecí ocasy.

Co pohledávali kněží v této bohem opuštěné krajině? Souviselo jejich noční procesí se zmizením Huje? Čím víc se vzdalovaly lucerny kněží rozkývané namáhavou chůzí, tím víc narůstala její odvaha. Zvedl se lehký vítr, který už ohlašoval dobu setby, a Kija se rozhodla, že bude kněze sledovat.

S námahou přelezla temeno hřebene, odkud vedla stezka dolů do odlehlého údolí. Lezla po čtyřech, aby se její silueta nezvedala proti nočnímu nebi. Pohled, který se ji naskytl, ji překvapil. Údolí, kde očekávala jen pouštní pustinu, žilo! Obrovské pochodně osvětlovaly vchod do podzemí, ke kterému se teď ti čtyři kněží blížili jako červi spěchající zavrtat se do svého úkrytu.

U vchodu jeskyně vládl čilý ruch. Nahé postavy vycházely z hloubi skály, opodál odkládaly svá břemena a zase se vracely do podzemí. Kija lapala po dechu. Že by Huj byl mezi nimi? Byla příliš daleko, aby ho mohla poznat, a přiblížit se k tajemnému staveništi se neodvažovala. Tak vyčkávala, co se bude dít.

Netrvalo dlouho a kněží zase z jeskyně vyšli, následováni přinejmenším dvěma tucty nahých postav, které se seřadily jako vojáci při nástupu. Kněží pak vylezli skalnatým úbočím o něco výš a najednou měl každý z nich v ruce luk a šípy, mohutné zbraně, jaké nosili bojovníci faraona. Těmi zamířili na řadu nahých postav. Ještě než muži pochopili, co se v plápolavém svitu pochodní děje, čtyři z nich se nehlučně zhroutili. Někteří křičeli ve smrtelném strachu, jiní se snažili uprchnout do ochrany tmy. Avšak všechny je zasáhly smrtelné šípy, jednoho po druhém.

Kije se udělalo špatně a cítila děs. Ještě nikdy neviděla umírat člověka, dokonce při slavnosti Opet nebo při oslavě žní v měsíci mesore, když se zabíjelo kůzle, vždycky utekla, protože se nemohla na tak hrůzný čin dívat.

Ale než vůbec mohla pomyslet na útěk, děs skončil. Nahé postavy ležely roztroušené po zemi a kněží šli od jedné ke druhé, aby zjistili, jestli všechny smrtelně zasáhli. Zdálo se, že dokonce muže počítají, protože najednou bylo slyšet rozčilené volání, zřejmě někdo z mužů unikl a kněží s napjatými luky mířili do temnoty.

Kija ustrašeně tiskla tělo na kamenitou zem. Chtěla křičet strachy, ale vědomí, žé by to znamenalo i její smrt, jí sevřelo hrdlo. Volání kněží, kteří se ve tmě mezi sebou dorozumívali, se strašidelně odráželo ozvěnou od skalních stěn do údolí. Vtom se sotva dvacet kroků před ní vynořila sehnutá postava, která opatrně, aby nezpůsobila hluk, lezla nahoru po svahu. Kija chtěla uprchnout, slepě se pustit dolů po kamenité stezce, jen pryč z tohoto strašného místa, ale zdálo se, že jí všechny údy ochrnuly, kolena a paže ustrnuly na kámen, neposlouchaly ji. Místo toho slyšela sama sebe, jak tiše volá: „Hej! Hej! Já jsem Kija!“

Muž sebou trhl, jako by ho zasáhl bič soudce. Pak klesl na zem. Jeho dech vřel. „Pojď!“ Kija k němu vztáhla ruku. Neznámý muž se neodvážil pohnout. Každý kámen, který by se ulomil a zřítil dolů, ho mohl prozradit. Tak chvíli leželi nehnuté proti sobě.

Volání kněží utichlo.

Kija se chystala zvednout a lézt k neznámému muži. „Zůstaň, kde jsi!“ zasyčel tiše, zvedl se a udělal několik kroků nahoru k ní, pak opět klesl na zem. Oba naslouchali do noci.

Pomalu, obezřele jako krokodýlové na břehu Nilu se plazili k sobě, až rozeznali své tváře. „Neboj se, já jsem Kija, pasačka koz!“ zašeptala dívka. Muž přikývl a hlava mu klesla na zkřížené paže. Plakal. Teď, když unikl tajemnému vražednému komandu, se jeho tělo otřásalo křečovitým pláčem.

„Co jste spáchali?“ ptala se dívka.

Muž si setřel slzy dlaní. „Spáchali?“ zeptal se. „Vykopali jsme faraonův hrob, čtyřicet loktů hluboký, s umělecky zdobenými komorami. Já sám jsem

vyřezával reliéfy do kamene, abych oslavil život faraona,“

„Ale proč vás pak tedy zabíjejí?“ vzlykala Kija.

„Tiše!“ napomínal ji muž. „Proč asi! Nikdo o tomto hrobě neví. Postavili Thutmosovi chrám jako všem jiným králům před ním. Jenže do toho chrámu faraona nepohřbí, ale sem, do Údolí šakalů. Tajně! A protože se obávají, že někdo z nás, kdo tu pracoval, by mohl prozradit místo hrobu, čekali, až budeme s prací hotovi a pak... prokletí synové Sutecha!“

„Vy jste...“ Kija váhavě začala, „... byl mezi dělníky muž jménem Huj?“

„Huj?“ opakoval muž. „Ano. Výborný chlap. Proč?“

Neznámý muž se zděšením viděl, jak dívka vstává, vztahuje paže k nebi a hlasitě křičí.

„Zbláznila ses?“ vykřikl muž a zvedl se. Právě se chtěl vrhnout na dívku, aby ji stáhl k zemi a uklidnil, když ho do zad zasáhl šíp. Kija viděla opeřenou střelu a jako pronásledovaná šakaly běžela po úzké stezce do údolí. Klopýtala, sklouzla po kolenou trochu níž, narovnala se a hnala se dál, bez dechu, až na místě, kde písečné pohoří přechází do zelené obdělávané země, vysílením klesla na zem.

Mladý Thutmose vešel do komnaty své manželky Hatšepsut, vyšňořený jako tanečník při velké slavnosti Opet.

„Koruna z tebe ještě neudělá faraona!“ posmívala se Hatšepsut v narážce na pompézní ozdobu hlavy svého manžela. Zatímco si česala dlouhé černé vlasy, naslouchala okouzlujícím zvukům harfenisty. Byl slepý a vedle faraona měl jako jediný muž přístup do komnat mladé královny.

Thutmose sundal vysokou korunu z hlavy. Ale ani v šátku nemes, červenomodro pruhovaném, který měl pod ní, manželce nijak neimponovaL

„Pochybuješ o mé způsobilosti, já vím,“ řekl. Posadil se na zdobnou stoličku s gazelími nohami, jejíž prohnuté opěradlo neslo znaky bohyně pravdy Maat.

Hatšepsut zavrtěla hlavou: „Nepochybuji, já to vím tak jistě, jako že se Re ráno zvedne nad obzor. Tak jistě, jako že muži plodí, ženy počínají a

všechno, co bylo zrozeno, se jednoho dne zase vrátí zpátky na své místo.“

Zatímco obřadně naléval víno ze skleněné karafy do zlaté misky, Thutmose odpověděl: „Ale byla to svatá vůle tvého otce...“

„Já vím!“ přerušila ho Hatšepsut prudce. „Proto se taky snažím vůli otce – kéž žije věčně – uposlechnout.“

„Modlil jsem se celé dny k Re-Harachteji, od jeho východu až do západu, dal jsem porazit bílé krávy a nejkrásnější kýty jsem položil na Amonův oltář s prosbou, aby změnil tvůj postoj ke mně a tys mě milovala jako Eset svého bratra a manžela Usira.“

„Pokud jde o lásku, bojuje dokonce Devatero bohů marně. Ty to víš.“

Thutmose přikývl a obšírně započal svou řeč: „Srpec měsíčního boha Chonse brzy udělá místo kotouči a devadesátidenní obřad mumifikátorů skončí. Ale ještě než kněží odvezou mumii našeho otce na svaté bárce na západ, musí být zaseto sémě pro následující sluneční krev.“

„Hathor mi buď milostiva!“ zvolala Hatšepsut a vrhla se na záda na postel, vyhrnula lem svého roucha a posměšně ho vyzvala: „Tak do díla, synu faraona!“

Thutmose svěsil hlavu. „Takhle ne, Chnemetamon!“ Chnemetamon bylo druhé jméno mladé královny a znamenalo tolik jako „žena, kterou objímá Amon“.

„Očekáváš ode mě, že tě svedu jako děvka v bordelech v přístavu za břinkotu sister a se sladkou vůní mé jeskyňky?“ Hatšepsut se mu vysmívala. „Proč si nevezmeš nějakou poběhlici, třeba núbijskou otrokyni s širokým klínem a odulými rty? Otec přece taky nebyl zrovna vybíravý, když našel tvou matku.“

Nato Thutmose vyskočil a zuřivě zadupal na zrcadlovou podlahu. „A víš vůbec tak jistě, že král Thutmose byl tvůj otec? Já, mladý Thutmose, jeho syn, jsem přece nejlepším důkazem, že v noci věnoval svou přízeň i jiným ženám. Myslíš, že tvá matka Ahmose seděla v harému a modlila se?“

„Ó ne,“ ujišťovala ho horlivě Hatšepsut, „když jsem byla ještě dítě, vyprávěla mi matka následující příběh: Bůh Amon objevil nevýslovně

krásnou ženu se štíhlými údy a vlnitými vlasy a vyslal Thovta s hlavou ibise, aby po té krásce pátral. Thovt se vrátil a hlásil, že nejkrásnější z krásných se jmenuje Ahmose a je věrnou manželkou faraona Thutmose. Nato se Amon otočil kolem své osy a přijal podobu faraona. Přišel k paláci a zastihl ji odpočívající ve své kráse. Ahmose se probudila vůní boha a usmála se na něho. Amon pro ni zahořel a ona jásala nad jeho krásou. ‚Ó nádherná hlavo, tvá záře mě objímá.' Nato pravil Amon, pán z Karnaku, mé matce Ahmose: ‚Vložil jsem do tvého těla dceru, jejíž jméno budiž Nádherná hlava, jak jsi řekla – Hatšepsut, kterou objímá Amon – Chnemetamon.' A než Amon zmizel, řekl na rozloučenou: ‚Moje dcera bude jednou králem v této zemi.'„

Thutmose sebou sotva znatelně trhl. Prostě na svou mladou ženu nestačil. Hatšepsut nebyla jen starší, byla i chytřejší a silnější než on. Zhluboka se napil z misky a právě se chtěl beze slova vzdálit, když do komnaty mladé královny vstoupila Iset s košem rudých lesklých jablek a nalitých modrých hroznů. Iset byla téměř ještě dítě, avšak na jistých místech prozrazoval její spory šat zrající ženu.

„Proč si nevezmeš ji?" zvolala Hatšepsut za svým pokořeným manželem. Ten se zlostně otočil, přistoupil k ustrašené služebné, strhl jí jemnou bederní roušku z těla a hodil ji na lůžko královny. Padl na ni jako divoký memfiský býk Apis a zahrabal ji zběsile pod sebe. Funící zlostí vtiskl své mohutné tělo mezi štíhlá stehna služebné a pronikl do ní, až křičela jako mučené zvíře, jež se nedokáže bránit.

„Cítíš ho?" supěl Thutmose. „Tohle je obelisk faraona, který vdechne tvému masu život jako Chnum s hlavou berana!"

„Ano, cítím ho!" zvolala Iset s pláčem, „cítím ho jako Nil veslo převozníka."

Hatšepsut se zachmuřila a v očích se jí objevil lesk závisti a nevole. Se zlostí divoké kočky odstrčila Thutmose z plačící služky a přikázala jí, aby zmizela. Pak roztáhla stehna, připravená přijmout faraona jako Mina s tvrdým falusem.

Sedmdesátého dne po úmrtí faraona Thutmose přivolal kněz Ut v chrámu v Karnaku zádušní kněze do domu balzamace, kde tělo krále leželo v

třpytivém natronu. Hudebníci foukali a brnkali, tanečníci prováděli mlaskavé skoky k nebi a otroci mávali palmovými vějíři. Nad vším se vznášel dým kadidla a kněz Ut, který prováděl balzamaci, zvolal: „Jsi bůh slunce, mocný bůh s dvěma lvími hlavami. Jsi Hor a mstitel svého otce Usira. Tvá přední strana byla umyta svatou vodou Nilu, tvá záda salpetrem. Tvé tělo bylo vykoupáno v mléce krávy Hap. Nyní je všechno zlé odstraněno!“

Natron zbavil mrtvé tělo krále všech tekutin. Patologové odstranili řezem na levém boku všechny vnitřnosti, srdce, játra, ledviny a plíce. Stříbrným dlátem prorazili nosní přepážku, aby se dostali k mozku a mohli ho vytáhnout hákem. Nyní byly orgány nakonzervované a ve čtyřech alabastrových kanopách rovněž připravené k pohřbem.

Předstoupil kněz Sem, oděný v panteří kůži, zasunul mrtvému faraonovi do pootevřených úst mezi zuby plochý hák a zapáčil jím, takže se jeho čelisti rozevřely. Přitom se hlasitě modlil: „Buď pozdraven Usir, božský otec, otvírám jeho ústa, abych mu vrátil život. Kéž jeho tělo nepadne za oběť červům jako zvířata, která lezou, ptáci ve vzduchu a ryby ve vodě! Kéž je věčný jako tvoje údy, které jsou věčně u tebe!“

Potom se pustili do díla kněží, kteří měli na starost balzamaci. Pokryli mrtvolu faraona celistvě zlatem, kůží bohů. Prsty na rukou a nohou zasunuli jednotlivě do zlatých pouzder, tělesný vývod uzavřeli zlatou deskou. Navlékli náramky, prsteny, chrániče kolen a holení, zlatý límec a tucet amuletů. Teprve potom zahájil kněz Ut mumifikaci.

Otroci mu podali pryskyřicí napuštěné plátno a vonné zátky z Byssosu. Zátky vložil do úst a nosu, aby se dutiny nezbortily, ovázal plátěnými obinadly nejprve paže a nohy, pak tělo a naposledy hlavu. Když dodělal jednu vrstvu, přistoupil druhý kněz a potřel mumii vařící pryskyřicí, a tak postupovali celkem sedmkrát.

„Povstaň, Usire,“ zvolal pak kněz, „teď máš svou páteř, ó bože se srdcem, které se zastavilo! Tvůj krk je posílený, tak vystup na svůj trůn!“

Čtyři kněží nato postavili mumii ke zdi, čtyři další přinesli zlatý sarkofág, který zhotovil Thuti, zlatník dvora: sarkofág s párem křídel, jejichž pera z modrého a červeného emailu sahala od ramen až k nohám. Na prsou obraz

supa, znak Horního Egypta. Na hlavě s otevřenýma očima se skvěl ureus, symbol Dolního Egypta.

Otevřený sarkofág postavili před mumii, královi otroci přinesli mísy s masem, chlebem, pivem, vínem a plody a velekněz zvolal hlasitě, až se to odráželo od zdí zlatého domu: „Ó Usire, ty vzpřímá stojící, posaď se před své obětní dary. Toto jsou tvá jídla: tři pro nebesa u Rea a tři pro zemi u Geba."

V čele sálu se zvedl těžký závěs a vdova Ahmose předstoupila, následovaná Thutmosem, mladým faraonem, a Hatšepsut, královnou. Před vzpřímenou mumii se zastavili, sklonili hlavy a kněží zvedli mumifikovaného faraona do sarkofágu. Thuti vlastnoručně uzavřel sarkofág zlatými hřeby.

Temné údery bubnů a ostré pozouny ohlašovaly z cimbuří chrámu, že pohřební průvod krále započal. Lidé ze všech částí země lemovali poslední cestu krále od velkého chrámu v Karnaku až k Nilu: rolníci z delty, nomádi z jižních peřejí, učenci ze starého Memfisu a kněží z velkých chrámů země, z měst Sais a Buto, Heliopolisu a Bubastise, z Thinise a Koptosu, Abydu á Hemonthise.

„Byl to dobrý bůh!" volali na sebe lidé. „Bůh Re sestupuje k západnímu nebi!"

Na počátku průvodu šly plačky, mladé a staré s rozpuštěnými vlasy a odhalenými ňadry, sypaly písek a vyrážely ostré výkřiky. Lotosové květy, modré a růžové, pokrývaly zem. Kněží s kadidelnicemi zpívali: *„Ó Usire, přijmi slavnostní vůni, která zkrásní tvé údy!"* A mezi všemi neustále vířili tanečnice a tanečníci, zpěváci a hudebníci.

Ahmose měla přes hlavu závoj, stejně tak Hatšepsut a Mutnofret, které šly před sarkofágem. Jen mladý Thutmose měl na sobě slavnostní roucho, pečlivě skládanou bederní roušku a zlaté náramky. Na nahých prsou držel ve zkřížených pažích berlu a důtky.

Sarkofág s mumii zemřelého faraona spočíval na čtyřech tyčích, které nesli kněží. Za nimi vlekli sluhové a palácoví otroci židle, stoly a postele, drahocenné nádobí, umělecky zhotovené zbraně a zlaté šperky s drahokamy. Egypťané stojící podél cesty ještě nikdy neviděli takovou nádheru.

U mramorových schodů, které vedly dolů k Nilu, byly zakotvené dvě zlatem zářící bárky, každá osmdesát loktů dlouhá. Jejich zvednuté zobáky zářily v tyrkysové vodě řeky jako hořící pochodně. Sarkofág faraona byl uložen na zvýšenou palubu první lodi, za ním zaujali místo členové rodiny. Kněží s výbavou, která se dává do hrobky, zaplnili druhou bárku. „K západu!“ zvolal kněz Ut. „K západu s bárkou božího otce Nuna, k západu s bárkou Nebthety!“

Lidé padli k zemi a mlčky se dotýkali hlavami písku. Pak veslaři zabodli pádla do prudké řeky a zvedl se mnohotisícový nářek.

Nikdo nevěděl, kde bude faraon Thutmose pohřben, avšak kolovaly zvěsti, že mu vytesali na tajném místě hrob do skály.

Nad lomy v Asuánu se vznášelo tetelivé vedro prvního letního měsíce pachonse. Dlouhé řady nahých otroků vlekly růžově zbarvené žulové bloky na válcích po kamenité zemi. Lana tlustá jako paže praštěla a vrzala a z kamenných válců se odštěpovaly ostré úlomky a vystřelovaly jako špice šípů na potící se těla otroků, kteří pak s výkřikem padali k zemi. Každý kvádr zanechal za sebou podobnou krvavou stopu, než byl s pomocí mohutných trámů vyzvednut na některou z čekajících bárek na Nilu.

Nad nemilosrdným kotlem údolí, kde se mírný větřík otíral o horský hřeben, už několik dní spolu soutěžili stavitel Ineni a jeho učenlivý žák Senenmut, komu z nich se podaří ze skalní stěny odloupnout tenčí desku růžové žuly.

„Ty všetečko!“ smál se Ineni. „Já jsem sloužil dvěma faraonům jako stavitel, v Karnaku jsem postavil kapli pro bárku Amona a pylon před velký chrám. Faraon Thutmose mi za to propůjčil hodnost nejvyššího dozorce sýpek. Já tu řezal kameny, když ty jsi ještě nebyl na světě, a najednou přijdeš a chceš mě učit, jak se loupe žula!“

„Ale ne,“ bránil se Senenmut, „řez tvých kamenů je slavný jako stupňovitá pyramida Imhotepa a obchodníci na trhu ve Vesetu neřežou měkčeji máslo, ale všiml jsem si, že tvé kvádry mají dost rozdílné řezné plochy.“

„Protože každý kámen je prostě jiný!“

„Jistě! Ale mistře, proč je každý kámen jiný?“

„Proč, proč, proč!“

„Říkal jsi, mistře, když jsi mě ve Vesetu zasvěcoval do tajemství řezání kamene, že i kameny kdysi vyrostly, tak jako plody na poli podle vůle bohů.“

„To jsem řekl, ano.“

„Ale nerostou plody na poli různě, podle toho, jestli je pole na slunečném jižním svahu, v úrodné zemi Nilu nebo na kamenitých horských svazích pouště?“

Ineni uvažoval, k čemu chlapec směřuje, a odpověděl: „O tom nemůže být pochyb, ano. A proto si myslíš, že nejsou jen různé druhy kamene, jako žula, vápenec a pískovec, ale že jsou například i různé druhy žuly?“

Senenmut přikývl.

„Je to možné,“ připustil Ineni neochotně. Nechápal, kam tím Senenmut míří. Ten ale vzal svého učitele za paži a táhl ho přes kamenitou strouhu k vysoké žulové skále, do jejíž stěny zarazil spoustu dřevěných klínů.

„Co je tak zvláštního na tvé technice?“ zeptal se Ineni udiveně. „Přes tisíc let lámou Egypťané stavební materiál ze skal tak, že zatlučou do spár dřevěné klíny a polévají je vodou, aby nabobtnala dřevo rozlomilo kámen.“

„V tom to není, pane,“ ujišťoval ho Senenmut rozčileně. „Je to směr, kterým kámen lámu. Tvé řezy probíhají z východu na západ. Já ale řežu z jihu na sever, protože – jak jsem zjistil – kámen rostl tímhle směrem. Vezmi ebenový strom. Když nařežeš jeho kmen na příliš tenké pláty, rozpadne se dřevo na spoustu kusů. Když ale odloupneš po délce pás tenký jako dech, můžeš ho dokonce ohýbat, aniž se zlomí.“

Ineni se zdál ohromený. „Při Devateru bohů!“ zvolal. „Tvé úvahy nejsou bez významu. Ale prozatím to není nic víc než teorie. Dokaž to, můj synu, a já tě odměním jako faraon nejstatečnějšího ze svých válečníků.“ Pak se otočil a zmizel. Nezdálo se, že by příliš věřil v úspěch svého chráněnce.

Za večerního chladu, když byl pobyt v lomu snesitelný, se Ineni objevil na místě znovu. Senenmut seděl tiše před spárou, hlavu opřenou v dlaních. Ineni kritickým pohledem prohlédl kámen, pokýval hlavou a pak prohlásil:

„Thutmose, kéž žije věčně, a Amenhotep, jeho otec, byli spokojení s mou prací. Já zvedám sloupy až do nebe a vytesal jsem hrob do skály hluboký jako voda v moři. Ale nikdy jsem nepotřeboval žulovou desku, která by byla tenčí než šířka dlaně!“

„Vyprávěj mi o hrobu faraona!“ požádal Senenmut.

Ineni zvedl ruce. „Já jsem ochránce jeho tajemství. Jedl jsem u jeho stolu a pil s ním víno ze svahů obdělávané země. Miloval jsem ho a on mi tuto lásku vracel. Má ústa nikdy neprozradí poslední faraonovo tajemství.“

„Vyprávějí se podivuhodné věci, mágové prý roztavili kámen pomocí slunečního světlá. Rozhodně není v celém Horním Egyptě jediný otrok, který by se účastnil stavebních prací.“

Ineni mlčel. Když poznal, že Senenmut čeká na vysvětlení, chlácholivě odpověděl: „Není věcí lidí, aby pátrali v konání bohů. Thutmose se stal Usirem – kéž žije věčně.“

„Tiše!“ Senenmut přiložil ukazováček na rty. Jeho učitel na něho tázavě pohlédl. „Neslyšíš nic, Ineni? Musíš to přece slyšet! Slyšíš?“

Ze skály pronikaly žalostné zvuky, přerušované jasným zvoněním, jako by drobné kaménky padaly do stříbrné mísy. Senenmut odtáhl Ineniho stranou. Zvonění zesílilo, stupňovalo se do praskání, až se s krachem uloupla ze skály tenká deska růžové žuly, vysoká jako koňský hřbet.

„Při Amonovi, Mut a Chonsovi!“ zvolal Ineni a udeřil se do stehen. „Kdo tě tohle naučil!“

„Ty, Ineni, a nikdo jiný!“

„Já?“

„Ale jistě! *Ty* jsi řekl, že kámen rostl jako dřevo našich stromů. Tohle je jen logický důsledek.“

Radostně vzrušeni vykročili oba do údolí a dál uvažovali o tomto objevu, který jistě změní stavebnictví. V budoucnu bude možné stavět snadněji, ne tak masivní stavby. Z horlivého rozhovoru je vyrušil posel, který právě přiběhl. „Jsi Senenmut, syn Ramose a Hatnefer?“

„Ano, jsem," přisvědčil Senenmut.

„Thutmose, Pán Obou zemí, ti přikazuje, abys přišel do Vesetu. V Asii zuří povstání a faraon potřebuje každého muže pod dvacet let v boji proti pouštnímu lidu."

„Ale já nejsem vycvičený v zacházení se zbraněmi!" namítl Senenmut zaraženě. „Jak se tedy mám postavit ozbrojeným vojákům?"

„Faraon chválil tvou jistotu zásahu s lukem a šípem!" odpověděl posel a Senenmutovi připadalo, že v jeho tváři vidí škodolibý škleb.

A tehdy si Senenmut uvědomil, že má nepřítele, dokonce úhlavního nepřítele, kterému těžko unikne.

Posel krátce pozdravil: „S prvními paprsky Rea na tebe čeká bárka!"

A Senenmut odpověděl: „Budu tam."

KAPITOLA 3

Dům věštce Perua stál mimo město, tam, kde měli sklady obchodníci a kde se kameníci věnovali své činnosti pod širým nebem, tedy v nijak vznešené končině. Spatnou pověst měla ulice majitelů skladišť hlavně proto, že si zde při setmění dávaly schůzku kněžky lásky z Vesetu: dívky jako gazely z provincií s žhnoucíma očima a tlusté núbijské ženy – něco pro každý vkus. „Min je ve mně," žvatlal opilý nápadník, „a v tobě?" Což znamenalo asi tolik jako: Jak by to bylo s námi dvěma?

Ale dáma zahalená závojem a její starší průvodkyně šly opilci bez odpovědi z cesty. Byla to Hatšepsut a Satre, které se skryly pod závoji, a královna zašeptala chůvě: „Měly jsme raději věštce zavolat do paláce."

„A ráno by si o tom vyprávělo každé dítě mezi deltou a peřejemi Nilu, tím si můžeš být jistá. Ostatně jsme u cíle."

Satre otevřela dveře do vnitřního dvora, kde před nimi prchaly krůty a kachny. Věštec Peru, hubený starý muž, zamířil k nim.

„Přivádím ti dámu urozeného původu," promluvila Satre tiše, jako by v

temném zadním dvoře mohli číhat naslouchači. „Min ji učinil plodnou a vyklenul jí břicho. Nyní se ptá na mužského potomka.“

Peru přikývl a pozval obě ženy do chladné, skrovně zařízené místnosti, v jejímž středu byl zapuštěný zelený bazén se zlatými rybičkami a lapisově modrými rybkami z Abyda. Hatšepsut a chůva usedly na polštáře, Peru poklekl na protilehlé straně bazénu. Dvě olejové lampy spoře osvětlovaly místnost.

Tenkou smolnou třískou zapálil věštec hnědá zrna a hned se kolem šířil štiplavý dým. Zatímco nosem nasával tento dým, tiše mumlal: „Ó Besi s oběma hady, který bdíš nad životem v tomto životě, dej odpověď.“ Pak pohlédl do zeleného bazénu, v němž se odrážela zahalená tvář královny. Červené a modré rybky proplouvaly zrcadlovým obrazem ze všech stran a Peru ztěžka dýchal. Opřený o vyhublé bílé ruce natáhl hlavu nad vodu, jako by se z ní chtěl napít. Pomalu jako mlýnské kolo se zvedala víčka jeho očí a věštec pohodil hlavou dozadu, až v jeho otevřených očích bylo vidět bělmo. Hatšepsut se zachvěla strachem.

Pak trhaně spustil: „Vidím rodit dvě ženy ve stejnou dobu. Žena se zlatem rodí lva, žena s kamenem rodí kočku.“ Sotva to dořekl, unaveně se zhroutil do sebe. Hatšepsut a Satre na sebe tázavě pohlédly.

Cestou domů zvažovaly, jaký význam přisoudit jeho výroku, a Hatšepsut usoudila, že jen ona může být ženou se zlatem. „Která žena v říši má víc zlata než já?“

„Ano, jistě,“ přitakala Satre. „A lev je faraon. Daruješ život dědici trůnu – kéž žije věčně!“ Obě ženy se objaly. „Teď přinesme Minoví děkovnou oběť.“

„Nač myslíš?“ zeptala se Satre, když seděly v paláci proti sobě. Hatšepsut se zdála zasmušilá. „Trápí mě myšlenka na otce mého syna.“ „Thutmose?“

Hatšepsut pokrčila rameny. „Takže Senenmut!“ Hatšepsut mlčela. „Miluješ ho, buď upřímná!“

„Podváděl mě s obyčejnou vojenskou děvkou. Mě, královnu!“

Satre pohladila Hatšepsut po vlasech. „V posteli nejsi královna. V posteli nejsi nic jiného než žena, žena s půvaby a nedostatky, se všemi přednostmi

a slabostmi.“

V této chvíli byla Hatšepsut mírná a bezmocná jako malá holčička. S pláčem padla chůvě kolem krku – jako to nesčetněkrát udělala jako dítě. „Musí se to Senenmutovi sdělit,“ naříkala, zatímco se otřásala vzlykotem. „Musí se mu to sdělit, je v lomech u peřejí Nilu.“

„Ale ty přece vůbec nevis, jestli je Senenmut otcem dítěte. Třeba je to Thutmose?“

Hatšepsut vykřikla: „Ale já to cítím, cítím to, tak to přece pochop!“

Nějakou chvíli Satre nic neříkala. Pak klidně odpověděla: „Senenmut je tady ve Vesetu.“ Královna se zarazila.

„Thutmose ho sem povolal. Chce ho vzít na válečné tažení proti Asiatům.“

„Senenmut přece není voják! Křída na kreslení a olovnice jsou mu bližší než oštěp a meč!“

Satre rozpačitě uhnula pohledem.

Nato Hatšepsut vyskočila, popadla oběma rukama dlouhé nařasené roucho a běžela matně ozářenou sloupovou chodbou ke komnatám krále.

Thutmose seděl společně s vezírem Senzemabem, s generálem Ptahhotepem, hofmistrem Minhotepem a písařem Neferabetem kolem mramorového stolu, na němž ležely mapy a papyrusové listy.

„Válka je věcí mužů a jen oni smějí o ní mluvit,“ prohlásil Thutmose, když Hatšepsut vtrhla dovnitř.

„Ale muži, s nimiž táhnete do války, jsou stále ještě věcí žen!“ odpověděla královna zprudka a požádala rádce, aby ji s jejím manželem nechali o samotě. Muži se uklonili a zmizeli.

„Povolal jsi Senenmuta z lomů,“ spustila prudce. „Proč?“

Thutmose viděl blesky v jejích očích a odvaha, s kterou se jí právě ještě vzepřel, začala mizet. „Potřebuji nejlepší lučištníky země na válečné tažení proti Asiatům.“

„Senenmut není žádný lučištník! Byl vychován jako umělec a stavitel a

jednou má stavět chrámy na počest bohů.“

„Zabil tvou služebnou jediným šípem.“

Královna přistoupila velmi těsně před něho a tiše zasyčela: „Amon sám řekl, že to bylo neštěstí. Ale ty, jak se mi zdá, nedbáš dokonce ani na svatou vůli svého otce Amona.“

Thutmose sebou trhl a Hatšepsut pokračovala: „Nechceš nic jiného než se sprostě pomstít muži, který ti nic neudělal.“ „Vzal mi ženu!“

„Mohl by ti vzít ženu, jen kdybys ji vlastnil, ale ty jsi mě nevlastnil. Víš stejně dobře jako já, že naše svatba bylo přání našeho otce, kéž žije věčně, aby zůstala zachována krev slunce.“ Když to vyslovila, obrátila se k odchodu. „Neodvažuj se vzít Senenmuta s sebou proti Asiatům! To praví Hatšepsut, kterou miluje Amon!“

„Co vidíš?“ zeptal se Teti naléhavě a uchopil černou otrokyni zezadu za ramena. Mág strkal Ngatu zatemněnou laboratoří, ve které to kolotalo a vařilo jako v peřejích jižního Nilu. „Co vidíš, Ngato?“

„Nic, pane,“ vypravila ze sebe otrokyně, „nevidím nic, je tma.“

„Dobře,“ řekl Teti, „teď dávej pozor, dávej dobrý pozor!“

Ve tmě byl slyšet cinkot skla, kapky vody dopadaly do nádoby a najednou začala jedna skleněná nádobka svítit, nejdřív váhavě, sotva znatelně, pak stále jasněji jako olejová lampa.

„Co vidíš?“ zopakoval Teti.

„Světlo olejové lampy,“ odpověděla Ngata.

„Kde vidíš nějakou lampu?“

„Tamhle.“

„Takže to má být olejová lampa. Ukaž mi plamen!“

Ngata přistoupila blíž k svítícímu sklu. „Ngata nevidí plamen. Nádoba svítí sama!“

„Správně, Ngato. Tekutina v nádobě svítí sama od sebe, jasně jako Re na horizontu!“

„Jsi kouzelník, pane," pronesla černoška váhavě a ustoupila o dva kroky. Ale Teti ji strkal dál k druhé nádobě se zelenavou tekutinou. Z misky pak do ní odlil několik kapek, které jakmile dopadly a smísily se s druhou tekutinou, začaly svítit. A čím víc jich mág nakapal do skla, tím jasněji nádoba svítila. „To není žádné kouzlo," jásal Teti, „to je věda! To je tekoucí světlo. Budu mu říkat Reova krev."

Teti ještě několikrát zopakoval pokus, a vždycky úspěšně. Jedna skleněná nádoba po druhé se rozsvěcely. „To je konec noci a začátek věčného dne. A já, Teti, jsem to objevil!" zvolal.

„Není to správné, pane!" namítla Ngata váhavě, když sledovala geniální objev mága. „Kdyby bohové chtěli, aby den trval věčně, pak by nestvořili noc."

„Noc je zlo!" zvolal Teti vzrušeně. „Zlo, které znovu a znovu přemáhá člověka. Pokud ale *já* přemůžu zlo, tak budu mít veškerou moc na zemi, pak budu mocnější než moudrý vezír Senzemab, ano, mocnější než faraon Thutmose, pak budu Amon!"

Při těchto slovech uchopil jednu ze svítících nádob, držel ji v napřažené paži daleko před sebou, a pomalu vylil její obsah na kamennou podlahu. Pleskalo to a nesčetné žhnoucí jiskřičky odletovaly jako v kovárně výrobce zbraní Ontepa. Současně se tvořila kaluž, která vysílala ke stropu zeleně zářící paprsky jako stříbrná zrcadla ve faraonově paláci. Tekoucí světlo se neklidně chvělo jako papyrusové listy ve večerním vánku, hledalo si cestu a kutálelo se, poslušno přitažlivosti zemské, do spár kamenné podlahy. Přitom, jak se rozlévalo všemi směry, vytvořilo tajemnou síť z velkých a malých obdélníčků – podlaha se zdála žhnout, hořet, vznášet se jako hvězdnaté nebe bohyně Nut nad noční krajinou Nilu.

Ngata klesla na zem a přitiskla ruce a čelo na chladný kámen. Strach z neznámého, nedovoleného a hříšného otřásal jejím nahým černým tělem, svíjela se v křečích, jako by ji Teti bičoval.

„Bohové tě potrestají a roztrhají tvé tělo jako tělo Usira!" vzlykala černá otrokyně. „Nepřipustí, abys zneužíval jejich talenty!"

Jako v opojení bral Teti jednu nádobku po druhé a vyléval jejich obsah na zem, až Ngata v domnění, že ji žhnoucí voda spálí, vyskočila a dala se na

útěk jako zajíc v polích úrodné země.

Pak zazněl z Tetiho úst strašný smích, jehož se Ngata tak bála, protože byl nelidský jako ostrý křik zpěvaček v chrámu Amona z Karnaku. Mág ale vzal poslední zářící nádobu a vyběhl z domu. Jeho příšerný smích ještě dlouho doznívál v šeru, které se sneslo nad Vesetem.

Dva lučištníci doprovázeli stavitele Ineniho a jeho žáka Senenmuta palmovou alejí, která vedla k paláci. Bíle zářící berani z hlazeného mramoru lemovaly příjezd v dlouhé řadě. Senenmut se zdál rozčilený.

Co to mělo znamenat, že ho královna Hatšepsut společně s Inenim volá do paláce? Vděčil *jí* za to, že faraon, který ho povolal do Vesetu, přece jen odtáhl do Asie bez něho? Senenmut neviděl královnu od oné noci, kdy ho přistihla v náručí Ruji, a obával se pomsty. Znal Hatšepsut příliš dobře a věděl, jak je zranitelná.

Kdyby je přijala v trůnním sále, kde se obvykle konaly audience faraona, cítil by se lépe. Nyní je však lučištníci vedli do její soukromé komnaty. Senenmut netušil nic dobrého.

Ulekl se, když předstoupil před Hatšepsut, která ležela na lůžku a nedělala žádné tajemství z těhotného břicha, zatímco ji služka ovívala vysokým vějířem z pštrosích per.

Na jeho pozdrav vůbec nereagovala, ani na něho nepohlédla, ale obrátila se na Ineniho: „Dala jsem tě zavolat, nejvěrnější z věrných, protože i pro mě nastal čas myslet na dobu západu. Abych to zkrátila: je přáním mého srdce, abys na druhé straně Nilu postavil hrob podle vzoru mého otce – kéž žije věčně -, tajný jako obydlí bohů a hluboký jako labyrint býků z Memfisu, aby se mě nikdo, až se stanu Usirem, nezmocnil."

Ineni mlčel.

„Nic neříkáš?" zeptala se Hatšepsut.

Nato Ineni obřadně spustil: „Paní, víš jako já, že odpovídá prastarému svatému zvyku, že nový faraon v den nástupu vlády začne s přípravami stavby svého hrobu. Thutmose, tvůj manžel, je mladý a válčící Asiati ho zatím zdrželi před tímto krokem. Avšak podle zákona staví jen faraon hrob pro věčnost, v němž ho velká královská manželka smí ve smrti doprovázet.

Tak najde jednou tvá matka Ahmose věčný klid v tajných komorách tvého otce Thutmose...“

Hatšepsut se prudce posadila a temné oči jí nebezpečně jiskřily. „Odmítáš tedy mně, své královně, poslušnost, protože míníš, že všechno, co činili naši předci, je svatá vůle bohů!“

Ineni pokrčil rameny. „Sloužil jsem tvému otci a otci tvého otce, a oni mi darovali zlaté límce, protože jsem byl počestný jako nikdo jiný v zemi. Mám se zpronevěřit této pověsti?“

„Máš být poslušen své královny!“ zvolala Hatšepsut vzrušeně. „Skutečně si myslíš, že Thutmose, tenhle dětinský hlupák, vládne jako Pán Obou zemí? Thutmose není schopen učinit ani jedno jediné rozhodnutí. Jeho uši dnes patří generálům a zítra kněžím Amona, a bude poslouchat převozníky na břehu Nilu, když mu zalichotí a něco naslibují. On je ostudou pro boha Re.“

„On je faraon, jen jemu jsem povinován poslušností!“

Kéž by Ineni nikdy nevyslovil tuto větu! Hrozivě jako zeleně skvrnitá užovka v horkém písku sklouzla Hatšepsut z lůžka a zdálo se, že se nafoukla jako kobra připravená zaútočit, když se postavila před starce a sotva slyšitelně zasyčela: „Jdi mi z očí! Sejmi svůj stín z mého!“

Ineni, který znal svéhlavou královnu, ještě když její ústa sála z prsou kojné Satre, usoudil, že bude lepší neodpovídat. Krátce se uklonil a odcházel a Senenmut se chystal svého učitele následovat.

„Zůstaň!“ zvolala Hatšepsut. Senenmut sebou trhl.

„Přistup blíž,“ požádala ho najednou naprosto přívětivě, jako by poznala jeho nejistotu. Opět usedla na lůžko a vztáhlá k němu ruku: „Proč se bojíš?“

Senenmut se pokusil usmát, ale vznikla z toho jen žalostná grimasa.

„Kvůli té hloupé záležitosti s Rujou? Zapomeň na to! Ženy jsou v této době hladové jako šakalové pouště. Nevynechají jediného muže, který jim zkříží cestu.“

„Já to nechtěl!“ Senenmutova slova zněla nejapné, dokonce nevěrohodně.

Ale zdálo se, že si toho Hatšepsut nevšimla, naopak, omlouvala ho a bez vší ironie řekla: „Mladíka, jako jsi ty, je škoda pro tu vojenskou děvku. Ta přece zatáhne do své postele každého, koho jen může. A nezkušený chlapec, jako jsi ty, je takové ženské bezmocně vydaný na pospas. Ne, ty za to nemůžeš!“

Senenmut dýchal ztěžka, zhluboka se nadechl a chtěl právě vysvětlit, že propadl Ruje a jejímu umění milovat, když Hatšepsut uchopila jeho ruku a vedla ji po svém těhotném břiše. Dívala se mu hluboko do očí, když se ptala: „Cítíš ve mně nového Hora, pověz, cítíš ho?“

Mladík celý zrudl. Vnímal pot v zátylku a nevěděl, co má odpovědět. Přikývl.

„Možná je to tvůj syn,“ nadhodila Hatšepsut, „možná jsi zplodil nového Hora.“ Přitiskla si jeho ruku pevněji na břicho.

Při Amonovi, Mut a Chonsovi, vesetských bozích, on, chlapec z předměstí, nemohl přece... „Ty se mi vysmíváš, vznešená královno!“

„Proč bych měla?“ odpověděla Hatšepsut. „Jen hrubé rybářské ženštiny z přístavu se vysmívají dědici krve, která jim byla vložena do těla.“

Senenmut odtáhl ruku a setřel si pot z týla. Hatšepsut, velká panovnice Obou zemí, očekávala jeho syna! Syna? „Jak vůbec víš, že to bude syn?“

„Předpověděl mi to věštec.“

„Ty mě uznáváš za otce svého dítěte?“

Hatšepsut se s úsměvem podívala na zem, jako by chtěla říct: Možná ano, možná taky ne! Avšak pak odvětila: „Věz, Senenmute, velká královská manželka faraona pokaždé přivádí na svět syna boha Re! A i kdyby faraon své otrokyni Iset vložil do těla deset synů – vždycky to budou jen bastardi!“

Pomyšlení, že zplodil syna, který by jednou dosedl na Horův trůn, Senenmuta zneklidnilo. On, Senenmut, syn Ramose a Hatnefer – nikdy!

Hatšepsut, která zřejmě uhodla mučivé myšlenky ve tváři svého milence, pohotově změnila téma. Jako by ji to bezprostředně napadlo, jen tak nadhodila: „Bylo mi řečeno, že máš velký talent v oblasti umění.“

„Ano, paní,“ odpověděl Senenmut, „velmi mě těší zacházet s různými

druhy kamene.“

„Ineni míní, že ho v tomto umění brzy překonáš!“

Senenmut se rozpačitě usmál. „On je velký stavitel a jeho oko je ostré jako oko sokola a kritické jako oko ibise. Nejsem hoden podat mu vodu!“

„Rozhodla jsem ve svém srdci,“ spustila královna obřadně, „že *ty* postavíš můj hrob, jaký dosud nikdo neviděl, hlubší a skvostnější než hrob mého otce Thutmose.“

„Ó velká manželko faraona!“ zvolal Senenmut zděšeně, „podle vůle bohů bych měl dvakrát do roka obdělávat skromné políčko mého otce Ramose, které oplodní Nil svým bahnem. Dík tvé milosti a náklonnosti svého učitele jsem se místo toho naučil zacházet s tvrdým kamenem a dnes jsem schopen postavit dům se čtyřmi sloupy, ale pro královský hrob mi chybí jakákoli zkušenost...“

„Tak i ty se protivíš mým plánům?“

„Při Amonovi, ne, nikdy bych se toho neodvážil! Ale musím přiznat, že je to nad mé schopnosti.“ „Ineni bude stát při tobě!“ „Ineni? Právě jsi ho vyhodila!“

Hatšepsut se zasmála. „Starý Ineni je zbožný bohabojný muž a vůle bohů řídí všechno jeho konání. Považuje za hřích postavit hrob velké manželce krále, zatímco faraon je ještě bez místa odpočinku. Ineni pouze ještě neví, *že já* jsem faraon.“

Strážci u velkého chrámového pylonu v Karnaku zkřížili dlouhé oštěpy a zabránili příchozímu ve vstupu.

„Oznamte veleknězi Hapusenebovi, že si s ním přeje mluvit lékař Teti – naléhavě!“

Jeden ze strážců se vrátil a ptal se, jestli se nemůže mág vrátit druhého dne, protože první věštec Amona je zaneprázdněný.

Teti v sobě potlačil nával zlosti. Velekněz ho označil za mága! Jestli tohle není urážka! Jistě, sám si Hapuseneba nevážil, a to spočívalo na vzájemnosti, ale pro jeho plány byla součinnost velekněze nevyhnutelná. Proto Teti vyslal strážce podruhé, aby vyřídil, že toho Hapuseneb jistě bude

litovat, pokud ho nepřijme dnes. Neboť věc je velmi důležitá – i pro něho!

Konečně se objevil u pylonu Puemre, druhý věštec Amona, a když se dozvěděl, že jim Teti přináší tajemství, které by vyvolalo úžas dokonce mezi bohy, požádal jej, aby ho následoval. Prošli dvorem vydlážděným bílým mramorem, v jehož středu strměla k večernímu nebi pozlacená socha státního boha Amona. Když kněz procházel kolem, vrhl se na zem a udeřil čelem do teplého kamene. Teti ho napodobil, pak uchopil koš uzavřený kulatým víkem, který s sebou přinesl, a pospíšil za Puemrem.

Za jedním ze sloupů, jež lemovaly vnitřní nádvoří, se Teti domníval, že rozeznal postavu, kterou by tady na tomto místě neočekával. Ale dál se tím nezabýval, jeho záležitost se mu zdála důležitější, a když se ještě jednou otočil, aby zjistil, jestli se skutečně nemýlil, postava tam už nebyla. Dosud mlčenlivý věštec pronesl přísně, téměř hrozivě: „Pojď za mnou! Tudy!“ Teti ho poslušně následoval a Puemre se tím zřejmě uspokojil, při dalších krocích se po něm už ani neohlédl.

„Jaké je tvé přání k nejvyššímu knězi Amona?“ zeptal se Hapuseneb rovnou a provokativně dodal: „Mluv, mágu!“

Teti by se nejraději obrátil a hned odešel, protože mu v tomto okamžiku připadalo nemyslitelné, aby s kněžími spolupracoval. Při Devateru bohů, nepovažuje se za mága, za kouzelníka a čaroděje! Jeho experimenty, jeho medicínské úspěchy nespočívaly na nějakých hokus pokusech, ani na zbožných, svým účinkem pochybných modlitbách. On, Teti, je mužem vědy, mužem ducha! Ale Hapuseneb se ptal dál: „Co přináší v tom koši?“

„Reovu krev,“ odpověděl Teti bez okolků a po tváři mu přelétl výraz triumfu, protože věštci Amona tam stáli jako solné sloupy. Žádný člověk by se neodvážil žertovat s některým Amonovým knězem, jakýkoliv žert byl tedy vyloučen.

Bylo jen otázkou, Oč šlo při té záhadné Reově krvi. Upoutáni oznámením zvláštního návštěvníka, odpovídali, každý za sebe, na Tetiho otázky způsobně jako školáčci v domě písaře.

Ne, tady jsou absolutně nerušeni a nikdo nevstoupí do místnosti, dokud se neozve hlas zlatého gongu. Ano, nebudou se ničeho bát, ani když se v příštím okamžiku před jejich očima stane zázrak.

Jakmile byly pozhasínány olejové lampy, které blikaly na červeně a modře kachlíkovaných stěnách, sáhl Teti do koše a bleskurychlým pohybem vylil obsah jasně svítící nádobky na lesklou mramorovou dlažbu. Zasyčelo to, bublalo a jiskřilo, žlutě a zeleně, a pak se právě ještě temný prostor rázem projasnil ostrým zářivým světlem jako za poledního slunce. Zasaženi tím prudkým jasem vrhli se kněží Amona na zem a tiskli hlavy na předloktí.

Teti ale jásal: „Toto je Krev slunce, kterou objevil Teti. Ne Teti mág, ne Teti kouzelník, ale Teti génius – génius vědy!“

A zatímco se vřící tekutina rozlévala v zářivých stružkách po místnosti, Hapuseneb a Puemre ustrašeně ustupovali před tekoucím žárem a mumlali zbožné modlitby jako nosiči bárky při svatém svátku Opet v měsíci paofi: „O krvi Amona-Re, který pluje po nebesích ve své bárce, poznej své veslaře!“

Toto byl pro Tetiho okamžik triumfu. Rozpustile jako vyvolavač na trhu skákal přes zářící kaluže a stružky, jako by tím chtěl demonstrovat svou moc nad vzrušujícím jevem, jako by chtěl říct: Pohleďte sem, já nemám strach před Reovou krví – neboť já ji přece objevil!

Pomalu, velmi pozvolna se kněží opět vzchopili. Nedůvěřivě pozorovali z blízkosti tekoucí světlo, potřásali hlavami a zírali na Tetiho, který tam stál rozkročený, ruce zkřížené na prsou, a vítězoslavně se šklebil. Byl to potměšilý škleb muže, kterému se po celý život vysmívali, opovrhovali jím a o radu ho žádali jen tehdy, když zklamali bohové.

„S tím máš veškerou moc na zemi,“ pronesl Hapuseneb uctivě.

Teti potřásl hlavou. „Já ji nemám, ale mohu ji získat! Mohu vyslídit každého nepřítele ve tmě a lid může vykonávat svou práci v noci stejně jako za jasného dne. Mohu vyhrabat tajné chodby v zemi bez pomoci stříbrných zrcadel. Kdekoliv budu chtít a kdykoliv poručím – bude den, jasný den. Dokonce sluneční oko mě bude poslouchat!“

Oba kněží souhlasně pokyvovali hlavami. „Jaká je cena za tvé tajemství?“ zeptal se Hapuseneb.

„Cena?“ Teti se hlasitě zasmál. „Cena! Mé tajemství nevyváží zlato pouště, ani stáda dobytka v úrodné zemi, ani pozemky v deltě Nilu!“

„Chceš šije ponechat pro sebe? Vzít si je s sebou na západ do hrobu?“

„Jistě,“ odpověděl Teti, „jedině že by...“

„Že by?“ Hapuseneb a Puemre přistoupili blíž.

„Vy holohlaví máte moc v říši,“ začal Teti obšírně.

Puemre ho přerušil: „Nejsme to my, kdo má moc v rukou, bohové řídí naše konání. My sloužíme vůli bohů.“

Teti pohrdavě mávl rukou. „Kde je majetek, tam je moc. Vaše prebendy jsou větší než faraonovy. A lid se vzepře spíš rozkazům krále než domnělé vůli bohů. Což znamená, že i faraon je králem pouze z vaší milosti.“

Kněží zaraženě mlčeli. Pak odpověděl Hapuseneb vysokým hlasem: „Faraon je synem boha Re!“ A jeho slova zněla hrozivě.

„Je to bastard!“ vpadl mu do řeči Teti. „Nebo snad věříte, že v žilách Mutnofrety teče krev slunečního boha? Jen se přece na něho podívejte, na toho Thutmose, nevypadá jako pozdě vyvinuté dítě, s povahou pasoucí se krávy a inteligencí núbijského otroka?“

„Je pravoplatným nástupcem na Horově trůnu!“ hájil ho Puemre.

„Pravoplatným, pravoplatným! Co už znamená právo v říši faraona! Správné je, co se vám líbí, co je vám k užitku a co nepodkopává vaši moc! Stejným právem jako Thutmose bych byl faraonem i *já.*“

„Jeho otec byl Thutmose, jenž se stal bohem – kéž žije věčně!“

„Můj otec se jmenoval Antef – kéž žije věčně! Není to otec, kdo nosí v sobě dědictví sluneční krve, ale matka, velká královská manželka. Jenže Ahmose neměla syna. Přesto se stal mladý Thutmose králem – jen proto, že faraon jednou spal s jeho matkou. Proč nesvedl *mou* matku? Byla půvabnější než Mutnofret.“

„Pokud ti správně rozumím, nárokuješ si právo na trůn?“ zeptal se Hapuseneb opatrně.

Teti velmi zvažoval odpověď a nakonec odpověděl: „Já si nic nenárokuji, ale vyhověl bych naléhání lidu, kdyby si mě přál mít na Horově trůnu!“

„Ty ses pomátl!“

„O nic víc než mladý Thutmose, který do svého úřadu vnáší schopnosti lamače kamene v horách. Já jsem ale muž vědy, sice neurozený, ale umím léčit nemocné a vyřezávat nádory z jejich vnitřností, znám životní dráhy srdce v každém člověku a objevil jsem svítící Reovu krev, před kterou budou lidé padat na zem, aby ji zbožňovali.“

„Postihne tě Amonova kletba!“ zvolal Puemre, avšak Hapuseneb, starší a uvážlivější, ho zadržel tím, že mu vložil ruku na předloktí. Pak se obrátil na Tetiho: „Nesmíš jeho slova klást na váhy, jemu ještě chybí rozvážnost stáří, která je dána tobě. Rozhodně nepohybuji o tom, že víš, co děláš.“

Teti, chladný a ovládající se ve svých reakcích, přikývl: „Tak je to. Pokud bych si chtěl své tajemství ponechat pro sebe, nebyl bych tady.“

„Ty nám je prozradíš?“ zeptal se Hapuseneb v radostném vzrušení.

„Hned jak dosáhnu svého cíle.“

Oba kněží svěsili hlavy a Puemre malodušně prohlásil: „Jak bys mohl toho cíle dosáhnout? Thutmose je mladý a Hatšepsut nosí v sobě plodnost Mina.“

„Podívejte,“ řekl Teti se lstivým úsměvem, „teď můžete ukázat, že se váš vliv nezastaví před zdmi chrámu. Podle vaší svaté vůle se stal mladý Thutmose faraonem. Pak musí být vaše svatá vůle taky schopná svrhnout ho z trůnu.“

Puemre tázavě pohlédl na velekněze. To si přece nemůže nechat líbit! Avšak stařec se naprosto ovládal a odpověděl: „Thutmose je slabý, to není žádné tajemství, příliš slabý jako vládce Obou zemí. Ale nesmíš podceňovat Hatšepsut, královna je silná jako býk, živoucí obraz Monta, a kdo si znepřátelí faraona, ten má za protivníka Hatšepsut.“

„O ni se nestarejte,“ odvětil Teti. „Tu přenechte mně.“ Sáhl do koše a vytáhl druhou láhev.

Kněží nedůvěřivě pozorovali, jak Teti přitiskl palec k otvoru láhve a skleněnou nádobu obrátil. Pak vystříkl několik málo kapek záhadného obsahu na zářící louže a stružky na podlaze a jasné světlo potemnělo, ještě

trochu doutnalo a nakonec zcela uhaslo.

Trvalo chvíli, než si Hapuseneb a Puemre zvykli na slabou záři poslední olejové lampy. A když Puemre zapálil ostatní světla na zdi a oba věštci jako očarovaní zaměřili oči na bílý mramor, aby viděli, co zbylo ze zázračného jevu, neobjevili nic jiného než pár nenápadných louží. Mág však jako by se do země propadl.

Senenmut a Hapuseneb se dali převézt přes Nil a doprovázeni čtyřmi lučištníky osobní stráže se vydali na cestu k Údolí šakalů. Pastýři a sedláci na kraji cesty padali před urozenými pány na zem nebo se pokoušeli líbat jim ruce. Mladý Senenmut na tato gesta ještě nebyl zvyklý, ale Hapuseneba to obtěžovalo a lidi odstrkoval.

„Je to přání královny," prohlásil holohlavý velekněz, když kráčeli po sklizených obilných polích, která se tam žlutohnědě rozkládala ve slunci, „je to naprosto neobvyklé přání. Ale Hatšepsut je taky neobvyklá žena."

Senenmut souhlasně přikývl. Nebyl si jistý, jestli Hapuseneb ví o jeho vztahu ke královně. Ale ať už tomu bylo jakkoliv, ona pověřila *jeho,* začátečníka, vysokým úkolem, a on tento rozkaz provede.

Hapuseneb zřejmě uhádl jeho myšlenky, protože najednou řekl: „Ty jsi ještě nikdy neviděl hrob některého faraona, avšak nyní patříš k zasvěceným, smíš klást otázky a já ti je zodpovím. Dokonce ti ukážu místo, kde Ineni pohřbil otce Hatšepsut. Ale věz: jediné zrádcovské slovo, které přejde přes tvé rty, znamená tvou smrt. Je jen hrstka mužů, kteří znají dům Usira."

„A kopáči?" Senenmut se zastavil.

Velekněz pohlédl na mladíka, jako by položil hříšnou otázku, jako by zapochyboval o božství Amona, pána z Karnaku, a beze slova pokračoval v chůzi. Tak Senenmut pochopil nepatřičnost své otázky. Nebylo pochyb, po vykonané práci je zabili. „Kolik dělníků mi přidělíte?" pospíšil si s otázkou.

„Budou ti stačit dva tucty, Ineni jich taky nepotřeboval víc!"

„Nu dobrá. Jak hluboký je hrob Thutmose – kéž žije věčně -a jak velká je jeho pohřební komora, kolik má vedlejších komor?"

Hapuseneb zrychlil krok, aniž zodpověděl jeho otázky, takže mu Senenmut

sotva stačil. Pak prohlásil: „Pohřební komora má mít velikost ložnice královny, nemá být ani větší, ani menší.“

Senenmut znejistěl. Jak má zareagovat? Má se zeptat: Ale jak velká je ložnice královny? A vysloužit si tím posměšnou poznámku Hapuseneba: Jen se nedělej, jako bys neznal ložnici královny! Nebo má prostě špičatou poznámku přejít? Rozhodl se pro poslední a ptal se dál: „A jak hluboká?“

„Jak hluboká, jak hluboká!“ opakoval holohlavý muž. „Deset loktů nebo sto, jakou už to hraje roli? Hrob Hatšepsut má být tak skrytý, aby ho nikdy žádný lupič neobjevil.“

Senenmut se podivil, s jakou lehkostí holohlavý mnich vystupuje po úzké stezce k skalnímu hřebeni, za nímž se rozkládalo Údolí šakalů. Když velekněz dorazil na vrchol skalního temene, prudkým pohybem zastavil lučištníky, kteří je následovali, a ti se hned nato s namířenými zbraněmi rozhlíželi na všechny strany. Hapuseneb pozvedl obřadně pravou ruku s roztaženými prsty, držel je jako palmový vějíř nad Senenmutovým čelem, a přitom mumlal tiše, ale tak, že bylo rozumět každému jeho slovu: „Ó dokonalý Usire, ty krásný vládce říše mrtvých, viz zde svého sluhu Senenmuta na místě pravdy. Přišel, aby na rozkaz své královny do západního horizontu prorazil hrob, ještě než se pták smrti usadí na jejím mrtvém těle. Dej, ať je silný na zemi a osvícený v podsvětí, a rozprostři nad ním perutě zapomnění.“ Pak ho udeřil dlaní sedmkrát na čelo. Ještě než Senenmut otevřel oči, velekněz už pokračoval v další cestě.

„Tam,“ řekl Hapuseneb a ukázal na skalní výčnělek na protější straně údolí, které se před nimi otevřelo, „odtud sedm loktů k jižnímu a sedm loktů k východnímu slunci, tam je vchod k hrobu Thutmose.“

Senenmut zkoumal očima údaje kněze. „Zrovna tam?“ podivil se a vzápětí usoudil: „Přesně tam bych ho taky hledal.“ Kněz se na něho nevěřícně podíval.

„Bylo to totiž to nejjednodušší řešení!“ vysvětloval Senenmut a dodal: „Viděno technicky. Ale i vykradači hrobů to velmi snadno objeví.“

Hapuseneb svraštil čelo. „Uvidíme, jestli *ty* najdeš lepší místo. Máš volnou ruku.“

Po hřebeni pohoří obešli spolu Údolí šakalů a dorazili na místo, kde se směrem k západu otevřela druhá skalní kotlina. „Údolí opic," vysvětloval kněz, „ale je tak nepřístupné a tajemné, že tam ještě nikdo nevstoupil – s výjimkou několika opičích stád."

„Nezní můj úkol postavit hrob na věky, nedobytný jako říše Usira?" „Ty myslíš tady?"

Senenmut přikývl. „Pohleď na skalní výstupek tam naproti v poloviční výšce, tam bude vchod."

Hapuseneb zavrtěl hlavou. „Mladý příteli, předchází tě pověst, že umíš zacházet s kamenem jako sedlák s kulatým sýrem, a nechci nijak zmenšovat tvou proslulost, ale uvaž, jakých odvážných a důmyslných konstrukcí bude zapotřebí, aby se dopravili dělníci a nářadí z údolí do požadované výšky!"

„Ale to rozhodně ne, velekněži Amona, já budu dělníky a nářadí spouštět svrchu, to vyžaduje jen tlustá lana, nic víc. A po vykonané práci se dělníci spustí po laně dolů a údolím najdou cestu domů."

Hapuseneb žasl: „Skutečně, Ptah, stvořitel země, ti vložil do kolébky svůj talent. Ty ještě překonáš velkého Imhotepa!"

Nato se Senenmut zasmál a jeho srdce jásalo.

Když slunce kreslilo dlouhé černé stíny do údolí, nastoupili zpáteční cestu, mlčky, každý přemýšlel. Na místě, kde kamenitá stezka přechází v úrodnou zemi, se najednou velekněz zastavil. „Pohřební komora královny," pronesl váhavě, „by měla být větší než její ložnice. Bude sloužit i králi." Pak pokračoval v cestě a Senenmut se neodvažoval na nic ptát.

V měsíci paofi, v době záplav Nilu, slehla Hatšepsut. Bes, rozšklebený ochránce těhotných s pahýly nohou, se šklebil nad lůžkem královny. Chůva Satre nasypala kadidlo do rozžhavené misky a mumlala zbožné modlitby, aby dítě, které se narodí, vládlo miliony let nad Egyptem. Po podlaze líně lezly žáby, každá velká jako kočka, posvátná zvířata bohyně Heket, jež měla bdít nad porodem.

Trýzněna porodními bolestmi házela Hatšepsut hlavou ze strany na stranu, až Satre vzala její ruku a prudce jí ji přitiskla na prsa. „Heket je při tobě, nedělej si starosti," řekla klidně a setřela královně pot z čela.

Z předpokoje, který byl otevřen k nebi, vála sladká vůně sykomor a ptáci, rudí jako zapadající Re, pískali s široce rozevřenými zobáky tajemné melodie. Mělký bazén, hluboký sotva po kotníky, sloužil dlouhonohým jeřábům a zeleně se lesknoucím kachnám jako rozkošné brouzdaliště.

Toto byl mírumilovný rámec, do kterého se měl narodit princ, nový Hor. Svět zadržel dech. Přivede Hatšepsut, velekněžka boha Amona, na svět dlouho očekávaného a vytouženého syna, Silného býka, kterého země tak nutně potřebuje? Stvoří Chnum chlapce, krásného a skvělého jako Amon, obratného a lstivého jako Thovt a plodného jako Šov? Upevní tento nový Hor říše Horního a Dolního Egypta na miliony let tím, že sám zplodí nového Hora?

Nebo to bude opět jen dcera, tak jako Ahmose porodila podle vůle Amona faraonu Thutmosovi Hatšepsut.

„Teď dýchej vůni životního kříže," řekla Satre a přidržela královně k nosu tento hieroglyf ověnčený květinami, „neboť máš darovat nový život!"

Zvenčí se s dupotem blížil lidský had Amonových kněží, vedený Hapusenebem, za ním šel Puemre, jeden za druhým, ruku na rameni předchozího. „Život, sílu a zdraví novému faraonovi!" skandoval velekněz a ostatní holohlavci tupě opakovali: „Život, sílu a zdraví novému faraonovi!"

Jako v tranzu s dupotem obešli vysoké lůžko královny, jednou, dvakrát, a Hatšepsut sebou házela na posteli, mučena jako týrané zvíře.

Nedotčeně si našel had kněží cestu ven, přešel veselý vnitřní dvůr, dupal dlouhou sloupovou chodbou, až dospěl k další komnatě harému.

Tady ležela v bolestech Iset, malá královna. Tak nazývali rozhodně bývalou služebnou od té doby, kdy ji faraon Thutmose věnoval svou přízeň, a to bylo naprosto obvyklé.

I tady nafukovaly obrovské žáby břicha a bílý dým stoupal k božskému obrazu Heket. Iset vrněla jako dítě, rty měla modré a prudce se jí třásly. Vedle lůžka bděla statná porodní bába, od pohledu spíš muž, s krátce ostříhanými vlasy jako Asiat a pažemi, které by mohly lámat kámen v peřejích Nilu.

„Život, sílu a zdraví novému faraonovi!“ mumlali holohlavci i tady, když obcházeli lůžko podobní dětem, které písař vede do svého domu na vyučování. Iset jistě tento obřad neočekávala, zvedla paže a děkovala s dlaněmi obrácenými k nebi.

Z nevysvětlitelných důvodů určil Amon-Re, největší z bohů, slehnutí obou žen na stejný den měsíce paofi, o čemž se Hatšepsut a Iset ostatně dozvěděly teprve den předtím. Nyní, když přišla jejich hodina, nemyslela žádná z nich na druhou. Nenávist se rozplynula v okamžiku bolesti.

Zatímco se kněží s dupotem přesouvali z komnaty Iset zpátky k lůžku Hatšepsut a opakovali stejný obřad, aby se hned nato zase vrátili k Iset, rozděloval Minhotep, hofmistr a ceremoniář, všechny pomocníky porodu, kteří se objevovali ve dvojicích na chodbě, nosiče mís, pláten, drog, porodní báby doprovázené davem úslužných otrokyň, a aniž by ztratil jediné slovo, napřaženým ukazovákem je posílal střídavě k jedné a druhé.

Na vnitřním nádvoří se zatím shromáždili všichni vysocí hodnostáři říše: Senzemab, vezír Vesetu, Neferabet, moudrý písař, Veser, představený úředníků, Ineni, rádce a stavitel krále, Thuti, ministr financí, kněz a úředník.

„Špatné znamení!“ pošeptal Senzemab představenému úředníků. „Mont vede faraona proti asiatským nepřátelům a v jeho nepřítomnosti rodí dvě ženy nového Hora.“

„Když je to Heketino přání!“ uklidňoval ho Veser. „Lepší faraon, který je požehnán dětmi jako sedláci u řeky, než král, který nezanechá nic než krev dcery.“

Z pokoje Iset zazněl křik, pronikavý, jako by ji propíchl meč. Krátce nato bylo slyšet udýchané chrčení Hatšepsut. Pak se objevil Minhotep. „Narodil se nový Hor a jedna dcera krále!“

Hodnostáři říše padli k zemi, třeli čela o mramor paláce a volali: „Buď pozdraven, synu boha Re. Ať Hatšepsut žije věčně!“

Minhotep zvedl ruku. „Hatšepsut není matkou Hora. Je to Iset – kéž žije věčně!“

KAPITOLA 4

V tomto achetu neměl Nil tolik vody jako v jiných letech a Thuti, nejvyšší správce daní, krabatil čelo. Nil vystoupil jen na polovinu oproti dvanáctému roku vlády velkého Amenhotepa – kéž žije věčně -a to znamenalo jen poloviční příjem daní. Takový byl svatý zákon. Jistě, sýpky obilí ještě nebyly prázdné, bylo dost koření, tuku a masa, ale druhý rok s tak hubenou úrodou by nepřestáli. Kéž jim bohové pomohou!

Proto se naděje všech upínaly k návratu faraona, kterého předcházely zprávy, že s obrazem Monta se sokolí hlavou na štítě potlačil vzpouru Asiatů a přiveze bohatou kořist. Pro Thutiho to byla vítaná příležitost, aby účinně představil dobytou válečnou kořist, protože znal nebezpečí, jaká se skrývala za špatnou úrodou. Hladovějící lid je nebezpečný, jen sytým se dá snadno vládnout.

Velká tribuna s vysokými vlajkami a rudým baldachýnem proti hlubokému slunci doby setby, obklopená kouřícími obětními pánvemi a obsypaná tisícem květů, očekávala vítězného faraona. Lid jásal v slavnostní náladě: „Hodně zdraví Pánu severu a jihu, který sjednotil všechny barbary pod svými sandály, Silnému býku!“

Faraon a jeho vojáci dorazili po polní cestě ze severu. Lodi, v nichž vypluli dolů po Nilu, byly tak plně naložené kořistí, že královští vojáci museli pomáhat otrokům táhnout těžké bárky proti proudu řeky podél písečného břehu.

Když konečně faraon, obklopený lučištníky svého doprovodu, dorazil, když se na severním ohybu řeky objevovala jedna bárka po druhé, všechny těžce naložené až po vysoké zobáky, jásot nebral konce, lidé se objímali a vyhazovali do vzduchu části oblečení.

Ale jak se Thutmose změnil! Kdysi tak neohrabaný chlapec vyzařoval nyní sebejistotu vítězného vojevůdce. Jeho dlouhé paže, které na něm dřív jakoby zbytečně visely, byly nyní sebejistě zkřížené na prsou a přivřené oči prozrazovaly rozhodnost, ano, dokonce důstojnost. Tak stál Thutmose na voze a lid se před ním vrhal do písku.

Zatímco byly bárky ukotveny u břehu, vyskočil Thutmose z vozu taženého

koňmi a kráčel cílevědomě k tribuně. Nečekal, až ho Minhotep uvede na místo a – jako obvykle – dá znamení, začal prostě pevně a hlasitě mluvit, jak to vždycky dělal jeho otec.

„Můj lide, vy miláčci bohů! Můj otec Amon mi dal moc, abych zvítězil nad bezbožnými Libyjci. Vůdcové kmenů na severu jsou pod mými sandály, ve svých srdcích mají strach, sklánějí hlavy před vámi a na svých zádech nesou krásné tributy. Pohleďte, co jsem přivezl ke slávě Nejvyššího pána z Karnaku. Tak jako Amon vládne nad všemi ostatními bohy, tak vládnu já, jeho milovaný syn, nad všemi ostatními vládci."

Thutmose zatleskal, nato byly ze břehu položeny k bárkám můstky a libyjští otroci po nich přenášeli kořist z cizích zemí. Na hlavách vlekli pytle s pšenicí, lesknoucí se slonovinu, pruty stříbra a korce plné zlata. V sudech přinášeli nasolené maso, sušené ryby, obrovské špalky ebenového dřeva, kmeny borovic z Demu a kožešiny ze zvířat severu.

„Při Amonovi, Mut a Chonsovi!" žasl Thuti, nejvyšší správce daní. „Jeho otec Thutmose – kéž žije věčně – nebyl tak úspěšný jako dobyvatel a Amhotep – kéž žije věčně – taky nepřinášel z provincií větší válečnou kořist. Kdo by si to pomyslel!"

A představený úředníků Veser mimochodem pronesl: „Je živoucím synem Amona Kamutefa, který naplnil svůj čas, všichni jsme ho podceňovali."

Ptahhotep, generál faraonova vojska, se slunil ve slávě dobytého úspěchu, stál stranou za králem a jmenoval Thutmosovi množství a označení kořisti: „Dvě stě panteřích kožešin, jemně vydělaných pro Prvního věštce Amona, osmadevadesát korců zlata, osm a půl tisíce debenů ve váze jednoho osla...." Král přikyvoval.

V napřažené ruce držel Thutmose důtky, symbol moci, a otroci museli pod nimi prolézt po kolenou. Najednou důtky pomalu spustil a přitiskl si pravici na břicho. Dvořané v okolí krále viděli jeho zkřivenou tvář, jako by cítil silnou bodavou bolest, a dělali si starosti. Generál Ptahhotep duchapřítomně uchopil důtky, napřáhl je daleko před sebe, a průvod otroků, který se zastavil, se dal opět do pohybu.

Otroci přinášeli stále novou cizokrajnou kořist, křišťály z útesů oceánu, blýskavé zbraně s oboustraným ostřím, hrnce a pánve ze zvonivého kovu, a

to všechno uvádělo obyvatele Vesetu do radostného vytržení jako při slavnosti prvního dne roku, když se ka a ba Amona znovu sjednotí. Vaky vína šly od úst k ústům a temná šťáva cizí révy se rozmařile rozlévala po polonahých tělech jásajícího, tančícího lidu.

Moudrý písař Neferabet poznal temný pohled faraona, padl před ním a začal zpívat prastarou píseň: *„Oslav radostně den! Smíchej mast a jemný olej na svůj nos a uplet věnce z lotosových květů pro tělo své sestry, kterou miluješ a která sedí vedle tebe. Nech zaznít zpěv a hudbu před sebou. Zahoď vše zlé za sebe a žij pro radost, dokud nepřijde onen den, kdy přistaneš v říši, která miluje ticho...“*

Thutmose se pokusil o zmučený úsměv a poděkoval moudrému písaři: „Už je to dobré, starče, to ta asiatská strava mi leží těžce v žaludku jako žula v peřejích.“

Téměř nepozorovány davem se přiblížily Hatšepsut a Iset. Předstoupily před faraona se svými novorozenci. Iset usmívající se a zářící štěstím, Hatšepsut vážná. Očividně trpěla tím, že drží v náručí dceru, zatímco služebná, jak stále ještě nazývala Iset, hrdě představovala syna.

Pro všechny zcela nečekaně však Thutmose nevěnoval Iset vůbec pozornost, ale přistoupil k Hatšepsut, otřel svůj nos o její a prohlásil: „To učinil Ptah svýma rukama. Mé srdce se rozbušilo radostí.“

Hatšepsut tam stála strnule jako Trojjedinost bohů z Karnaku, tiskla dítě k sobě a pokoušela se číst v očích faraona. Avšak oči Rea hleděly bezvýrazně, chladně a strnule. Neříkaly ani: Ano, myslím to upřímně! Já, který jsem vložil sémě do tvého těla. Ani neříkaly: Je mi potěšením vidět, že tě bohové potrestali dcerou. Co se odehrávalo za těmito očima? Jak se mohl ten nemotora proměnit v tuto osobnost? Jeho sebedůvěra, jistota vystupování vyvedly Hatšepsut z míry. Nejraději by utekla jako otrokyně, kterou zasáhl trestající pohled pána. Ale pak by bylo všechno ztraceno, pozbyla by svou moc, kterou stále ještě doufala, že ovládá krále Obou zemí, a musela by se stydět sama před sebou. Proto opětovala ledový pohled a neřekla ani slovo.

Se zkříženýma nohama seděli holohlaví kněží Amona kolem černé otrokyně a velekněz Hapuseneb, obrácený ke Ngatě, pravil: „Všichni ušlechtilí muži chválící Amona, který žije věčně a koná v zemi věčnosti, jsou svědkové tvého souhlasu. Nedali jsme tvým bratrům volnost z pout? Nedali jsme jim

zlato ze severních pohoří, abys sloužila naší věci? Nenaučili jsme tě naši řeč, abys vyzpovídala Tetiho, svého pána? A co jsi učinila? Vzala jsi peníze, své bratry poslala domů do Núbie a těšila se ze dne, který každé ráno vychází nad východním pohořím. Nic jsi neviděla, neslyšela, jako had, který za noci leze po pouštním písku."

„Ó vy vyvolení nejvyššího z bohů, znalci tajemství, jejichž jásot proniká až do výše nebes, mějte strpení s vaší černou otrokyní!" Ngata zvedla ruce dlaněmi k nebi, aby zdůraznila svá slova. „Váš dům je zalit boží chytrostí. Vy znáte řeč bohů a všichni lidé padají tváří k zemi před vaší mocí. Jak bych se mohla já, dcera knížete v núbijském písku, vám rovnat? Nemohla jsem udělat víc než sledovat Tetiho, mého pána, na každém kroku! Dělala jsem to jako kůzle, které se v prvních týdnech po narození neustále otírá o nohy své matky, protože se bojí, že ji ztratí. Ale Teti je muž plný tajemství a je velmi obtížné je vypátrat. Člověk ho vidí všude a nikde a nikdy nezanechává žádné stopy."

Puemre, druhý věštec Amona, se rozčílil: „Piješ vodu jeho domu, žiješ pod jeho střechou a tvrdíš, že sis nevšimla, když učinil největší vynález, jaký kdy lidský duch vymyslel?" „On pracuje převážně v noci a v časných ranních hodinách..." „... když ty spíš jako zeleně se třpytící kachna s hlavou pod křídlem!"

„Ó ne," ujišťovala černá otrokyně, „bdím nad ním, jak jen to jde. Ale nemůžu se vedle něho posadit a ptát se, co to tu děláš, co je tohle, co je tamto!"

„Byl tady," pronesl Hapuseneb zmučeným hlasem.

„Já vím," přikývla Ngata, „málem bych mu vběhla do náruče. Doufám, že mě nepoznal."

„Chce nás vydírat, nás, Amonovy kněze. Máme odstranit faraona a jeho udělat králem. Jinak hrozí, že ukáže tekoucí světlo lidu."

„Co by se stalo?"

„Zbožňovali by ho a jeho Reovu krev jako bohy pasteveckých králů, protože my, kněží Amona, nemáme nic, co bychom mohli postavit proti tomu."

Nato položili ostatní kněží ruce dlaněmi na zem a sklonili holé hlavy směrem k východu proti vycházejícímu slunci a mumlali jako z jedněch úst: „Ó pane pánů, vládce Obou břehů, který pluješ v míru na nebi, celé lidstvo jásá před tvou tváří!“

„Co chcete, abych udělala?“ zeptala se Ngata. „Moji bratři odnesli zlato do Núbie. Jak je mám vrátit?“

Hapuseneb mávl odmítavě rukou: „My nechceme zpátky zlato! Chceme znát tajemství tekoucího světla, než bude Teti vydán spravedlivému trestu. Protože mág je zlý jako Sutech, pán pouště.“

Černá otrokyně opakovala: „Co chcete, abych udělala?“ A velekněz odpověděl otázkou: „Kde uchovává Teti Reovu krev?“

„V klenutém sklepě, kde provádí své pokusy. Všechny skleněné nádoby jsou toho plné.“

„Můžeš jednu z těch nádob vzít, aniž si toho Teti všimne? Kněží Amona umějí prozkoumat obsah každé tekutiny.“

Ngata pokrčila rameny. „Mág zná každou sklenici ve sklepě. Musely by se zaměnit dvě stejně vypadající nádoby!“

Hapuseneb se zvedl. „Tak dokonej spravedlivé dílo podle vůle Amona!“ Položil ruku Ngatě na čelo a pravil: „Ať je tvé srdce chytré jako oko Rea, a ať není nic, čeho by ses zalekla, a tvé údy nechť jsou silné jako železo východní pouště.“ Nato se černá otrokyně otočila a šla, aby splnila svůj úkol.

Sedm dní trvala plavba po Nilu v královské bárce *Matka slunce,* pak dorazila loď s vysokým zobákem do Memfisu. Od svých dětských let, kdy doprovázela otce Thutmose do loděnice královských lodí, neviděla Hatšepsut město svých předků. Ještě před sto lety, před vpádem cizích jezdců, byl Memfis, rozkládající se na hranici Horního a Dolního Egypta, sídelním městem obou zemí. Před záplavami Nilu chráněný hrází, s krásnými okny a komnatami svítícími lazuritem a malachitem a s chrámy až do nebe, s rybníky rozlehlými jako moře a kol dokola lemovanými papyrusy.

Nyní ležela *Váha Obou zemí,* jak se starý královský palác nazýval, opuštěná a

zahradami a parky zaznívaly povely vojáků. V ulicích se to hemžilo hlasitými obchodníky z cizích zemí a Sutech, pán všeho cizího, získával stále větší a větší moc. Ale stále ještě držel nad městem ochrannou ruku Ptah, stvořitel země, který jako Chnum na svém hrnčířském kruhu tvořil bytosti. Ptahův chrám v palmovém háji, se sloupy z kvetoucích lotosových květů a cimbuřím z leštěného zlata odrážejícího třpytivě světlo dne, patřil stále ještě k největším a nejnádhernějším v zemi. Kadidlo, které na počest Ptaha stoupalo k nebi, zatemňovalo oblohu jako písečná bouře ze západní pouště.

I Hatšepsut, v doprovodu chůvy Satre, služebnice Juji a černého sluhy Nehsiho, chtěla navštívit tento chrám. Neboť tam, ve skrytém labyrintu pod zemí, žil zlatem zdobený býk Apis, zástupce nejvyššího boha stvořitele Ptaha, kterého při obřadech Apis ztělesňoval coby nádherný bůh plodnosti, služebnicemi a otroky uctívaný jako faraon. Jeho lesknoucí se kůže byla černá jako noc, jen malý bílý trojúhelník zdobil čelo, neklamné znamení pro božství zvířete. Když některý Apis zemřel, hledali Ptahovi kněží tento bílý trojúhelník na všech pastvinách úrodné země. S mrtvým býkem se ale naložilo stejně jako s faraonem. Kněží ho mumifikovali po sedmdesát dnů, mumii pokryli zlatem a opatřili mu rakev z černé žuly jako všem ostatním, kteří ho ve smrti předešli.

Na toto tajemné místo přiváděla královnu poslední naděje, že odčiní pohanu, kterou utrpěla, když porodila jen dceru, že zmaří triumf služebné Iset, která darovala faraonovi syna. Špatně porozuměla slovům věštce Perua, byla si jistá, že přivede na svět vytouženého Hora, protože se považovala za ženu se zlatem, a ne ženu s kamenem. Teprve později pochopila, že se slova věštce vztahovala na náhrdelníky, které faraon každé daroval, jí, Hatšepsut, náhrdelník s modře se lesknoucím lazuritem a Iset s blýskavými zlatými plátky.

Od té doby jí byl každý prostředek dobrý k tomu, aby milostivě naladila Mina, přinášejícího plodnost. Při slavnosti schodů založila záhon lociky a každý večer čistila své lože oslím mlékem. Během vroucích modliteb, kdy klečela na holých sítinách, obětovala kadidlo a dva bílé kohouty, jednoho slunci a druhého měsíci, a na svůj práh namalovala rudou barvou sluníčko sedmitečné.

Pomalým krokem kráčela královna temným zakouřeným nitrem Ptahova chrámu až k vysoko strmící zdi v čelní straně, kde do kamene vytesané hieroglyfy stonásobně oznamovaly: Apis, nádherná duše, Apis, nádherná duše... Vesermont a Ptahhotep, dva prastaří kněží, ji tu přijali a energickými gesty zabránili jejímu doprovodu v přístupu.

Kamenné schody, úzké jako dům šneka, se vinuly do zlověstné hloubi monumentálního zdiva. Hatšepsut cítila závrať, avšak Vesermont před ní a Ptahhotep za ní s plápolajícími pochodněmi nestrpěli žádné zdržení. Na konci nekonečné spirály se otevřela vysoká klenba na mohutných sloupech po obou stranách, jejíž vzdálený konec ležel ve tmě jako říše Usira.

Vesermont předal královně lampu, zářící kouli, a ukázal na konec temné klenby tím, že svou holou lebkou beze slova pokývl tím směrem. Prach, tísnivé dusno a nasládlý pach netopýřích výkalů Hatšepsut dusily, a kdyby tu byl nějaký vikýř, drobná dvířka k dennímu světlu, jistě by uvažovala o tom, že odtud uteče jako dítě před rákoskou písaře. Takto ale s bušícím srdcem kladla jednu nohu před druhou, vědoucí, že už jen Apis jí může dát plodnost, vytouženého Hora. Na vroucí modlitby a vřelé prosby, které ji naučil Hapuseneb, aby božského býka obměkčila, v této

tísnivé hloubce zapomněla a měla v hlavě jen jedinou myšlenku: Kde je ten božský Apis?

Po obou stranách se ze tmy vynořovaly výklenky, vysoké jako vrata stodoly v úrodné deltě darující obilí, krypty a zvláštní kamenné kvádry, ověnčené girlandami a posypané bezbarvými květy. Hatšepsut byla v pokušení posvítit si do jedné z těch bočních chodeb. Ale pak si připomněla energický pohyb hlavy kněze a kráčela dál sloupovou síní k jejímu konci, který vypadal slepý a neproniknutelný. Posilovala ji víra v božského býka, jenž dokáže stvořit muže v tělech žen. Jen Apis ji může vysvobodit, smazat její potupu, vrátit jí sebedůvěru, Apis ji musí vyslyšet.

Na konci řady výklenků se otevřela klenba k výše položenému sálu. Příkré schodiště vedlo nahoru ke světlu jako žebřík do nebes. A když po něm Hatšepsut vystoupala, hleděla z ochozu do haly plné jasu, neboť do ní tajemným způsobem padalo sluneční světlo, přivedené sem soustavou zrcadel a průhledných trojbokých hranolů.

Byla oslněná jako spáč zářivými pažemi Atona a připadalo jí, že vidí palác z lesklého mramoru s výklenky a sloupy, kde sloužící a otroci pobíhali sem a tam, bedra ovázaná koženou zástěrkou se skládanou šerpou na boku. Když byla dítě, vyprávěla jí chůva Satre o mýtech bohů Egypta a ona si představovala takovéto zakleté paláce, krásnější a zářivější než paláce jejího otce, kterého povolal Usir. Byla to blízkost živoucího boha, jež v ní vykouzlila takové obrazy, nebo to byla skutečně nikdy neviděná kouzelná říše, do které se uchýlila ve své nouzi?

Z trychtýřovitých otvorů ve stropě, pokrytém tisíci tyrkysově zbarvenými kaménky, zaznívalo vzdálené bučení krav toužících po býkovi a neviditelný chór včel hlasitě bzučel jako vytí horkého větru, a byl to pronikavý chorál, ostřejší a děsivější než vrkání pěvkyň z Karnaku.

Oba kněží, kteří ji před několika okamžiky opustili u vchodu, k ní teď přistoupili zepředu, oděni v obřadní panteří kožešiny, vzali ji mezi sebe a vedli k mohutnému kamennému kvádru, do jehož okraje byl vytesaný na prst hluboký krvavý žlábek. Otroci přinesli dva bílé spoutané kohouty, srazili jim sekerou hlavy a nechali jejich škubající se těla vykrvácet nad obětním stolem.

Přitom Vesemont mumlal: „Ó živoucí Apisi, nádherná duše, věrný obřadníku Ptaha, boha stvořitele z Memfisu, přijmi tuto čistou mužskou krev od Amonovy nešťastné dcery, která svou krásou ozařuje Obě země. Dej, ať v jejím těle vykvete Hor jako lotosový květ ve svatém jezeře."

Hatšepsut byla zcela bez vůle, jen s jediným cílem před očima. Přivedli ji před vycpanou krávu, jejíž rohy byly ozdobené pestrými stuhami, a kněží obratnými pohyby rozložili krávu na dvě poloviny. Na jejich pokyn se královna zbavila šatstva a vklouzla do krávy, kterou kněží hned nato zase uzavřeli.

S kopáním a zlostným frkáním se blížil Apis. Božské zvíře mělo co dělat, aby na lesklé podlaze neuklouzlo. Jeho černá kůže svítila jako západní Nil, když se nízké slunce rozlévá po západním obzoru. Mezi rohy nesl zlatý sluneční kotouč, velký jako kolo od vozu, a na hřbetě křídla nebeského supa. Na okamžik se zastavil, přeměřil si chvějícími se nozdrami krávu, pak se pustil do své oběti, až se zem otřásala. Kněží se modlili.

Příležitost se zdála příznivá. Teti opustil časně ráno dům a černá otrokyně sestoupila do sklepa, kde mág prováděl své vědecké pokusy. Roztřesenou rukou svítila po stěnách, kde v nesčetných výklencích stály sklenice, misky a hrnce, mnohé opatřené tajemnými nápisy a čísly, jiné bez ladu navršené jako obětní dary v pokladnici Amonova chrámu. Avšak ne jim platil zájem otrokyně, ale černé skříni, ozdobené magickými uzly ze zlata, symboly kouzelné síly.

V této skříni, jak Ngata vyzvěděla, uchovával Teti Reovu ohnivou krev a potřebné přísady. Ngata taky věděla, jak se trezor otvírá. Dotkla se nejvyšších uzlů – hieroglyfů po obou stranách skříně. Ozvalo se kovové kliknutí a těžké dveře se samy otevřely, jakoby řízeny neviditelnou rukou.

Ngata si přidržela ruku před očima, tak ji oslnilo světlo ve tmě sklepa. Jako očarovaná hleděla na láhev se žlutozeleným zářícím obsahem. Ó Krvi Rea s hlavou sokola, jak strašné tajemství skrývalo toto záření! Černá otrokyně cítila, jak jí pulzuje krev v žilách. Činí dobře nebo špatně, když mágovi odcizí jeho tajemství? Ochrání ji kněží před jeho úklady? Co chtěl Hapuseneb udělat s Reovou krví? Ngata nenašla odpověď na všechny otázky a nejraději by utekla, sloužila by sedlákovi u řeky jako otrokyně, pásla kozy a mlela zrní. Ale – to věděla dobře – mocným pažím Amonových kněží nemohl nikdo uniknout.

Proto celá roztřesená sáhla po svítící láhvi. Byla chladná. Zmateně zase stáhla ruku, nečekala ledový chlad. Teď, když držela láhev oběma rukama, si uvědomila, jak umělá je tekutina uvnitř a jak klamné je světlo, jež vyzařuje. To nebyla Reova krev, to bylo lidskou rukou stvořené zlo! Kněží museli vypátrat jeho tajemství.

Ngata opatrně postavila zapečetěnou láhev do koše. Uzavřela skříň a opatrně, aby se sklo s drahocenným obsahem nerozbilo, stoupala po kamenném schodišti na denní světlo.

Na místě, kde kamenné schodiště z hloubky dosáhlo přízemí domu, na ni zírala královská kobra s nafouknutým krkem. Ngatiny zornice se rozšířily jako černé třešně v měsíci paini. Strach měla obrovský, a přesto vystoupala až k nestvůrné tlamě s kmitajícím jazykem a zblízka, sotva na šířku dlaně, pohlížela do jejích očí. Zbavena vůle sledovala každý její i sebemenší pohyb.

Mág Teti uchopil kobru železným stiskem v záhlaví a napřaženou paží ji zvedl do výše. Ngatiny oči byly jako připoutané ke kobře, kamkoliv mág kobrou mávl, tam ji sledoval pohled otrokyně.

„Ó ne," zvolal mág nadšeně, „ó ne, tak snadno se Teti nedá oklamat," a stupňoval pohyby hada, protože viděl, jak se Ngata v hypnóze stává jeho poslušným nástrojem. „Slyšíš můj hlas?"

„Ano, slyším tvůj hlas!" přišla tichá odpověď jako z velké dálky.

„Ty mě budeš poslouchat!" „Budu tě poslouchat."

„Odneseš Reovu krev do chrámu Amonovým kněžím. Tam vezmeš láhev z koše a zlomíš pečeť." „A pak? A pak?" ptala se Ngata.

„Už se nebudeš na nic dál ptát a provedeš, co jsem ti právě přikázal. Má vůle bude při tobě a bude řídit každý tvůj krok. Teď jdi!"

Mág opatrně odtáhl hada od očí otrokyně a Ngata se chystala opustit dům.

„Tak snadno se Teti nedá podvést!" zvolal za otrokyní a domem se ozýval jeho spokojený, potměšilý smích.

V Údolí opic, západně od Nilu, seděli Ineni a Senenmut na kameni a pozorovali, jak pokračují práce v protilehlé skalní stěně. Z otvoru ve skále, který zel v poloviční výšce, dělníci v pravidelných intervalech vysypávali koše s kamením.

Ineni spokojeně přikývl: „Jednou budou nalezeny hroby Menese, Džosera, Amenemheta a Sesostrise, ale hrob Hatšepsut, hrob velké královské manželky, bude pro všechny časy skrytý -dík tvému umění, Senenmute."

Senenmut se zasmál. „To není žádné umění umístit vchod do hrobu tak vysoko ve skále, mnohem víc je to odvaha. A byl jsi to ty, kdo mi dal odvahu. Když jsi mě zasvěcoval do umění stavebnictví, říkal jsi, že člověk musí milovat kámen jako ženu, pak dovolí, abys s ním udělal cokoliv. Měl jsi pravdu. Miluju žulu od peřejí, mramor z Tury a pískovec v Údolí opic, a ani jediný kámen mi neodepřel poslušnost."

„Tvá vůle je silná jako býk."

„Může. překládat hory jako tu Chufuovu – kéž žije věčně -který postavil

horu v poušti, vyšší než pohoří na východě.“

„Chufu byl miláčkem bohů, vládl déle než otec a dědeček Hatšepsut dohromady!“

„Pokud se Usirovi zlíbí, postavím královně hrob, hlubší a krásnější než všechno, co kdy lidská ruka stvořila.“

„O tom nepochybuji, Senenmute. Ty královnu miluješ?“

Senenmut mlčel. Nečekal přímou otázku svého učitele. Teď rozpačitě hrabal nohou v písku, jako by tam hledal odpověď, a když stále ještě mlčel, Ineni pokračoval: „Myslím, že ji nemiluješ jako Egypťan miluje svou královnu, manželku Amona z Karnaku, ty ji miluješ jako muž miluje ženu.“

Senenmut mu stále ještě dlužil odpověď.

Ineni zvedl obě ruce a usmál se. „Já jsem starý muž a sloužím už třetímu faraonovi! Mně to můžeš klidně říct. Mám přece oči v hlavě. Když jsi v době achetu začal se stavbou, byl den roven noci a poslední paprsky klesajícího Rea padaly přesně do otvoru, jako by chtěly políbit paní hrobu. A tak to bude, achet za achetem, rok za rokem, ještě za miliony let. Protože Re na horizontu nikdy nemění cestu své bárky na nebeském oceánu. Jen muž, který miluje, si vymyslí takové činy!“

„Je to zločin, když poddaný miluje svou královnu?“ zeptal se Senenmut sklíčeně.

Ineni odvětil: „Láska nezná žádný zákon. Jak by mohla být láska zločinem? Proto jsi postavil otázku špatně. Správně by musela znít: Co se stane, když poddaný miluje svou královnu?“

„Nuže, co se stane?“

Starý Ineni pokrčil rameny. „To zcela záleží na tom, Jestli i královna miluje poddaného. Pokud ho nemiluje nebo dokonce ani neví o jeho lásce, pak láska zmizí v písku jako skarabeus v západní poušti.“

„A když královna jeho lásku opětuje, co pak?“

„Při Amonovi!“ Stařec spráskl ruce a zaníceně pohlédl k nebi. „Pak bych nechtěl být ve tvé kůži!“

„Ale proč?“ naléhal Senenmut. „Říkal jsi přece, že láska není zločin, protože není zákon, který by ji zakazoval!“

„To jsem řekl, ano,“ odvětil Ineni, „ale jsou věci, které jsou tak daleko mimo lidskou představivost, že by nikdo nepřipadl na myšlenku, aby je vůbec zakazoval – protože vůbec neexistují.“

Senenmut se ulekl, dobře porozuměl náznaku svého učitele. Zatímco o tom přemýšlel, viděl přicházet písaře Ptahšepsese. Mával papyrusem a už z dálky volal: „Pane, velekněz Hapuseneb chce změnit plán hrobu!“

Senenmut hned vyskočil a prohlížel plán, přeškrtaný tlustými černými čarami.

„Říká, že obřad vyžaduje rovné chodby k pohřební komoře. Ty jsi tam ale udělal ohyb,“ dodal písař.

„Je to jediná kritika velekněze tajemství?“

Ptahšepses přikývl.

Nato vzal Senenmut papyrus, nedbale ho sbalil a běžel pryč, až kameny pod jeho kroky pleskavě odlétaly do hloubky.

* * *

Kdo potkal černou otrokyni na cestě k chrámu Amona z Karnaku, nemohl tušit, jak velké tajemství s sebou v koši nese. Její pohled byl strnule upřený kupředu jako oči supice Nechbety z Nechabu, jen rty se sotva znatelně pohybovaly a neustále opakovaly stejnou větu: „Reova krev pro velekněze Hapuseneba! Reova krev pro velekněze Hapuseneba!“

Teti, který ovládal umění hypnózy jako žádný jiný v zemi a svým pacientům v hypnóze otvíral lebku, vnutil otrokyni svou vůli, které se nedalo uniknout. Mohli jí postavit do cesty dřevěnou stěnu, ona by jí prošla, mohli jí přikulit před nohy žulovou skálu, ona by ji přelezla. Neboť Ngata myslela, co Teti zformoval ve své hlavě, a chtěla, co on chtěl. A on chtěl zlo.

Přáním mága bylo, aby otrokyně prošla dlouhou ulicí podél tržních hal k severní bráně, zahnula doprava, kde vysoké, datlemi obsypané palmy tvořily stinný háj, a nakonec alejí beranů došla k velkému pylonu, který uzavíral chrámový komplex před vnějším světem.

„Reova krev pro velekněze Hapuseneba!“ řekla Ngata lučištníkům, kteří se před ni postavili, jako by bylo třeba porazit asiatské vojsko. Avšak nedbale odříkaná věta otrokyně přiměla lučištníky, aby sklonili zbraně, a Ngata šla cílevědomě podél sfing a soch bohů k Amonovu chrámu, jehož sloupový vchod byl v tuto polední dobu ve stínu.

„Reova krev pro velekněze Hapuseneba.“ Slova z úst otrokyně vrhla kněze v panteří kůži, kteří strážili vchod, na zem a jejich čela se dotkla písku. Jen jeden z nich se rychle zvedl a pospíchal před ní.

V temném předsálí, které osvětlovaly jen dva úzké světlíky otevřené k nebi, postavila Ngata koš. Byla teď sama, ale nebála se. Neúčastně se dívala směrem, z kterého musel přijít velekněz, a když se blížily šouravé kroky, otevřela koš a zvedla svítící láhev, takže reliéfy na stěnách a sloupech žlutozeleně zazářily.

Zátka z křehké pryskyřice seděla pevně na lahvi a otrokyně se snažila v natažených pažích uzávěr otevřít. Tak zněl její úkol. Ale ať se sebevíc namáhala, zátka zůstávala pevně v otvoru. Teprve když se Hapuseneb přiblížil na několik kroků, aby přijal vytouženou nádobu vlastníma rukama, vylétla pryskyřičná zátka z hrdla láhve a Reova krev, vzedmutá prudkými pohyby, vy-šplouchla z láhve jako vlna oceánu a pěnivě a syčivě zasáhla velekněze do tváře.

Hapuseneb si rukama zakryl oči a jeho zděšený křik se podobal oštěpem zasaženému hrochovi na horním toku řeky. Tekuté světlo, které v lahvi vypadalo chladné a neškodné, se dralo jako ohnivý žár po kůži na hlavě velekněze a zanechávalo do ruda sežehlou stopu puchýřů a bolá̊ků. Pak stékalo oslnivě a strašlivě po nahém těle Hapuseneba a zakusovalo se mu hluboko do masa. Kněz chrčel, lapal po dechu, jeho dlouhé prsty prováděly bizarní křečovité pohyby, než klesl na zem.

Jako kus masa, které se při svátku Opet háže do kovových mís, tak plesklo masivní tělo do hořící kaluže vřelé sluneční krve. Hapuseneb zřejmě ztratil vědomí, už ze sebe nevydal ani hlásku, a ležel bezvládně v tekoucím žáru.

Teprve teď zřejmě otrokyně poznala, co způsobila. Neboť když sklo z její ruky vyklouzlo a rozbilo se na mramorové podlaze, vyrazila výkřik zděšení, bosýma nohama přeskočila velekněze ležícího v ohnivé kaluži a prchala

pryč.

Mág, který strašlivou hru prožíval z dálky, protože odpovídala jeho vůli, jásal jako vítězný vojevůdce po bitvě: „Tak snadno se ovšem Teti nedá podvést! Při Amonovi ne, ani při Mut a Chonsovi!“

Jak krásná byla, Paní půvabu, kterou Amon objímá! Senenmutovi to vzalo dech, když předstoupil před Hatšepsut. Její černé vlasy byly spletené do nesčetných copánků a zlatá čelenka z třpytivých pajetek je držela z čela. Široké, temně zeleně zářící čáry rámovaly její temné oči ve tvaru oněch stříbrných rybek, jež se prohánějí v posvátném jezírku. Dlouhé obtažené šaty odhalovaly levé prso a kolem krku měla límec široký jako dlaň ze žlutých a modrých fajánsových perel. Její pleť zářila světle jako písek pouště a úzké náramky na pažích a jemný prsten na každém prstě posílily tento dojem. Jaká to žena!

Porodem zkrásněla, nahé paže, zaoblení ramen, obrysy těla se zdály měkčí a plnější a její prsa stála pevně jako červeně zářící rajská jablíčka.

Oslněn pohledem na ni poklekl Senenmut a rozpačitě točil papyrusem v prstech, pak stroze řekl: „Velekněz z Karnaku mi mluví do plánů tvého hrobu.“

„On představuje ústa boha!“ odvětila Hatšepsut.

„A já jsem jeho paže! Můj úkol zní vybudovat místo klidu pro věčnost. Jak to mám uskutečnit, když mi kněží předepisují základní obrys. Ať Hapuseneb sám prorazí pohoří v Údolí opic...“ Senenmut se zvedl.

Zarazil se, když viděl úsměv královny. Neřekla nic, jen se usmívala. Ale za tímto úsměvem se skrýval lehký posměch, jako by chtěla říct: Ty blázínku, ty mladistvá horká hlavo, proč se tak rozčiluješ, samozřejmě jsi to ty, kdo dostal za úkol postavit můj hrob v západním horizontu! Avšak když otevřela ústa jako zralý plod sykomory, slyšel Senenmut, jak říká: „Proč mluvíš o takových zbytečnostech, které zranily tvou hrdost? Proč se neptáš na dítě, které jsem porodila? Víš určitě, že nejsi otec?“

Otázka zasáhla Senenmuta jako rána z nebe a neodvažoval se zeptat. Podle jejích očí mohl poznat, že někdo vstoupil do místnosti, a ještě než se obrátil, slyšel hlasité zvolání faraona: „Pohleďme, stavitel mé velké

královské manželky!“

Nato se Senenmut otočil, padl faraonovi k nohám a čelem tloukl do tvrdého mramoru, jak bylo zvykem. Avšak místo aby Thutmose dal Senenmutovi známem, že se má zvednout, jak rovněž bylo zvykem, vychutnával si jeho pokoření. Ano, dokonce mu položil pravou nohu na týl a potměšile se otázal: „Co říkáš, Senenmute, pane v horizontu západního pohoří, mohl bys mi taky vytesat do skály takový hrob, hlubší než všechno, co dosud stvořila lidská ruka?“

Senenmut chtěl odpovědět, ale faraon mu nadále držel nohu v týle, takže měl nos a ústa přitlačená k zemi a nebyl schopen promluvit. Hatšepsut, která přivřenýma očima sledovala pokořující představení, přistoupila k Thutmosovi a odstrčila ho stranou. Senenmut vyskočil a lapal po dechu. Faraon ale ukázal pravicí ke dveřím a on zmizel.

„Je to slaboch, ten tvůj Senenmut,“ poznamenal Thutmose, „bez odvahy, je to zbabělec.“

„Co jsi čekal? Měl tě vyzvat na souboj jako nějakého lučištníka?“

„Zbabělec!“ opakoval Thutmose a přistoupil k Hatšepsut, aby se dotkl jejího rudě napudrovaného poprsí.

Hatšepsut ustoupila. „Dej ode mě prsty pryč, ty nevykvašený prostopášníku!“

Její prudká slova a divoký lesk očí jen ještě zvýšily agresivitu faraona. Popadl ramínko jejích šatů a roztrhl jemně utkanou látku, takže Hatšepsut před ním stála obnažená do půli těla. Prudkým pohybem ji strhl na sebe. „Jsi První z urozených,“ sípal Thutmose, „a podle svatého zákona jsi moje velká královská manželka.“

Hatšepsut se mu snažila vymanit. „Zákon mě zavazuje darovat děti králi Horního a Dolního Egypta, ale ne k tomu, abych mu byla při každé příležitosti po vůli. Vezmi si některou ze svých ochotných děvek, ty jásají, když do nich pronikne tvůj oštěp.“

„Já chci tebe, kterou objímá Amon, tebe a žádnou jinou!“

Trhnutím se mu Hatšepsut vytrhla. Běžela ke dveřím, ale uklouzla a upadla

na mramorovou podlahu. Thutmose se k ní pomalu blížil. Královna se opírala o jeden loket, druhým si chránila tváře a tak se mu snažila ubránit, ale faraon ji zatlačil do rohu, kde ze stěn visely listnaté šlahouny. Už nebylo úniku.

Hrozivě čněl obelisk faraona pod jeho bederní rouškou. Thutmose viděl, že si toho královna všimla, široce se zašklebil, přiskočil k ní a vsunul nohu mezi její stehna. Jejich pohledy se setkaly, temné a nepřátelské jako Sutech před hadem Apopem.

Ty jsi možná mocná, říkal faraonův pohled, ale já jsem silnější. Síla mých paží je silou býka, ta tě přitiskne k zemi, až budeš kňučet jako tisíce koček v Bastetině chrámu v Bubastisu. Vím, že mnou opovrhuješ – a teď, v tomto okamžiku, možná víc než kdykoliv předtím -, ale to mě příliš nezajímá. Já, Aacheperenre, Pán Obou zemí, který všechny nepřátele zašlápne svými sandály, já, Thutmose, pro něhož se otevřou brány horizontu, já, který na vlastní oči viděl boží zjevení, já, Amon-Re Harachtej na trůně Hora, ti vnutím svou vůli. Neboť ty jsi jen žena – nic víc. Nejsi hodna líbat mi nohy jako sluhové paláce při každodenním ranním pozdravu a jediné, co je na tobě pozoruhodné, je tvá voňavá pochva, Amonem stvořená pro můj skvělý meč.

Hatšepsut, která se tím víc tiskla na mramor, čím víc se faraon blížil, vydávala drobné kňouravé zvuky. Víc jí nedovolila její hrdost, kterou ani v tomto fatálním okamžiku nemohla odložit. Mohla křičet, přivolat na pomoc černocha Nehsiho, ale pomyšlení, že by ji otrok viděl tak pokořenou, jí sevřela rty. Co by taky mohl udělat? Mohl by se vrhnout na svého krále?

„Prase!“ zvolala Hatšepsut v tísni. „Ty prase!“

„To mě neuráží!“ odvětil Thutmose s hraným klidem. „Vzpomínáš si, náš otec nosil prase jako amulet. Věřil, že mu přinese štěstí jako Nut, královna nebes, která se převtělila do prasete.“

Faraonovo ponaučení ponížilo Hatšepsut ještě víc než jeho slepé zuřivé násilí. Neboť nyní dokázal, že je nejen silnější silou svých paží, měl taky nad ní větší moc, a dokonce zůstal suverénní a klidný.

Ano, zvítězil jsi nade mnou! chtěla mu zakřičet do tváře. Tady mě máš, má stehna, mou pochvu, prsa. Tady máš Hatšepsut, svou sestru a velkou

královskou manželku! Tak si mě přece vezmi! A pomyšlení na násilí, které jí Thutmose působil, v ní dokonce probudilo zvláštní rozkoš. Ale ona nekřičela, nic neřekla, jen kňučela.

A jako ve snu se lesklé tělo faraona pokrylo chlupy, rozbujela se na něm huňatá srst. Jeho vyholená hlava se protáhla do délky a z čela mu po obou stranách narostly žlutě skvrnité rohy, černě ožehnuté na místě, kde vystupovaly. A oči, kdysi úzké dlouhé škvíry, se rozšířily na velké skleněné koule jako ty z horského křišťálu, s nimiž si jako dítě tak vášnivě ráda hrála. Před ní stál zuřivý živoucí Apis, nikdy nezkrocený divoký býk z Memfisu, se vzpřímeným, temně rudě svítícím falusem, jenž se stále víc přibližoval, aby do ní vnikl, nemilosrdně jako obětní kněz při svém svatém počínání.

Hatšepsut cítila, jak do ní vniká plamenný meč, stále znovu, a zaťala nehty do chundelaté srsti Apise. Ne, nebránila se – za prvé věděla, že by tím ničeho nedosáhla, za druhé ji napadlo, že by v tomto okamžiku mohl být zplozen dlouho vytoužený Hor, kéž se stane svatá vůle Mina.

Později – Hatšepsut nevěděla, jak dlouho se vznášela v divokých myšlenkách, ji býk nechal, s námahou se zvedl z jejích stehen a zanechal po sobě mučivý pach studeného potu. Trvalo hodnou chvíli, než pochopila hlasité volání, které k ní pronikalo z vnitřního nádvoří: „Amonův chrám je v plamenech!“

Dlouhý řetěz lidí sahal od břehu Nilu až k chrámu v Karnaku. Vaky z kozí kůže a dřevěná vědra, naplněná vodou Nilu, se spěšně předávaly z ruky do ruky, a když se dostaly na konec lidského řetězu, byla většina obsahu vyšplouchaná.

V doprovodu služky Juji prorazila Hatšepsut lidský řetěz, aby viděla, co se stalo. Vlasy jí visely divoce do tváře a šaty byly neuspořádané, ale v tomto okamžiku si toho nikdo nevšiml Velkou branou vchodového pylonu, který dal postavit její otec, se řinuly žlutobílé mraky, jaké stoupají z Nilu, když peret zahájí čas setby. Kolem křičících, bezcílně pobíhajících lidí dorazila Hatšepsut do dlouhé sloupové haly, dějiště velkých božích procesí. Sloupy směřující k nebi se zdály stejně neproniknutelné jako jindy, když štiplavé chuchvalce kadidla dávaly hale tajemnou náladu, a jen jednotlivě se vynořovaly z kouře krásně točité lotosové hlavice, aby se už v příštím okamžiku opět zahalily.

„Zastavte se před ohněm boha!“ Minhotep, hofmistr a ceremoniář, se postavil proti oběma ženám s rozpřaženými pažemi. Jemně skládaná šerpa jeho bederní roušky nesla zřetelné stopy ohně a tělo měl zalité potem a pokryté sazemi.

„Nechoďte dál!“ varoval je Minhotep. „Za druhým pylonem hoří trámoví střechy a podlaha Amonova domu.“

„Jak mohou kameny hořet?“ zvolala Hatšepsut rozčileně.

„Taky bych tomu nevěřil, kdybych to neviděl na vlastní oči!“ odvětil Minhotep.

Dva sluhové chrámu vyvlekli právě z portálu lidské tělo a zastavili se před královnou. „Núbijská otrokyně,“ řekl jeden. „Neví se, jak se dostala dovnitř,“ dodal druhý udýchaně.

Každý ze sluhů měl jednu paži otrokyně přehozenou přes rameno. Hlava jí bezvládně visela, nohy smýkaly po podlaze. Puchýře velké jako nafouklý krk žáby jí pokrývaly tělo.

Hatšepsut uchopila otrokyni za bradu a zvedla jí hlavu. Najednou se zdálo, že se do zmučeného těla vrací život. Otrokyně otevřela oči, sice s námahou, ale přece tak dalece, že pod těžkými víčky poznala královnu.

Hatšepsut nevypravila ani tón. Její hrdlo bylo jako slepené pryskyřicí mastixového keře. Nato Núbijka sotva znatelně pohnula rty a tiše, téměř nesrozumitelně, zamumlala: „Chraň se před Tetim, mágem, to ti říká Ngata, núbijská otrokyně.“ Sotva to dořekla, padla jí hlava dolů a chrámoví sluhové ji položili na zem. Byla mrtvá. Chuchvalce kouře zahalily její tělo, jako by byla přinesena Amonovi za oběť.

„Kde jsou kněží, nositelé tajemství?“ zvolala královna, která se jako první opět vzpamatovala.

Chrámoví sluhové ukázali k nitru chrámu a Hatšepsut se ptala: „Co tam dělají?“

„Modlí se k Amonovi, pánu z Karnaku.“

Královna se odhodlaně vrhla k vysokému portálovému pylonu. Kouř a vedro ji udeřily do tváře, připravovaly ji o dech. Hatšepsut mávala rukama

kolem sebe, jako by se chtěla ubránit trýzniteli. Štiplavým dýmem probleskovaly jazyky plamenů. Při Amonovi, kterému není žádný zázrak cizí, podlaha hořela jasným plamenem. Plápolavé stružky si hledaly cestu po hladkém mramoru jako první voda, která v měsíci thotu přeteče přes hráz přehrady. A mezi plameny leželi na podlaze kněží se skrčenými pažemi a koleny, s čely přitisknutými na mramor, a modlili se.

Hatšepsut vzala nejbližšího za rameno a narovnala ho. „Co máte v hlavách?“ křičela. Kouř jí dusil hlas. Popadla jednoho kněze, odvlekla ho k velkému portálu a pospíchala zpátky, aby uchopila dalšího.

Ten jí ale objal kolena. Chvěl se na celém těle a úpěnlivě prosil: „Zanech nás tu, Usir nás poznamenal. Ne bez důvodu nechává Amon svůj dům zničit v plamenech. Jestliže bůh opovrhuje svým domem, opovrhuje i jeho služebníky.“

„Vaše smysly se pomátly!“ křičela Hatšepsut tak hlasitě, že její ostrý hlas přehlušil syčení a praskání ohně. „Nebo si vážně myslíte, že Amon sám zapálil svůj dům?“

Někteří z holohlavých kněží se natolik narovnali, že seděli na lýtkách Puemre, který královnu poznal, zdušeným hlasem odvětil: „Žádný nositel tajemství nesmí opustit dům bez příkazu velekněze...“

„Kde je Hapuseneb?“ křičela Hatšepsut.

Puemre ukázal do rohu, kde seděl velekněz opřený o sloup a blábolil nesrozumitelné modlitby. Popáleniny na hlavě a celém těle svědčily o tom, že není při smyslech. Proto ho Hatšepsut uchopila za obě paže a snažila se ho vytáhnout ven. Avšak mohutné tělo bylo příliš těžké, a tak ve svém zoufalství vykřikla vší silou, jaké ještě byla schopna: „Já, Hatšepsut, velká dcera Amona, vám poroučím, opusťte hořící dům boha!“

A jako by se probudili ze strašného snu, zvedal se jeden kněz po druhém ze země a potácel se k velkému portálu. Dva z nich se ujali Hapuseneba, vynesli ho ven a položili ho na stupně sloupové haly. Velekněz otevřel oči.

Ve spálené tváři mu byla vidět bolest, kterou cítil. Koutky úst se mu chvěly. Avšak před královnou potlačil každé zasténání, které by mu přineslo úlevu. Hatšepsut se odvrátila, neboť nesnesla pohled na tak strašně znetvořené

tělo. Z pachu spáleného masa, který z něho vycházel, se jí dělalo špatně. Hapuseneb se ale narovnal a hlasitě, až se to odráželo od stěn, zvolal: „Ó jak strašné neštěstí přináší Reova krev...“

KAPITOLA 5

Od pradávných časů se opakovalo každé ráno stejné divadlo. Když Re za horami obrátil růžové paprsčité ruce směrem k Vesetu, začal před východními branami města pestrý život, plný, ale bez hektiky. Byly tu tržnice, celé ulice hrubě přitesaných bud a prodejních stánků. Na obyvatele Vesetu, kteří proudili ven branami, se vrhala armáda pobíhajících obchodníků jako hejna much na mršiny, jež Nil v době achetu na všech místech vyplavoval. Tato chladná ranní hodina byla hodinou sedšemenů, slyšících, jak se říkalo služebnictvu, které zde vyřizovalo nákupy nebo doprovázelo své pány při ranní procházce. Mnozí přišli s dvěma slyšícími, s nosičem sandálů a rohože, který, když o to byl požádán, rozložil rohož na zem, aby si jeho pán mohl krátce odpočinout nebo si chvíli popovídat s přáteli. Péřovým vějířem pak odháněl mouchy a druhý sluha pánovi odepjal sandály. A mezitím se zdravili slyšící: „Život, štěstí a zdraví!“ nebo „Prosím Re-Harachteje, aby ti dal zdraví, abych viděl, že se ti dobře daří a mohl tě sevřít do náruče,“ nebo si pověděli nejnovější klevety o svém panstvu: „Říká se, že Sennofer, manžel Ti, to peče se Satamunou, ženou Sutiho!“ – „Oh!“

Největší odbyt měli dryáčníci, obchodníci a mastičkáři z vesnic, kteří prodávali všemožné léčivé prostředky, jako onen, který stál za pestře pomalovaným skládacím stolkem, břicho a paže naolejované jako zádušní kněz v Den veslování, a vychvaloval svůj zázračný prostředek: „Jak udělat ze starého člověka mladého!“ Proti zarudlým tvářím, všem vráskám, proti holohlavosti a pihám je prý jeho mast z šešulí kozince, a ženy mu ji trhaly z rukou.

Platilo se hrudkami stříbra a prsteny z různého materiálu. Uznávala se jen materiální hodnota a nezřídka trval takový obchod celé dopoledne.

Pro citlivý nos byla tržnice ve Vesetu mučírnou. Pokud z jednoho rohu

doléhala skvělá vůně koření a esencí, tak se mísilo toto potěšení o pár kroků dál s pronikavým pachem teplé krve, a plody a vonící obilí bojovaly proti pachu ryb. Zvířata se tu zabíjela před očima všech, porcovala se a každý dostal, co se mu líbilo: hovězí dobytče, antilopu, kozorožce nebo gazelu, holuby, jeřáby a křepelky, husy a kachny. Zelenina byla potravou chudých lidí: česnek, okurky, tykve a divoké melouny. Plodů tu byla přemíra: fíky a hrozny a červeně zářící jablka, svátek pro oči.

Ruja, žena vítězného generála Ptahhotepa, pro něhož válka znamenala víc než láska, procházela v doprovodu otrokyně po tržnici a zastavila se před malým stánkem, kde přívětivá dívka nabízela kozí sýr. Šátek, přivázaný na čtyřech tyčích, chránil sýr, vytvarovaný do kulatých bochánků, před stále silnějšími paprsky Rea. Byl začátek měsíce mesoře, kdy stromy začínaly žloutnout a tráva hnědla.

„Smím ochutnat?“ zeptala se Ruja a natáhla ukazováček pravé ruky. Dívka přikývla.

„Jak skvostnou chuť propůjčil bůh tvému sýru!“ pochvalovala si Ruja, když ochutnala.

„Je to poslední sýr na dlouhou dobu,“ odvětila dívka, „tráva usychá a kozy už téměř nemají mléko.“

„Tak mi prodej polovinu téhle hroudy!“ požádala Ruja. A zatímco dívka balila kozí sýr do vějířovitého listu, padl pohled Ruji na malý amulet na krku dívky.

„Jak hezký amulet zdobí tvůj krk!“ začala lichotivě.

Dívka se zasmála. „Nic zvláštního. Našla jsem ho, ležel pohozený v písku,“ a ukázala hlavou k západu: „Já přicházím z druhé strany Nilu.“

„Takže ti na tom amuletu příliš nezáleží?“

Dívka pokrčila rameny. „Řekla jsem přece, že jsem ho našla.“

„Prodej mi ho! Dobře ti zaplatím!“

„Když myslíš.“ Dívka váhala. Jakmile však Ruja sáhla do váčku svého opasku a vytáhla tři hrudky stříbra, sundala ozdobu z krku a podala ji společně se sýrem přes stůl.

Ptahhotep objevil večer amulet na krku své manželky a ulekl se: „Při Montovi se sokolí hlavou, který provází všechny moje cesty!“ zvolal. „Jak ses dostala k tomu amuletu?“

„Jedna obchodnice mi ho prodala na trhu před branami města,“ odpověděla Ruja. „Líbí se ti?“

Nato Ptahhotep strhl amulet z krku své ženy a vyřítil se velmi rozčilený z domu. Jeho cílem byl královský palác, kde vyhledal Thutiho, zlatníka a nejvyššího správce daní říše.

Beze slova položil amulet před Thutiho na stůl. Ten na Ptahhotepa tázavě pohlédl. Pak uchopil ozdobu, prohlížel ji ze všech stran a řekl: „Prase bohyně Nut!“

„Kolik amuletů tohoto druhu pochází z tvé ruky?“

„Tento jediný a žádný jiný, přísahám při Devateru bohů!“

Nastalo dlouhé mlčení. Oba si pomysleli totéž, ale nikdo z nich se neodvažoval vyslovit strašné podezření. Nakonec generál pronesl: „Viděl jsem ho dost často na hrudi faraona – kéž žije věčně. A vzpomínám si dobře, jak ho držel oběma rukama a vyprávěl o Nut, nebeské bohyni, která přijala podobu prasete a každé ráno polyká hvězdy, aby je večer, když Re zmizí za horami západu, opět vyplivla.“

„Byl mu dán s sebou do hrobu,“ pravil Ptahhotep a Thuti přikývl. Kněz Sem, který zařizoval pohřeb starého faraona, jim zjednal poslední jistotu: Amulet pocházel z hrobu starého Thutmose v Údolí šakalů.

První podezření padlo na Kiju, pasačku koz, a zpočátku jí nikdo nevěřil, že našla amulet v písku. Avšak když ji generál, zlatník a stavitel Ineni zavedli na místo, kde amulet našla, učinili další objev: V okruhu co by kamenem dohodil ležely roztroušené další pohřební dary, které se zde zřejmě pod ochranou noci rozdělovaly jako kořist. Pak poslali Kiju domů k jejím kozám a stoupali po stezce nahoru k Údolí šakalů. Už z dálky viděli díru, jež zela ve skále, a Thuti hlasitě zanaříkal: „Ó ka faraona, který odešel k Usirovi, proč jsi opustilo svého pána? Nedali jsme ti dostatek potravy do hrobu a obětiny z nejlepších?“

Od skalních stěn přicházela ozvěna. Odpověď neexistovala. Pak muži

nastoupili zpáteční cestu. Plakali.

Mág Teti žádal, aby směl promluvit s velekněžem. Avšak Puemre, druhý věštec Amona, odmítl s odůvodněním, že ho oheň chrámu znetvořil a pohled na něho žádný člověk nesnese. Zeptal se, oč jde.

„Oč jde?“ Teti si odfrkl. „Muži Amona, který obětuje falešný kouř, ty se mě ptáš na můj požadavek? Chrám stojí v plamenech, Ngata, moje otrokyně, v něm zahynula a Reova krev zmizela z mé tajné skříně! Možná mi může věštba boha dát odpověď.“

Puemre odmítl: „Nepřivolávej hněv Amona na svou hlavu. Jeho působení začíná tam, kde tvé umění končí.“ Pohlédl na Tetiho. Ten zíral na závěs, jenž odděloval prostor od sloupové haly. Puemre sklonil hlavu. Teti šel cílevědomě k závěsu a rázným škubnutím ho strhl na zem.

„To jsem si mohl myslet...,“ utrousil Teti. Ale slova mu uvízla v krku. Před ním seděla znetvořenina člověka. Široký pruh kůže drsný jako kůže krokodýla se táhl od čela až k břichu, mezi tím, obklopeny hrudkovitým masem, oči, nos a ústa – nebo to, co z nich zbylo: Hapuseneb, velekněz.

Teti pocítil hrůzu a trvalo chvíli, než se opět ovládl. „Jsi poznamenaný,“ řekl mág na omluvu.

Hapuseneb, který ležel napříč na černém křesle z ebenového dřeva a nohy měl natažené před sebou, nejevil žádné známky života. To činilo okamžik ještě tajemnější. Avšak najednou se jeho odulé rty pohnuly a s námahou vytvořily slova: „Jsi silný jako býk, Teti, a tvé myšlenky jsou jasné jako paprsčité paže Rea. Zvítězil jsi nad Hapusenebem, prvním z věštců. Amona, prvního z bohů, nepřemůžeš!“

„Mám svítící Reovu krev!“ odpověděl Teti triumfálně, „a s ní budu mocnější než faraon a Amon!“

Holohlaví kněží, kteří za mágem sledovali rozhovor, se prudce vrhli na zem a hlavami tloukli na zem kvůli rouhání, jež mág vyslovil.

Pak zvýšeným hlasem Teti oznámil: „Můžete proti mně poslat vrahy a zapálit můj dům, když budu spát. Ale Reova krev pro vás zůstane navěky tajemstvím, neboť skrýš s formulí tekutého světla zná jen jediný člověk, a sice ten, který stojí tady před vámi.“

Hapuseneb zakrákoral: „Tvé přání je nám známo, mágu. Buď ujištěn, že bychom učinili všechno, abychom se ti zalíbili a odstranili faraona. Ale král je v síle svých let a má víc přívrženců než kdykoliv předtím. Musíš mít trpělivost, Teti."

„Trpělivost, trpělivost!" horlil mág a dupal do země. „Trpělivost je ctností slabých. Teti je ale silný jako býk. Chce se stát faraonem a dosáhne toho. Při Amonovi, který vám je svatý."

„Dej nám čas do měsíce farmuti, až bude setba v zemi. Do té doby odteče Nilem hodně vody."

Při hledání toho, kdo vyzradil úkryt hrobu v Údolí šakalů, narazil Senzemab, vezír a vrchní soudce, na jméno Senenmut. Byl jako poslední zasvěcen do tajemství, takže bylo nasnadě podezření, že on se podílel na loupeži. Na zločinu, který se trestal smrtí.

Dva lučištníci palácové stráže předvedli Senenmuta před vezíra. Na straně lemované vysokými papyrusovými sloupy usedli faraon Thutmose a královna Hatšepsut, jim naproti seděli na zkřížených nohách kněží, písaři a přísedící. Posluchači nebyli připuštěni, neboť odpradávna se nikdy něco podobného nepřihodilo, aby se vyšetřovala tajná věc faraona, který se stal Usirem.

Nejdřív vypověděl kníže západu, jenž vládl na druhém břehu Nilu, jak v doprovodu velitele palácové stráže prohlédl vyloupený hrob a v jakém stavu nalezl mumii krále – kéž žije věčně. Šperky, amulety a prsteny byly vytrženy, domácí výbava, všechny menší kousky, byly odcizeny.

Pak se obrátil vrchní soudce na Senenmuta: „Jsi synem Ramose a Hatnefer, v přízni krále, a stavíš hrob pro První z urozených, kterou objímá Amon?"

„To jsem já."

„Ty, kterého faraon učinil velkým, jsi byl zasvěcen do tajemství prostřednictvím Ineniho, stavitele?" „Ano."

„Znal jsi tedy místo, kde byl pohřben Thutmose – kéž žije věčně?" „Znal jsem je."

„Proč ses v posledních dnech častěji zdržoval na tomto místě? Kníže

západu jmenuje svědky mezi svými lidmi, kteří tě denně viděli na místě hrobu.“

Senenmut se rozčílil: „Hatšepsut, velká královská manželka, mě pověřila vykopáním hrobu v Údolí opic a mé srdce jásá nad její důvěrou. Jako věrný sluha jsem každý den na místě pravdy kontroloval práce od východu Rea až k jeho západu. Přitom mě cesta nutně vedla do blízkosti hrobu faraona.“

„Viděli tě, jak se tam zdržuješ...“

„Každý běžec, který vyleze na horu, dělá krátké přestávky na odpočinek, když mu bušící srdce hrozí vyskočit z krku. Ať mi uřežou nos a uši, ať mě nabodnou na kůl, jestli mám něco společného se zločinem proti Usirovi.“

Na pokyn vrchního soudce předvedli soudní sluhové Horišera, syna Amennachta, který pro Senenmuta pracoval jako předák. Horišer byl starý muž, jenž sloužil už pod faraonem Amenhotepem a nerad se podřizoval příkazům mladého Senenmuta. Proto už dost často došlo k napjatým situacím.

„Znáš tohoto muže?“

Senenmut přikývl: „Je to můj předák na místě pravdy.“

Vrchní soudce nasadil potměšilý úsměv. „Tento muž uvedl do protokolu, že tě viděl večer čtvrtého dne měsíce epifi před hrobem v Údolí šakalů.“

„Lže!“ zvolal Senenmut rozhněvaně. „Ať ho postihne páchnoucí dech Sutecha, který láká červy z nitra země!“

„Horišer přísahá při životě svého otce Amennachta, přísahá to desetkrát!“

„A i kdyby Horišere miliónkrát přísahal, zůstane to lží. Jak by mohly mé nohy putovat po kamenité půdě údolí na západě, když jsem se toho večera zdržoval na této straně Nilu?“

„Tak přísahej desetkrát, kde jsi byl!“

Senenmut sklonil hlavu. Mlčel.

„Ty nepřísaháš?“

„Nemohu.“

„Takže jsi vinen!“

„Při Maat, bohyni práva a pravdy, ne! Syn Amennachta přísahal desetkrát falešně!“

„Tak přísahej ty pravdu!“ Senzemab uchopil na svých prsou zlatý amulet s pštrosím pérem, hieroglyfem bohyně Maat, a podržel ho před obžalovaným. Pak hlasitě zvolal: „Senenmute, synu Ramose, mluv pravdu před tímto božským pérem!“

Písaři vzhlédli od papyrových rolí. Všechny oči byly upřeny na Senenmuta. Ten ale mlčel se sevřenými rty jako dítě, které bylo přistiženo při lži. Stále ještě visel rezavý hlas vrchního soudce v prostoru, stále ještě držel Senzemab do výše amulet, když se zvedla Hatšepsut, která až dosud výslech nehnuté sledovala. Měla na hustých vlasech zlatý diadém se svítícím ureusem a kolem krku široký límec z tyrkysových kamenů.

„Upusťte od Senenmuta, syna Ramose, který nechce přísahat, kam ho vedly jeho kroky večer čtvrtého dne měsíce epifi!“ přikázala královna a sestoupila po schodech k obžalovanému.

Pak se postavila zády před Senenmuta, napřáhla ruce a pravila: „Tento muž nemlčí, protože řekl nepravdu. Při Maat, která je jídlem a pitím pro Rea, Senenmut nemohl být onoho večera v Údolí šakalů, protože ho strávil v paláci faraona!“

Písaři všechno horlivě zaznamenávali, kněží neklidně poposedávali na zemi.

„Nemohu si vzpomenout, že bych tohoto muže potkal v paláci!“ zvolal náhle faraon.

Hatšepsut se obrátila stranou a s úsměvem sfingy, kterou dal postavit faraon Chephren víc než před tisíci lety, odvětila: „Jeho návštěva neplatila tobě, faraone, ale velké manželce krále.“

„Ó První z urozených, kterou objímá Amon,“ začal obřadně Senzemab, vrchní soudce, „žádný člověk mezi peřejemi Nilu a jeho ústím do nekonečného oceánu nesmí pochybovat o pravdivosti tvých slov. Ale dovol mi otázku, proč Senenmut neřekl nic o večerní návštěvě v paláci?“

Senenmut chtěl promluvit, ale Hatšepsut stále ještě držela před ním

rozpřažené paže jako Nechbet v podobě svaté supice. „Nebyla to nijak krátká návštěva," odvětila, „když Senenmut ode mě odcházel, pronikaly paprsčité paže Rea přes hory na východě a zbarvily západní pohoří do růžová."

Nato se písaři zarazili, kněží zděšeně zírali na krásu královny a oči faraona se zúžily. Thutmose vyskočil, učinil krok směrem k Hatšepsut, avšak její triumfující pohled ho přinutil se vrátit. Pak zmizel rychlým krokem ve vysokých sloupech soudní haly. Senenmut byl ale volný, a každý v zemi věděl, že přízeň královny patří mladému staviteli.

Pečovatel o střevní vývod faraona byl přivolán s tím, že nitro Jeho Veličenstva je zorané jako pole, přes které přejel pluh. Pečovatel o střevní vývod přišel a zastihl Thutmose na lůžku. Kroutil se bolestí a tiskl si obě ruce na břicho.

V krabici s sebou léčitel přinesl rozličné byliny a nápoje. Z toho namíchal v baňatém skle žlutozelenou tinkturu, podal ji horečkou rozpálenému faraonovi a ten se pomalu zklidnil.

„Mluv, pečovateli o střevní vývod krále," vyzval ho Minhotep, hofmistr a ceremoniář, „který zlý duch vstoupil do střev krále?"

Léčitel učinil gesto, kterým žádal, aby ceremoniář, dvorní úředníci a sluhové měli trpělivost, a prsty prohmatával břicho faraona. Kdykoliv se dotkl určitého místa, zkroutil se faraon bolestí. Pečovatel o střevní vývod přikývl. „V jeho nitru zanechali zlí duchové výkaly. Místo nese jméno žlučník a má tvar vaku, v němž sedláci dopravují vodu, jenom je mnohem menší. Výkaly duchů jsou tvrdé jako kámen ze žulových lomů a často způsobují smrt."

Iset, malá manželka krále, jež pozorně naslouchala slovům léčitele, si rvala vlasy a začala slzavým hlasem naříkat: „Faraon zemře, faraon zemře. Ó Amone, Mut a Chonsi, nepřipusť, aby v tak mladých letech odešel k Usirovi!"

Služebné Iset podpíraly, ale ona odmítala vzdálit se od lůžka faraona. Zatím se radili Minhotep, představený úředníků Veser, vezír Senzemab a Thot, trpasličí přítel a číšník krále, jak by bylo možné Thutmose zachránit.

„Měl jsi úspěch se svým lékem!" prohlásil Minhotep plný obdivu. Pečovatel

o střevní vývod mávl rukou: „Podal jsem faraonovi tinkturu z bylin nasbíraných na kyselých svazích východního pohoří. Působí omamně, o uzdravení nemůže být řeč. Nechte uběhnout pár hodin a Jeho Veličenstvo opět přemůže smrtelná bolest.“ Léčitel váhal. Pak pokračoval: „Je třeba kameny z těla vyříznout!“

Dvořané zbledli a otrokyně hořce plakaly. Iset se přitiskla k jedné ze svých služebnic, hrozilo jí, že omdlí.

„Znám nitro člověka jako venkovan svá pole,“ prohlásil pečovatel o střevní vývod. „Otevřu břicho krále na místě, kde jsou uloženy zkamenělé výkaly zlých duchů. Ale potřebuji k tomu mága, který faraona uvede to hlubokého spánku, aby necítil žádnou bolest.“

„Ať přijde mág Teti!“ zvolal Minhotep a sluhové si hned pospíšili, aby ho přivedli. „Přiveďte i mága Nespera,“ volal za nimi hofmistr, „a řekněte jim, že má být otevřeno břicho faraona. Je třeba nejvyšší spěch!“

Nesper nebyl k nalezení, ale Teti hned přispěchal a přistoupil k lůžku krále.

Pohled mága se zdál tupý, téměř neúčastný, a nikdo nemohl tušit, co se odehrává za jeho čelem.

Teti kul dobrodružné plány, jak by faraona odstranil. Avšak teď, když nečekaně stál vedle těžce nemocného Thutmose a král se mu zdál být vydaný napospas, najednou nevěděl, zda má situaci využít, zda teď, obklopený hodnostáři říše, může zabít krále, aniž by upadl v podezření. Avšak sžíravá touha po moci, představa, že bude vládnout jako bůh Oběma zemím, odstranily jeho pochyby. Všichni lidé budou před ním ležet v prachu, lidé jihu jako severu, Egypťané stejně jako cizí národy.

Jsi mužem vědy, bušilo mu v hlavě, tvoje znalosti jsou větší než znalosti všech kněží v zemi. Neboť co vězí v jejich hlavách, je zděděné. Ty ale, Teti, synu Antefa, jsi všechno své vědění získal sám a je větší než všechno dosud poznané. Proto jsi ty a jen ty vyvolený, abys vládl říši jako faraon. A proto musí Thutmose zemřít.

Hlas Minhotepa vrátil mága do skutečnosti. „Říká se, Teti, že dokážeš mocí svého ducha uvést člověka ve spánek, aby necítil bolest, dokonce i když se mu odřezává úd. Odevzdej tedy faraona do náruče spánku, aby pečovatel o

vývod střev krále mohl vykonat své.“

A tehdy začal mág uskutečňovat svůj plán. Prohlásil, že každé otevření těla je spojeno s velkým rizikem, a léčitel mu přizvukoval. Proto se musí nejdřív vyčerpat každá jiná možnost. Že zná tajný prostředek, který je silný jako oheň a spálí zkamenělé výkaly zlých duchů v nitru krále.

Hodnostáři říše žasli a obdivovali moudrost mága. Teti zmizel a vrátil se s fiolou naplněnou jedovatě zeleným obsahem. „Modlete se,“ řekl a pozvedl skleněnou baňku do výše, „aby se v těle faraona stal zázrak.“ A zatímco dvořané kolem lůžka krále padli na kolena, předstoupil z pozadí Hapuseneb, poznamenaný velekněz Amona.

Jejich pohledy se setkaly a na okamžik stáli strnule proti sobě. Hapusenebovo nečekané objevení mága viditelně zmátlo. Poznamenaný přistoupil k zaraženému Tetimu a vzal mu fiolu z ruky. Místo aby ji však hned přiložil ke rtům nemocného faraona, podal sklenici číšníkovi Thotovi a ten ji předal dál otroku ochutnávači, který zkoušel každé jídlo a každý nápoj dřív než král. A ještě než mohl mág zasáhnout, ještě než mohl vysvětlit, že jde nad vší pochybnost o lék, ochutnavač se opatrně trochu napil.

To všechno se zdálo být jen rutinou a nikdo si toho taky příliš nevšímal. Avšak najednou se ochutnavač nehlučně bez jediného tónu nářku svezl na zem. Nyní se pohledy všech obrátily na mága, nejdřív tázavě, nevěřícně, pak vyčítavě, s požadavkem o vysvětlení, a najednou obklopili hodnostáři říše Tetiho jako psi složeného divočáka při honu.

Thot, číšník, vzal fiolu s jedovatě zeleným roztokem do ruky. Přistoupil k mágovi a přidržel mu sklenici pod nos. Znamenalo to, aby sám ochutnal. Teti byl zahnán do úzkých. Jak se má zachovat? Má předstírat nevědomost, dát se na útěk, nebo to všechno vysvětlit jako záměnu? Teti nevěděl. Věděl jen to, že nesmí nápoj pozřít! A v této vynucené situaci učinil něco neuváženého: vyrazil číšníkovi baňku z ruky, takže padla na zem a rozbila se. A pro ty, kteří ještě pochybovali, zda mág skutečně chtěl krále otrávit, se teď podezření stalo jistotou.

Na pokyn velekněze se blížili lučištníci faraona, a než mága zajali a odvedli, pohlédli si Hapuseneb a Teti ještě jednou do očí. Pohled velekněze říkal: To

jsi vzal za špatný konec, pane moudrosti života! A mág odvětil sotva postřehnutelným úsměvem, jako by chtěl říct: Nuže dobrá, úspěch nebyl na mé straně. Ale pokud je v mých rukách Reova krev, o svůj život se nebojím.

Svaté jezero bylo zelené a klidné jako zrcadlo. Ani nesčetné lotosové květy, které už při nejslabším vánku brázdily vodu jako lodičky, se nepohnuly. Tohoto zlatého večera letního měsíce mesore mlčeli dokonce zpěvní ptáci, kteří po tisících poletovali v papyrusovém háji. Jen jednotlivě pleskla žába z příkrého břehu do vody, aby ve skoku ulovila mouchu. A nad vším ležela těžká vůně sladkých květů, ze sykomor a terebintové pryskyřice.

Na straně jezera přivrácené k Amonovu chrámu stálo dvanáct bohů se šakalí hlavou z černého kamene, jako by chtěli sestoupit po širokých schodech ze zeleného mramoru k jezeru života. Nedalo se poznat, kde lesklý kámen přechází do vody – tak se barvy sobě připodobnily. Hatšepsut a Senenmut usedli před bohy na nejvyšším stupni. Mramor vyzařoval teplo klesajícího dne a Juja, služebná, je osvěžovala vějířem z pštrosích per.

Královna pomalu a zamyšleně otrhávala lístky lotosového květu a hleděla za každým lístkem, který v rychlých otáčkách kroužil dolů k vodě. „Já jsem svého otce Thutmose nikdy nemilovala," pronesla zamyšleně, „proto mnou taky zločin na jeho mumii nijak zvlášť neotřásl." Krokodýl proplul kolem rovně jako kmen stromu.

„Ale byl to tvůj tělesný otec!" namítl Senenmut.

„Dal mi manžela, kterým jen opovrhuji, bastarda, který mě trýzní a ponižuje."

Senenmut položil svou ruku na její. „To ale neospravedlňuje zhanobení jeho hrobu," odvětil nakonec. „I nejnižší otrok má právo na klid na onom světě."

Hatšepsut mlčela. „Jdeme vstříc neklidným časům. Lid je nespokojený. Kdo se narodil chudý, ptá se proč. Proč nemám takové bohatství jako velkostatkář ve svém venkovském sídle před branami města? Časy, kdy bohatý člověk mohl vyjít z domu, aniž zamkl dveře, protože se nemusel obávat zlodějů, jsou pryč. Pro zlato a zářivé kameny jsou lidé vražděni a mumie hanobeny. Jak to jen mohou bohové připustit?"

„Bylo to zřetězení nešťastných okolností, které vedly k zhanobení hrobu tvého otce," odvětil Senenmut. „Skuteční pachatelé jsou dopadeni. Budou odsouzeni a popraveni zakřiveným mečem, jak předepisuje zákon."

„Měli by je předhodit krokodýlům a všichni obyvatelé Vesetu by měli být svědky!" Oči Hatšepsut hněvivě jiskřily a Senenmut se ulekl chladu, jaký z ní při těchto slovech vycházel. „Každý, kdo pracoval na mém hrobě, musí zemřít, každý, tak jak jsou jejich jména označena na výplatní listině!"

Senenmut sepjal ruce a přitiskl si je na čelo. „Právě tohle je nesprávná cesta," namítl, „víš, že z dělníků, kteří pracovali na místě pravdy, kde leží tvůj otec Thutmose – kéž žije věčně -nikdo nepřežil. A přesto padl jeho hrob za oběť lupičům. Jedna pasačka koz, mladá a hloupá, ztratila své srdce pro jednoho z dělníků. Pátrala po něm a stala se svědkem jejich popravy, a samozřejmě si nemohla tajemství nechat pro sebe. Tak vešlo ve známost místo hrobu a dostalo se i do těch hlav, jimž stojí blízko Sutech s rudýma očima."

Královna přikývla. „Když pastevečtí králové ze stepí Asie převálcovali naši zem koňmi a povozy, nezpustošili jen naše města a pole, ne, jejich zlý bůh Sutech, nepřítel Usira, zničil i naše hlavy. Neboť nikdy od dob našich předků nebyly pochyby o bozích Egypta tak velké jako dnes. Za to vděčíme jim, Hyksósům, s jejich cizími bohy, které nám vnutili."

„Avšak pochybnosti o starých bozích nevyvrátíš krutostí a přísností. Taková byla řeč cizích národů. A proto považuji za nesprávné, aby byli najatí dělníci po vykonané práci zabiti. Co je dnes pouze zvěst, stane se zítra jistotou, a brzy už nenajdeš otroka, který dobrovolně vstoupí do západního pohoří."

„Co chceš dělat?"

„Postavím ochranný oddíl, jako jsou lučištníci faraona. Ti ať v budoucnu střeží západní pohoří. Moji dělníci ale ať si u paty hor postaví vlastní vesnici a už nebude nutné dělat tajemství o způsobu jejich práce. Protože každý bude vědět, že jsou to sluhové na místě pravdy."

Senenmutova řeč královnu přesvědčila. „Tvůj vzhled, milovaný, odpovídá počtu tvých dvaceti let, tvé myšlenky však jsou myšlenkami moudrého muže, jehož mládí dávno uplynulo, a já nevím, čeho si na tobě vážím víc,

tvého stáří nebo tvého mládí," odpověděla. A když Senenmut mlčel a jen se rozpačitě usmíval, pokračovala: „Potřebuji tvou blízkost jako kuřátko, které hledá teplo slunce. Proto tě chci učinit hofmistrem, který bude neustále v mé blízkosti..."

Nato Senenmut ženu faraona přerušil: zadrž, První z urozených, kterou objímá Amon! Král Thutmose má hofmistra a ceremoniáře, který mu odečítá každé přání z očí. Minhotep je silný jako býk, chytrý jako had a jeho rozum se rovná rozumu hrocha, který nepřítele s oštěpem pozná ještě po letech. Nikdo ho nemůže připravit o jeho postavení."

„Je to, jak říkáš," odvětila Hatšepsut, „Minhotep je hofmistrem a ceremoniářem krále, ale ne královny. Můj život probíhá po vlastních drahách a jinak než život faraonův. Tak jako bůh měsíce Chons a Re ve sluneční bárce jdou rozdílnými cestami, tak se liší i má cesta od cesty krále. A právě proto potřebuji vlastního hofmistra, muže, k němuž mám největší důvěru."

Senenmut uvažoval. „Co řekne faraon, až se dozví o tvém plánu?"

„Thutmose je nemocný muž. Jeho tělo je tělo starce od té doby, kdy mu z něho v mukách odstranili zkamenělé výkaly zlých duchů, a nedivila bych se, kdyby nepřežil příští záplavy Nilu."

„Chnum zachovej jeho ka!" zvolal Senenmut zaraženě a služebná Juja zapomněla na okamžik mávat péřovým vějířem.

„To stačí," řekla Hatšepsut, obrácená na služebnou, „teď nahradí chlad večera tvou práci." Juja se uklonila a zmizela, nebe se zbarvilo do růžová a žáby, svatá zvířata Hekety, spustily každovečerní koncert, zpočátku váhavě jako harfenista, jenž ladí svůj nástroj, pak ale prudce, vroucně, jako by chtěla jedna překonat zpěv druhé.

Senenmut naslouchal kvákání s otevřenými ústy. „Povídá se, že věštci Amona rozumějí řeči žab. Předpovídají budoucnost, život a smrt, štěstí a neštěstí!"

„I já rozumím řeči žab," zasmála se žena faraona, „sice ne každé slovo, ale přece jen něco!"

„Pak mi tedy prozraď, milovaná, co žáby vyprávějí!"

Hatšepsut si přiložila prst na ústa a dívala se stranou, jako by se skutečně snažila něco porozumět z příšerného rámusu. Pak pomalu s odmlkami promluvila: „Hatšepsut, kterou objímá Amon, nosí v sobě plodnost Mina. Porodí Hora za dvě stě dní.

A jako na tajné znamení mága vystupňovaly žáby hlasitost kvákání k nesnesitelnosti, divoce řvaly jedna přes druhou, a kdo to slyšel, tomu hrozilo ohluchnout z orgiastického koncertu.

„Je to pravda?“ vykřikl Senenmut proti tisícihlavému kvákotu.

Hatšepsut zavřela oči a přikývla.

Senenmut schoval hlavu do jejího klína. Zahrabal se do jemného roucha, jež ji halilo, a líbal její tělo přes tenkou tkaninu, stokrát, „miliónkrát“, až vyčerpaně zůstal ležet s hlavou mezi jejími stehny, a v této hlavě se ozývala jen jedna jediná myšlenka: Tentokrát to bude syn.

Mág Teti přecházel neklidně ve vězení sem a tam, sedm kroků dopředu, sedm kroků zpátky, černá žulová zeď na jednom konci, černá žulová zeď na druhém, uprostřed nad nimi trychtýřový otvor ve stropě, kterým sotva pronikalo světlo a vzduch ještě méně. Už celé dny nedokázal usnout, ne proto, že rákosová rohož v rohu byla tvrdá a nepohodlná, ale protože ho zneklidňovalo, že kněží Amona s ním dosud nenavázali žádný kontakt.

Mohli ho nechat v tomto strašném vězení chcípnout jako psa, který spadl do cisterny. Ale pak by taky ztratili všechny šance, že se dostanou k Reově krvi. Kněží, kteří dokážou tak omračovat, žijí ze zdánlivě nevysvětlitelných a udivujících věcí. Jejich předpověď posledního zatmění měsíce, sedmého dne měsíce farmuti, natolik zvýšila jejich vážnost a všemocnost, že se jejich tajemný způsob života zdál být na celá desetiletí mimo jakoukoliv kritiku. A s pomocí malé skleněné baňky učinit noc dnem a temnotu světlem, tím by kněží získali přímo pověst božstva.

Naopak existovalo nebezpečí, že by někdo jiný našel formuli tekutého světla, koneckonců nespočívala na ničem jiném než na vědeckých poznatcích. Ne, Teti se usmál, kněží Amona ho vysvobodí z vězení. Nedovolí, aby byl odsouzen a popraven, ne, pokud jim neprozradí formuli.

Od té doby, kdy se ho kněží pokusili přelstít s pomocí černé otrokyně, stal

se Teti opatrnějším. Už neexistovala jediná láhev s Reovou krví, jen formule, dlouhý složitý návod, podle kterého bylo třeba zářivou krev namíchat. Ale ten návod mág chytře schoval. Při Amonovi, pánu z Karnaku, tak hloupí nemohou kněží být, aby ho nechali tady dole chcípnout!

Pět dní, sedm dní – už to nevěděl – prochodil Teti v kamenném vězení. Tiskl čelo na zeď, když se mu jeho myšlenky zdály bezvýchodné. A pak někdy v zničující samotě najednou spatřil před sebou tvář druhého věštce Puemra. Olejová lampa kreslila vysoké stíny obočí a čelistí a jeho tvář se zdála znetvořená.

„Posílá mě Hapuseneb," prohlásila tvář a podala mu džbán s vodou. Teti se žíznivě napil, aniž tajemného věštce pouštěl z očí. „Nabízí ti svobodu," pokračoval Puemre, „když nám prozradíš svou formuli, můžeš uprchnout."

Teti odstavil prázdný džbán a mlčel. Nakonec řekl: „To odporuje našemu ujednání..."

„Já vím!" přerušil ho Puemre. „Ale ty ses choval neobratně. Nejvyšší hodnostáři říše byli svědky tvého útoku. To zničilo všechny naše plány. Kdybychom dnes odstranili faraona, nikdo by nepochyboval o tom, že kněží Amona jsou spolčeni s mágem."

„A když formuli neprozradím?"

Puemre se pohrdavě zasmál: „Tvůj život, mágu, má menší cenu než zrnko písku v poušti. Umřeš hladem, žízní a tvé vyhublé tělo bude předhozeno krokodýlům. To je trest, který je vyměřen atentátníkům."

Druhý věštec Amona mluvil obezřele, bez pohnutí mysli, a Teti okamžitě poznal, že je to míněno vážně a že s ním nemůže vyjednávat. Nebylo pochyb, kněží měli plán a zdálo se nesmyslné ho napadat.

Váhání mága Puemra popudilo. Varovně pravil: „Nepokoušej se podruhé přelstít kněze Amona. Hapuseneb to málem zaplatil životem. Reova krev ho poznačila na celý život. Nemůže slyšet tvé jméno, aby tě neproklínal."

„Bude usilovat o můj život, jakmile bude Reova krev v jeho rukách!"

„Dostaneš příležitost k útěku. Zanech všechno, co tě drží ve Vesetu!"

„Můj dům, majetek, všechno?“

„Tvůj dům už neexistuje,“ poznamenal kněz s vážnou tváří. „Rozebrali jsme ho kámen po kameni, abychom našli formuli, ale všechna námaha byla marná.“

Náhle mága přepadla bezmocná zlost a roztřásl se po celém těle. Chtěl křičet, vrhnout se na kněze, vyloupnout mu oči jako nevěrnému otrokovi, ale cítil se slabý. Hrdlo měl jako sešněrované a údy těžké jako vak s vodou. Zapotácel se, zalapal po dechu a zničeně klesl na kolena.

„Tohle ti pomůže!“ řekl Puemre a hodil vedle něj na zem váček se zlatými tyčinkami.

Teti ho uchopil, nechal zlato klouzat z jedné ruky do druhé a došel k názoru, že pro něho, pokud chce přežít, není jiné východisko: musí chtě nechtě přistoupit na jejich požadavky. „A kdo mi zaručí, že budu volný, když vám formuli prozradím?“ zeptal se.

„Já,“ odvětil Puemre stručně a podal mu ruku. „Přijmi mé slovo, slovo druhého věštce Amona.“

Teti uchopil ruku kněze, narovnal se a pravil: „Slyš, znalče tajemství, jdi cestou dolů podél Nilu až k ohybu řeky, kde hnízdí černí ptáci v jeskyních ve břehu. Tam najdeš osaměle stojící olivovník se sukovitým kmenem a propletenými větvemi, který už viděli králové Menkauhor a Unas. Vystup do šeptajícího větvoví a pohlédni k západu, pak objevíš zvláštní plod: na jedné z větví visí sandál zhotovený z drahocenné kůže, jaký nosí faraon. Odvaž ho a přines sem. Neboť do podrážky je vyryta formule tekutého světla.“

Puemre nedokázal zastřít svůj úžas. Hleděl na mága a ani na okamžik nepochyboval o pravdivosti jeho slov. „Nuže dobrá,“ zvolal na odchodu, „až se vrátím, budeš volný!“

Senenmut už z dálky zjistil, že něco není v pořádku. V Údolí opic, kde se jindy rozléhala ozvěna kamenných seker a ze skalní stěny padaly s rachotem kameny, vládlo napjaté ticho jako v okamžiku, který předchází propuknutí pouštní bouře. Vchod do hrobu, vysoko nad úpatím údolí, byl osiřelý. Senenmut se rozhlížel na všechny strany, avšak neobjevil jediného dělníka.

Proto vylezl po úzké stezce nahoru k hřebeni pohoří, spustil se s pomocí dvou visících lan ke skalnímu výčnělku, odkud vedl vchod do hory, a vydal se cestou do nitra, kterou nouzově osvětlovaly pochodně.

Co by kamenem dohodil, ne dál, vedla skalní chodba šikmo dolů. Nebyla vysoká, ale na stropě a stěnách byla pokryta výjevy ze života faraonky: Hatšepsut se supím chocholem, velká královská manželka s péřovým diadémem, Hatšepsut jako boží manželka. A mezi tím oznamovaly hieroglyfy v lichotivých textech: dědičná princezna, velká v přízni a půvabu, paní všech zemí, královská dcera, královská sestra, boží manželka, kterou objímá Amon, kéž žije věčně. Senenmutovo vyznání lásky.

Na konci chodby se nacházela přední komora. Senenmut nečekal, že tu ještě někoho zastihne, ale najednou byl obklopený dělníky, kameníky, brusiči a leštiči, sochaři, malíři a písaři, a díval se do samých nepřátelských tváří.

„Co to má znamenat?“ zeptal se Senenmut odvážným hlasem a popošel o několik kroků blíž k řadě temně hledících mužů. Když nedostal odpověď, opakoval svou otázku, tentokrát ještě naléhavěji. Náhle mu kolem hlavy prosvištěla kamenná sekera a řinčivě padla na zem. Senenmut udělal pár kroků směrem, z kterého přišel útok, popadl prvního z dělníků za rameno, zatřásl s ním jako s prázdným pytlem a řval, až se to od zdí odráželo: „Vy Sutechovi psi, tak prozradíte mi konečně, co to všechno má znamenat?“

Jeden brusič malého vzrůstu, Senenmut neznal ani jeho jméno, váhavě odpověděl: „Pane, Horišer oznámil, že nás všechny zabiješ, až tady dokončíme svou práci...“

Teď Senenmut pochopil a zuřivě zařval: „Komu věříte víc, Senenmutovi, svému pánovi, který vám dobře platí, živí vás a obléká, nebo předákovi Horišerovi, kterého jsem vyhodil, protože svého pána falešně obvinil?“

Muži mlčeli. „Víte stejně dobře jako já,“ pokračoval Senenmut, „že Horišer má špatný charakter, že mě, který mu dával chleba a uznával jeho práci, obvinil z činu, který jsem nikdy nespáchal. Skuteční pachatelé jsou už dávno zatčeni. A přesto věříte tomuto zločinci víc než mně?“

„Ne, pane,“ odvětil brusič, „já bych ti rád věřil. Řekni, že se nám nic nestane, až dokončíme hrob královny, a budu na tvé straně.“

„A ostatní?“ Senenmut se rozhlédl po odmítavých tvářích.

„Já ti taky budu věřit,“ promluvil kameník Veser. „Já taky,“ přidal se Hapi, písař. A jeden po druhém pustili na zem sekeru, kladivo nebo jiný nástroj, kterým se vyzbrojili.

Senenmut ale prohlásil: „Teď mě poslouchejte. Mluvil jsem s Hatšepsut, velkou královskou manželkou, a ona s mými plány souhlasila. Postavíte u paty skalního pohoří vesnici a každý v zemi smí vědět, že jste sluhové na místě pravdy. A za své umění budete lépe odměněni než sluhové v paláci. Neboť každý z vás dostane jednou měsíčně 300 měr pšenice a 110 měr ječmene. Kromě toho olej, sádlo, ryby a maso v přiměřeném množství každých deset dní, rovněž dříví na topení. Toto rozhodnutí bude oznámeno dekretem, který bude vytesán do kamene a vystaven ve vaší vesnici. A budete před mýma očima šťastní.“

Nato padli dělníci Senenmutovi k nohám a prolévali slzy. Veser si rval vlasy a křičel: „Sutech s rudýma očima zmátl naše srdce, kéž Thovt zmírní žhavou zlost našeho pána!“ A Hapi si sypal bílý kamenný písek na hlavu a naříkal: „Kéž by se nestalo, co se stalo a co jsme plánovali s rudým srdcem u dveří hrobu. Toho, jemuž patří zlato chvály, jsme chtěli zabít jako prašivého psa. Nyní nám přináší štěstí a spokojenost pro miliony let, protože zná záležitost našich srdcí. Ó ztrestej nás, Senenmute, pane v přízni velké královské manželky!“

Senenmut zvedl plačící muže každého jednotlivě, přitáhl je k sobě a políbil na čelo. A tak jako se mumie probouzí pod horkým dechem Usira k novému životu, vyzařovala z jejich tváří najednou radost a důvěra. Senenmut ji ještě posílil slovy: „Ne-truchlete nad uplynulým, neboť nic není bláhovější. Co se stalo, nedá se odestát. Ne slzami ani hněvem rudého srdce.“

„Z něho mluví bůh!“ volali dělníci jako jedním hlasem a rozhodli se ve svých Srdcích postavit Senenmutovi hrob pro věčnost, hlubší a krásnější než ten faraonův.

* * *

Mág Teti si úlevou oddechl, když k půlnoci slyšel blížící se kroky. Puemre nesl pochodeň, která mu osvětlovala tvář. Beze slov přikývl. Puemre nalezl

formuli.

Teti mlčky kráčel za věštcem. Úzká dlouhá chodba byla z černých kvádrů a příkré schodiště vedlo ve vícero nevysvětlitelných zákrutech mezi vysokými papyrusovými sloupy na povrch. Teti zhluboka dýchal. Netušil, kde je, věděl jen, že do podzemního vězení nevešel tímto vchodem.

Mág se zastavil, aby se ve tmě orientoval. „Kde jsem, mocný Amona?"

Puemre neodpověděl, pochodní ukázal směr cesty a vyzval ho: „Pojď!"

„Chci vědět, kde jsme, při Amonovi a všem, co je ti svaté!" zvolal Teti hněvivě a zadupal do teplé země.

Nato kněz přistoupil k mágovi, podržel mu pochodeň pod tvář a řekl: „Poznáš to dost brzy. A když ne, pak na tom nezáleží."

Teti se nedůvěřivě rozhlížel, když následoval věštce Amona, jestli se z noci nevynoří nějaká postava. A čím dál šli, tím se stávalo jistotou jeho podezření, že mu připravili past. Na čele mu vystoupil pot strachu. Za každým sloupem mohli číhat pochopové, aby ho zabili, když už teď kněží měli Reovu krev.

Pak už to nevydržel. Popadl holohlavého kněze zezadu za rameno. Puemre se otočil. „Nemůžete Tetiho podvést," vykoktal. Kněz se zastavil a tázavě na něho pohlédl. „Chci říct, že mě teď prostě nemůžete zabít jako psa..."

„Proč ne?" zeptal se Puemre klidně a ta otázka uvedla mága v paniku.

„Protože teď sice vlastníte formuli, ale není to celá formule, slyšil! Každý člověk má dvě nohy, tak i Teti. Tudíž mám taky dva sandály stejného druhu. Máte jen jeden s polovinou formule, ale druhý sandál s druhou polovinou ještě mám já, a jen já vím, kde se ten sandál nachází."

Puemre tam stál jako solný sloup a mág se snažil z jeho tváře vyčíst nějakou reakci. Pak se kněz otočil, hořící pochodeň padla na zem a on s křikem běžel do tmy. „Ne!" řval neustále, „ne, nedělejte to!" křičel, až se to od stěn odráželo. Avšak ti, kterým patřilo jeho volání, mu nerozuměli.

Na zdech velkého nádvoří se vynořili lučištníci a najednou byl celý les šípů zaměřen na mága, který tam stál před hořící pochodní nehnuté a nechápavě.

Jako plaší ptáci v rákosí Nilu prosvištěly šípy vzduchem a zasáhly Tetiho tvrdým úderem. Ten klesl nehlučně k zemi.

KAPITOLA 6

Sedmkrát vystoupil Nil z břehů, žlutou zemi zbarvil dohněda a zúrodnil ji pro setbu. A bůh Re naplňoval sedm let zemi svou láskou. Večer, když zmizel na západním horizontu, lidé se ukládali k odpočinku a zahalovali si hlavy, jako by zemřeli, a nosy měli ucpané, dokud se Re znovu neobjevil na východním horizontu.

Sedm let se střídaly v nevysvětlitelném rytmu achet, peret a šemu, doba záplav, setby a sklizně, a stromy vyháněly květy, dobytek spokojeně žil na pastvinách a ptáci radostně třepetali křídly nad močály.

Nepřátelé Egypta leželi už sedm let v prachu a nikdo se neodvažoval vyzvat faraona. Naopak, jednou v roce mu země severu a jihu přinášely daň pokořených, drahocenná dřeva a kožešiny, zlato a třpytivé kameny.

Sedm let musel každý, kdo vstoupil do předsálí Amonova chrámu, sundat sandály, pokud nějaké nosil, a kněží zkoumavě prohlíželi každou podrážku v naději, že objeví chybějící polovinu tajemné formule. Ale marně.

Amon-Re, Všemohoucí, který tvoří semeno v mužích, dal královně Hatšepsut, První ze všech urozených, krásce horizontu, moudrost opic a náruživost nebeské krávy. Horce vytouženého syna Hora jí však odepřel. Páření se svatým býkem Apisem zůstalo stejně neúspěšné jako její milující odevzdání Senenmutovi. Po starší dceři Nofrure přivedla Hatšepsut na svět druhé děvče, které nazvala Meritre. Obě dcery matka srdcem milovala, ale rozum je nenáviděl. Protože každá z nich byla živoucím důkazem její neschopnosti porodit Hora. Jak často se modlila k Hathoře s kravími rohy a slunečním kotoučem na hlavě, aby jí ona, jejíž jméno znamená „dům Hora“, tohoto Hora přidělila. V chrámu v Dendeře, kde ze sloupů visí ženské hlavy s kravíma ušima, až do vyčerpání mávala sistry, chřestítky bohyně lásky, a na kolenou se modlila, aby jí vdechla do těla mužský dech. Avšak bohové si nevšímali obětního kouře z bílých holubů a beránků, ten klesal unaveně k zemi jako plachta převozníka, kterou dohoní veslaři dřív,

než dorazí k druhému břehu.

Mladému Thutmosovi, zplozenému faraonem, kterého porodila jeho služebnice Iset, se dostalo vychování jako princovi. Kněží Amona ho vyučovali v chrámu, zasvěcovali ho do obřadů a učinili ho, ačkoliv ještě nezažil ani osmkrát nilské záplavy, věštcem, který před lidmi sliboval veliké věci.

Hatšepsut ale, kterou objímá Amon, v třetím desetiletí svého života a v květu svých let, pozorovala královské dítě s nevraživostí. Podle prastarého zvyku, který se dodržoval po celé generace, by se její dcera Nofrure měla provdat za mladého Thutmose, a tím ho učinit faraonem, jakmile se její churavějící manžel odebere do světa stínů.

Jen to pomyšlení ji přivádělo v zuřivost, a proto koupala své krásné bílé tělo v mléku krávy Hap a stříkala ho vinným duchem bohyně Tenemity, a tak posílena si nasadila bílou korunu na hlavu a vdechovala štiplavé kadidlo, aby byla čistá jako ryba v oceánu pro to, co jí uloží bohové.

S první paprsčitou paží, kterou Re časně ráno vyslal přes východní pohoří, ohlásil kněz protáhlým voláním z cimbuří chrámu začátek svátku Opet. Psal se patnáctý den měsíce paofi, Nil plul v mléčně bílém oparu, ohlašoval se horký den, a ještě než věštec ukončil chvalozpěv na Amona, ulice města kypěly životem.

Král Thutmose byl upoután na lůžko, a tak nastoupila Hatšepsut na jeho místo, jak to učinila v posledních letech už častokrát. Bůh Amon z černé žuly nastoupil při tomto svátku svátků do svaté bárky Userhat, aby skryt pohledům smrtelníků putoval od chrámu v Karnaku k jižnímu harému, chrámu v Luxoru.

A kdekoliv se u hustě lemované cesty objevila bárka s beraními hlavami na přídi a zádi, padali lidé na zem a třeli si před bohem čelo v písku.

Kněží v kůžích odění udávali údery bubnu rytmus chrámovým hudebníkům a pěvkyně Amona, pomalu kráčející v dlouhých průsvitných řízách, odpovídaly v ostrých tónech jediným mocným chórem: „Amon, svatý při svých krocích! Amon, svatý při svých krocích!“

Sistra zněla jasně jako postroje asiatských koní a trubači nafukovali tváře

jako žáby, černé tanečnice rozvířily bílé závoje, až byla vidět jejich vláčná těla, a zajatci z nepřátelských zemí museli urazit celou cestu po všech čtyřech, spojeni řetězi jako psi.

Za první bárkou se sochou Amona, kterou vleklo třicet holohlavých kněží, následovala druhá menší bárka se sochou Mut, za ní třetí s malou sochou Chonse. Jen nejvyšší hodnostáři říše, Amonovi kněží a velká královská manželka se účastnili slavnostního průvodu. Dvořané, úředníci, dokonce faraonova rodina stáli podél slavnostní cesty.

Hatšepsut kráčela za svatými bárkami ve velkém ornátu faraona, koruny Horního a Dolního Egypta na přísně utažených vlasech rozdělených pěšinkou. Po její levici šel velekněz Hapuseneb, skrývající znetvořenou tvář pod preparovanou hlavou pantera, po pravici, dva kroky za ní, šel Senenmut, hofmistr královny.

Hatšepsut se při chůzi dotýkala zlatým žezlem obětních darů na oltářích na okraji cesty, rozčtvrcených vykrmených oslů a oškubaných hus, plodů a vzácných květů, mléka, Amonova oblíbeného nápoje, kadidla a vonných směsí ze vzdálených provincií, a lidé jásali při pohledu na ní: „Pohleďte vladařka, která doprovází svého otce Amona k jižnímu harému."

Sotvakdo z mnohatisícového davu postřehl, že královna občas nejistě hledala Senenmutovu ruku a na okamžik se jí zachytila. A Senenmut stiskl ruku své milované a dodával jí odvahu slovy: „Tebe připravuje Tum a Geb tě vyvolil za nástupce. Nastoupíš na trůn božského otce Rea a budeš vládnout Oběma zemím."

Královna se sotva znatelně usmála, kladla vysoko vyšněrované sandály na růžové lotosové květy a v jejím srdci sílila myšlenka, že není daleko den, kdy bude slavit osobní vítězství jako Hor nad Sutechem a jeho démony, a cítila se božsky.

Hapuseneb se najednou zastavil, pohrdavě na ni pohlédl, jako by uhodl její myšlenky, pak ale zase šouravě pokračoval v chůzi. Tento muž, to věděla Hatšepsut velmi dobře, byl největší překážkou na její cestě k trůnu, a pokud vůbec existoval někdo, koho se bála, pak to byl on. Hapuseneb byl falešný jako kočka a nebezpečný jako had a jeho nepřátelství bylo jako šíp před vlastním okem.

A zatímco královna pohybovala rty a modlila se k Amonovi, aby on, který určuje chod věcí po miliony let, vyslyšel její úpěnlivé prosby a umožnil jí nastoupit na trůn Obou zemí, zpěv a tanec najednou odezněly. Hudebníci sklonili nástroje a nosiči bárky se zastavili, jako by blesk ochromil jejich údy.

Hatšepsut cítila, že oči všech jsou upřeny na ni, a bázlivě nahmatala ruku Senenmuta. Nato z davu vystoupil Neferabet, faraonův písař, padl před ní na kolena a pravil: „Ó první z urozených žen, kterou objímá Amon, nakopni mě jako psa, udeř mě jako otroka, strč mi nos do mých vlastních výkalů, to všechno si zasloužím za zprávu, kterou přináším: faraon Thutmose, tvůj manžel, se spojil s bohy. Podoben divoké huse třepetavě sestupuje k říši Usira. Král Thutmose – kéž žije věčně!“

Královny se to nijak nedotklo. Měla vlastní myšlenky: Nejsem sama Hor? Nenosím v sobě zárodky bohů? Bůh Re žije v mé hlavě a Tum tká v mých údech. Vidím, jak se přede mnou rozléhá země, jak poroučím bouřím a udeřím svým mečem, kde je to zapotřebí. Já jsem bůh Re se lví hlavou, já jsem Hor a mstitel svého otce Amona!

To všechno neřekla, jen si to myslela. Hapuseneb, Poznamenaný, ale jako první nalezl řeč. „Vizte znamení boha!“ zvolal hlasitě, „Amon ve svaté bárce se právě zastavil před někým, koho zvolil za nástupce!“

Lidé na okraji cesty, kudy procesí procházelo, si stoupali na špičky, lezli na stromy, a k těm, kteří nemohli vidět, kde stojí bůh Amon, se s rychlostí ohně rozšířilo poselství: Amon, pán z Karnaku, se zastavil před Thutmosem, synem Iset, který je ještě v hnízdě jako housátko husy.

Hatšepsut se probrala ze sna. Byla v pokušení vzteky se rozkřičet, hlasitě protestovat proti spiknutí kněží. Avšak Senenmut jí zezadu položil obě ruce na ramena, a ztlumil tak její hněv. A zatímco Thutmose, osmileté dítě s jedinou kadeří po straně vyholené hlavy, ležel v prachu před Amonem, přivlekli kněží čekající v pozadí selata a divočinu z pouště, aby je na hořících oltářích nabídli darem jako dík za zjevení boha dvojitého horizontu na jeho tajuplné nebeské cestě.

Hapuseneb však položil zlatý diadém s ureusem na hlavu dítěte a před ušima obyvatel země promluvil: „Tvůj otec Amon Re-Harachtej tě pozvedl na Horův trůn. Nyní vládni Oběma zemím, jak vládl Aacheperenre.“

Při těchto slovech se setkaly pohledy Iset a Hatšepsut, a měly si víc co říct, než krátký okamžik dovolil. Celé roky se velká královská manželka dokázala obratně vyhýbat malé královně Iset. Odmítala s ní jíst u stejného stolu, když Iset přišla na přání faraona, opovrhovala svou sokyní, ba víc, tvářila se, jako by vůbec neexistovala. A pokud ona, služebná nižšího původu, přes upřímnou náklonnost krále nikdy nevystupovala na veřejnosti, pak to byla zásluha Hatšepsut, neboť Iset při sebemenší příležitosti její postavení upírala. Tak se stávalo, že se velká královská manželka objevovala na nevýznamných oslavách a vzpomínkových slavnostech, ze strachu, že by tam mohla Iset zaujmout její místo. Lid ale, kterému tato tajná rivalita zůstala skryta, oceňoval přívětivost velké královské manželky.

K čemu ti je sluneční krev v žilách, zdál se říkat Isetin pohled, když ti Hathor upírá vytouženého Hora? Já, nízkého původu a se vzezřením ujařmené ženy, jsem jednou otevřela stehna před božským faraonem a vyšel ze mě Hor, který má nyní vládnout říši. Při moudrosti Thovta, která z nás dvou zvítězila?

Zdálo se, že Hatšepsut rozumí každému slovu. Její oči blýskaly temně jako drahocenné černé kameny z pouště. Vysílaly jedovaté šípy se silou zpívající šlachy, jako by chtěly Iset, malou královnu, na místě zabít.

A její odpověď, které Iset velmi dobře rozuměla, zněla: Mýlíš se, jestli si myslíš, že se Hatšepsut vzdá. Sedmkrát ne. Můj otec Amon, který je na nebi, mě nezplodil proto, abych koruny

Horního a Dolního Egypta předala bastardovi, který nosí ještě kadeř dítěte. Pohlédni na mě, pohleď na toto žezlo, na tuto korunu. Já jsem faraon, já, Hatšepsut, kterou objímá Amon!

Náhle hlas velekněze roztrhl ticho plné očekávání. Královnu to bolelo v uších jako trn z pouště zaražený do masa. „Buď pozdraven, Pane Obou zemí," zvolal Hapuseneb, „synu Rea, vládce Vesetu!"

Obyvatelé Vesetu odpověděli velmi váhavě, pak ale byly jejich projevy chvály stále hlasitější, a když kněží malého Thutmose zvedli na ramena, jásot už nebral konce. Hatšepsut si ale tiskla obě ruce na uši a do očí se jí hrnuly slzy zlosti.

Čas nilských záplav pominul a udělal místo mírné době setby, která zalidnila

úrodnou zemi ve dnech, které se krátily. Faraona Thutmose pohřbili do hrobu Hatšepsut, který Senenmut nepatrně upravil, neboť Ineniho dílo zůstalo nedokončené. Královna rozhodla, že nyní, když sedí na zlatém trůně, s dvojitou korunou na hlavě, a vládne Oběma zemím, jí přísluší hrob v blízkosti jejího otce v Údolí šakalů, které se mělo nadále nazývat Údolím králů.

Nebylo vůbec pochyb o tom, kdo vládne říši, i když malý Thutmose měl titul „Pán Obou zemí". Jinak žil nezáviděníhodným životem ve stínu. Kněží Amona ho vyučovali v moudrosti života a od písařů dvora se naučil umění psát a číst a všechno o vzniku říše od Menese. Žil nejinak než pták za zlatými mřížemi květinami ozdobené klece, jako zajatec v paláci, pokořovaná bytost se zlomenou vůlí.

Hatšepsut zatím ovládla trůn s pažema zkříženýma na prsou, jedna ruka držela důtky, druhá berlu, nohou spočívala na zlatem zářící stoličce a každý, kdo se jí chtěl přiblížit, i faraon-dítě, musel přilézt po kolenou, s čelem na zemi. Královně to působilo velké potěšení.

I když se jí do čela vryla kolmá vráska a její hlas přijal panovačný tón kazatele, byla Hatšepsut krásná žena. Modrý lesk dlouhých vlasů, které ráda nosila rozpuštěné, jiskřivý lesk očí podobný hvězdě Sothis, lehce vystupující lícní kosti a ušlechtile tvarovaný nos s hrbolkem, jenž byl vlastní všem Ahmessidům, činil s faraonky zjev podobný bohům, vychvalovaný od peřejí až po nížiny delty.

Senenmut uctíval královnu s oddaností milence a byl jediný, jehož každodenní blízkost Hatšepsut vůbec strpěla. Zdálo se však, že už byla zapomenuta vášeň, oheň smyslnosti a lačná žádost, s níž Hatšepsut kdysi milence objímala, zajala a pozřela ho, zapomenuty byly večery na lodi v řece, kdy jedině černoch Nehsi, který bárku odstrkoval vodou, byl němým svědkem jejich lásky. Senenmut teď občas pochyboval, zda jeho laskání a bezuzdná vášeň nacházejí pravou odezvu, zda se tomu Hatšepsut mnohdy nepodřizuje jako obtížné povinnosti. A jednoho večera, když seděli u vína, se jí na to přímo zeptal.

„Jsi krásná, má milovaná," řekl, „a ani Hathor s kravími rohy nepřekoná půvab tvých údů. Avšak Amon, který je na nebi, tě pověřil, abys vládla říši podle jeho vůle. Nyní jsi velká královská manželka a současně faraon, žena

stejně jako muž, a nedivil bych se, kdyby ses vysmívala horkým přísahám svého milence.“

Temné oči královny se rozzářily jako purpurový večer za západním pohořím, když odpověděla: „Jaké hloupé řeči unikly tvým rudým rtům! Někdy jsem tě snad odmítla, když ses mi tlačil mezi stehna? Odcházel jsi snad ode mě jednou jedinkrát neuspokojený?“

„Ne,“ odpověděl Senenmut, a než mohl královně vysvětlit, že by pochopil, kdyby ho zanedbávala, protože záležitosti říše jsou důležitější než jeho bezuzdná vášeň, zatlačila ho na lůžko a stáhla mu plizovanou bederní roušku z těla. Ústy objala jeho obelisk a Senenmut se vzepjal jako po šlehnutí bičem.

Hatšepsut cítila rozkoš, když svého milence dokázala vzrušit do extáze, až vzdychal a sténal, jako by jeho údy probíhala mučivá bolest, a dráždila ho ještě prudčeji, rozehrála svůj horký jazyk, až se zdálo, že ho požírá jako chobotnice severního moře, jež do sebe nasává potravu. A když na okamžik jeho obelisk pustila, zdálo se, že narostl k prasknutí, vztyčený jako sloup v chrámu, a lotosová hlava zářila rudě jako oči Sutecha.

„Ach nepřestávej se svou hrou,“ prosil Senenmut plný pokory jako otrok, jenž si zasloužil svůj trest. „Ne teď, bohyně ranních a večerních červánků!“ Po tváři faraonky přelétl vítězoslavný úsměv, i v tomto okamžiku vychutnávala, že je silnější, a začala si s jeho obeliskem hrát dlouhými hbitými prsty jako na flétně z Memfisu. Senenmut se svíjel ze strany na stranu, jako by chtěl uniknout jejím něžným dotykům, ve skutečnosti by ale hlasitě křičel zlostí a zklamáním, kdyby teď přestala.

Tento svátek smyslů byl barevně nádhernější než procesí Sed, které faraonové zažívali jen jednou za třicet let, vzrušivější než novoroční slavnost, při níž se na počest sjednocení ka a ba vystavují prvním paprskům vycházejícího slunce božské obrazy Amona a Hathor, a hlasitější než slavnost v Abydu, při níž se slaví smrt a znovuzrození Usira. Senenmutovo tělo skákalo a tančilo a křičelo rozkoší, až se to odráželo od holých stěn jako volání kameníků v Údolí šakalů. „Ó kéž bych tak mohl být s tebou po milion roků!“

A zatímco Hatšepsut držela a hladila jeho úd, zatímco si vychutnávala jeho

skučení a naříkání, nadzvedla jemné dlouhé šaty, roztáhla nohy a nasedla na něho, podobná bohyni Eset, když do sebe přijala ztopořený úd svého bratra Usira.

Hrdá jako asiatský jezdec ho svírala stehny a pohupovala se nahoru dolů a hlava se jí v sebezapomnění prudce komíhala jako koruny sykomory ve větru. Vsála milovaného do sebe, pozvedla ho do nebeských oblaků, aby ho hned zase nechala padnout, těžkého jako kvádr žuly. A pokaždé, když se domnívala, že tohoto muže rovného Usirovi vzrušila k okamžiku, kdy je i šíp v hrudi zapomenutý, zastavila se, ustrnula v teatrálním pohybu jako bíle zářící mramorová socha, a teprve když se Senenmut opět vzpamatoval a lačně pohyboval bedry, znovu ho sevřela stehny a v tempu jízdy ho pobízela koleny, nahoru dolů, nahoru dolů.

Pak znovu přestala a znovu začala, dovedně to střídala a zůstávala napořád pánem situace, aby nikdy nepřekročila vrchol, na nějž Senenmut čekal jako na vysvobození. „Pochybuješ snad ještě o tom," zasyčela Hatšepsut, jejíž pohyby se podobaly zmítající se lodi, když Peretova bouře hází stožárem ze strany na stranu, „nebo konečně věříš, že moje vášeň k tobě je stejná jako před deseti lety?"

„Ano, ano, ano!" zvolal Senenmut. „Věřím tomu, cítím to, ano!"

Divoce jako ohnivý býk si Hatšepsut strhla tenké šaty přes hlavu, až jí vlasy divoce vlály, jako by je rozcuchala bouře, a lehla si, nahá, jen se zlatými sandály na nohou, na chvějícího se Senenmuta a upadla do strnulosti podobná pevně ovinuté mumii. Avšak právě toto znehybnění připravovalo Senenmuta naprosto o rozum. Točil se a vzpínal, aby mramorové tělo učinil vláčným, a čím víc se o to pokoušel, tím víc se blížil svému cíli. Přirazil vší silou, která mu ještě zbývala, a celou vahou uštědřil královně ránu, až vykřikla, bolestí a rozkoší současně, a v tomto dlouhém trýznivém výkřiku praskl jeho obelisk jako mrak těhotný deštěm, kterému Amon celé dny odpíral, aby se vylil nad vysušenou zemí.

Nic, ale naprosto nic by nedokázalo Senenmuta v této chvíli rozptýlit, ani bičující zpěv pěvkyň Amona, koše zlata podmaněných zemí, ani zemětřesení, které rozhýbá sloupy velkého chrámu. Senenmut cítil, vznášel se, letěl rychle jako orel vzduchem, prostřelil jako delfín černomodré moře, dělal přemety jako kejklíř při svátku Opet a zdálo se, že je zbaven zemské

přitažlivosti, která člověka drží v zajetí.

A když se vzpamatoval, začal pociťovat tvrdost lůžka a bolest ve falusu, uviděl svou milovanou ležet vedle sebe, hlavu opřenou o ruku. Hatšepsut s úsměvem pozorovala jeho zarudlý falus, a jako by mluvila před shromážděním hodnostářů říše, pronesla: „Můj otec Thutmose, který je na nebi, kéž žije věčně, dal postavit před velkým portálem u božské brány dva kamenné pylony pobité zlatem, aby zářily nad Oběma zeměmi jako Atonův kotouč. Chci to učinit jako on.

Senenmut se narovnal a užasle naslouchal dalším slovům královny. „Když už mi můj otec Amon propůjčil víc moci než všem mým předkům, chci tuto moc předvést celému světu, aby se o ní dozvěděli nevědoucí stejně jako vědoucí.“ A jako lovec hada uchopila stále ještě vzpřímený falus milence, držela ho železným stiskem a řekla: „Vezmi tento svůj pyj dobývající nebesa, zvětši ho tisíckrát do výšky a do šířky a přikaž tisícům mužů, aby tuto věrnou podobu dvakrát vytesali ze žuly dovezené z jihu. Opatřený zlatem z barbarských zemí ať září v jubilejní hale mého otce Thutmose.“

„Jak krásné jsou tvé myšlenky! Avšak hala je dlouhá a úzká,“ namítl Senenmut, kterého tento plán nadchl, „dvě řady papyrusových sloupů a Usirovy pilíře u stěn uzavírají cestu. Ani obelisk, jaký dal postavit tvůj otec, by nenašel cestu do této haly.“

Nato mu královna stiskla penis v ruce, až tiše vykřikl. „Tak prolom boční stěny, strhni střechu a poraz severní sloupy! Já chci, aby věrné podoby tvého pyje navěky zdobily velké sloupové nádvoří!“

„Ano, paní,“ odvětil Senenmut sklíčeně a Hatšepsut pustila jeho zmučený obelisk. Nyní se ale nahá vyhoupla na jeho tělo, jela na něm jako na koni a bubnovala sevřenými pěstmi do jeho hradního koše: „Nikdo, slyšíš, nikdo nebude znát naše tajemství, kněží ani nejvyšší hodnostáři říše. Ale pokaždé, když budu procházet kolem jednoho z tvých obelisku, ucítím tvrdý tlak mezi stehny jako dnes a pokaždé budeš ve mně.“

Senenmut se pokusil uchopit její zápěstí, ale ona do něho bušila jako divá. „A jestli se odvážíš dotknout jiné ženy nebo ji obšťastnit, jako jsi obšťastnil mě,“ supěla, „pak se tvoje pyje v sloupové hale chrámu zřítí, a já

porozumím znamení bohů.“

„Postavím nejvyšší a nejpozoruhodnější obelisky, jaké kdy země viděla,“ ujistil ji Senenmut, jakmile se uvolnil z jejího sevření, „a každý, kdo před nimi bude stát, si bude připadat malý jako skarabeus v písku pouště. Jejich zlaté hlavice proboří nebe!“

„Ať se tak stane!“ zvolala Hatšepsut a tleskala jako malé dítě. „Tvůj obelisk ať strmí do nebe!“

Iset přišla oblečená jako posel v širokém přehozu, s koženou kapuci hluboce staženou do tváře, a požádala dveřníka u brány chrámu, aby ohlásil malou královnu. Dva lučištníci ji provedli dlouhou sloupovou halou, nad níž viselo hvězdnaté nebe jako hedvábně se lesknoucí závoj, k sálu s devíti dveřmi pro Devatero bohů. Tam odložila tmavé přestrojení a odvážně vstoupila do středu shromážděných kněží, kteří jako duchem nepřítomní nasávali kouř ohně z kadidla.

„Kdyby šlo jen o mě,“ pravila Iset, jakmile usedla před kněžími, kteří seděli se zkříženýma nohama na zemi, „tak bych nepřišla. Jenomže je to naléhavé, jde o blaho Obou zemí.“

„K věci!“ napomenul ji Hapuseneb přísně. „O čem nás chceš zpravit, malá královno?“ Velekněz úmyslně řekl „malá královno“, aby ozřejmil, že je to obzvláštní milost, když kněží Amona přijmou obyčejnou smrtelnici. Avšak zdálo se, že příčina je tentokrát příkazem chvíle, neboť nebylo tajemstvím, že se Iset a Hatšepsut nenávidí jako Sutech a Usir a že kněží jsou na straně Iset. Koneckonců byla ona matkou mladého faraona, faraona z milosti Amonových kněží.

Oči malé královny s krátce ostříhanými světlými vlasy hněvivě zajiskřily, když promluvila: „Byli jste to vy, kdo jste mého syna Thutmose učinili Pánem Obou zemí, ačkoliv ještě nosil kadeř dětství. Nyní je ale Thutmose nešťastnější než kdykoliv předtím. Má svázané ruce jako Národy devíti luků, které před faraonem leží v prachu. Ať se kdekoliv zdržuje, tady v chrámu nebo naproti v paláci, všude se za ním zavírají dveře a lučištníci nastupují do stráže, jako by měli hlídat zajatce, a ne krále.“

Hapuseneb, který se zamračenou tváří sledoval Isetina slova, odvětil: „Thutmose je náš král, ale od doby, kdy jsi ho porodila, Nil teprve osmkrát

vystoupil z břehů, a i když je učenlivý jako husa velkého mluvky a chytrý jako opice Thovta, přesto mu z důvodu jeho mladých let chybí moudrost života, které je zapotřebí k tomu, aby mohl vládnout říši...“

„Avšak do té doby,“ vpadla mu Iset do řeči, „už Thutmose nebude králem! Hatšepsut, První z urozených žen, každý den strhne na sebe víc moci. Všechny úřady a hodnosti dvora jsou dvojmo obsazené. Je tu hofmistr krále a stejně tak hofmistr královny, číšník krále a číšník královny, a pokud je jen jeden úřad, pak jistě stojí po boku velké královské manželky. To všechno nemůže být tvá vůle, První z věštců Amona!“

Poznamenaný rozpačitě hleděl stranou a i kněží klopili zrak, protože jim slova malé královny ozřejmila vlastní neschopnost. Zdálo se, že počty nevyšly: měli v plánu dětského faraona vést jako loutku na dlouhých neviditelných nitkách a přitom vládnout říši na Nilu podle svého uvážení a k vlastnímu užitku. Ale Hatšepsut, kterou objímá Amon, se ukázala být příliš silná. Dávno prohlédla komplot kněží, ano, dokonce se zdálo, jako by byla na něj připravena. A pokud jí Amonovi kněží ještě stále přisuzovali krásu boha Re a smyslnost Eset, teď museli uznat, že má v sobě i moudrost Thovta a lstivost Sutecha. Ba víc, s rázností Chnuma s beraní hlavou teď hrozila zbavit všechny věštce Amona jejich vlivu.

„Neříkáš nám nic nového!“ odvětil velekněz a snažil se znevážit zprávu malé královny. Ta se ale rozháněla rukama kolem sebe. „Dopřejte mi sluchu, ať se dozvíte, co je důležité! Jedna služebná harému mi sdělila, že Hatšepsut pověřila Juju, aby jí ušila korunovační ornát, a zlatník Thuti zhotovuje zlatou dvojitou korunu s diadémem a ureusem, tak vysokou, že pod ní může schovat své dlouhé vlasy. Doufám, že víte, co to znamená?“

„Při Amonovi, Mut a Chonsovi!“ zvolal jeden z holohlavých kněží, „ona se rouhá bohům!“ A jiný přizvukoval: „Nedbá prastarých svatých zákonů jako pastevečtí králové v deltě před sto lety!“

Nato se zvedl První věštec Amona a pod panteří kožešinou byly na jeho těle vidět strašné jizvy popálenin. S pažemi vztaženými k nebi zvolal: „Já jsem Hapuseneb, největší z velkých, nejsvatější ze svatých, který zná mystérium a tajemství božského Devatera, a jsem to já, kdo korunuje faraona, a nikdo jiný!“

Hlasité volání věštce probudilo holohlavé kněze z jejich strnulosti. Překulili se na kolena, dřeli hlavami dlažbu a monotónně mumlali: „Jak velký je Amon a jak velký je Hapuseneb, jeho První věštec!“

Iset ale vytušila, že kněží stále ještě nepochopili, anebo nechtějí pochopit, co má Hatšepsut za lubem, proto z jejího hlasu zaznívala bezmocná zlost, když promluvila: „Jistě to jsi ty, Hapusenebe, kdo korunuje faraona před bohy a před lidmi podle prastarého svatého zákona. Korunoval jsi i Thutmose, ale vládne Hatšepsut! A nedivila bych se, kdybys i ty brzy dostal stín, který by prováděl tvůj úřad podle vůle královny!“

V sále bylo náhle ticho jako v hrobě. Oči kněží byly upřené na Hapuseneba, který tam stál jako zkamenělý, podobný soše boha. Pokud bylo hříchem uvažovat o tomto strašném podezření, pak se rovnalo zločinu vrhnout je veleknězi přímo do tváře.

Iset si byla vědoma této situace. Čekala na odpověď, nějakou reakci, kletbu. Ale Hapuseneb mlčel a zíral prázdnýma očima před sebe. A tak se malá královna otočila a chtěla mlčky opustit shromáždění kněží, když zahlédla prudké gesto kněze, jež ukazovalo ke dveřím. A tak zrychlila kroky a zmizela.

Hapuseneb se ale zřejmě zase ovládl. Klidnými slovy prohlásil: „Kdyby Iset nebyla matkou faraona dítěte, musela by být předvedena k vrchnímu soudci Senzemabovi pro zločin proti svatým zákonům. Avšak v této situaci musí zůstat zločin nepotrestán a nikdo se o něm nesmí dozvědět. Neboť i když Iset mluvila rouhačsky, není její předpověď nepravděpodobná. Pokud má Hatšepsut skutečně v úmyslu vstoupit na Horův trůn – Amon nás před tím chraň – pak se nezastaví ani před tím, aby dosadila nového Prvního z věštců, jak to učinila u mnoha jiných úřadů.“

„Při Devateru bohů,“ naříkal kněz po jeho pravici, „žena na slunečním trůnu. Jaké to nastávají časy!“

„Ano, jaké časy!“ opakoval Hapuseneb. „Bohové nás potrestají pohrdáním, pastevecké národy ze stepí Asie nás opět přepadnou a Nil nám odepře svou vodu, jestli budeme tomuto rouhání nečinně přihlížet.“

Holohlavý kněz po pravici ale zvolal: „Ó pane tajemství, co máme učinit? Jak chceš vzdorovat této ženě, která je silná jako býk?“

A Hapuseneb odpověděl: „Myslím, že existuje jen jediná cesta!“ A jeho vrásčitá tvář ještě víc potemněla. „Královna musí zemřít, pokud má být náš lid zachráněn!“

Nato projel řadami holohlavých kněží hlasitý neklid, ale nikdo se neodvážil protiřečit.

„Jen se to musí stát brzy!“ rozhodl velekněz a zvedl znetvořenou hlavu k nočnímu nebi, jako by odtud očekával osvícení, „nejraději už v den tributu, kdy je ve městě spousta cizích národů. Amon buď při nás...“

Senenmut zamyšleně hleděl na zelenou hladinu Nilu. Pět dní obvykle trvá plavba proti proudu k peřejím, kde měl vyřezat kamenné jehlany ze zuly. Čtyřicet otroků viselo na laně a táhlo bárku proti proudu. Šlo to pomalu, ale bylo to mnohem pohodlnější než jízda na koni podél prašného břehu nebo jízda v kodrcajícím voze. Baldachýn mu za dne skýtal ochranu před sluncem a v noci, když otroci odpočívali v rákosí na břehu, připravili sluhové svému pánovi pohodlné lehátko a řeka ho mírně ukolébávala ke spánku.

Už brzy po prvním probuzení dohonili hofmistra královny jezdci a Senenmut poznal na břehu druhého věštce Amona, Puemra. Zda smí přijít na jeho loď, volal holohlavec a Senenmut přikázal veslařům, aby zamířili s bárkou ke břehu. A zatímco otroci s mručením uposlechli, protože bylo velmi obtížné dostat loď zase zpátky do proudu řeky pro další plavbu, Puemre skočil na příď lodi, až bárku divoce rozkýval.

„Spěch je příkaz hodiny,“ šeptal Amonův kněz a posadil se vedle Senenmuta na jeden z červenomodře pruhovaných polštářů a pečlivě se rozhlížel, zda žádný z otroků nenaslouchá. Senenmut si ho udiveně a nedůvěřivě měřil ze strany.

„Královna je v nebezpečí,“ prohlásil hned nato Puemre, a když poznal, že jeho zpráva jen ještě zvětšila nedůvěru hofmistra, pokračoval: „Můžeš mi věřit, stínu srdce královny, kterou objímá Amon, já, Puemre, druhý věštec Amona z Karnaku, jsem na vaší straně. Přísahám to při své ruce!“

Senenmut se na něho zkoumavě podíval. Nejdřív pomyslel na léčku, zda

kněží nechtějí vrazit klín mezi něho a královnu. Ale pohled věštce se zdál otevřený a upřímný, a když ho Puemre ujistil, že jeho ústa jsou zapečetěna o všech tajemstvích chrámu, avšak to, co mu chce sdělit, se netýká věcí boha Amona, ale Hatšepsut, První z urozených, věnoval mu pozornost a vyslechl tu ohromující zprávu.

Kněží se rozdělili na dva tábory, prozradil druhý věštec. Plán Hapuseneba, jenž dosadil mladého Thutmose, aby ho snadno ovládal, ztroskotal, protože královna Hatšepsut, kterou chtěl svým krokem zbavit vší moci, je dnes silnější než kdykoliv předtím. Proto zbývá velekněži jen jediná cesta – dát královnu odstranit.

Puemre Senenmuta ujistil, že bezbožné plány Hapuseneba však u části kněžstva, kterou zde zastupuje, narazily na tvrdý odpor. Koneckonců je Hatšepsut legitimní dědičkou sluneční krve, a tak by se její zavraždění rovnalo vraždě boha.

Když to Senenmut uslyšel, hrozně se ulekl. Že Hatšepsut nemůže kněze Amona počítat ke svým přátelům, mu bylo dostatečně známo, že však kněží usilují o její život, to ho naprosto vyvedlo z míry. Pohrozil Puemrovi, že ho okamžitě shodí do vody, jestli mu neprozradí všechny podrobnosti spiknutí.

Nato Puemre zopakoval, že stojí na straně legitimní královny a na to při své ruce přísahá. Přijel přece sem, aby hofmistra varoval.

A Hatšepsut, zda to ví První z urozených? – Ne.

Zda Hatšepsut ví o rozštěpení kněžstva? – Ne.

Pak Puemre vyprávěl, že velekněz najal dva asiatské lučištníky, kteří mají Hatšepsut v den tributu zastřelit.

Senenmut vnímal slova druhého věštce v naprostém ohromení. Mohl ochranitel svatých tajemství skutečně usilovat o život dědičky sluneční krve? To by bohové nepřipustili! Při Amonovi, Mut a Chonsovi, jak může zachránit život milované královny?

Puemre pokrčil rameny. Nepřijel by, kdyby si sám věděl rady. Přitom udeřil ocasem leopardi kožešiny proti stěně lodi, až prkna zaduněla. Hapuseneb, jak mohl Puemre prozradit, vytáhl z vězení asiatské otroky, kteří si

odpykávali těžký trest, protože svého pána, loďaře Ipuvera, chtěli připravit o zlato, jež mu daroval faraon Thutmose – kéž žije věčně. Velekněz slíbil Asiatům, že dostanou svobodu, jestliže jeden z jejich šípů zabije královnu. Pokud by se zákeřný útok nezdařil, chtěl Hapuseneb zneužít Amonovu věštbu a bůh by měl dokázat nevinu atentátníků.

Zda Puemre zná ty asiatské lučištníky, zeptal se Senenmut. -Ne jménem, odvětil věštec, ale zná sklepení, kde jsou vězněni, a dozorci jsou pokorní vůči všem prorokům Amona. Navíc nevědí, že se jejich sbor rozštěpil na dvě strany.

Puemre neustále potřásal hlavou. Hledání nějakého řešení se stalo mukou, tisícero myšlenek mu probíhalo hlavou. Co se v jednom okamžiku zdálo zřejmé a proveditelné, o chvíli později Senenmut zavrhl. Horečnatě tiskl dlaně k sobě a palce proti čelu. Vtom ho osvítila moudrost Thovta a zavolal na veslaře, aby přesekli lano a bárku obrátili po proudu, směrem na Veset.

* * *

Všechno bylo připravené do nejmenších podrobností. Hatšepsut měla příštího rána v doprovodu svého dvora usednout pod zlatým baldachýnem před palácem, na vyvýšené podestě. Po její pravici Senenmut, hofmistr, po levici, dva kroky za trůnem, mladý Thutmose. Iset mu jako obvykle bude držet ruku na rameni. Vedle ní se bude zdržovat Minhotep, hofmistr faraona-dítěte.

On a Iset byli jediní, které kněží Amona zasvětili. Iset měla dítě držet co možná nejdál od královny, což nemělo být nijak nápadné, protože Hatšepsut beztak nesnášela, když se k ní někdo přiblížil víc než na dva kroky. Minhotep se pak měl okamžitě sklonit nad zasaženou královnu, aby co možná nejdéle kryl krvavý čin a Asiaté měli příležitost zmizet.

Nikdo nezahlédne ty strašné luky, které vyžadovaly sílu býka, neboť byly schované ve dvou vítězných obloucích zhotovených z papyrusu, sotva třicet kroků od trůnu královny.

Minhotep se měl stát regentem na dobu, kdy bude Thutmose vyučován v moudrosti života. Avšak Hapuseneb dal naprosto jasně najevo, že to bude on, kdo bude vládnout Oběma zemím, podle svaté vůle Amona. On sám chtěl vyvést Asiaty za ranního svítání z vězení.

Tak nadešel den tributu a branami přicházely delegace pokořených zemí severu a jihu, Černé a Rudé země, pastevců Asie a Núbijců, kteří žijí v písku. Všichni strávili noc před hradbami, mezi vysoko plápolajícími ohni ochraňovali své poklady, protože cizincům nebylo dovoleno nocovat ve městě.

V tomto jediném dni se probudila národní hrdost Egypťanů a přicházeli zdaleka, z hor západu a východu, od pobřeží moře a peřejí na horním toku Nilu, aby viděli, co cizinci dobrovolně dávali, dát museli, protože byli ujařmeni. Vždyť každý Egypťan se považoval být tím, kdo zvítězil nad cizinci, zničil jejich města a kmeny, vzal zajatce a uloupil ječmen. A když faraon hlasitě ohlásil: „Pohleďte na mé bohatství, které mi dal můj otec Amon!“, tak se hruď každého Egypťana dmula hrdostí.

Dva lučištníci kráčeli před Hapusenebem, který za ranního šera mířil do vězení Asiatů. Když dozorce otevřel těžké dveře a pustil všechny tři dovnitř, zavolal Hapuseneb u jedné z mnoha kobek potichu heslo: „Den tributu nadešel!“

Několik okamžiků uběhlo, aniž se něco stalo. Nakonec vzal velekněz dozorci lampu z ruky a posvítil do kobky. Oba Asiaté leželi v rohu, paže zkřížené na prsou. Nejdřív se Hapuseneb domníval, že spí, avšak pak viděl jejich otevřené oči a posvítil jim do tváře. A najednou zpozoroval šípy v jejich hrudi, každý přesně na místě, kde bije srdce. Velekněz nevěřícně zatřásl jedním z mužů za rameno a ještě jednou tiše zvolal: „Den tributu nadešel!“ Nato se Asiat překulil stranou, srazil i druhého a oba padli k zemi jako čerstvě poražené stromy.

„Ó synu boha Re, pane světa,“ mumlal Poznamenaný. „Toto nemůže být tvá vůle.“ A vztáhl paže k nebi, aby mu Amon dal znamení. Avšak nic se nestalo. Natose Hapuseneb jako šílený začal točit kolem vlastní osy. Ve svitu olejové lampy byly jeho pohyby rychlejší a rychlejší a dozorce viděl, že už se dlouho na nohách neudrží, že se zřítí, narazí na kamenné kvádry, a tak přiskočil k běsnícímu veleknězi a zachytil ho do rozevřené náruče.

Hapuseneb ale jeho paže odhodil a dál dupal jako vzteklé dítě. Když vyhlédl za rukama, které si držel před znetvořenou tváří, padl jeho zrak na dozorce. Jeho oči bez obočí se rozšířily tak, že bělmo vystoupilo, a jako by ho právě osvítil bůh, popadl ho a vykřikl: „To ty, bídáku, jsi zabil oba Asiaty, jen ty

jsi sem měl přístup!“

Dozorce se zoufale snažil vymknout ze sevření Poznamenaného. Ten ho ale držel pevně a prskal jako panter chycený do želez: „Vrahu nešťastných Asiatů, budeš souzen a já budu svědčit proti tobě, tvé ničemné tělo bude předhozeno krokodýlům a tvé ka bude křičet zoufalstvím!“

Lučištníci bezděčně nechali klesnout zbraně a zírali jako uhranutí na zlomeného dozorce. „Co tu tak civíte?“ vyjel na ně Hapuseneb. „Zmizte na svá místa!“ Nato se lučištníci rychle vzdálili. A hlas Hapuseneba se náhle proměnil jako zvuk harfy pod hbitými prsty slepého harfenisty a zněl přímo vemlouvavě: „Existuje jen jediný způsob, jak můžeš prokázat svou věrnost a napravit své selhání. Jestliže mě teď poslechneš, můžeš si zachránit život.“

„Tak mluv, pane z Karnaku,“ prosil horlivě dozorce, „mluv a já učiním, co mi přikážeš.“

Hapuseneb pokročil blíž k dozorci a prohlásil: „Den tributu nadešel!“

„Já vím,“ odpověděl dozorce, „lidé cizích zemí zaplnili město jako mouchy mršinu, kterou Nil vynese na břeh.“

Velekněz k němu přistoupil a v těsné blízkosti ho přinutil pohlédnout mu do tváře. Pak uhrančivě zabodl své oči do jeho a mluvil důrazně, pomalu a tiše: „Protlač se mezi Národy sedmi luků před baldachýn, v němž královna přijímá tributy. Po levici a po pravici uvidíš dva vítězné oblouky, každý uvitý z lodyh papyru. Když do nich opatrně sáhneš, objevíš v každém asiatský luk z pevného cedrového dřeva.“ Aniž spustil dozorce z očí, ustoupil Hapuseneb o několik kroků, nahmatal šíp v hrudi jednoho z Asiatů, prudkým škubnutím ho vytrhl a podával ho s krvavou špicí dozorci: „Tento šíp napneš do luku z cedrového dřeva a pod ochranou papyrových snopů zamíříš na srdce královny jako lučištník v bitvě.“

„Jako lučištník v bitvě,“ omámeně brebentil dozorce.

„Napneš luk vší silou, kterou máš v pažích, a vypustíš šíp teprve tehdy, až pera a špice šípu budou v přímce procházející srdcem královny!“

„Budou v přímce procházející srdcem...“

„A po dokonaném činu zastrčíš luk zpátky do papyru a nejrychlejší cestou

se vrátíš sem. Pokud bys měl být chycen, ničeho se neobávej, protože za tebou stojí Hapuseneb, velekněz z Karnaku, a ochrání tě.“

„Velekněz z Karnaku mě ochrání...“

„Teď ale jdi!“ Ještě jednou se zatemnily oči bez obočí a upřený pohled Poznamenaného nutil dozorce vyjít z kobky. Ten nejdřív ustupoval, pak se obrátil, skryl šíp na boku pod bederní rouškou a rozběhl se po úzké chodbě, nahoru po úzkém kamenném schodišti, a zdálky bylo slyšet jeho temné volání: „Den tributu nadešel!“

V ruchu rozednívajícího se rána nebyl pospíchající dozorce nijak nápadný. Domorodí zvědavci a cizí vyslanci se tlačili před královským palácem a ti, kteří s sebou přinášeli koše s exotickým ovocem nebo zvláštními zvířaty z dalekých zemí, sklízeli potlesk na otevřené ulici. Královna Hatšepsut právě usedla pod baldachýnem. Nástup ujařmených započal.

Senenmut a Puemre hlídali oba papyrové oblouky. Jejich pohledy neklidně těkaly po davu, aby objevili Asiaty. Najednou dal Puemre hofmistrovi královny znamení. Tam, ten muž vedle pravého oblouku! Nyní to viděl i Senenmut. Neznámý muž hledal v sítinách luk. Ale nebyl to jeden z dozorců ve vězení? Při Amonovi, co se stalo?

Senenmut přistoupil blíž. Nebylo pochyb, byl to dozorce! Pohyboval rty jako duchem nepřítomný, když rukou hrabal v papyrových stvolech, a najednou vytáhl luk, vzal šíp do ruky a snažil se ho napnout do šlachy. To se nezdařilo. Vůbec si nevšiml, že šlacha luku je přeříznutá a visí jako suché stéblo trávy.

„Den tributu nadešel!“ zvolal dozorce s divým pohledem a kolemstojící, kteří to slyšeli, pochopili jeho volání jako jásot, který v tento den zaznával tak často. Najednou si zřejmě všiml, že z tohoto luku nevystřelí. Beze stopy vzrušení zastrčil zbraň zpátky do papyrusových snopů a protlačil se naproti k druhému oblouku, aby hledal další luk. Bez obtíží ho objevil, ale ani tady zřejmě zpočátku neobjevil přeříznutou šlachu luku. Snažil se zamířit šíp a uchopit visící šlachu palcem a ukazováčkem.

Senenmut tázavě pohlédl na Puemra. Otroci vlekli hýkající osly kolem baldachýnu královny. Vůně vybraného koření okořenila chladnou svěžest rána, ustoupila však záhy pachu stáda koz, které navíc nepříjemně zvířilo

prach. Puemre chápavě přikývl, jako by prohlédl situaci a jako by chtěl říct: Tady nebezpečí nehrozí!

Dozorce se zatím zoufale snažil napnout šíp do přeříznuté tětivy. Jeho kletby byly stále hlasitější a kolemstojící mohli slyšet jeho zapřísahavé: „Den tributu nadešel! Jako lučištník v bitvě!“ A ti, kteří rozuměli jeho slovům, se smáli a jeho neohrabané snažení je pobavilo.

Puemre ale přistoupil k hofmistrovi a řekl: „Ať už se stalo cokoliv, atentát neměl provést on, ale asiatští otroci!“

Senenmut zavrtěl hlavou. „Dozorce působí dojmem, jako by se pomátl. Chová se jako šašek při velké slavnosti Opet, který za jídlo a pití dělá grimasy, aby rozesmál lidi kolem sebe.“

„Ach ne,“ odvětil holohlavý kněz, „dozorce je zhypnotizovaný, je to umění, které zná každý, kdo je zasvěcený do tajemství. Splnil by bezohledně svůj úkol, pokud by byla v náležitém stavu ona maličkost, na které závisí průběh dění, šlacha luku. A protože jeho smysly jsou zaměřeny jen na splnění úkolu, bude se až do úplného vyčerpání snažit napnout luk s přeťatou tětivou, a nebude dělat nic jiného než neustále jen tohle.“

Pohyby dozorce, prováděné s přehnaným úsilím, byly stále trhavější a stále víc lidí si toho začalo všímat. Nato Puemre, druhý Amonův věštec, předstoupil před dozorce, podržel mu před očima pravici s roztaženými prsty a krátce luskl palcem a prostředníčkem.

Jako by držel v rukách žhavá železa, odhodil dozorce šíp a luk na zem. Udiveně se rozhlédl, a když viděl kolem sebe samé zvědavce, jak na něj upírají lačné pohledy, vrhl se kupředu jako štvané zvíře, když se v nejvyšší nouzi rozeběhne proti naháněčům. Rozrazil čumily, prodral se davem a zmizel.

Senenmut se podíval na královnu, která blahosklonně přijímala tributy cizích zemí. O nezdařeném atentátu neměla nejmenší tušení.

Když se dozorce vrátil do vězení, Hapuseneb už věděl o nezdaru a okamžitě kolem sebe shromáždil všechny Amonovy kněze bez výjimky a promlouval k nim s vážností, která nepřipouštěla žádné pochyby: „Sedmatřicet lidských věků uplynulo od chvíle, kdy Menes sjednotil Obě

říše, a víc než dvě stě velekněžů a králů dosud vládlo v zemi k radosti bohů, a nikdy mezi nimi nebyla žena. Nyní však vystoupí žena na Horův trůn a ponese obě koruny, a zdá se, že je to vůle bohů. Neboť všechny pokusy odstranit ji ztroskotaly. Ale nic netrvá na světě věčně. Tak jako během této doby slunce čtyřikrát nevyšlo na obvyklém místě, ale tam, kde nyní zapadá, tak se nyní chystá dcera Amona vystoupit na Horův trůn, a my jí v tom nemůžeme zabránit."

KAPITOLA 7

Když se prvního dne měsíce thota na východním nebi poprvé objevila hvězda Sothis, povolal Senenmut kněze předčitatele, aby oznámil, že otec Amon vložil paže na svého potomka, Hatšepsut, První z urozených žen, která je vyvolená, aby vládla říši ozdobená korunami Horního a Dolního Egypta, spojenými na její hlavě. Dále dal na vědomí, že na všech stavebních dílech mají být umístěny pečeti s jejím jménem a sochy bohů z jihu na sever ozdobeny, aby každý poznal, jak velká je radost mezi bohy říše. Lotos a papyrus, rostliny jihu a severu, se mají na všech místech svázat, aby demonstrovaly jednotu obou zemí. A hodnostáři říše sklonili hlavy a lid žasl v uctivém mlčení: žena na Horově trůnu!

Hatšepsut vystoupila z nádhery paláce do dvora lemovaného vysokými sloupy, kde se shromáždili všichni urození říše, kněží, dvořané a vysocí úředníci, aby se dozvěděli o zázraku. A na nejvyšších cimbuřích, kde kamenné hadí hlavy s nafouknutým krkem zdobily trámoví, se objevil Puemre, druhý věštec Amona, oděný jako bůh Amon sám s dvojitou péřovou korunou, a volal dolů na vznešené shromáždění: „Tato moje dcera Hatšepsut zaujme mé místo na zemi. Skutečně, je to ona, která vstoupí na můj trůn. Ona je to, kdo vás povede. A ten, kdo ji bude ctít, bude žít: Kdo ale o ní řekne, něco špatného, zemře. Neboť ona je váš bůh, dcera boha, který k vám mluví, dcera Amona!"

Nato všichni velcí muži říše padli před Hatšepsut a líbali zem před jejíma nohama. A za všechny v širokém okruhu promluvil roztřeseným hlasem kněz Junmutef: „Pozvedla ses na Horův trůn, jsi vůdcem všech živých. Tvé srdce jásá radostí. Kéž tvé ka žije věčně jako Re!"

A z cimbuří zazněl hlas boha Amona: „Tobě, má dcero Hatšepsut, dávám všechnu radost a zdraví. Všechny obětní dary země, všechny roviny a pohoří jsou tvé, protože já, Amon, na horizontu tě miluji.“

Oči všech stále ještě visely na neskutečném zjevu, když zpoza sloupů vystoupil bůh s hlavou ibise Thovt se srpem měsíce v ruce a oznámil na všechny čtyři nebeské strany čtyřikrát velké jméno faraonky: „Jak mocné je tvé *ka,* Maatkare, nejnádhernější z urozených žen v květu let, kterou objímá Amon.“

Hatšepsut nehnuté stála. Měla na sobě dlouhé bílé úzce skládané roucho převázané ocasem divokého býka. Černé vlasy zahaloval červenomodře pruhovaný šátek nemes, který nosil už její otec, a na nohách měla sandály, na jejichž podrážkách byli vyobrazeni nepřátelé říše. A každým krokem, který učinila, tiskla nepřátele do prachu.

Nato kráčela faraonka, doprovázena hofmistrem Senenmutem, černě dláženou procesní cestou k červené kapli chrámu se sochou Amona z červeného křemence, aby se vykoupala před bohem. Služebná Juja ji doprovodila dovnitř, podala jí bílé plátno a ručníky namočené v mátě, a pak se i ona vzdálila.

Na mohutném mramorovém podstavci stály dvě mělké železné mísy, každá tak velká jako přední plachta nilských bárek, jedna naplněná vlahým mlékem krávy, druhá chladnou vonící růžovou vodou. A nikdo nesměl být svědkem, když královna vstoupila do mísy s mlékem krávy Hathor, roztáhla nohy a umyla každou nečistotu ze své pochvy podle vůle Amona. Pak vstoupila do mísy s růžovou vodou, aby se osvěžila, jak tomu byla zvyklá pětkrát denně – třikrát během dne a dvakrát v noci.

Oblečená do slavnostního ornátu vystoupila poté Hatšepsut před červenou kapli, kde na ni čekal kněz s maskou boha Amona. Vzal ji za ruku a vedl ji pomalu a důstojným krokem, jak příslušelo bohu, přes dvůr přeplněný lidmi k sloupové hale velkého chrámu. Faraonka měla nyní na hlavě malou modrou korunu se zlatým ureusem nad čelem, zatímco bůh Amon byl ozdoben dvojitou péřovou korunou na hlavě, tak vysokou jako klasy v polích úrodné země, a pečlivě upleteným vousem, dlouhým jako obelisk býka. Maska že zlata skrývala jeho tvář.

Bůh Amon a jeho vyvolená dcera měli pohledy zaměřené do dálky a nehleděli jeden na druhého. Zatímco slavnostně kladli jednu nohu před druhou, pohnula Hatšepsut rty, sotva znatelně pro dav na okraji cesty: „Neskrývá se za maskou mého otce Amona Puemre druhý věštec?“

„Je to pravda,“ ozvalo se chladně za zlatou maskou.

„Doneslo se mi, že ses stal ochráncem mého života, když Hapuseneb proti mně chystal spiknutí.“

„Tak je to, Maatkare.“ Muž za maskou ji poprvé oslovil jejím královským jménem a faraonka to blahosklonně vzala na vědomí.

„Řekni, proč jsi to udělal? Nic jsem ti neslíbila.“

„Musel jsem to učinit, protože to, co měl v úmyslu Hapuseneb, bylo nespravedlivé...“

Hatšepsut mlčela, zatímco kráčeli dál a zdánlivě netečně přijímali holdování lidí padajících na kolena při kraji cesty.

„Ty jsi sluneční krev,“ pokračoval kněz ve svém proslovu, „a žádný hřích nemůže být tak velký, aby ospravedlnil čin velekněze.“

Faraonka stiskla pevně ruku kněze, jako by chtěla dodat důraz své otázce: „Je tedy i v tvých očích hřích, že První z urozených, kterou objímá Amon, vstupuje na Horův trůn?“

Kněz na to neodpověděl.

„A Hetepheres,“ začala Hatšepsut znovu, „dcera faraona Huniho a matky Chufua? Nevládla říši ke spokojenosti bohů a lidí? A Merit-Neith, Velká z Memfisu, a Hotep-Neith, dcera Narmera, nepostaraly se o to, aby zůstala na Horově trůnu zachována sluneční krev? A kdyby Nefrusobek, chytrá sestra Amenemheta, nevstoupila na trůn, tak by konec králů z Memfisu nadešel dřív.“

Bůh Amon mlčky přikývl, až se vysoká péřová koruna zakývala jako vrchol palmy, ale to už dospěli do velké haly diadémů. Tam Hatšepsut očekával celý houf služebnic, aby ji svlékl ze slavnostního roucha, které hodily do mísy s planoucím ohněm, aby se starým rouchem bylo zapomenuto všechno minulé. A Juja podala Hatšepsut skládanou bederní roušku a

navlékla jí široký límec z rudých a zelených fajáncových hvězd, jinak zůstala horní polovina jejího těla nahá a bez ozdob, až na velká poupata jejích plných ňader. Pak jí jedna služebná obula sandály se symboly nepřátel a na paže jí navlékla zlaté náramky ve tvaru stočeného hada. Senenmut jí podal paruku vousů stočených ven, která byla dvěma šňůrkami upevněna k uším, a tak, oblečená jako muž, předstoupila Hatšepsut před velekněze Hapuseneba, který držel v rukou dvojitou korunu Egypta.

Hatšepsut na okamžik zaváhala, jako by se obávala přistoupit k nepřátelskému velekněži, ale hned se zase ovládla a pevným krokem kráčela k Poznamenanému a hledala temný pohled jeho očí. A hleďme, zdálo se, že se velekněz schovává za vysokou korunou ve svých rukách. Královna si všimla jeho rozpaků, ustoupila o krok stranou a pohlédla mu pevně do očí. To velekněze ještě víc znejistilo. Nevěděl, zda faraonka zná jeho zákeřné plány, zda sám teď není ohrožen na životě. Rozhlížel se, jako by hledal pomoc u kněží po svém boku, pohlédnout do očí faraonce se neodvážil.

Teprve když mu Hatšepsut chtěla vzít korunu z rukou a sama si ji položit na hlavu, zvedl Hapuseneb těžkou korunu do výše a slabým hlasem zvolal: „Přistup, ty přeslavná, a přijmi důstojnost své koruny. Uta, bohyně Dolního Egypta, a Nechbet, bohyně Horního Egypta, jsou nyní spojeny na tvé hlavě. Tvá je nyní vláda nad Oběma zeměmi."

A zatímco si faraonka upravovala na hlavě červenobílou dvojitou korunu, hodnostáři říše jásali a jejich srdce poskakovala. Hatšepsut ale zůstala vážná. Hleděla skrz Hapuseneba, jako by byl přízrak boha vzduchu Šova, a kráčela obezřele kvůli váze vysoké koruny k čelní stěně chrámu, kde na ozdobené podestě stál Horův trůn, cíl jejích přání.

Na stěně za trůnem zářila jména jejích předchůdců, kteří se už všichni stali Usirem, a jako poslední bylo ve zlatých hieroglyfech její jméno: Maatkare, Hatšepsut, kterou objímá Amon.

Faraonka usedla. A když jí Senenmut podal berlu a důtky, prastaré symboly moci faraonů, když je zkřížila na nahých prsou a jásot všech velkých říše nebral konce, poprvé se na její vážné tváři objevil náznak úsměvu. Připadalo jí, jako by ji Re, doprovázen vezírem Thovtem a jeho dcerou Maat, nesl ve své sluneční bárce k rannímu horizontu nebe. A jako by měla strach zřítit se z širého nebeského oceánu, hledala ruku Senenmuta po své

pravici, aby jí podepřel jak otec své dítě.

Neferabet, nejmoudřejší z písařů dvora, požíval vážnost, vyšší než Amonův kněz. Neboť Neferabet byl, jak každý věděl, přívětivý k lidem a neúplatný. Žil naprosto nenáročně a rozděloval zlato chvály, které mu daroval Thutmose – kéž žije věčně – mezi chudé města. A dokonce ani nejstarší obyvatelé Vesetu si nepamatovali, že by písaře někdy viděli oblečeného jinak než v prosté bederní roušce s nahou horní polovinou těla. Na hlavě nosil stupňovitě stříhanou rozložitou paruku, kterou mu kdysi věnoval faraon, když mu svěřil dozor nad písařskými pracemi krále.

Moudrý písař viděl už víc než šedesátkrát stoupat a klesat vodu velkého proudu a mnozí, kteří se narodili o desetiletí později než on, už svůj život dožili jako faraon Thutmose a mág Teti. Tak znal Neferabet moudrost života jako nikdo jiný v zemi a písaři paláce zaznamenávali jeho slova hbitými štětci na papyrus, když Neferabet, s nohama zkříženýma seděl na zemi a vyprávěl o bozích a lidech.

Jednou týdně vyučoval Neferabet budoucího krále v moudrosti života, což mu vyneslo titul „Boží otec“. Jako obvykle přivedl na vyučování dalšího, stejně starého chlapce, Amseta, syna generála Ptahhotepa a jeho ženy Ruji. Stejně jako děti dvořanů museli i Thutmose a Amset přijít k moudrému písaři s tabulkou na psaní a štětci. Rozdíl byl jen v tom, že jejich tabulky nebyly dřevěné, ale ze slonové kosti, a že Thutmose sklízel samou chválu a Amset jen pokárání. Neboť kárat budoucího faraona nebylo ani Neferabetovi dovoleno. A tak nadával písař chudákovi Amsetovi, když Thutmose udělal chybu, i když byl vlastně míněn Thutmose.

Během vyučování sedával Neferabet na zemi se skříženýma nohama, a protože to činil po celá desetiletí, poznamenaly jeho břicho tři hluboké rýhy. Žáci naslouchali učiteli rovněž vsedě. Po pravici Neferabeta stála socha Thovta s hlavou ibise, po levici socha Sešata se sedmicípou hvězdou ve vlasech, bohové moudrosti a písařského umění.

Thutmose působil stísněným dojmem. Nechápal, co se v posledních dnech stalo. Nerozuměl tomu, že on je faraon, ale jeho nevlastní matka Hatšepsut byla současně korunována na krále. Kdyby tak žil jeho otec Thutmose, aby

mu to všechno vysvětlil! Iset, svou matku, viděl jen v několika málo dnech v roce. A mohla by mu ona dát správné vysvětlení? Tak zbýval jen Neferabet, který měl důvěru nešťastného faraona-dítěte, i když byl Prvním z písařů královny.

Ale ještě než mohl mladý Thutmose zahrnout moudrého písaře otázkami, prohlásil Neferabet, že osud každého člověka je předurčen, i ten faraonův, a že se život sice dá různými uskoky ovlivnit, ale změnit ho nemůže nikdo. A aby to věrohodně doložil, vyprávěl následující pohádku.

„Byl jednou jeden král, kterému jeho žena porodila syna, jak si přál. A přišly sudičky Hathor, aby určily jeho život a smrt, a ty řekly: 'Tomuto chlapci bude osudný krokodýl nebo had nebo pes.'

Když to král uslyšel, byl velmi smutný a dal pro své dítě postavit v poušti kamenný dům, se služebnictvem, palácovou výbavou, a tento dům chlapec nikdy neopouštěl. Tak chlapec rostl. Jednoho dne vystoupil na střechu domu a spatřil muže s chrtem. Zavolal sluhu a zeptal se: ‚Pohleď na to krásné zvíře, co je to?' Sluha odpověděl: ‚To je chrt.' A mladý princ přikázal, aby mu taky opatřili chrta. Když to sluha vyprávěl králi, ten řekl: ‚Dejte mu štěně loveckého psa, které mu nemůže být nebezpečné!' A tak se i stalo.

Léta ubíhala a princ vyrostl ve všech svých údech. Vyslal posla k otci a ptal se: ‚K čemu to je, že tu tak sedím? Pohleď, jsou mi přisouzeny tři osudy. Nech mě dělat, co se mi líbí, bohové stejně nezmění svou vůli.'

Nato mu otec dal vůz, koně, zbraně a průvodce a řekl: ‚Jdi, kam chceš!' A princ táhl podél východního břehu dolů po Nilu a dál na sever a přišel ke knížeti Země dvou proudů.

Kníže měl dceru, ta žila v paláci, jehož okna byla od země vzdálená sedmdesát loktů. Pozval prince okolních zemí a pravil: ‚Kdo vyšplhá až k oknu mé dcery, dostane ji za ženu.'

Když přišel princ z Egypta, vykoupali ho, namazali vonnými mastmi a dali krmivo jeho spřežení. A na otázku, odkud přichází, odpověděl: ‚Jsem syn prostého vojáka z Egypta. Moje matka zemřela a otec si vzal jinou ženu. Když mě začala nenávidět, uprchl jsem před ní.' Nato ho lidé v Zemi dvou proudů objali a zlíbali mu všechny údy. A když uslyšel o slibu knížete a

viděl, že nikdo z ostatních princů neuspěl, zapřísahal své nohy a vystoupil po zdi do závratné výšky až k oknu princezny. Ta ho políbila a objala.

Sotva se kníže dozvěděl, že syn vojáka vyšplhal k oknu jeho dcery, rozzuřil se a zvolal: ‚Mám svou dceru dát egyptskému uprchlíkovi? Ne, ať táhne pryč!'

Avšak dcera krále vzala Egypťana za ruku a přísahala: ‚Při Re-Harachtejovi, pokud mi ho vezmete, tak už nebudu jíst a pít a zemřu.'

A tak kníže povolil a prohlásil oba mužem a ženou a dal jim polnosti a služebnictvo a všechno dobré. Egypťan se ale svěřil své ženě: ‚Tři zvířata mi jsou osudná, krokodýl, had a pes.' Žena to vyslechla se strachem a odvětila: ‚Tak nech zabít chrta, který tě doprovází na každém kroku.' – ‚Při Reovi,' odpověděl princ, ‚nezabiju psa, kterého jsem vychoval, když byl ještě malý.' Od té chvíle královská dcera střežila se strachem svého manžela.

Dny ubíhaly a princ cestoval se svou ženou do Egypta, aby jí ukázal zemi svých otců. A přišli k vodě, kde byl krokodýl, který sežral každého, kdo se tudy vydal. Proto řekla žena ze Země dvou proudů: ‚Proplížíme se za noci kolem jezera, aby nás krokodýl neviděl.' A tak se i stalo a oba dorazili v pořádku na suchou zem.

A dál ubíhaly dny a oni se vrátili a bavili se ve svém domě v Zemi dvou proudů. Když nastala noc, zmocnil se spánek všech údů prince a on pohrdl pivem, které jeho žena postavila vedle něho. A najednou ze spár zdiva vylezl had, aby prince uštkl. Avšak když ucítil pivo, ochutnal je, opil se a usnul. Poté se žena probudila a rozsekala hada na kousky, a když se její muž probudil, řekla: ‚Tvůj bůh ti svěřil jeden z tvých osudů. Svěř ti i ostatní.' Princ obětoval Re-Harachtejovi a denně ho chválil

A opět ubíhaly dny a princ nevěřil, že by ho mohl dostihnout

jeden z jeho tří osudů. A běhal s chrtem zahradou a domem, a když jeho pes velkým skokem přeskočil studnu, chtěl to učinit jako on. Avšak jeho nohy minuly cíl a on se zřítil do hluboké cisterny. Tak se naplnila proroctví sudiček – i když nečekaným způsobem."

Mladý Thutmose mlčel a snažil se pochopit ponaučení z pohádky. Neferabet se ale beze slova zvedl a zanechal Thutmose a Amseta samotné s

jejich myšlenkami.

Všichni lidé kroutili hlavami a říkali, že by se i bohové hlasitě smáli, kdyby se dozvěděli, že Senenmut, stavitel a hofmistr faraonky, chce ze skály vylomit dva kamenné kvádry, každý sto loktů dlouhý, v jednom jediném kusu. Teď zaznával hlas Senenmuta hlasitě jako volání hrocha údolím při peřejích. Držel před ústy velký železný trychtýř a stál zády k řece. Tak slyšelo pětkrát tisíc mužů, otroků a statných mužů z celé země jeho povely: „Raz a dva a Amon-Re a Maatkare a zvedni a táhni a sílu a štěstí faraonovi!“

A v taktu jeho hlasu klouzaly píď po pídi ke břehu obrovské kamenné bloky, které Senenmut zázračným způsobem vyřízl ze žuly. Mohutné trámy, kterými byly obelisky obloženy, vzdychaly pod tahem tisíců lan. A kaše z mléka, vody á písku pěnila pod kolosy jako zkvašené pivo. „Raz a dva a zvedni a táhni!“ zaznívaly rozkazy.

Nazí otroci viseli v lanech jako zvířata. Jejich počet, stejný rytmus jejich pohybů je proměnily v jedno gigantické chapadlovité prazvíře, které spoutané tisíci lany hledá svou cestu, prská a naříká. Mnohé muže přemohla nadlidská námaha. Zvraceli a zvratky dalekým obloukem plivali na muže před sebou. Každý ze sebe vydával všechno, a nebylo k tomu zapotřebí biče. Neboť obelisky považovali za něco posvátného, něco, co může jen faraon nechat vztyčit ke chvále bohů. A tak každý táhl, škubal, zvedal, vzpíral a sunul břemeno pro nesmrtelné bohy. Oni to vidí a jednou jejich dílo položí na váhu, až se bude vyvažovat dobré a zlé v životě člověka.

Senenmutův hlas se chvěl, neboť s každým krokem, kterým se obelisky blížily ke břehu, rostla pravděpodobnost, že je dopraví k cíli, pět dnů cesty po řece dolů. Pokud by některý z obelisků na posledním úseku praskl, pak by veškerá práce pěti tisíců lidí přišla nazmar a bylo otázkou, zda by Senenmut měl sílu ještě jednou začít. Mnozí, obzvláště kněží v zemi, byli proti němu. Odsuzovali to jako hřích, výzvu bohům. Jinak, jak tvrdili, se nedá nazvat Senenmutův úmysl vztyčit až k nebi dva obelisky.

K těm, kteří pochybovali, patřil i Ineni, Senenmutův starý učitel, který nyní, opřený o hůl, stál za ním a sdílel jeho obavy. Ineni, jehož holou hlavu rámoval hustý bílý vous, nezáviděl Senenmutovi úspěch. Miloval ho jako syna a mluvil k němu s hrdostí. Ale zkušenost stáří mu říkala, že kamenný

kvádr této velikosti a váhy se prostě zlomit musí. Starý stavitel dost často zažil, že pouhé napětí mezi sluncem ozářenou stranou kvádru a tou, která ležela ve stínu, způsobilo prasknutí kamenů, a to zdaleka ne tak velkých jako tyto obelisky. A tak Ineni mumlal zbožnou modlitbu k Amonovi-Re, aby shlížel na toto dílo s blahovůlí, ani ne tak z přesvědčení, že by jeho přímluva mohla být vyslyšena, ale spíš proto, že tak bojoval proti vlastnímu napětí, jež bylo čím dál nesnesitelnější.

Zády k řece Senenmut neviděl, jak otroci v celých řadách padají. Přílišnou námahou ztráceli vědomí, špičaté kameny jim prorážely bosá chodidla jako nastražené hřeby. A když někdo padl, druzí dupali přes něho, jako by si ho nevšimli. Tak velice je vybičoval Senenmutův hlas a neustále opakovaný povel: „Raz a dva, Amon-Re a Maatkare, a zvedni a táhni a sílu a štěstí faraonovi!“ Jednou, tisíckrát, až k naprostému vyčerpání.

Ineni pozoroval Senenmuta ze strany a připadalo mu, jako by ho ka a ba opustili, jako by tam křičelo a dupalo tělo bez duše, které nemůže nic zastavit, jedině dokončení díla, jež si vzal do hlavy. Senenmut nedopřál otrokům přestávku, protože kdyby se takový kolos jednou zastavil, bylo by těžké ho opět pozvednout a uvést do kluzu. To by mohlo trvat celé dny a nikdo nevěděl, jak dlouho vydrží vysoká hladina vody v měsíci paofi.

Ineniho však naprosto mátlo, že se Senenmut ani neotočil, aby pozoroval transport a dohlížel, jak jsou plněny jeho bičující rozkazy. Jako by se díval do zrcadla, hleděl do železného trychtýře, z něhož se mohutnou ozvěnou vracelo: „Raz a dva, zvedni a táhni...“

Nikdy si Ineni neuvědomoval víc bezmocnost stáří, nikdy nenáviděl víc hůl, o kterou se opíral, než v tomto okamžiku. Chtěl přiskočit, chopit se jednoho z tlustých lan a vléct těžký kolos k lodím; Avšak cítil jen, jak se pohupuje v kolenou v taktu Senenmutových povelů. Byl v pokušení uvěřit, že z železného trychtýře zaznívá hlas bohů, tak rozhodně, tak neodolatelně zněly rázné povely stavitele.

Teď už dělila obelisky od lodí jen jejich vlastní délka. Rampa vedla podél řeky přímo k nákladnímu člunu, v němž by našla místo sloupová hala Amonova chrámu v Karnaku, tak gigantické byly rozměry člunu. Od přídě s vysokým zobákem až na záď měřil tři sta loktů a téměř sto loktů do šířky. Senenmut dal toto plavidlo, které se udržovalo v kurzu čtyřmi vesly, zvlášť

k tomuto účelu postavit v loděnicích starého říšského sídelního města Memfisu. Jen kvůli veslům byla vyslána do země cedrů výprava, aby porazila čtyři stromy, každý rostoucí rovně jako paprsčité Reovy paže až do nebe. Tehdy stavitelé lodí varovali, že dokonce ani Chufu, který vládl půl století, se neodvážil postavit nákladní plavidlo takových rozměrů, protože by to bylo proti vůli bohů, a přitom Chufu postavil uprostřed pouště horu. Avšak Senenmut nad takovým varováním jen mávl rukou, smál se a s přesvědčením nezkušeného mládí prohlásil, že to bylo před tisíci roky, když Amon a Re ještě spolu bojovali a každý pro sebe si nárokoval nejvyšší pocty. Dnes patří nejvyšší pocta Amonovi-Re a ostatní bohové se přizpůsobí, a co se stane k poctě nejvyššího boha, to má požehnání a musí se zdařit – nejinak než hliněný džbán na kruhu hrnčíře. Jenže když lidé po obou stranách řeky viděli, jak sedmadvacet nilských lodí vleče nákladní člun obrovských rozměrů připoutaný lany vždy k trojici lodí, s 864 vesly v řemenech, vrhali se na zem a ze strachu si sypali písek na hlavy, neboť věřili, že kolem nich proplouvá Reova sluneční bárka.

Nyní byly veslice opět připravené. A i když měl člun plout po proudu, Senenmut se obával, že naložený dvěma obelisky nebude i čtyřmi mohutnými vesly ovladatelný. Proto měli veslaři s nejvyšším vypětím sil člun táhnout. Byli to chlapi oplývající silou, které Senenmut rekrutoval v deltě, kde bylo víc vodních kol než cest, a které měsíc vykrmoval světlým masem stovky telat. Teď přímo hořeli, aby se mohli vzepřít do řemenů jako v Den veslování v desátém měsíci roku, kdy faraon při rozednění opojeným veslařům na vodě zavelí: „Vzhůru na západ, chopte se vesel!“

Kde, ptal se Ineni, zatímco ze strany pozoroval křičícího Senenmuta, vyrážejícího rázné povely, kde jsou hranice tohoto muže? Nebylo tomu přece ještě tak dávno, kdy chlapce učil základy broušení kamene, že tvrdší vždycky hladí ten měkčí a kámen jihu je tvrdší než kámen severu. A zatím tento Senenmut jeho, rádce a stavitele tří králů, který byl vyznamenán zlatem chvály za své zásluhy, dávno překonal. Provázen přízní královny povýšil na hofmistra, na správce dvojité obilné komory Amona, na správce pokladu. Současně řídil všechny práce, konané pro oslavu boha. Kde skončí?

Bolelo to v uších jako pokárání bohů před posledním soudem, když vzpěrné trámy praskaly a tříštily se jako drobné hračky, a rampa se chvěla,

když jeden z třpytících se kamenných kolosů klesl jako kráva, které před obětním oltářem kněz mečem utne přední nohy. To dílo, se muselo zdařit. Nyní, když první z obelisků dělilo jen pár kroků od lodi, zmocnil se i posledních povznesený pocit blízkého úspěchu. Každé „Raz a dva" dostalo kolos o píď blíž cíli. Ano, ve své bujnosti z podařeného díla se mužstvo, které dopravovalo druhý obelisk, dokonce pokusilo přiblížit k prvnímu tím, že při každém povelu kolos zvedlo trochu výš a posunulo ho dál, až na dva malé krůčky k prvnímu kolosu. A když si předák prvního mužstva, jenž stál rozkročený na obelisku, aby voláním upravoval nejmenší odbočení od směru, všiml tohoto přiblížení, zesílil hlas, kterým předával otrokům Senenmutovy povely, a muži pochopili, vzepřeli se pevněji proti trámům, zarazili prsty tvrději do písku a odírali si ramena do krve o kámen a trámoví.

A najednou povzbudivé volání Senenmutovo ustalo. Jako by počítal kroky otroků a registroval každé posunutí kolosu v mozku, jako by znal každou píď země, otočil se a pohlédl na dokončené dílo. První obelisk ležel přesně ve výši lodi souběžně s jejím bokem a řekou, před mostem z tlustých trámů, přes které měl být kolos bočně posunut na loď.

Potácivě a vyčerpaně jako zvířata po mnohadenním putování pouští se otroci zastavili, vzájemně se o sebe opírali nebo padli a polehávali kolem. Teprve nyní, po dokonaném výkonu, si uvědomovali nadlidskou velikost svého činu. A trvalo hodnou chvíli, než první propukl ve váhavý jásot: „Raduj se, Amone-Re!" Pak se ale ostatní přidávali do jeho radostného křiku: „Raduj se, Maatkare! Tvé přání se stalo skutečností!"

A muži, kteří ještě před málo okamžiky byli blíž smrti než životu, začali poskakovat, tančit, rozverně se plácali po ramenou. Chopili se Senenmuta, zvedli ho na ramena a nesli ho kolem obelisků jako vítězného vojevůdce, jenž porazil žulu jihu.

Senenmut ale vyskočil na první kolos, pozvedl paži a čekal, až jásot utichne. Pak zvolal: „To Amon sám vedl lana, když jste pokořili kámen jihu. I za miliony let si lidé tento váš čin připomenou a budou vás za tento výkon obdivovat. Ale dílo ještě není dokončeno. Chopte se bidel, nasaďte páky a posuňte kolosy na loď!"

Nato propukl divoký křik, a jako by slova stavitele propůjčila otrokům novou sílu, každý se vrhl na své místo, chopil se lana nebo dlouhých a

pevných páčidel a čekal na povel.

„Vpřed!“ zařval Senenmut, jako by jeho hlas měl každému jednotlivě proniknout až do nitra. „Vpřed!“ Ale i když páky praštěly jako hrom po blesku nad deltou řeky, i když lana vzdychala jako ženy při oplakávání mrtvých, obelisk se nepohnul z místa.

„Při Sutechovi s rudýma očima!“ zaklel Senenmut, jakmile zkoumavým pohledem zjistil, že kolos během krátké přestávky na rampě klesl, ano, bylo dokonce vidět, jak půda kolem obelisku dál pomalu povoluje. Teď šlo o vteřiny. Neboť každý okamžik, v němž kolos klesne hlouběji, ztíží práci, a kdyby se obelisk propadl pod úroveň mostní konstrukce, už by nebylo možné ho zvednout silou svalů a všechny další práce by se zastavily. Pak by museli postavit novou rampu a začít nebezpečný manévr znovu.

„Ach pane bohů, oběť pro tvé ka! A tobě, Hathor, chrám v poušti!“ Senenmutova modlitba vycházela z hloubi srdce. Tak krátce před cílem nesmělo dílo ztroskotat!

Vtom přicházel Ineni a volal, aby Senenmut nasadil všechny páky na pravé straně, tam že klesl obelisk nejméně, a ve svém rozrušení hnal otroky holí jednoho po druhém z jejich místa a posílal je na druhý konec.

Když Senemut zjistil, co má Ineni v úmyslu, ale nepoznal smysl jeho konání, zařval na něho: „To už bohové úplně opustili tvůj starý rozum? Kliď se odtud, jinak tě poženu tvou vlastní holí!“

Avšak Ineni se nenechal odradit, hnal všechny otroky na druhý konec a poručil, aby tam nasadili páčidla. Ani hrozba boha by ho nemohla odvrátit od jeho počínání. A najednou se jeden konec kolosu pozvedl o píď z písku. „Výš!“ řval Ineni třesoucím se hlasem. „Ještě výš!“ A jakmile bylo dosaženo potřebné výšky, podsunuli otroci trámy pod obelisk. Stařec pak poslal otroky na druhý konec. Pomalu a unaveně jako krokodýl na slunci se obelisk zvedal z písku. Senenmut žasl.

Vtom slyšel prasknout dřevo, jedno z páčidel se zlomilo jako suchý rákos. Senenmut ještě zaznamenal, že kus bidla letí jako střela vzduchem, avšak co se pak stalo, poznal teprve tehdy, když stál nad Inenim. Ten ležel natažený na rampě s tak hlubokou ránou na čele, že by se do ní vešla pěst.

„Ach Ineni!“ zašeptal Senenmut a najednou mu přeskočil hlas, když zaúpěl: „Ineníííí!“ A nyní i druzí zpozorněli a kolem nich se vytvořil kruh zvědavě civějících tváří. Senenmut poklekl a přiložil ucho na starcovu hruď. „Ineni,“ zašeptal. Nato Ineni otevřel oči, jeho ústa se s námahou usmála a s velkým úsilím promluvil: „Senenmute, to bylo to poslední, co jsem pro tebe mohl udělat. Chtěl bych být v průvodu Hathor.“

Konečná slova už vyšla bublavě z jeho úst, a když klidně zavřel oči, jako by se unaveně uložil ke spánku, vytryskla z jeho otevřených úst tmavá stružka.

Senenmut ale plakal jako dítě, a zatímco si holým předloktím utíral tvář, neustále vyrážel: „Ineni, neopouštěj mě. Neopouštěj mě, Ineni...“

KAPITOLA 8

Iset se ulekla, když předstoupila před Hatšepsut: kdyby nebylo jejího plného poprsí, jež nosila nezahalené, považovala by ji za muže. Paruka krátkých vlasů s kobrou na čele, prostý límec a bederní rouška obepínající boky, to bylo oblečení, jaké nosil Thutmose, když se zdržoval v paláci.

„Dala jsem tě přivolat,“ spustila faraonka bez okolků, „protože tvoje přítomnost u dvora je nežádoucí.“

„Ale král Thutmose – kéž žije věčně – mě...“

„Král Thutmose – kéž žije věčně – je mrtvý,“ přerušila ji Hatšepsut, „a jak vidíš, nastoupila jsem jeho dědictví. Nemám v úmyslu až do smrti honorovat potěšení jeho osamělých nocí.“

Malá královna sklonila hlavu, neboť věděla, že každý odpor je při tvrdosti této ženy zbytečný. „A Thutmose, faraonův syn,“ zeptala se váhavě, „co bude s ním?“

„Neferabet ho vyučuje v moudrosti života a kněží Amona mu poskytují výchovu, jaká přísluší synovi krále – i bastardovi!“ Hatšepsut vyslovila to slovo, jako by přitom plivala na zem. „Dosud svou matku nepostrádal, i když ho věštci drží od tebe dál.“

„Já vím,“ odvětila Iset. „Ale stačí mi vědomí, že je nablízku. Je přece můj

syn!“

Oči Hatšepsut potemněly a u kořene nosu se objevila kolmá vráska. „Při Amonovi!“ zvolala s vynuceným smíchem, „je to tvůj syn a nikdo ti ho nechce vzít.“

„Ale ty odděluješ matku od syna,“ zvolala malá královna rozhněvaně. „Kachňátko zůstane u kachny, dokud není schopno se samo uživit, hříbě oddělují od klisny teprve tehdy, když jde svou cestou, a každý pastýř v úrodné zemi drží ruku nad svými dětmi, dokud si není jistý, že se jim nemůže nic stát.“

„Nebyl to můj nápad udělat to dítě faraonem,“ odvětila královna, „to ty jsi to ukula s věštci Amona. Ale všichni jste podcenili Hatšepsut, kterou objímá Amon. Pokud žiju, budu *já* vládnout na Horově trůnu jako faraon Maatkare, a nikdo mi mou vládu neupře. A už vůbec ne syn bývalé služky v paláci.“

„Zplodil ho faraon Thutmose, kéž žije věčně!“

„Ano, ano,“ odbyla ji Hatšepsut rozmrzele, „kdyby mu přeběhla přes cestu pasačka koz ze západu řeky, tak by dnes ona obhajovala své mateřství.“

Iset zvedla ruce. „Já se nehájím, taky mi je lhostejné, jaké máš se mnou úmysly. Žádám jen právo pro svého syna Thutmose, faraonovo dítě!“

Hatšepsut se přestala ovládat, vyskočila a přecházela krátkými kroky sem a tam. „Právo, právo! *Já* určuji zákony této země. A proto jsem já právo, já, Maatkare. A *já* pošlu tvého tupého syna Thutmose do vyhnanství, když se mi zlíbí, nebo ho učiním svým nástupcem, když mě to potěší. Teď mě ale těší poslat *tebe* do vyhnanství do delty řeky, kde Nil rozděluje svou vodu do pěti žil jako prsty na ruce.“

„Ne!“ zavzlykala Iset.

„Ale ano. Budeš služkou v chrámu. Holohlaví kněží lví bohyně Bastet v Bubastisu jsou mnohem chudší než ty žoky sádla Amona z Karnaku. Pronajímají své služebnice návštěvníkům chrámu a z toho žijí.“

„Ó velká matko z Karnaku, to se nesmí stát!“

„Stane se, protože to poroučí faraon! Koneckonců jsi zvyklá oddávat se

cizím mužům. Nebo to byl jen faraon, kdo rozvíral tvá stehna?“

Iset zkoumavě pohlédla na faraonku a s odvahou zoufalství předstoupila před ni: „Ó Maatkare, Paní Obou zemí, proč plýtváš vší svou nenávistí proti mně, své služebnici Iset? Moji rodiče sloužili faraonovi a stejně tak jejich rodiče, a ani mě nikdy nenapadlo vládnout...“

Hatšepsut se potměšile zasmála. „Tebe ne, služebnou Iset, ale tvého syna Thutmose!“

Nato zvolala Iset rozrušeným hlasem: „Ale Thutmose je přece ještě dítě!“

„Je faraonem podle vůle Amona! Nebo podlé tvé vůle!“

„Ne podle vůle boha,“ odvětila Iset, „a už vůbec ne podle mé vůle. Kněží učinili Thutmose faraonem, protože doufali, že s ním budou mít snadnou hru. Hapuseneb chtěl sám vládnout, doufal, že zvětší moc a vliv kněží, když před sebe předstrčí Thutmose, sám by ale držel všechny nitky v ruce. Mě tento krok vyděsil nejvíc. Neboť jsem matka jako každá druhá, která si přeje, aby její dítě vyrostlo v péči a šlo svou vlastní cestou, která odpovídá jeho schopnostem. Věštci mi ale mé dítě vyrvali, aby je zneužili pro své temné cíle.“

Při Amonovi, Mut a Chonsovi! Slova Iset královnu zmátla. Jakou hru hrála tahle děvka? Jako by se nespolčila s Hapusenebem a jeho přívrženci! Jako by to nebyl její nejvlastnější zájem učinit mladého Thutmose faraonem!

Iset poznala myšlenky faraonky a pokračovala: „Kdybych si přála Thutmose na trůnu, čekala bych, až bude zkušený v moudrosti života a schopen sám vládnout. Takhle ale nemůže být od samého počátku pochyb o tom, že za něho bude vládnout někdo jiný. Proč tedy ty okliky? Ne, Maatkare, samotný průběh věcí dokazuje, že mé dítě věštci zneužili, a všechny mé prosby, aby dopřáli Thutmosovi dětství, zůstaly marné. Od té doby jsem vyplakala nesčetné slzy.“„

„Tvá řeč, služebnice, zní rozumně,“ odpověděla Hatšepsut, „avšak nedokazuje pravdivost tvých úmyslů. Faraon je zvyklý přijímat lichotky jako tribut roku. Jenže sotva se sedlák obrátí k Horusově trůnu zády, pak naříká na výši daní a zloděj na tvrdost zákona, a ten, který tvrdil, že přináší všechny dávky s radostí, nazývá faraona hrdlořezem, a ten, který natáhl

ruce, aby mu je usekli, proklíná krále pro jeho krutost.“

Iset zavrtěla hlavou. „Obě máme stejného nepřítele, Hapuseneba. Ty ses otevřeně prohlásila za jeho protivníka. Nejvyšší z věštců to ví a bude jednat podle toho. Já jsem ale příliš bezvýznamná, aby mě považoval za vážného nepřítele. Ukradl mi dítě a zneužil je pro své cíle. Nikdy se mě neptal. Ty, Maatkare, mě můžeš považovat za protivníka, protože jsem se odevzdala Thutmosovi – kéž žije věčně. Ale buď ujištěna, že se to nestalo z vypočítavosti. Co má při Devateru bohů činit služebnice, která přeběhne přes cestu faraonovi, když po ní zatouží? Nesložila jsem svatou přísahu, že budu povolná faraonovi až do smrti? Řekni, faraone Maatkare, co jsem ti uloupila? Manžela? – To jistě ne.“

Královna se hořce zasmála. „Manžela? Ha, toho bych ti dala darem! Thutmose – kéž žije věčně – byl všechno jiné než manžel, který by zasadil žárlivost do srdce ženy.“

„Tak je mým jediným zločinem, že jsem porodila syna, kterého zplodil faraon.“ Iset sklopila oči a mlčela. Zdálo se, že Hatšepsut slova služebnice, která vyslovila pravdu, zasáhla. Ale mohla přiznat, že jedině narození tohoto chlapce je znepřátelilo jako dva divoce odhodlané protivníky v bitvě? Ona, vychvalovaná dcera Amona, byla přemožena služebnicí krále. Její nejtoužeb-nější přání, aby lidu darovala Hora, zůstalo nenaplněné jako sen o věčném životě. Proto učinila rychle znevažující gesto, jako by chtěla říct: Mlč, mluvíš nesmysly!

„Zítra, při rozednění,“ odvětila královna příkře, „čeká na břehu Nilu bárka, aby tě dovezla do Bubastise.“

Podle vůle bohů dorazil Senenmut do sídelního města říše, aniž se některý z obelisků zlomil. A jakmile byly kamenné kvádry stejným způsobem, jakým byly naloženy, po šikmé rampě složeny, nebral jásot konce. Obyvatelé Vesetu vyhazovali květiny do vzduchu, kdekoliv se Senenmut objevil, a oslavovali ho jako hrdinu.

Hofmistr faraonky ale truchlil nad smrtí svého učitele Ineniho, ano, dokonce cítil vinu na jeho tragickém osudu, a bylo třeba mnoho těšících slov, aby se s tím vyrovnal. Ani Hatšepsut ho nedokázala přemluvit, aby

pokračoval v práci. Stavitel se vzpěčoval pohnout rukou, dokud nebude Ineni pohřben v knížecím hrobě. A tak nasadil všechny dělníky, které měl k dispozici pro obelisky, ke kopání hrobu pro svého učitele a postavil mu palác v zemi větší než pro krále.

Stropy a stěny sálů a chodeb byly posety reliéfy, které líčily, jak jde Ineni se svou ženou Ahhotepou na procházku a odpočívá ve stínu sykomory, kterých měl v zahradě třiasedmdesát, vedle dvou set palem, třiceti persejí, jabloní a tamaryšků. A nejlep-ší a nejrychlejší kameníci v zemi opatřili meziprostory svatými znaky, v nichž promlouvá Ineni: *„Celý svůj život jsem strávil v míru a nebylo nic zlého, co by na mně bylo spácháno, takže jsem zestárl* v *dobrotě srdce. Sloužil jsem třem králům a požíval jejich přízeň tím, že jsem s nimi jedl u jednoho stolu, tučné maso, zeleninu, plody, med a koláče, a pil s nimi pivo z jedné misky."*

A na protilehlé straně vypočítával Ineni monumenty, které v průběhu svého dlouhého života postavil, velkou halu v chrámu v Karnaku s papyrusovými sloupy, pylony po obou stranách, umělé jezero na západě města, hrob prvního Thutmose a všechny stavby *říše,* než přišel Senenmut. A teprve když byl hrob vybavený drahocenným nábytkem a zlatem a stříbrem, jež mu tři králové zaplatili za jeho práci, když otroci přinesli koše s plody z jeho polí a džbány s vínem a olejem, uvolnil Senenmut hrob k pohřbu. A pohřební průvod v čele s knězem Semem se vydal na cestu po Nilu, nejinak, jako by byl nesen ke hrobu faraon.

Senenmut pak začal strhávat vnější zeď sloupového dvora v chrámu, aby postavil královniny obelisky. A pastevci a sedláci z obou stran řeky přivlekli vaky, džbány a vědra s mlékem svých krav, oslic a koz a utloukli mléko s klestím, aby obelisky po bílé pěně lépe klouzaly. Než se obelisky dostaly do vnitřního dvora chrámu, uběhlo sedm měsíců, ze setby se stala sklizeň a v měsíci pachonsi se lidé chvěli zimou. Zlatník Thuti pokryl hlavice kolosů ryzím zlatem, tributem barbarů.

Obelisky ale stále ještě ležely v celé své délce na zemi a ti, kteří dříve pochybovali, zdaje Senenmut dokáže dopravit neporušené od peřejí Nilu k ohybu řeky před brány Karnaku, znovu vyjadřovali pochyby, jestli se kamenné věže této výšky vůbec dají vztyčit, tvrdili, že jediný dech Šova nebo zahřmění Amona by je dokázaly porazit jako tenké zdi postavené z

cihel uhnětených z nilského bahna.

Neomylně a přesvědčený o úspěchu pokračoval Senenmut v práci. Jak ale lidé žasli, když se první obelisk jednoho dne začal jakoby sám od sebe zvedat. Při Amonovi, jak tohle Senenmut dokázal?

„Bohové jsou při něm!“ šlo od úst k ústům a s rukou před ústy mnohý varoval: „Chraňte se před ním. Je to kouzelník a mág!“

Přitom Senenmut použil jen sílu boha země Geba, z jehož úst prýští voda a který dovolí rostlinám růst na svých zádech. Vyhrabal jámu pod jednou polovinou obelisku, dvacet loktů hlubokou, a tato polovina klesla do říše Geba, zatímco druhá se vztyčila k Reovi, zvedaná neviditelnými pažemi. Pak teprve použil les opěrných trámů a válce a kladky a tlustá lana, a nikdo z dělníků se nevzpíral proti rozkazům Největšího mezi velkými země. Neboť každý věděl, že je skutečným miláčkem faraonky a ona byla miláčkem bohů. A tak nastal pátý den měsíce paini a první obelisk stál vzpřímený a ukazoval k nebi, a třináctého dne měsíce mesore strměl i druhý vzhůru k mrakům.

Senenmut se ale hlasitě smál a jeho hlas se rozléhal ve zdech chrámu jako volání převozníka na Nilu. Smál se hrdě, protože se nádherné dílo podařilo, a s radostí, protože jen on a Hatšepsut znali tajemství, jež se skrývalo za obelisky. Rychlou nohou proto běžel k blízkému paláci, aby ohlásil podařené dílo. Avšak u svatého jezera, kde se v zelené vodě zrcadlily sochy bohů jako děvky v leštěném stříbře, potkal dva výrostky, kteří z dálky obdivovali obelisky.

Mladý faraon Thutmose a jeho přítel Amset se postavili staviteli do cesty a prosili se sepjatýma rukama, aby jim vylíčil, jak postavil vysoké kolosy. Uchopili ho za paže a vedli k jedné z kamenných laviček ve stínu sykomor. A tak se Senenmut nechtěl nechat déle prosit, posadil se, oba chlapci usedli se zkříženýma nohama před ním, a on, Velký dohližitel na všechny stavby faraona, líčil, jak s dřevěnými klíny vylomil kvádry ze žulové skály, naložil je na obrovský nákladní člun a s pomocí síly Geba postavil.

Thutmose a Amset naslouchali s otevřenými ústy. A když Senenmut skončil, nikdo z nich nepromluvil. Teprve když se chtěl Senenmut zvednout, předstoupil Thutmose před něj, jako by ho chtěl zadržet. „Moji

matku vyhnali do Bubastise," řekl chlapec náhle. Nebyl to smutek nebo bolest, které mluvily z jeho očí, spíš bezmocný vztek dítěte.

Senenmut se ulekl. Nevěděl o vyhnání Iset a nebylo těžké uhádnout, co po něm Thutmose chce. „Kdy?" zeptal se.

„Dnes ráno při rozednění. – Co spáchala má matka, že s ní královna tak jedná?"

Senenmut zavrtěl hlavou, jako by chtěl odpovědět: Nic nespáchala, nic! Ale díval se k zemi a mlčel. Nikdy nechápal nenávist, kterou chovala Hatšepsut k malé královně. Koneckonců se Iset nepřiblížila k faraonovi nějakou intrikou, ale Thutmose si ji vybral jako souložnici, jako si ona, Hatšepsut, zvolila jeho.

„Když mi pomůžeš, aby se matka mohla vrátit," začal Thutmose znovu, „prozradíme ti tajemství."

Senenmut se usmál. „Slibuji, že ti pomůžu, ale nesmíš nikomu říct o našem setkání."

Oba chlapci přikývli a Senenmut uvažoval, jak by mohl přispět k návratu nešťastné Iset. Bude to těžké, pokud ne nemožné, protože Hatšepsut nikdy nepromine malé královně, že faraonovi Thutmosovi porodila syna.

„A to tajemství," zeptal se mladý Thutmose, „to tě zřejmě vůbec nezajímá, co?"

„Ale ano, jistě!" odpověděl Senenmut a znovu usedl.

Thutmose ale hned nato se zdvořilým pozdravem: „Amon na všech cestách!" odběhl.

„Co je s ním?" ptal se Senenmut Amseta, který zůstal. Ten se očividně chování svého přítele nedivil a prohlásil, že sám prozradí hofmistrovi tajemství..

Pak se odmlčel a zhluboka se nadechl, jako by se chystal k vysokému skoku: „Znáš Ruju, mou matku," začal chlapec pevným hlasem.

„Ano," odpověděl Senenmut váhavě, „nedělám s tím tajnosti, že jsem jí kdysi byl velmi nakloněný."

Nato se oči chlapce rozzářily jako hvězda Sothis na počátku měsíce thota, uchopil ruku velkého Senenmuta a držel ji pevně jako něco, co konečně našel po dlouhém hledání. „Ty jsi můj otec," zašeptal Amset. „Otec!" opakoval plaše, jako by si to stokrát nacvičoval.

V prvním okamžiku chtěl Senenmut pobouřeně vyskočit, hlasitě protestovat, zeptat se, zda ho poslala jeho matka. Avšak pak pohlédl na malou ruku, která se ho s takovou důvěrou držela, a to jediné, co ze sebe vypravil, bylo dlouhé, protáhlé „Jáá?", a sotva to vyslovil, ihned se za svou hloupou reakci zastyděl.

„Matka mi to řekla, když ji Ptahhotep opustil," vysvětloval Amset, „nechal ji na holičkách, když se o tom dozvěděl. A na mé otázky, proč nás otec opustil, odpověděla, že Ptahhotep není můj otec, ale že je to velký Senenmut, syn Ramose, a že ho velmi milovala."

Nato vzal hofmistr faraonky, Největší z velkých říše, chlapce do náruče, přitiskl ho k sobě a pravil: „Můj synu Amsete! Amsete, můj synu!" Pak mu dojetí svázalo hrdlo a oba dlouhou dobu mlčeli.

Nakonec se Senenmut zeptal: „A komu jsi dosud to tajemství prozradil?"

„Jen svému příteli Thutmosovi!" ujišťoval ho Amset. „A komu se svěřil Thutmose?"

„Thutmose je můj přítel," rozhorlil se Amset, „mohli by mu uřezat jazyk, nikdy by tohle tajemství nevyzradil." A když viděl skeptický pohled svého otce, pokračoval: „On to byl, Thutmose, kdo mě přemluvil, abych se ti svěřil. Protože říkal, že otec by nikdy nezapřel svého syna."

„Ne," opakoval Senenmut, „otec by nikdy nezapřel svého syna."

„Nikdy?"

„Nikdy."

„Pak můžu každému povědět, že Senenmut, Největší z velkých říše, je můj otec?"

Ale než Amset stačil vyskočit do vzduchu, vzal ho hofmistr za ruce a přitáhl ho k sobě: „Amsete, můj synu, poslouchej mě. Vidím modř tvých očí, lokny tvých vlasů a linii tvých úst a připadá mi, jako bych se díval do zrcadla. Bylo

by bláhové, kdybych tě zapřel jako svého syna. Ale věř svému otci, že existují důvody, které ti zakazují, abys naše tajemství vyzradil – přinejmenším prozatím."

Amset pohlédl na otce, jako by ho spráskal, a v jeho pohledu byl všechen smutek a zklamání, jakého je chlapec jeho věku schopen. Jeho oči prosily, žadonily, aby stál při něm. Avšak

Senenmut zůstal tvrdý: „Amsete, můj synu," pronesl slavnostně, „pokud mě, svého otce, miluješ, tak nikomu neřekneš ani slovo o našem tajemství, dokud tě sám neukážu před celým světem. Slib mi to při Devateru bohů!"

Amset horlivě přikývl a Senenmut poznal, že jeho oči pláčou.

Černoch Nehsi řídil královskou bárku rákosím nilské delty. Byl Hatšepsut od jejího dětství věrně oddaný, a faraonka ho proto zahrnovala zlatem chvály, jakého se dostává jen velkým hodnostářům říše, a úřady a tituly, jež vyvolávaly závist mezi dvořany paláce.

Senenmut seděl ve vysoké přídi úzké lodi, která nehlučně klouzala po vodě, a pozoroval Hatšepsut, jež s pravým kolenem ohnutým, levým na dně lodi, držela připravený napjatý luk jako bůh lovu na čekané. Na hlavě měla kulatou modrou korunní kápi se zlatou kobrou na čele, na pažích a předloktí zlaté náramky a kolem krku široký límec ze zářivých znaků, které opakovaly jediné slovo: Maatkare. Od pasu nahoru byla nahá a její prsa zářila rudě jako granátová jablka v době sklizně. Kolem boků měla krátkou bederní roušku jako muž, na nohou sandály, jejichž řemínky byly protkané zlatými nitkami a leskly se jako pavučina v ranní rose.

Královna teď byla ve čtvrtém desetiletí svého života, ale její smyslné tělo neztratilo nic ze svých půvabů. Naopak, od té doby, co se oblékala jako muž, aby dvořanům, úředníkům a poddaným zřetelně ukázala, že *ona* je faraon, rovna Horovi na trůně, od té doby dokonce byla pro Senenmuta ještě přitažlivější. Neboť i když jí modrá kožená koruna zahalovala dlouhé černé vlasy, i když nosila umně spletenou paruku vousu na bradě, i když ignorovala své plné poprsí a tvářila se, jako by měla svalnaté tělo muže, Senenmutovi stačilo jen sáhnout pod bederní roušku a hbitými prsty se dotknout jejího lotosového květu, aby zjistil, že Maatkare je žena, která svá stehna ochotně otvírá jako každá druhá, která se odevzdává vášnivě muži

jako děvka z předměstí, která trpí a kňučí jako kočka pod kousanci kocoura.

Avšak Senenmut nacházel stále méně příležitosti, aby Hatšepsut ukázal svou lásku, což ho velmi bolelo. Ve své roli faraonky měla Maatkare stále méně času, aby se uvolnila z oficiálního života. Zdál se mít pro ni větší důležitost než láska muže a Senenmut se obával, že jejich vztah by mohl na této skutečnosti ztroskotat.

Nehsi zavrtěl hlavou, když viděl napětí faraonky, a zašeptal: „Odlož luk stranou, paní, tady v rákosí nenarazíš na žádného hrocha. Snažím se jen dostat nás co možná nejblíž k písečné mělčině, tam zanechala zvířata stopy."

Hatšepsut uposlechla a odložila luk. Složit hrocha bylo dovoleno jen faraonovi, a vždycky se to velmi oslavovalo. Byl to důkaz síly krále a nikdo nesměl faraonovi upřít jeho postavení. Maatkare však měla ještě jiný důvod zabít hrocha: hroší bohyně Toeris měla ženská prsa a lidské paže a byla symbolem plodnosti. Egypťanky mívaly její obraz u postelí a podpěrek hlavy, aby si vyprosily bohaté požehnání dětmi. Hatšepsut stále ještě trpěla tím, že neporodila žádného Hora. Ne že by své dcery Nofrure a Meritre nenáviděla, ale láska to nebyla, co je spojovalo. Proto ji pouhá představa, že skolí jedovatým šípem zvíře bohyně plodnosti Toeris, vzrušovala. Možná pak znovu najde své sebevědomí.

V patřičném odstupu ji následovali kněží, písaři a dvořané, kteří byli pověřeni, aby oznámili v celé zemi událost, že Maatkare, faraonka, skolila nilského hrocha, zvíře bohyně Toeris. Bude se to skvít na chrámových stěnách a branách významných domů, že faraonka dokázala, co bylo odepřeno jejímu manželovi, otci a jeho otci, a nikdo v zemi už neměl pochybovat, že se v ní snoubí chytrost divoké kočky a síla lva.

Senenmut nevěřil, že se jí podaří skolit hrocha. Dokonce jí přál neúspěch, protože se obával, že by ji tato událost ještě víc utvrdila v její roli a jemu ji ještě víc vzdálila.

„Můj otec Ramose," začal Senenmut, „mi vyprávěl, když jsem ještě nosil dětskou kadeř, že nilští hroši jsou velmi chytří a jejich paměť je lepší, než máme my lidi. A vyprávěl o jednom chlapci z Memfisu, který před sto lety zabodl oštěp do zad hrocha. Zvíře zmizelo s řevem v proudu a už je nikdo

víc nespatřil. Uběhla léta a z chlapce se stal muž. Jednoho večera seděl se svou ženou na břehu Nilu. Vtom se před nimi rozdělila voda, vyřítil se obrovský hroch a oba rozdupal, jako když vinař vymačkává šťávu z hroznů. A v jeho zádech stále ještě trčel oštěp."

Hatšepsut se zasmála, jako by si chtěla dodat odvahu. „Mně strach nenaženeš, věrný průvodce, protože já nemířím svými oštěpy na záda zvířete, která jsou neproniknutelná jako kožený štít Asiata. Mezi lopatkami je zranitelné místo netvora! Jakmile zasáhneš tento bod, je úspěch jistý!" Když takto promlouvala, svítily jí oči hrozivě jako válečníkovi, který je připravený k strašné pomstě.

Vyplašeny královskou bárkou vzlétaly černozelené divoké kachny z rákosí a vzdalovaly se s rychlým klapotem křídel na západ. A Hatšepsut se hravě chopila šípu a napjala luk. Šíp prudce zasvištěl a zasáhl opeřence, který ještě párkrát zoufale zamával křídly a jako kus dřeva pleskl na hladinu vody.

Královna se usmívala, Senenmut však mlčel. Ptáci chválili boha Re svým zpěvem, tu a tam žbluňkla žába do klidné vody a plavala trhavými pohyby pryč. Senenmut si připomněl první setkání s Hatšepsut. Mohlo tomu být dvě desetiletí, tehdy v rákosí u Vesetu, když jeho zbloudilý šíp zasáhl služebnou princezny a naráz změnil jeho život. Jak záhadně řídí bohové osudy lidí!

Neohrabaný chlapec prostého rolníka z úrodné země byl nyní Největší mezi velkými v celé zemi. Pět nebo šest tuctů úřadů a titulů se spojovalo v jeho osobě a lidé před ním poklekali. Jeho umění, nesrovnatelná odvaha, s jakou zacházel s kamením jako nikdo jiný před ním, mu vynesly pověst, že je miláčkem bohů, a matky mu podávaly své děti, protože věřily, že pouhý dotek Největšího z velkých jim přinese štěstí.

Co měl Senenmut dělat? Měl snad říct: Štěstí, které si ode mě slibujete, mi zůstalo odepřeno? Smály by se, prostě by tomu nevěřily. Přitom byl on, syn Ramose a Hatnefer, v hloubi duše nešťastný. Žena, kterou miloval, se mu stále více vzdalovala. Jistě, zahrnovala ho zlatem a poctami. Ale Senenmut by dal všechno zlato a všechny posty za to, kdyby dostal to, po čem touží – lásku milované ženy.

Avšak tato žena sama sebe jmenovala faraonem. Náklonnost, něha a láska

pro ni nebyly ctnosti, kterých by si vážila, vyznávala tvrdost a usilovala o moc a uznání. A kdyby nebylo zřídkavých osamělých nocí, které strávila v jeho náručí jako malá pouštní myška, musel by pochybovat, zda je vůbec ještě žena.

Hatšepsut lhostejně přihlížela, jak Nehsi vylovil kachnu z vody a vytáhl šíp z peří. Na příhodu, jak poznala Senenmuta, dávno zapomněla. Bohové ji zklamali a jí, dceři Amona, odepřeli všechno štěstí. Obětní kouř ze stovky dobytčat, její vroucí modlitby a nesčetné sochy bohů z černé žuly, to všechno nenašlo žádnou odezvu, dokonce jí připadalo, jako by bohové opovrhovali jejími dary, zvláště když bouře v chrámu v Karnaku srazila kouř obětního ohně a nakonec ho uhasila jako nějaké skomíravě doutnající ohniště, v němž se pastýř marně snaží z vlhkého naplaveného dřeva rozdělat oheň.

Při Devateru bohů, čím se provinila, že Amon, Největší z bohů, s ní jedná tak přísně? Proč nemohla jako každá obyčejná služebnice, která se odevzdá muži, porodit syna? Proč ne?

Moc byla to jediné, co měla před všemi ostatními. Stačil pokyn, prostý pohyb ruky, aby rozhodla o osudu lidí. Ona byla Maatkare, faraon, před nímž leželi lidé v prachu, kterému líbali s úctou sandály, byla božská. Byla jí skutečně?

Božskost vyžadovala činy boha, něco, co lidi uvádělo v uctivý úžas. Obelisky v chrámu v Karnaku to dokázaly, vzbudily v lidech úctu. Ještě žádný faraon se neodvážil postavit tak vysoké obelisky z jednoho kusu kamene, co by sahaly skoro až do nebe. Zlato špicí zářilo do všech světových stran až k horizontu, a když lidé z pokořených zemí přišli, aby odevzdali daně, poklekali už v dáli, protože se domnívali, že Re zanechal na zemi svou sluneční bárku.

Pomyšlení, co asi lidé řeknou, až za nekonečnou dobu spatří jeden z jejích pomníků, vzrušovalo královnu, a ve svém srdci se rozhodla postavit další pomníky se svým jménem na věčnost. Avšak jak měla překonat Chufuovu horu v poušti? Jak měla stvořit dílo vyšší, krásnější a velkolepější než oba obelisky v chrámu?

Písař Neferabet zaznamenal její slova, Senenmut je dal vytesat ve zlatých

hieroglyfech na podstavec a služebná Juja jí je každé ráno při procitnutí předčítala: *„Jako je pravda, že žiju, že mě Re miluje a Amon chválí, Sutech a Hor ve mně spojili Horní a Dolní*

Egypt a vládnu jako Hor, syn Eset, jako je pravda, že Re s večerní bárkou zachází as *ranní bárkou se objevuje, tak žiju věčně jako hvězda Sothis, tak jsem pokryla tyto obelisky zlatem, aby mé jméno zůstalo uchováno na věčnost. A všichni, kteří to slyší, mají říct, jak se jí ty obelisky podobají, věru, při jejím otci Amonovi!"*

Pohled Hatšepsut padl na Senenmuta. Jen on mohl uskutečnit její ctižádostivé plány. Jeho obdivovala, nějako muže, ale jako umělce! Jistě, cítila jako žena a byly okamžiky, kdy se v ní probudila touha po silném obelisku Senenmuta, avšak tato touha byla stále zřídkavější, a sotva byla uspokojena, už litovala, že se tak před mužem ponížila, plakala pod ním a prosila jako otrokyně, jako neposlušné dítě pod rákoskou vychovatele, ona, Maatkare, dcera Amona.

Senenmut na ni tázavě pohlédl. Kde asi putují její myšlenky? Neuhodl to, věděl však, že už dávno zapomněla na nilského hrocha. Příležitost se mu zdála příznivá.

„Ty jsi poslala Iset do vyhnanství?" zeptal se bez okolků.

„Ano," odpověděla Hatšepsut stručně.

„Proč jsi to udělala?"

Faraonka nevrle pohodila hlavou, jako by chtěla ukázat, že ji to téma obtěžuje. A příkrým tónem odpověděla: „Faraon Thutmose – kéž žije věčně – je mrtvý. U dvora není místo pro jeho konkubíny!"

Senenmut se ulekl tvrdého tónu jejího hlasu. Pochyboval, jestli to je ještě žena, kterou miloval a uctíval. „To není důvod vyhnat ji do Bubastise, kde musí vykonávat nejnižší služby!"

„Nejnižší služby?" Královna se trpce zasmála. „Nikdo ji k tomu nebude nutit. Toho jsem ji chtěla ušetřit."

Nato Senenmut zvýšil hlas a mluvil tak důrazně, že Nehsi přiložil prsty na rty a napomínal ho k ztišení. „Iset přivoláš zpátky a necháš ji, aby se svobodně rozhodla, kde se chce usadit. Protože jestli vejde ve známost tvá

hra s matkou faraona, lidé se budou obávat tvé krutosti a budeš mít nepřátele po celé zemi. Bude se říkat, že nejsi dcerou Amona, ale bastarda Sutecha, který rozděluje zlo na zemi."

Jeho slova Hatšepsut hluboce zasáhla, a jako by se probudila ze zlého snu, odpověděla: „Ale já nemůžu přivolat Iset zpátky, protože..." „Protože?"

Hatšepsut váhala, pak odpověděla: „Dva otroci ji odvedli dolů po Nilu. Ale cílem nebyl Bubastis v deltě řeky, ale město Šmunu v půli cesty, kde je doma osm prastarých bohů. Tam ji přivázali na hřbet divokého osla a zvíře vyhnali do pouště."

Senenmut ustrnul jako socha v chrámu v Karnaku. Pokud zpočátku ještě pochyboval a doufal, že Hatšepsut zažertovala, tak se naplnily jeho obavy, že mluvila pravdu, když se zdůrazněnou lhostejností sáhla po luku a šípu a cvičila se ve střelbě na neviditelné ptáky ve vzduchu. Senenmut ze sebe nevypravil ani slovo. Chlad, s kterým vylíčila svou strašnou pomstu služebné Iset, ho vyděsil. Byla to ještě ona Hatšepsut, kterou Amon objímá, která v bárce se zpěvem rozhrnovala rákosí, trhala lotosové květy a pozorovala hbité rybky, jež vyplašila příď lodi? Při Amonovi, Mut a Chonsovi, jak se mohla takhle změnit?

„Pst!" Nehsiho hlas ho polekal. Nehsi bidlem zastavil bárku a rozčileně ukazoval ke konci rákosového pásu, před nímž byla široká písčina.

Teď poznal i Senenmut, že obě velké obroušené skály ve vodě nejsou kameny, ale záda dvou hrochů.

„Blíž k nim, Nehsi!" zasyčela Hatšepsut a prstem ukázala směrem k písčině. Černoch k ní pozvedl ruku se vztyčenou dlaní, dával znamení, že je třeba zachovat klid. Pak posouval bárku pomocí bidla pomalu a nehlučně k hrochům. Už se daly rozpoznat tlusté oční hrboly, uši jako listy květu a odulé nozdry, z nichž nevycházelo žádné funění, ale jen pravidelné a tiché pískání. Oči kolosů byly zavřené, jako by spali, avšak malé neklidné uši neustále měnily směr. Zdálo se, že berou na vědomí i nejmenší hluk ve svém okolí. Jako černá žula se leskla mastná kůže v šikmých paprscích dopoledního slunce a Senenmut pochyboval, zda se hroch této velikosti vůbec dá skolit lukem a šípem.

Oči faraonky žhnuly jako rudé oči Sutecha. *Musí* zabít jedno z těch

obrovitých zvířat, a pokud by její šíp minul slabé místo mezi lopatkami, bude to zkoušet znovu a znovu, bude útočit na zasaženého hrocha pořád, dokud nepadne.

Pískot z nozder byl stále hlasitější, už nebyl pravidelný, ale přerývavý, a to královnu zneklidnilo. Víc doleva, naznačila Nehsimu. Černoch mlčky přikývl. Nehlučně se otočila příď člunu. Levý hroch měl být její kořistí.

Poprvé viděla faraonka na živém zvířeti místo mezi lopatkami, cíl svého šípu, drobný hrbolek na širokém kulatém hřbetu. Už od toho terče neodtrhla oči, přímo je vbodla do toho citlivého místa a zaříkávala: Musím správně zasáhnout, a taky zasáhnu. Napnu šlachu luku jako Amon, který zahání nepřátele, a obratně jako sokol ve vzduchu zaútočím a vystřelím svůj šíp, zasáhnu hrocha a jedinou ranou ho zabiju. A národ bude jásat, až heroldi v celé zemi rozhlásí: Maatkare podala Amonovi důkaz své zářivé síly.

Ale ještě se stáčela vysoká příď bárky, ještě hledala faraonka nejlepší pozici, ještě držela šíp a luk skloněné a číhala na vhodný okamžik. Jeden jediný nesprávný pohyb, neúmyslný hluk a oba hroši by zaútočili na bárku, převrhli by ji a všechny by je tlustými tesáky roztrhali dřív, než by jim někdo stačil přijít na pomoc.

Senenmut pocítil strach. Znal nevypočitatelnost královny, její slepou zlost, s kterou bezohledně uskutečňovala, co si jednou vzala do hlavy. Ale i Hatšepsut poznala smrtelné nebezpečí, v jakém se v této chvíli nacházela. Avšak větší byla vášeň, žádost skolit hrocha jako obětní zvíře před oltářem boha. Porazit hrocha Toeris, to by bylo vítězství nad vlastním osudem. Proto chtěla zabíjet nebo být zabita.

Nyní Nehsi s námahou bárku zastavil. Hatšepsut zvedla luk a Senenmut se neodvažoval ani dýchat. Nekonečně dlouho napínala faraonka šlachu, jako by chtěla luk roztrhnout. Nekonečně dlouho zaměřovala cíl. Odkud brala tuto sílu? Senenmut by obdivoval každého muže, který by udržel tak dlouho luk v napětí. Jenže faraonka se zdála být obdařena silou Monta, ani se nezachvěla, ještě o kousek luk napjala a konečně šíp vystřelila.

Jen to tak plesklo, když střela pronikla do hřbetu hrocha, sotva to bylo slyšet. Avšak vzápětí se mohutné tělo zvířete vzepjalo, až zpěnilo vlny, a

chřtán s děsivými tesáky se rozevřel jako železná brána chrámu. Řev, jako by faraonka skolila celé stádo, vycházel z nekonečného chřtánu. Zatím ale ještě nikdo nevěděl, jestli ho zasáhla smrtelně. Druhý hroch, vyplašený řáděním druha, se vzepjal a utekl do otevřené vody.

Zasažený hroch mezitím objevil bárku, ze které byl vystřelen šíp. Dupal dokola a pak se s široce rozevřenou tlamou přiblížil k loďce. Šíp v jeho hřbetě vypadal jen jako trn. Teď Hatšepsut poznala, že nezasáhla zranitelné místo, a bleskurychle uchopila druhý šíp a zacílila. Vystřelený šíp zmizel v rozevřené tlamě. Hroch zmučeně zařval. Zakýval hlavou, jako by chtěl střelu vydávit, ale z chřtánu se mu vyřinula jen temná krev, která zbarvila vodu kolem jeho hlavy. Pak vyrazil k dalšímu útoku, od bárky ho dělily pouhé dvě délky těla.

Hatšepsut bez rozmyslu vystřelovala jeden šíp po druhém, chladná jako válečník, jenž hájí svůj život. Jedna střela po druhé trhala chřtán hrocha a zběsilý řev zvířete se měnil v chrčení a čím dál víc už jen v klokotavé polykání vlastní krve. Pokaždé, když se obrovská tlama ponořila do vody, rozlila se kolem po zčeřené hladině rudá pěna.

Ačkoliv se už obrovité zvíře bezmocně svalilo na bok a ponechalo bárku bárkou, jen hlavou ještě rozhrnovalo vodu, jako by chtělo ochladit své rány, faraonka střílela na svou oběť dál. S chladnou odvahou cílila na oči, které se rozprskly jako zralé broskve, jež sedlák setřese ze stromu, a ustala teprve tehdy, když vystřelila poslední šíp.

Senenmut se zhnuseně odvrátil. Nil nasládle páchl krví a hned blízko člunu plaval obrovský kus čerstvého masa. A když se přiblížili rozrušení průvodci v člunu, položila Hatšepsut nohu na okraj bárky a zvedla luk do výše jako triumfátor, který porazil svého úhlavního nepřítele.

KAPITOLA 9

V osmém roce své vlády, když uplynula doba sklizně, svolala Maatkare, dcera slunce Hatšepsut, všechny znamenité osobnosti říše a každého desátého občana z vesnic a měst po celé zemi, neboť chtěla velkolepě oslavit položení základního kamene chrámu pro Amona a Hathor,

jedinečného chrámu, který bude vysoký jako Myrhové pohoří. Lidé proudili od pobřeží severu a z pouští jihu, lamači kamene a řemeslníci, poháněči oslů a malíři a také nevzdělaní lidé nemající nic než svou pracovitost.

Šňůrami a kůly a s pomocí stínu nakreslili kněží přesně podle plánů základní obrys stavby Amonova a Hathořina chrámu na druhém břehu Nilu. Lidé vylézali na stromy a střechy chatrčí, aby zahlédli faraonku, která ve zlaté královské bárce plula po Nilu a na břehu nastoupila do nosítek, v kterých se, obklopená nosiči vějířů z narůžovělých pštrosích per, dvořany a holohlavými kněžími, vydala na cestu ke skalnímu pohoří, na jehož úpatí už před půl tisícem let postavil zádušní chrám říšský velmož Mentuhotep. Všude, kudy byla nesena nosítka s faraonkou skrytou za závoji, takže byla jen matně patrná její tvář ověnčená vousem i atefová koruna spočívající hrdě na jejím čele, lidé propukali v jásot a líbali zemi před ní.

Pozemek obklopoval příkop naplněný vodou, aby stavitelé na všech stranách mohli vyjít ze stejné úrovně. Na místě předal velekněz faraonce lano, nosič sandálů Hatšepsut zul a královna obešla pozemek s lanem jako rolník, který po nilských záplavách vyznačuje neznatelné hranice svého pole. Pak kněží podali královně velké oválné chleby, křupavě opečené hovězí kýty, plody a víno a olej ve džbánech, na nichž bylo vyryto její jméno. Tyto obětiny položila Hatšepsut do vyhloubených jam na čtyřech rozích, k tomu nářadí, koše a cihly, aby příznivě naklonila Amona a Hathor pro stavbu tohoto chrámu.

Senenmut, jehož plán to byl, že postaví královně stavbu, jakou svět ještě neviděl, stál v popředí pestře oděných hodnostářů a přívětivě přikyvoval, když velcí říše kolem něho procházeli a volali na něho: „Jak skvělá je chvála, kterou vzdáváš nádheře Amona!“

Přitom jen on sám vnitřním zrakem viděl, jak se vrší terasa nad terasou, jak sloupy a zdobná zábradlí vezmou stavbě veškerou těžkopádnost a královna ve zlatém voze taženém koňským spřežením pojede po šikmé rampě až do nejvyššího poschodí do svatyně, v níž může být sama s otcem Amonem a matkou Hathor. A Senenmut viděl svítit vápenec, který se ráno pod zářivým nebem zbarví modravě a večer, když skalní pohoří vrhne svůj svit na terasy, zčervená. Do tohoto díla vloží všechny své znalosti, své umění a lásku, a ještě za tisíce let lidé řeknou: Pohleďte, tady se láska muže

proměnila v kámen.

Nejdovednější kameníci země se ráno pustí do práce a on jim každý den předloží nové plány, aby nikdo nevěděl, jak má chrám jednou vypadat, to bude vědět jen on, Senenmut. A plány nosil hotové ve své hlavě a v srdci, měl to být důkaz jeho oddanosti milované Hatšepsut.

Bohové ho mohou ztrestat, ochromit mu ruce a zlámat kolena za strašný hřích troufalosti, on ale nemohl jinak, musel to učinit. Jeho vlastní hrob, až ho jednou Usir povolá k sobě, měl být pod chrámem milované královny, a stonásobně se objeví jeho obraz za dveřmi komnat, viditelný jen pro paní domu, které je jako jediné dovoleno dveře zamknout zevnitř. Víc ještě než život bohů popíše v nekonečných reliéfech a obrazech život faraonky, její odvahu a činy, především ale její krásu, a on, Největší z velkých říše, bude klečet před ní jako prosebník před bohem, jako mladík, který prosí milenku, aby ho vyslyšela, jen jeho samotného.

Řada sfing měla lemovat cestu k chrámu, ze zelenavě se lesknoucího alabastru, v nadživotní velikosti, podobně jako je Chefren – kéž žije věčně – umístil před svou pyramidu. A místo lví hlavy budou mít zvířata hlavu Hatšepsut, usmívající se, tak jak ji miloval, černé vlasy skryté pod šátkem nemes. A budou mít prsa, kulatá jako její, která všude ukazuje. A pracky zvířat budou něžné a jemné jako její dlouhé štíhlé prsty a boky budou mít kulaté a vzrušující.

A na nejvyšší terase vznikne sluneční dvůr na počest jejího otce Amona se sloupy až do nebe a bude tu okno zjevení, ke kterému bude Hatšepsut přistupovat, když začne velká slavnost Opet, Den veslování a slavnost setby, aby jásajícím lidem pokynula ve své nehynoucí kráse. Pohleďte, jak se jí ten chrám podobá! bude volat dav. Nemá vápenec barvu její pleti? A sloupy, nejsou štíhlé jako její údy?

Ona ale při každém kroku, který v tomto domě učiní, bude myslet na něho, Senenmuta, Největšího z velkých říše, který to všechno stvořil k její slávě, a bude mu děkovat z hloubi svého srdce a pozná, že jí toho tolik nikdo jiný nedal.

„Před tvýma očima je snad už chrám dokončený!“ Puemrův hlas vyrušil Senenmuta ze sna.

Zasmál se. „Špatný stavitel, který nepozná dům dřív, než je položen základní kámen!“

Senenmut a Puemre, druhý z Amonových věštců, si dobře rozuměli. Hatšepsut jmenovala věštce dohlížitelem všech svatých staveb v říši a byl to on, kdo tisícileté rituály a zvyky architektonicky posuzoval. Obětní haly a boží kaple, sochy a oltáře, ano, dokonce umístění magických symbolů a zaklínadel podléhaly přísným předpisům. Obraz smrtelníka nebo dokonce jeho hrob v chrámě nebo pod ním byly nemyslitelné, a Senenmut bude proto muset využít veškerý důvtip, aby své plány před Puemrem utajil.

Už zítra, po ukončení slavnostního položení základního kameně, se začne se stavbou. U paty skalního pohoří stála stanová města, kde spaly tisíce dělníků, v zásobárnách se vršily potraviny a šatstvo a oslové šlapali dnem i nocí v kruhu a poháněli čerpací kola, aby lidé na okraji pouště měli ze studen dost vody.

Den nato se shromáždili všechny znamenité osobnosti říše, kněží, dvořané a nejvyšší úředníci ve velké sloupové hale paláce a Maatkare se objevila s velkou korunou, kterou nosí Usir, na zlatém trůně s propletenými rostlinami Horního a Dolního Egypta. A Senenmut stál po jejím boku, když královna oznámila, že bůh Amon, její otec, se jí zjevil v chrámě v Karnaku a pověřil ji, aby prozkoumala stezky k Myrhovému pohoří, cestu do ságami opředené země Puntu, kde žijí černí lidé v domech jako včelí báně, žirafy a jiná neznámá zvířata, kde stromy rostou až do nebe a jsou tam byliny, jejichž vůně připravuje člověka o smysly.

Země Punt ležela, jen tolik se vědělo, někde daleko na jihu, kde vyvěraly prameny Nilu, které ještě nikdo nespatřil. Bylo tomu přes tisíc let, kdy synové Chufua dorazili do země na konci světa, a od té doby vyprávěl otec synovi nejpodivuhodnější příběhy, které se dozvěděl od svého otce.

Amon ji pověřil, prohlásila Hatšepsut, aby hledala v Puntu božské kadidlo a myrhové stromy, dopravila je do Vesetu a zasadila před nově postaveným chrámem. Za to jí bůh předpověděl, že ona neznámá země jí pak bude podléhat a posílat jí tributy a mnohé podivuhodné věci.

Zprvu se shromážděné znamenité osobnosti říše domnívaly, že faraonka blouzní a ten nápad se jí musí rychle rozmluvit, ale pak se zvedl černoch

Nehsi a prohlásil, že faraon Maatkare ho vyvolil, aby zavedl sto deset mužů na pěti lodích do země Punt, a že až se Nil dvakrát vylije z břehů, vrátí se s bohatou kořistí. Senenmut ale má během nepřítomnosti královny vést obchody, jak přísluší Největšímu z velkých. Lodě jsou už připravené v přístavu, s vysokou přídí a vysokou zádí a širokými pravoúhlými plachtami, jen posádka se musí ještě vybrat.

Nato se všichni divoce překřikovali, jedni se obávali, že se nikdo z doprovodu nevrátí, druzí ale důrazně žádali místo na lodi, protože chtěli být očitými svědky podivuhodné cesty. Avšak pod zkoumavými pohledy královny vybral Nehsi jen nejlepší odborníky země a písař Neferabet zapsal pečlivě každé jméno na roli z hnědého papyru.

I když Punt ležel někde na jihu, měla cesta vést zpočátku po proudu Nilu, na sever. V deltě ale potáhnou lodě přes močály, přes vyschlé kanály praotců, a kde pouštní vítr zavál jejich stopy, po písku. K tomu budou stožáry podťaty a odstraněny lodní kýly, aby se daly trupy táhnout na válcích. Když ale po namáhavých týdnech dorazí k východnímu moři, lodě zase sestaví dohromady a nově naloží proviantem, pak se může všechno další klidně zanechat bohu Sovovi, který je s pomocí příznivého větru požene do Puntu jako listy sykomorových stromů v podzimním měsíci atyru.

Hatšepsut a Senenmut strávili poslední tři dny a noci před odjezdem jako muž a žena, a on miloval její ústa a krk, oči a uši, vlasy a špičky jejích prstů, ňadra, břicho, vnitřek jejích stehen a ohnivě rudý lotosový květ, miloval každý jednotlivý prst na nohou a líbal každý záhyb jejího těla, které bude tak dlouho postrádat.

Přitom se Největší z velkých říše nikdy nepokusil své milované cestu do Puntu rozmlouvat nebo ji dokonce zakázat. Věděl přesně, co to znamená, když řekla, že je to přání Amona, jejího otce. Nemělo smysl něco namítat. Neboť co Maatkare rozhodla, nemohla bouře nebes změnit, ani oheň Monta. Ne, Senenmut respektoval korunu a břímě s tím spojené. Koneckonců Hatšepsut nebyla obyčejná žena.

Že trpěl jejími povinnostmi, jejím postavením mezi člověkem a bohem, to byl docela jiný problém, *jeho* problém. Tolik si přál ženu, která by tu byla pro něho, plnila jeho přání, která by žila s ním, ne vedle něho. Ale pak

pohlédl do jejích temných očí a otvíraly se mu paláce a rajské zahrady, jimiž proplouval jako na oblaku, a cítil nezaměnitelné, nenapodobitelné, jedinečné, co bylo vlastní této ženě, a kletby a nadávky, jimiž obdaroval svůj bídný život, byly naráz zapomenuty. Ano, žil bídným životem, sice byl uznávaný a bohatě odměňovaný, přesto se však propadal do čím dál větší prázdnoty, s pocity nenaplněného očekávání. Občas si připadal jako obtížný přívažek ženy, kterou miluje.

A i v tomto okamžiku, když se s ní miloval a dělal všechno pro to, aby to bylo nezapomenutelné, měl dojem, že je Hatšepsut už daleko v pověstmi opředeném Puntu. Jako by ji jeho vášeň nechávala chladnou. A on zatím stupňoval a prodlužoval rozkoš, jel na nijako asiatský lučištník, zakusoval se do jejích ňader jako lovecký pes do skolené zvěře, až jeho obelisk sám pukl jako přezrálá broskev a do očí se mu hrnuly slzy. Proč musí veškerou svou láskou mrhat zrovna pro tuto ženu, která se domnívá, že má za otce boha Amona? Proč nemůže milovat ženu svého stavu nebo nějakou děvku z jižního předměstí? A nechoval se snad tak? Nepatří k rozkoši i dovedné surovosti? Nesnažil se právě své milované ublížit, trýznit ji? Nejkrásnější děvky země si dá předvolat, jakmile královna vstoupí na loď, tlusté asiatské ženy, které jsou doma v deltě, černé núbijky s hadími údy a nohama jak alabastr a ony malé dívky z chrámů, které holohlaví kněží prodávají za zlato – stříbro neberou. Ne muži, ale ženy v říši musí obdivovat jeho činy. Žádná, v níž najde zalíbení, nezůstane ušetřena. A pokud budou ošklivé, ale jejich vlasy, ňadra, stehna nebo tón jejich hlasů mu budou připomínat Hatšepsut, nenajdou milost před jeho falusem. Chtěl si je brát až k vyčerpání, až bude vysušený jako osamělá palma v písku pouště. Ó Hatšepsut, má milovaná...

„A jak je to daleko?“ zeptal se Thutmose, když se vší silou opíral do vesla. „Pět dní, šest nebo víc?“

Amset bezradně pokrčil rameny. „Můj nevlastní otec Ptahhotep často urazil cestu až do delty za tři dny, když táhl proti Asiatům. Ale to byly jiné lodě!“

Člun obou chlapců dostával stále větší rychlost, čím víc se blížili ke středu řeky, a Thutmose nadšeně volal: „Podívej, Amsete, jak nás proud odnáší. Bůh Nilu Hapu je na naší straně!“

„Kéž bys měl pravdu!“ odvětil Amset, ale v jeho tváři se zračil strach, aby dobrodružství neblaze neskončilo.

Celé dny se chlapci radili, jak by mohl Thutmose zase vidět matku Iset. Senenmut jim sice slíbil pomoc, ale Amseta jeho otec zklamal. A tak chlapci ukuli šílený plán, že osvobodí Iset na vlastní pěst. Příležitost se zdála příznivá: Hapuseneb, přísný velekněz, odtáhl s Hatšepsut do Puntu a Senenmut, Největší z velkých, trávil dny a noci v pohoří na západě, kde rostl ze země nový chrám. A protože i Puemre, druhý z Amonových věštců, byl zaneprázdněný stavbou chrámu, nedělalo jim žádné těžkosti zmocnit se bárky s beraní hlavou, s kterou se faraonka obvykle dávala převézt na druhý břeh.

Žádný z chlapců dosud loď nekormidloval. Ale Amset, obratnější z nich, mínil, že to dokáže, když už je jednou bude unášet proud. Teď ale, když bárka získávala na rychlosti a jen s největší námahou udržovali směr, měl stále větší pochybnosti. V archivech chrámu, kde tajně studovali v papyrusových rolích dráhu Nilu a zvažovali své šance jak se dostat do Bubastisu, jim všechno ještě připadalo tak jednoduché. Ale teď...

„V mých žilách proudí krev Amona!“ zvolal Thutmose hlasitě, jako by si sám chtěl dodat odvahu. Avšak pak neměl dost sil na to, aby udržel bárku ve směru a dlouhé veslo upustil. Bárka se okamžitě otočila napříč k proudu a začala se hrozivě kolébat. Pak i Amset upustil veslo a vrhl se na vak s vodou a vak s chlebem a plody, což vezli s sebou jako proviant, protože hrozilo, že všechno vypadne z plochého člunu do vody.

Bárka se točila jako ořechová skořápka v proudu a beran na přídi tančil nahoru a dolů v divokém rytmu. „Až se dostaneme za ohyb řeky, bude voda zase klidnější,“ doufal Amset. „Prostě se polož na dno lodi, aby bylo těžiště hluboké.“ Thutmose poslechl.

Avšak zrovna teď, když se bárka nekontrolovatelně s divokou rychlostí řítila ke břehu, si Amset ze všeho nejvíc přál, aby se nikdy v tomto nebezpečném dobrodružství neocitl. A zmocňovaly se ho pochybnosti. I kdyby našli matku mladého Thutmose, co se s ní stane? Zpátky ji dopravit nemohli, Hatšepsut by ji zase vyhnala. Tak k čemu to všechno? A zatímco si stíral vodu, která mu pleskala do tváře, začal se modlit, aby nad nimi Amon držel svou ochrannou ruku.

Ale magická síla neviditelné paže je sunula blíž a blíž ke břehu. Už byly rozeznatelné temné meandry, které prudký tok vyhloubil ve skalnatém zákrutu řeky, kde se kupily vraky lodí rozdrcené na kusy, jež pak nízký stav vody někdy v době šemu zcela obnaží.

„Máš strach?“ zeptal se Amset, když viděl, jak se Thutmosovi chvějí rty.

„Ano,“ vydechl mladý faraon tiše a tiskl tělo ke dnu lodi. „Já taky,“ přiznal Amset. „Je to moje vina. Měl jsem to vědět.“ „Nesmysl. Nemáš na tom žádnou vinu, stejně jako já. Jestli je

někdo vinen, tak je to Hatšepsut. Ona poslala mou matku do vyhnanství. Ale věř mi, Amsete, Maatkare nebude vládnout věčně.“ Thutmose se opřel o lokty. „A jednoho dne bude stát před Usirem a ten vloží na váhy dobro a zlo a zlo stáhne dobro do hloubky.“ „Mluvíš o Maatkare, faraonovi!“

„Já vím,“ odvětil Thutmose. „Ale jednou budu já sedět na Horově trůnu. Pak Hatšepsut splatím, co mi udělala, při mém otci Amonovi, který je na nebesích!“

A i když se bárka točila jako Amonova tanečnice v chrámu v Karnaku, Amset nespouštěl pohled ze skalních výmolů na břehu řeky, k nimž je to stále větší rychlostí hnalo. Zdálo se zbytečné chopit se záložních vesel a snažit se kormidlovat loď, na to jim síly stejně nestačily.

Nyní to byla už jen otázka okamžiků, kdy bárka narazí do kolmého břehu. Pak se překotí a oni utonou jako krtci v měsíci thotu na zaplavených polích.

„Vak s vodou!“ Amset se vrhl na vak, vytáhl uzávěr a vylil vodu. Pak foukal dovnitř, až se vak nafoukl, zase ho uzavřel a hodil Thutmosovi. „Tady, drž se pevně, jestli se převrátíme!“

Thutmose vak nechtěl a místo toho se ptal, čeho se chytí on, jestli se loď převrátí. Ale Amset na něho naléhal a ujišťoval ho, že se bude pevně držet trupu lodi.

„Kéž Amon drží svou ruku nad...“ Dál se Thutmose nedostal, protože v tom okamžiku narazil beran na přídi do skály. Proud vrhl bárku bokem na stěnu, vzápětí ji voda podebrala, zhoupla a chlapce to vyhodilo přes palubu. Thutmose pevně svíral vak, zaslechl ještě krátký výkřik Amseta, jako by ho zasáhla střela, pak všechno kolem něho za vířivého hukotu řeky zmizelo.

Při Devateru bohů! Skutečně s ní nechtěl spát. Navštívil ji, aby jí sdělil, že mu Amset všechno pověděl a že se cítí povinován se o chlapce postarat. Avšak pak předstoupil před Ruju, objal ji a z ní vycházelo takové teplo, jaké celé roky nepocítil. Jistě, Ruja neomládla, ale vrásky ji nečinily méně žádoucí, její stehna působila ještě dráždivěji než dřív a mezi jejími prsy mohl muž zapomenout na achet, peret a šemu, na všechny tři roční doby dohromady.

„Proč pro všechno na světě," zeptal se Senenmut, když se s blaženým pocitem skulil z jejího těla, „proč jsi mi o tom nikdy nic neřekla? Byl bych hrdý, kdybych se dozvěděl, že jsem otcem tak skvělého chlapce."

Ruja si stydlivě zakryla ňadra, jako by se chtěla skrýt před cizím mužem. Pak odpověděla: „Chtěla jsem se vyhnout skandálu. Amset měl mít otce takového, který by s námi žil, ne někoho, kdo tráví noci s královnou!"

„Ale co!" zavrčel Senenmut nevrle. „Všechno by probíhalo úplně jinak."

Ruja se zasmála. „To se později snadno říká. Když muž podlehne půvabům ženy, je slepý pro všechno ostatní, co se kolem něho děje. A když je to dokonce panovnice Obou zemí, která ho přitahuje, pak ani Hathor nemá šanci."

„Ty jsi uražená..."

„Uražená?" Ruja se trpce zasmála, a když si přitáhla tenké, hustě skládané roucho, pokračovala: „Bylo mi souzeno být nemilovanou ženou nemilovaného muže, protože tomu tak chtěli naši rodiče. To není nic zvláštního a v ostatních rodinách je to stejné. Tragickým se stal můj osud tím, že jsem potkala muže, kterého jsem milovala víc než všechno na světě, který do mě vložil své sémě a šel za ženou, která nemá na zemi sobě rovnou."

„Promiň mi to, Rujo." Senenmutův hlas zněl mírně a upřímně.

„Tady není co promíjet," odvětila Ruja a teď si Senenmut všiml, že je skutečně zahořklá. „Mně prostě chyběla krása, taky jsem už nebyla tak mladá a se zlatem té druhé jsem se už vůbec nemohla srovnávat..."

„Mlč!“ napomenul ji Senenmut rozhodně a po chvíli omluvným tónem dodal:. „Připadám si jako mizerný cizinec, který uloupil muži ženu, pověsil jí na krk dítě a vytratil se. A nedivil bych se, kdybys i ty měla o mně takové mínění.“

Ruja se posadila na hranu postele. Zavrtěla hlavou. „Žádnému muži jsi nic nevzal. Ptahhotep mě rozhodně neztratil, protože mě nikdy neměl.“ „Proč, při Amonovi, jsi mu řekla, že není Amsetův otec?“

„V hádce. Ptahhotep byl šílený žárlivostí. Když táhl do pole, trýznila ho jen jediná myšlenka: S kým bude Ruja sdílet lůžko?“

„Měl Ptahhotep důvod k žárlivosti?“

„Ty, Senenmute, jsi byl jediný důvod žárlivosti. Přísahám to při mé ruce!“ Ruja si upravovala vlasy, splétala si na stranách malé copánky a vyprávěla: „Jednoho dne se generál vrátil od národů na jihu, kteří žijí v písku. Vřítil se do domu s napřaženou dýkou, pátral ve všech koutech, koulel očima a křičel, že zabije každého muže, který přestoupí práh jeho domu, a kde prý skrývám ty chlapy. Řekla jsem mu, že jeho žárlivost je neodůvodněná, že mám svědomí čisté. Nato začal ještě víc řádit, namířil proti mně dýku, prý už toho má dost, abych ho podváděla, a jestli nepřiznám pravdu, že nejdřív zabije mě a dítě a pak sám sebe!“

„Krvežíznivý netvor!“ zamumlal Senenmut. „Co jsi udělala?“ „Co jsem měla dělat? Myslela jsem, že se nějakou náhodou dozvěděl o našem vztahu, a tak jsem všechno pověděla.“ „Všechno?“

„Všechno. Bála jsem se, že mně a chlapci něco udělá. Takže jsem řekla, že ne on, ale ty jsi Amsetův otec.“

Největší z velkých seděl němě vedle Ruji na lůžku a rozpačitě hleděl do země. A Ruja pomalu a zajíkavě líčila, jak generál ještě téhož dne opustil dům a od té doby už do něho nevstoupil. „Žárlivost není nic jiného než uražená hrdost,“ pronesla Ruja zamyšleně, „a Ptahhotep byl velmi hrdý.“

Přede dveřmi se ozvaly hlasy. Dva zřejmě opilí muži vyřvávali: „Rujo, kočičko, Rujo, udělej nám to, ale honem, Rujo!“

Senenmut byl jako ochromený. Pohlédl Ruje do tváře. Jeho oči žádaly vysvětlení. Když uhnula jeho pohledu a vytrvale tiskla rty, uchopil ji za obě

paže a.zatřásl jí jako s mladým stromem. Avšak když křik venku ještě zesílil a byl stále sprostší, pustil ji a rychle si oblékl bederní roušku.

Tiše, jako by se styděla, řekla Ruja za jeho zády: „Teď mnou opovrhuješ, protože jsi mezi ušlechtilými nejušlechtilejší a každou děvku trestáš pohrdáním. Jenže počestnost končí tam, kde začíná nouze."

Ale Senenmut se ani neotočil. „Matka mého syna je děvka!"

Přede dveřmi narazil na dvě šklebící se tváře kameníků z druhého břehu řeky. Přítomnost Největšího z velkých je nijak nepřekvapovala a jeden se ušklíbl a pravý palec zastrčil do sbalené pěsti. Senenmut se rozpřáhl a udeřil chlípného čumila pravačkou do tváře, až jeho škleb ustrnul. Po druhé, prudší ráně do brady se zapotácel a nakonec padl k zemi jako omámené obětní zvíře. Jeho průvodce to viděl a dal se na útěk. Jenže Senenmut ho po několika krocích dohonil, vrhl se na něho jako divé zvíře a brutálně ho tloukl, dokud nezůstal nehybně ležet. Sám se vzdálil a plakal jako dítě.

Po sedmi dnech dorazily lodě faraonky do údolí v deltě řeky, kde vedro proměnilo zem v poušť. Nehsi vydal rozkaz stáhnout plachty, stožáry podseknout a vytáhnout lodě z vody. I když všichni muži na palubě věděli, co je čeká, někteří se nevěřícně ptali, kterým směrem povede cesta, kde budou hledat ságami opředenou zemi Punt. Nehsi ukázal k východu. Avšak kam oko dohlédlo, tam se tyčil jen pouštní písek.

Hatšepsut poznala, jak jsou její muži sklíčení, a volala ze břehu: „Zeptejte se kněží! Bohové jihu a severu jsou na naší straně. Můj otec Amon ve Vesetu, Atum, pán Heliopolisu, Mont a Chnum, pán peřejí na severu, ti všichni dali svůj souhlas a slíbili mi ukázat cestu k zemi kadidla, abych opatřila obětní stoly drahocennými dary. Neztrácejte odvahu, neboť bohové pustí do pouště vodu a Šov vdechne našim lodím život!"

Nato uvázali muži silná lana k lodím a vytáhli jednu po druhé na břeh. Písek vztekle skřípěl pod těžkými lodními břichy, jako by ho tato vozidla z cizího živlu trýznila. Sklopené stožáry po obou stranách se staraly o to, aby se vysoce naložené lodi nepřevrátily. Upravili na písku dráhu, položili na ni válce a přetáhli po nich první loď. Pak vzali válce za zádí, když splnily svůj účel, položili je před příď, a tak postupovali i u druhé, třetí a dalších lodí.

Prvního dne se dostali kupředu sotva, co by dvakrát kamenem dohodil,

druhého dne dovalili lodě třikrát dál, a když třetího dne urazili s loděmi na válcích vzdálenost, která je už zřetelně přiblížila k východnímu horizontu, obrátila se faraonka tázavě na Nehsiho.

„Vedro je tím větší, čím dál se dostáváme na východ. Jak dlouhou dobu budeme potřebovat, abychom dorazili k moři?“

„Tak dlouhou, jako jsme potřebovali na cestu z Vesetu sem,“ odpověděl Nehsi, „muži ze sebe vydávají všechno, co mohou!“

Hatšepsut přikývla. „Ale naše zásoby vody nevystačí. Co chceš dělat?“

„Paní,“ řekl černoch a hleděl vážně. „Jsou jen dvě možnosti. Buď zmenšíme příděly vody, nebo zvýšíme naši rychlost. Jedno z toho musíme udělat, a to okamžitě.“

Maatkare svolala všechny muže a zeptala se, co by jim bylo milejší. Jedni mluvili pro zmenšení přídělů, druzí chtěli zdvojnásobit své úsilí, a protože ti byli v převaze, rozhodla faraonka, že se nadále bude pracovat i v nočních hodinách. A neostýchala se občas sama přiložit ruku na vlečený kolos, aby šla mužům příkladem. Tak uběhlo devět dalších dní, aniž se dostali na dohled velkého moře na východě, a faraonka přivolala Nehsiho a ptala se, zda jsou jeho plány skutečně správné.

„Maatkare,“ odvětil černoch, „učinila jsi mě kancléřem severu a pověřila mě početnými stavbami na jihu, kde se paže řeky rozvětvuje na pět prstů. To všechno se stalo, protože jsi byla spokojená s mou prací, neboť jsem tě nikdy nezklamal. Stavěl jsem sochy a dal vytesat tvé jméno do všech chrámových stěn, abys vešla do dějin jako tvůj otec Thutmose, kéž žije věčně. A když jsi řekla, že se jméno Maatkare má objevit na nejvyšším místě chrámu nebo na nejvzdálenějším ukazateli cest v deltě, pak se stalo podle tvého přání. Neboť já jsem to, kdo provádí tvé rozkazy jako Thovt, pomocník mrtvých. Jak můžeš pochybovat, jestli dovedu tebe a tvé muže do Puntu?“

Nehsi vytáhl papyrus, na němž byly vyznačeny hranice říše a kolem nich Národy devíti luků, nepřátelé Egypta.

„Tady,“ černoch ukázal na místo v roli, „tady je naše stanoviště. A tady na východ od nás je moře.“

„Ale pak už to vůbec není tak daleko a brzy najdeme vodu pod naše kýly!“

Nehsi přikývl.

Desátá noc v poušti nastala a hvězda Sothis zářila jako nikdy předtím, když rozsáhlá duna zabránila dalšímu postupu.

Ptahhotep, odpovědný s hrstkou vojáků za ochranu výpravy, se vrátil z výzvědné cesty. Hlásil, že písek je navršený jako skalní pohoří a teče jako voda pod každým krokem, takže je nemožné i jen jednu jedinou loď přetáhnout přes dunu.

Nehsi se ulekl. Mapy a plány mu sice prozradily dny cesty od jednoho bodu k druhému, ale neuváděly rozdíly výšky. Bylo nutné učinit rychlé rozhodnutí, neboť každý den, který ztratí, vyžadoval víc vody. Proto Nehsi ještě v noci poručil, aby všichni muži s koši a dřevěnými vědry vyhloubili v duně koryto, dvacet loktů hluboké, aby se daly lodě přetáhnout.

A nikdo si nedovolil ani zamhouřit oko, neboť každý věděl, že život všech závisí na tom, jestli včas dorazí k moři na východě. Cesta zpět nebyla, protože, jak Hatšepsut už celé dny oznamovala, cíl byl blíž než výchozí bod. Avšak když se na východním horizontu rozednívalo, odnosili sotva deset loktů, neboť čím hlubší byl příkop, tím víc písku klouzalo z duny dolů a ničilo vykonanou práci. A tak hrabali den a noc a stále ještě překážku neodstranili.

Teprve třetího dne, když se zásoby vody ještě víc ztenčily, překročili dunu a jejich děkovné modlitby zněly k nebi. Pak objevili příkop uprostřed pouště, právě dost široký, aby tudy prošly trupy lodí, což velmi usnadnilo jejich práci.

Maatkare zavolala Nehsiho a zeptala se, zda bůh Amon způsobil zázrak a příkop vede k moři na východě. Nehsi přikývl a prohlásil, že dávní předkové se pokusili prokopat kanál od moře na východě k nilské deltě, aby tak spojili moře severu s mořem východu. Avšak pak se mágové zeptali hvězd, počítali a měřili a došli k výsledku, že vodní hladina východního moře leží třicet loktů výš než v moři severu. A protože se obávali, že voda východu by se vylila do severního moře a spláchla s sebou všechnu úrodnou zem, zastavili práce.

A tak chválila Hatšepsut svého otce Amona, protože jí byl nakloněn, když ještě byla ve vejci. A všichni, kteří to slyšeli, řekli: „Skutečně, Amon, který je na nebi, vložil do tvých rukou všechny roviny a pohoří!“

Jen jeden muž se tvářil temně a zdálo se, jako by mu postup lodí byl trnem v oku. Za noci nenacházel spánek, neklidně přecházel před loděmi sem a tam a občas přikládal ucho na písek, jako by naslouchal pulzu Sutecha v poušti.

General Ptahhotep sledoval divadlo s nedůvěrou, rovněž přiložil ucho k pouštnímu písku a čekal, co se stane. A najednou uslyšel dusot koňských kopyt, jako by se cizí jezdci blížili k lodím, probudil muže, kteří spali pod širým nebem, a přikázal jim, aby nastoupili do bárek a chopili se zbraní.

„Jezdci, tady uprostřed pouště?“

Avšak Ptahhotep ukázal mlčky k západu, kde se proti horizontu zjevil houf jezdců. „Rozmístěte se za stěnami lodí!“ zavolal tiše na své muže, „chopte se luků a šípů, ale střílejte, teprve až vám dám znamení a udeřím mečem do svého štítu. Pak každý zamiřte na toho z jezdců, který vám bude nejblíž!“

Nehsi, mistr ve vrhání oštěpu, otáčel neklidně zbraní mezi pěstmi a vyzval faraonku, aby si lehla na dno lodi, kde bylo nejbezpečněji. Avšak Hatšepsut to odmítla s tím, že se nehodí, aby faraon vyzval své muže k obraně lodí a sám se do boje nezapojil. Ostatně mohli ti cizí jezdci být poslové s důležitou zprávou na cestě. Měli snad Paní Obou zemí zastihnout ležící na dně lodi?

Nehsi nevrle zavrčel jako lev v paláci, kterého dráždí hlídač: „Příliš mnohočetné poselstvo, paní, je jich příliš velký počet na mírové úmysly.“

Cizí jezdci, mohlo jich být tak pět tuctů, zatím zastavili koně. Sledovali přesně stopu, kterou zanechaly lodě v písku pouště. Teprve když byly vzdáleni, co by několikrát kamenem dohodil, odbočili od příkopu a velkým obloukem se blížili k boku lodi. Klamný klid ukolébal cizince v jistotě, že překvapí výpravu ve spánku. Teď už ani Hatšepsut nepochybovala, že jí cizí jezdci nejsou příznivě nakloněni.

Vtom se v temnotě rozsvítilo pět plamenů a na neslyšený povel letělo pět hořících šípů na lodě. Ptahhotep udeřil mečem do štítu – znamení k

protiútoku.

Cizí jezdci doufali, že zapálí lodě faraonky a rozpoutají mezi posádkou paniku. Avšak nyní se stal pravý opak toho: muži kolem Hatšepsut uhasili hořící šípy a zasypali útočníky sprškou střel. Koně se splašili a mnozí útočníci padli zasaženi k zemi. A zatímco jezdci téměř neměli šanci zasáhnout Egypťany skryté uvnitř za luby lodí, sami se nabízeli obráncům jako lákavý terč pro jejich šípy.

„Amon a Mont jsou při nás!“ zvolala faraonka a její hlas přehlušil noční bojový ryk. S chladnou rozvahou napínala luk a vystřelovala jeden šíp za druhým proti nepřátelům. Jejich vůdce seskočil s koně a běžel ke střední lodi, v níž byla faraonka. Nehsi to viděl, vymrštil oštěp proti útočníkovi a zasáhl ho do břicha, takže s bolestivým řevem klesl k zemi.

Hatšepsut se rychle sehnula, aby vzala další šíp, když nad ní zasvištěl šíp a zabodl se do jednoho z navršených zásobních vaků. Při Montovi se sokolí hlavou, střela nepřiletěla zepředu, kde stál nepřítel, ale z pravé strany! A ještě než Hatšepsut zvedla pohled, napjala ve svém luku šíp. Přitom se ale bleskurychle otočila, zbraň připravenou. Muž v sousední lodi ještě držel prázdný luk namířený na ni, když vystřelila.

Jen nezřetelně poznala, že neznámý zvedl ruce k tváři, do které ho zasáhl její šíp, pak nehlučně klesl k zemi. Hatšepsut se opět obrátila na nepřátelské jezdce, které protiútok zasáhl tak nečekaně, že někteří v úkrytu noci prchali, druzí zahazovali zbraně na znamení, že se vzdávají. Faraonka ale neušetřila nikoho a její šípy zasáhli každého, kdo se k ní blížil.

Až do ranního rozednění se nikdo neodvažoval vylézt z lodí. Teprve když Re vyslal svou krvavě rudou zářící paži přes východní horizont a muži kolem Hatšepsut viděli před sebou ležet mrtvá těla lidí a zvířat, vystoupili z lodí, jistí si svým vítězstvím. Byl to příšerný pohled. Krev zbarvila písek. V mnoha mrtvých tělech vězelo hned několik šípů. Kolem pobíhali koně, očichávali rány mrtvých jezdců, jako by hledali svého pána.

„A jak velké jsou naše vlastní ztráty?“ zeptala se faraonka Ptahhotepa.

„Velekněze Hapuseneba zasáhl šíp,“ odpověděl generál, „a je zvláštní, že náš vlastní.“

„Já vím," odvětila Hatšepsut tak chladně, že na ni Ptahhotep tázavě pohlédl. „Pochytejte koně a dopravte jeho mrtvolu zpátky do Memfisu. Ohlaste Puemrovi, druhému z Amonových věštců, že nyní nadešla *jeho* hodina!"

Nejdřív si mysleli, že je chlapec mrtvý. Avšak pak si pastevci všimli cukání v koutku jeho rtů, zvedli ho a vynesli přes pobřežní hradbu z vysokého rákosu na nejbližší písečný přesyp s vlídným porostem řídké trávy. Tady ho položili a odhrnuli mu z tváře špínou slepené vlasy. Nil nezřídka vyhodil na břeh v prudkém zákrutu ztroskotance, který svou nezkušenost zaplatil životem, protože proud zde byl tak silný, že rozbil každou bárku, která se neudržela na vnitřním oblouku a nechala se strhnout do vírů v četných výmolech na vnějším skalnatém břehu.

„Otvírá oči, podívej!" zvolal jeden z pastýřů, odhodil hůl do trávy a začal hýbat pažemi chlapce, jako by do něho chtěl napumpovat život.

„Tak už přestaň," mínil druhý, „nech ho, ať se nejdřív vzpamatuje." Oba zvědavě poklekli před připlaveným tělem.

Chlapec se na ně tázavě díval a zdálo se, že se jeho rty snaží s námahou vytvořit pár slov. Ale pokus se nezdařil.

„Myslíš, že nám rozumí?" ptal se mladší a starší bezmocně pokrčil rameny: „Hapu k němu byl milostivý. Už jsem jich tu viděl spousty s rozdrcenými údy, vždycky to byl strašný pohled. Zdá se, že jemu se nic moc nestalo."

A zatímco se bavili, rty chlapce nejdřív sotva srozumitelně, pak ale stále zřetelněji vyslovovaly jedno slovo: „Amset, Amset, Amset!"

„Aha, jmenuje se Amset," usoudil starší pastýř a přívětivě chlapci přikývl. „Měl jsi štěstí, Amsete, bůh Amon ti v druhém měsíci achetu daroval nový život!"

Chlapec pohyboval hlavou ze strany na stranu a oba pastýři na sebe tázavě hleděli, co to má znamenat. „Amset," opakoval chlapec neustále, „Amset!"

Nakonec jeden z nich přinesl džbán s vodou a vylil ji přes tvář a tělo chlapce, aby ho zbavil špíny. „Amset!" zvolal chlapec úpěnlivě, a pastýř odpověděl: „Však už je dobře, Amsete!" A když chlapec prudce zavrtěl hlavou, napadlo ho zeptat se jinak: „Takže ty – ty se nejmenuješ Amset?"

Chlapec tentokrát slabě přikývl.

„Vůbec se nejmenuje Amset!“ mínil starší a chvíli se bezradně rozhlížel, pak se zeptal: „Říkal jsi Amset – byl Amset s tebou v lodi?“

Chlapec opět slabě přikývl. Nato oba pastýři běželi dolů ke břehu, aby se podívali, jestli voda nevyplavila ještě někoho jiného, a i když pročesali každý kout a prohledali pobřežní houštiny, nikoho nenašli. S pocitem marnosti se vrátili. Ani nemuseli chlapci nic říkat, vyčetl smutek z jejich tváří a rozplakal se. Starší ho zvedl, sedl si k němu a objal ho. Chlácholivě s ním pohupoval jako s dítětem.

„Ne ke každému jsou bohové tak milosrdní!“ konejšil ho. „Jak se jmenuješ, chlapče, a odkud pocházíš?“

„Já jsem Thutmose,“ vykoktal chlapec, otřásající se vzlyky, a střízlivě dodal „syn boha Re, pán Vesetu.“

Pastýři na sebe pohlédli. Ten chlapec žertuje! „Mluv!“ vyzval ho starší. „Proč nám chceš zamlčet svůj původ?“

Nato sáhl Thutmose na krk a hledal zlatý amulet se svým jménem, očistil ho od špíny a beze slova ho mužům ukázal.

Pastýři neuměli číst, ale tolik přece jen poznali: kruh se svatými písmeny označoval faraona. Poklekli, dali před Thutmosem hlavy do písku a chválili boha Hapu, že mladého krále přinesl na břeh řeky.

Thutmose se trochu napil ze džbánu a zbytkem si osvěžil špinavou tvář a čelo. Jeden z pastýřů mu podal chlebovou placku a chlapec se do ní hladově zakousl. „Musíte najít Amseta,“ prosil Thutmose, „je to můj přítel a já jsem zavinil tohle neštěstí!“

„Pane,“ odpověděl starší z mužů, „Amon ti daroval nový život. Protože tvoje bárka, která se převrátila v ohybu řeky, je ztracená s celou posádkou. Kolik vás bylo?“

„Amset a já. – Ano,“ dodal Thutmose, když viděl nevěřící tváře pastýřů, „my jsme tajně vzali člun, abychom se dostali do Bubastise.“

„Do Bubastise v deltě řeky?“

„Ano," odvětil Thutmose, „moje matka Iset se tam zdržuje, je to malá královna. Musíte najít Amseta!" „Uděláme, co poroučíš, pane. Ale Amon by musel učinit druhý zázrak, abychom ho našli živého. A na mrtvého nebude příjemný pohled."

Thutmose si zakryl rukama tvář a znovu se rozvzlykal. Pastýři ho nechali s jeho bolestí samotného a podruhé pročesávali břeh. Avšak veškerá námaha byla marná.

Senenmut se jen s obtížemi udržel na nohou. Hodně pil a teď se potácel ulicí hrnčířů v předměstí. U studny, odkud ženy s vědry a vaky odnášely vodu, zahnul do jižní ulice. Nahé špinavé děti v celém houfu pobíhaly kolem něho a v otevřených oknech sledovaly zvědavé obličeje urozeného muže, který zřejmě do této končiny zabloudil.

Senenmut věděl přesně, kde je dům jeho rodičů, nízká chatrč, která sestávala z jedné jediné místnosti, do níž mělo navíc ještě přístup hejno kachen, dvě kočky a vyhublý pes. Proto ho jeho matka Hatnefer, když byl ještě kojenec, věšela v koši ke stropu, na jediné místo, které se zdálo bezpečné. Jeho rodiče byli počestní lidé, ale chudí jako největší část obyvatelstva sídelního města Vesetu, a když zemřeli, zahrabali by je možná někde v poušti, jak bylo obvyklé u malých lidí, jimž zůstal život na onom světě zapovězený, ale Senenmut jim postavil hrob v krajině, kde nacházeli poslední odpočinek úředníci dvora – tak se to patřilo pro hofmistra královny.

A pak najednou stál před chudičkou chatrčí, šedošedou a prašnou z nevypálených cihel, uhnětených z nilského bahna, z nichž tady byly postavené všechny domy. Pokus vysadit vedle domu palmu, a učinit tak okolí trochu přívětivější, ztroskotal. Suchý a vysušený strom skýtal spíš ještě neutěšenější pohled, a jistě by už dávno padl za oběť sekeře, kdyby ho noví obyvatelé domu nevyužívali na sušení prádla.

Co to bylo, co Největšího z velkých říše hnalo do této od všech bohů opuštěné krajiny? Byl to triumf nad vlastním osudem, který tady začal a nyní dosáhl nejvyššího stupně úspěchu? Nebo to bylo hledání ztraceného štěstí, kterému byl tehdy blíž než nyní? Skutečně to tak bylo, nebo ho jen

ovanula vůně chlebových placek, které tu před domem na plochém kameni rozpáleném sluncem sušila i jeho matka? Senenmut si na to neuměl odpovědět, a tím spíš se mu jevilo jako jediné východisko pití vína, kterému se denně stále více oddával.

Kdyby mu tehdy, když šel lovit husy, nějaký věštec prorokoval, že ten zbloudilý šíp z jeho luku změní celý jeho život a přinese mu vážnost a bohatství, zlomil by onen hloupý šíp přes koleno a třísky rozdupal bosýma nohama, protože by mu to připadalo jako hřích takhle provokovat bohy. A nyní ho tito bozi potrestali, že mu do srdce vložili falešné štěstí.

Lidé, kteří ho viděli, ho obcházeli velkým obloukem, pokud ho poznali, neboť jeho moci se všichni obávali. Jiní si šuškali nebo zdálky vedli opovržlivé řeči o opilci.

Senenmut nesrozumitelně zaklel, vyplivl vysokým obloukem prach a odvrátil se od domu svých rodičů. O pár kroků dál stála jakoby odedávna stará zašlá krčma. Z hliněných džbánů po obou stranách vchodu stále ještě vytékalo víno, z levého červené, z pravého bílé, a balzamovači, nosiči kamene, příležitostní dělníci a prostitutky dřepěli před vchodem na ulici a svírali misky s namáhavě zaslouženým jiskrným požitkem.

„Červené, misku plnou až po okraj!“ zvolal Senenmut, jakmile se přiblížil ke krčmě, a hodil krčmáři, který rychle přispěchal, měděný prut. Ten ho rychle schoval do koženého váčku, který mu visel na břiše.

Stařec poklonkoval, protože poznal hofmistra, a odstrčil stranou opilce, aby umožnil Senenmutovi vejít dovnitř: „V domě je příjemný stín, pane, tam se můžeš pohodlně usadit!“

Senenmut odstrčil krčmáře, až víno v podávané misce vyšplíchlo, a těžkým jazykem odpověděl: „Tady je mé místo, dědku, tady mezi lidmi! Já jsem přece jedním z nich, ne?“ Přitom se rozhlížel kolem sebe a hledal souhlas, ale pijáci nereagovali, každý se držel nedůvěřivě zpátky a pozoroval vetřelce jako nepřátelského slídila.

„Copak mě neznáte?“ zvolal Senenmut plačtivým hlasem, a když viděl nedůvěru a odmítání v jejich tvářích, obrátil do sebe víno a praštil miskou o zem.

„Já tě dobře znám, pane," snažil se krčmář ukonejšit opilého hosta, „vzpomínám si dobře, jak jsi každé ráno honíval kachny k chrámu a večer je vodil domů – jestli si smím dovolit poznámku..."

„Vidíte," zvolal Senenmut šťastně a vzal starce za ucho, „on může potvrdit, že pocházím odtud. Řekni jim, jestli jsem špatný člověk, tak řekni!"

Krčmář tančil po špičkách, protože ho bolelo, jak ho hofmistr držel za ucho, ale neodvážil se naříkat. A se zkřivenou tváří odpověděl: „Každý muž v říši zná tvou dobrotu, pane, která je tak velká jako tvé činy. Mně ubohému krčmáři nepřísluší chválit dobrá díla, která jsi učinil."

Nato Senenmut starce pustil, točil se v kruhu a se zvednutými pažemi pokřikoval: „Mně se hlásí východ Sothise a stoupání Nilu, mně se hlásí každá kapka deště, která spadne z nebe, a když poručím, budou navršeny hory a do pouště vykopána jezera!"

Tanec hofmistra se ostatním hostům líbil a tleskali a pískali k jeho stále rychlejším otočkám, a Senenmut dupal do podlahy a volal: „Moje dobrota je velká jako oceán a vy všichni ji musíte pocítit. Ať teče víno pro všechny!"

„Ano, víno pro všechny!" Nato vyskočili i ostatní pijáci, podávali hostinskému prázdné misky, tančili kolem potácejícího se hofmistra a pili a křičeli a chválili jeho dobrotu, až jeden po druhém opile padali na zem.

Líní jako tlustí krokodýlové leželi v prachu ulice, zpívali obscénní písně, křičeli na ženy, které procházely kolem, a zvali je, aby se s nimi napily. Dva poslové palácové stráže se jen s námahou prodrali k opilému hofmistrovi. Teprve s nasazením kopí se jim podařilo ostatní opilce rozehnat.

„Nemůže si Největší z velkých v klidu ani vypít své víno?" vrčel Senenmut, jakmile poznal stráž.

Ti se omluvili s hlubokými úklonami. „Pane," vykoktal jeden, „mladý faraon zmizel, společně s Amsetem!"

„S Amsetem?" Senenmut civěl strnule před sebe, jako by se snažil pochopit hlášení stráže. „S Amsetem?" opakoval nevěřícně.

„Ano, pane!" opakoval strážný trpělivě. Viděl, že Senenmutovi dělá obtíže udržet se na nohou. „Thutmose a Amset zmizeli. V přístavu chybí jedna

bárka. Je třeba obávat se nejhoršího.“„Amset?“ Senenmut ze sebe nedokázal vypravit nic jiného než toto slovo. Ale v jeho zamlženém mozku rostlo postupně vědomí, že se s chlapcem muselo stát něco hrozného.

Strážní popadli Největšího z velkých, přehodili si jeho ochablé paže přes ramena, a tak ho odváděli pryč. Senenmut ale neustále opakoval jediné slovo: „Amset, Amset...“

KAPITOLA 10

Písaři dělali vrypy do lodního stožáru, za každý den jeden, a vždy po třiceti dnech začali nový okruh. Nyní to už bylo sedm okruhů. Bylo léto, když opustili Veset, teď se ohlašoval peret, doba setby. Kde, u Devatera bohů, byla ta podivuhodná země Punt? Staré kroniky uváděly, že je tam, kde se Sloní řeka široce a líně vlévá do jihovýchodního oceánu. Ale od té doby, kdy po překročení pouště dorazili k moři, od té doby, kdy se týden za týdnem plavili k jihovýchodu, se nikde na pobřeží neukázalo ústí řeky, viděli jen poušť, písek a skály.

V mořské úžině obou kontinentů už věřili, že dorazili do cíle, avšak sotva ji minuli, vysoké odmítavé hory po levici, daleké neutěšené roviny po pravici, otevřelo se před nimi nové moře a země jim načas zmizela z očí. Ptahhotep vyjádřil pochyby, jestli jim slunce za dvě stě dní nezkalilo smysly jako osel vodu, když přijde ke kaluži. Avšak faraonka důvěřovala černochovi Nehsimu, neboť všechny jeho údaje, které získal z kronik předků, byly dosud správné. Pět dní a čtyři noci musí ještě Šov vzdouvat jejich plachty, prohlásil Nehsi, pak se na jihovýchodě objeví země oblévaná mořem i oceánem, tajemná země Punt.

Čtvrtá noc uplynula a všichni Egypťané stáli na palubě lodí s pohledem upřeným k obzoru na východě, kde Re s korunou paprsků vystupoval z moře a rozhodil před sebou po mořské hladině zlatý koberec, jenž dosáhl až k nim. Vtom zvolal námořník z vrcholu stožáru: „Země!“ a všichni pohlédli směrem, kam ukazovala paže kormidelníka. A tam na jihovýchodě ji spatřili: plochá jako list lotosu ležela na pokraji oceánu země a jejich srdce zajásala.

Hatšepsut se hned oděla do krátkého roucha faraona, hlavu jí zdobila modrá koruna s rudým ureusem a na nohou měla zlaté sandály se jmény porobených národů. Poručila připravit jak dary, tak i zbraně. Ale když se flotila přiblížila k ústí velké řeky, když se objevily datlové palmy a chatrče jako včelí báně na kůlech a opice a kočkodani na břehu vřeštěli a malí rudí lidé na ně mávali, všichni nechali klesnout zbraně a uchopili náhrdelníky a zlaté náramky, umně zdobené sekery a dýky vykládané zářivými kameny, a obdivovali zemi před svýma očima.

„Toto je země Hathor, paní z Puntu," zvolal Nehsi. „Tobě, faraone, život, štěstí a zdraví!" A s širokým rozmáchlým gestem položil zemi kadidla k nohám Maatkare.

Oči Hatšepsut se rozzářily, jakmile spatřily pohádkové kouzlo, které se otevřelo na břehu Sloní řeky. Chůva Satre jí často vyprávěla o tomto pohádkovém světě, když ještě nosila kučeru dětství, o zvířatech s krky vysokými jako sloupy, o třpytivých rybách, které létají jako ptáci, a lidech, kteří i ve stáří zůstanou dětmi.

Beze strachu slézali trpaslíci z chatrčí na vysokých nohách. Jakákoliv nedůvěra vůči velkým lidem ze severu se jim zdála být cizí. A zatímco námořníci svinovali plachty a kýly lodí rozryly plochou mělčinu, Nehsi seskočil z paluby, mával a brodil se ke břehu. Ptahhotep a jeho vojáci ho neozbrojeni následovali, za nimi Hatšepsut.

Rudí trpaslíci na břehu je přijali s úsměvy. S rozčileným brebentěním obklopili Egypťany ve velkém půlkruhu, který se najednou rozevřel a dovnitř vstoupil Perehu, král Puntu, se svou tlustou ženou Eti. Jaký to pohled! Perehu měl kozí bradku a neměřil víc než čtyři stopy, dítě v nilské zemi bylo větší, a Eti, jeho žena, byla ještě menší. Avšak byla neuvěřitelně tlustá, téměř širší než delší, a z její kulaté nafouklé tváře se usmívala veselá očička, blýskavá jako drahokamy. A protože se s potížemi pohybovala na nohou – i kvůli spoustě zlatých náramků na kotnících – táhla za sebou všude malého oslíka. Za ním chodil sluha s připravenou stoličkou, kdyby si tlustá královna chtěla na své šedé zvíře sednout.

Perehu a Eti předstoupili před faraonku ze severu se skloněnými hlavami, a když malý hubený král promluvil, kozí bradka se mu chvěla jako role papyru. „Jak jste přišli do naší země, kterou nikdo nezná? Přišli jste z nebe

nebo zdaleka přes moře nebo vaše lodě projely nekonečnou pouští?“

Řeč trpasličího krále zněla cize, ale každý jí rozuměl. Hatšepsut se zasmála. „Po zemi a moři jsme přijeli, protože nám bohové zatajili umění létat. Náš domov je Egypt. Před více než dvěma sty dny jsme odtud vyrazili, jak nám to přikázal bůh Amon. Teď jsme tady a přinášíme dárky na znamení našeho přátelství.“ A z pozadí vystoupili služebníci, rozprostřeli rohože v písku a vršili blýskavé dárky, nad nimiž malý král a jeho tlustá žena radostí poskakovali jako děti při svátku veslování.

Zpočátku se váhavě dotýkali umných dýk a seker, uznale je potěžkali a hned ustrašeně upustili jako horké kameny. Teprve povzbudivé přikývnutí Egypťanů jim dodalo odvahu a Eti si začala navlékat náhrdelníky a náramky.

Ani hubený malý král se však nenechal zahanbit a na jeho energický pokyn přivleklo asi sto trpaslíků poklady země, kly slonů, hedvábné panteří kožešiny, zelenočerná líčidla z tuku zvláštních zvířat, dřevo techepes a terebinskou pryskyřici, kadidlo a myrhu. A přivekli opice a kočkodany, dva živé černé pantery a slona svázaného nesčetnými provazy, a taky žirafu. A nyní byl úžas na straně Egypťanů a váhavě se dotýkali zvířat, jaké nikdy neviděli.

„Egypt,“ zeptal se Perehu, rudý trpasličí král, „kde je to? Tam, kde jsou bílé hory, za oceánem?“

„Naše země,“ odpověděla faraonka, „leží na obou březích Nilu, jehož prameny ještě nikdo neviděl, protože jsou v nebi, pod měkkým ložem bohů. Tam, kde je říše nejširší, trvá cesta napříč z východu na západ dva měsíce, a největší část země pokrývá písek. Skutečnou délku ještě nikdo nezkoumal, protože Núbijci, kteří jsou na naší jižní hranici, žijí pod naší ochranou. Jeden rok by nestačil, aby se změřila země od severního moře, do kterého se vlévá Nil, až k jižním hranicím říše, jíž vládnu.“

Rudí trpaslíci z Puntu žasli s otevřenými ústy, protože jejich země byla tak malá, že se dalo dohlédnout z jednoho konce na druhý, a Sloní řeka tak líná, že bylo lhostejné, jestli námořníci plachtili tím nebo oním směrem. V jejím řečišti se ale mísila sůl moře se sladkou vodou země a příliv a odliv zasahovaly hluboko do vnitrozemí, odkud už oceán nemohl být vidět.

Á zatímco Egypťané vykládali z lodí chléb, pivo, víno a plody ze svého domova, aby je nabídli lidem z Puntu, vyprávěla Hatšepsut, že i Nil mění svůj stav vody, ostatně ne každý den, ale jednou v roce v době achetu. Pak jeho hladina stoupne přes patnáct loktů, zatopí louky a pole na celé týdny a zanechá na nich úrodné bahno, než se zase stáhne zpátky do starého řečiště.

Král Perehu zděšeně spráskl ruce a jeho tlustá žena divoce potřásala hlavou, protože nemohla uvěřit, že bahno řeky živí Egypt, že lidé vodí do zaplavené země prasata, aby zašlapala setbu a že s pomocí prasat se taky obilí mele, neboť honí zvířata přes klasy, aby oddělila zrno od plev a slámy.

Oba zatím žvýkali chleba, který jim velmi zachutnal. A když se napili těžkého egyptského vína ze zahrad delty, smysly se jim rychle zatemnily a návštěvníci severu se jim zdáli ještě větší než ve skutečnosti. Perehu a Eti se vrhli před Hatšepsut na zem a položili dlaně na písek. „Buď zdráva," volal malý král, „buď zdráva, vládkyně Egypta, září jako slunce, tvá pověst pronikla přes oceán!" Lidé Puntu slyšeli uctivá slova svého krále a vrhali se na zem jako on, líbali zemi a dlouho tak setrvali. Když zvedli oči, viděli sedět faraonku na zlatém trůnu, který jí přinesli z jedné z lodí, a sloužící postavili stan z bílých plachet, tak velký, jaký rudí lidé z Puntu ještě nikdy neviděli, a před vchod postavili sochu boha Amona s beraní hlavou v nadlidské velikosti. Kadidlový kouř stoupal k nebi a Egypťané děkovali bohu, že je sem zavedl.

Dávno už Re stáhl své paprsčité paže, Thovt s hlavou ibise vedl měsíční srpek nad nočním horizontem a rudí trpaslíci stále ještě tančili v teplém písku ruku v ruce s přáteli ze severu. A z palem, jejichž těžké větve se skláněly až k moři, z neproniknutelných lesů u řeky zaznívalo divoký křik opic a papoušků. Cikády, velké jako pouštní myši, třely o sebe stehna v nejvyšším vzrušení, až jejich vysoký pronikavý tón bolel v uších jako šlehnutí žahavými trny.

Hatšepsut seděla osaměle na trůnu, pozorovala exotické divadlo a otáčela v prstech žezlem. Cítila se velká a vznešená, protože věděla, že od dob Mentuhotepa žádný Egypťan tuto zemi neviděl. Ani Sesostris a Amenemhet, kteří vykonali tak velké činy.

Král Perehu přistoupil s přívětivým úsměvem k faraonce. Řekl, že má sice

syny a dcery, které by mohl nabídnout Hatšepsut pro radost z noci, ale že jsou ještě příliš mladí na to, aby mohli Maatkare přinést potěšení. On sám že dává přednost velkým štíhlým dívkám z Kuše, jejichž pleť je černá jako ebenové dřevo a údy útlé jako sloní kel. A zeptal se, zda dává přednost statným chlapcům nebo štíhlým dívkám.

Hatšepsut otázka trpasličího krále tak překvapila, že nejdřív nenašla odpověď. Ovšem, jak mohl Perehu vědět, ke kterému pohlaví se kloní, když, jak každý viděl, sice vypadá jako žena, ale chová se jako muž?

A ještě než Maatkare mohla něco odpovědět, Perehu chápavě přikývl: „Chápu, královno severu, chápu." A s poklonami se vzdálil.

Ptahhotep pozoroval z povzdálí rozhovoř. Nemohl slyšet, o čem byla řeč. Nyní přistoupil před faraonku a zeptal se, co po ní trpaslík chtěl.

„Je velmi vstřícný, generále," odvětila Hatšepsut, „nechtěla bych, aby ses mu posmíval!"

Ptahhotep vycítil z jejího hlasu, že to myslí vážně, a odvětil: „Promiň, paní, já to tak nemyslel. Cítím se jen odpovědný za tvou bezpečnost."

„Pah!" zasmála se královna. „Teď, když jsme obklopeni trpaslíky, kteří se na nás přívětivě usmívají a rozmazlují nás bohatými dary! Bylo by mi milejší, kdybys mě chránil, když Hapuseneb proti mně poslal nepřátelské jezdce. Avšak tehdy jsem to byla já, kdo předešel smrtelný šíp kněze!"

„Nikdo nemohl tušit, že velekněz byl zrádce, já ne, a ty taky ne, Maatkare."

„Já jsem věděla, že je mým nepřítelem, když před mýma očima zvolil za faraona syna Iset!" „Bůh Amon promluvil věštbou, paní!"

„Ach ne, Ptahhotepe, můj otec Amon, který je na nebesích, by nikdy neučinil Horem dítě, kterému chybí životní moudrost. Kněží přizpůsobují věštby, co si jen pamatuju, a já sama jsem si už taky posloužila přikyvující boží sochou."

„Paní!" pobouřeně vykřikl generál. „Bohové sami řídí náš osud."

„Bohové?" Hatšepsut se hořce usmála. „Ty znáš Senenmuta, Největšího z velkých říše!" „Až příliš dobře, Maatkare."

„Kdybych tehdy, když šíp z jeho luku zasáhl mou otrokyni, nepodplatila věštce, byl by odsouzen a popraven, protože nemohl jmenovat žádného svědka, který by odpřísáhl, že šíp ve skutečnosti neplatil *mně*. Tak ale věštba pravila, co jsem si přála, a Senenmut zůstal nade vší pochybnost nevinen."

Generál mlčel a Hatšepsut uvažovala, jestli neřekla příliš. Ale zřejmě k tomu přispěla neobvyklá atmosféra u vod východního oceánu umocněná vědomím, že se nacházejí na měsíce cesty daleko od důvěrných břehů Nilu. „Zapomeň, co jsi teď slyšel!" přikázala faraonka.

Ptahhotep zamyšleně přikývl a zaměřil pohled k nočnímu nebi, kde se Mut, paní souhvězdí, rukama a nohama dotýkala obou horizontů.

I faraonka pozorovala nesčetné hvězdy, které visely na nebi jako bílé kapky, a spíš mimochodem prohodila: „Vy nejste právě přátelé, ty a Největší z velkých."

Generál odvětil, aniž spustil pohled z hvězd: „Je to div? Nejen že se spustil s Rujou, mou ženou, ale je taky otcem jejího syna."

„Amseta?" zeptala se Hatšepsut.

Ptahhotep přikývl.

Pomalu, velmi pozvolna docházel faraonce do vědomí celý dosah této výpovědi. Ne skutečnost, že Senenmut spal s Rujou, ale to, že jí vložil do těla syna, jí ale dceru, to jí leželo jako kámen v hrudi. Jí, která si nic nepřála toužebněji než Hora na trůně! „Amset je Senenmutův syn?" otázala se znovu královna.

„Podívej se přece jednou na ty dva," odvětil generál, „další otázky jsou zbytečné. Sedm let si Ruja ponechala to tajemství pro sebe, pak to jednoho dne v hádce přiznala." „Ty jsi ji odvrhl?" „Ano."

„Nech mě o samotě!" přikázala Hatšepsut příkře. Generál se uklonil a hned odešel.

Maatkare ale nebyla schopna se pohnout, zírala do rudě zářících pochodní, které byly zaraženy do písku před stanem, a s námahou lapala po vzduchu. V hlavě jí vířilo, jak byla zostuzena. Ne, tuhle pohanu nepřežije. Lidé si o tom budou šeptat, prsty na ni ukazovat, budou se smát a pochybovat, že

bůh Amon je její otec. Mnozí ji možná budou litovat, budou mít soucit s Maatkare, faraonem, soucit s faraonem! Strašné! Když si uvědomila, co ji čeká, neviditelné prsty, dlouhé a zahnuté jako paňáty, jí sevřely hrdlo, najednou měla panickou hrůzu, že se udusí. Žezlo jí vypadlo do klína. Drásala si vlastní krk v domnění, že odlamuje zatnuté spáry, jeden prst za druhým, pokoušela se ze sevření vykroutit, trochu se nadechnout. A protože už smysly neposlouchaly její vůli, začínala vidět přeludy, zdálo se jí, že pohlíží do tváře svého vraha.

„Ach ne! Jsi to ty! Poznávám tě!“ šeptala Hatšepsut ve smrtelném strachu, neboť čím dál zřetelněji se vynořovala z temnot její mysli podoba vraha.

„Senenmute!“ vykřikla do tváře, která nabyla rysů hofmistra. „Zničím tě!“ Rukama divoce tloukla do hlavy muže, kterému se kdysi nabídla. Ale Senenmut proti ní postavil hrozivě svůj tlustý obelisk a Hatšepsut se marně svíjela, aby mu unikla.

Roztáhl jí kolena a s divokým funěním se na ni vrhl, svým toporem zajel hluboko do ní, jako by ji chtěl roztrhnout, a ona bolestí křičela, avšak čím víc se bránila, tím víc ji měl ve své moci, zalehl ji, vyvrátil jí ruce dozadu za hlavu a tak ji držel, bezmocnou, zhnusenou surovým násilím. Sténala a pak už jen kňourala, její tělo se chvělo jako květy tamaryšku před chrámem v Karnaku a z hvězd zaznával posměšný smích jejího manžela Thutmose.

Hlas trpasličího krále ji vrátil do skutečnosti. „Tady ti přivádím na noc Valaminju,“ řekl přívětivě a ukázal na tmavou dívku, dobře o dvě hlavy větší než on. Zdálo se, že si všiml úžasu v očích Hatšepsut, neboť na vysvětlenou dodal: „Nepochází odtud, ale ze země Kuš. V Puntu tak hezké dívky nerostou.“ Pak postavil Valaminju před královnu jako drahocennou sochu z alabastru, krátce přikývl a zmizel, aniž čekal na odpověď.

Omámená jejím zvláštním zjevem hleděla Hatšepsut na černou dívku, která naklonila hlavu a sametovým hlasem pravila: „Valaminja.“ Jak byla krásná! Žádné šaty nezakrývaly její ušlechtilou vzrostlou postavu. Jediné, co měla na těle, byl matně zářící perlový řetízek kolem pasu. Dlouhé štíhlé paže a nohy, pevná granátová jablka jejích ňader, to všechno jí propůjčovalo vzezření bohyně Hathor, která kráčí po stěnách chrámu v Karnaku.

I když se Hatšepsut oblékala jako muž, i když nosila umělý vous a zapírala

svá ňadra, dosud necítila, že by ji přitahovaly ženy. Avšak nyní, po tomto strašném zážitku, pod jižním hvězdnatým nebem na břehu Sloní řeky, při pohledu na tuto překrásnou dívku pocítila dosud nepoznané nutkání toto pohádkové stvoření hladit a laskat jako plachý milenec, který ke své milované přistoupí první noc.

Kde byla najednou vášeň, s kterou se oddávala milenci, s kterou ho sváděla, ano, znásilňovala, kam zmizela potřeba cítit jeho falus v sobě? Odletěla jako tažná hejna jeřábů! Senenmut, který nyní zastupoval všechny muže, ji podvedl. A nejen to. Dal jiné, co jí upřel! Ale možná vůbec nebyla opravdovou ženou, možná v ní byl muž mnohem silnější?

Jako by se najednou rozplynula rozhodnost a tvrdost, s kterou přistupovala ke všem lidem, váhavě podala černé dívce otevřenou dlaň, levici, jež vychází od srdce, a Valaminja do ní vložila své štíhlé prsty, a ten pohyb byl jako jemné pohlazení.

Jako temná perla v růžovém mase mušle ležela nyní černá ruka na bílé, a každá cítila pulzující teplo druhé. Hatšepsut ale nevěděla, co se s ní děje: Ze žádné mužské ruky k ní neproudilo tolik něžnosti, nikdy nepocítila tak jemně sdílenou náklonnost, zcela nesobeckou. A opatrně, jako by byly Valaminjiny prsty z jemně tvarovaného skla, přitáhla Hatšepsut dívku k sobě – ne aby ji vlastnila, jen aby ji měla blíž u sebe.

Při milostném opojení bohyně Hathor, jaké bylo- asi toto hedvábně zářící tělo na dotek? Měkké jako vosk, hladké jako alabastr, teplé jako srst kočky? A přála si vědět, jestli Valaminja cítí to co ona. Zda i ona je vlhká mezi stehny? Zda i ona žádostivě touží cítit ruku té druhé tam, na tom místě? Valaminja!

Hatšepsut, která stále ještě seděla na zlatém trůnu, rozevřela nohy a krásná černá dívka jako samozřejmě vstoupila do zakázaného prostoru, poklekla, položila paže na Hatšepsutina stehna a hlavu na její břicho. A jako by mohutný dech boha Šova vymrštil Hatšepsut do vzduchu, rostlo v ní přání milovat a být milována. A zašeptala: „Valaminjo!“

„Ano,“ odpověděla tmavá dívka tiše, aniž zvedla ucho z břicha cizí královny. -

„Miluju tě, Valaminjo. Miluju teplo tvé sametové kůže. Miluju tvá malá

pevná ňadra jako jablíčka, která cítím mezi stehny. Miluju tvé štíhlé prsty a dlouhé nohy. Miluju na tobě všechno, Valaminjo. Dokážeš to pochopit?“

Po těchto slovech vznikla dlouhá odmlka a Hatšepsut se už obávala, že krásná černá dívka jí odpoví něco, co všechno zničí, že třeba řekne: Přikaž, faraone, co mám dělat! Avšak pak, po nekonečných obavách, jí Valaminja odpověděla, a hleděla jí přitom pevně do očí: „Já jsem ve svém životě ještě nikdy nemilovala muže, královno Egypťanů, proto ti rozumím. U nás v zemi Kuš není láska mezi ženami nic neobvyklého. Muži milují jen válku a dálku.“

Nato Hatšepsut jemně přejela dívce prsty po zádech, od boků zvolna nahoru až ke krku tak, aby vnímala každý dotek zvlášť, a pak se mezi nimi rozprostřel zvláštní pocit štěstí. Po chvilce se královna zeptala: „Při Devateru bohů, jak ses dostala sem z dalekého Kuše?“ ‘

Valaminja vychutnávala hlazení jako vrnící kočka, a aniž vzhlédla, odpověděla: „Král Perehu mě koupil od mého otce.“

Hatšepsut vzala dívku za ramena a tázavě na ni shlížela. Valaminja pochopila její nevyslovenou otázku a hned horlivě vysvětlovala: „Ó ne, ne, není to tak, jak si možná myslíš! Malý král by se mi nikdy nepřiblížil. Jemu stačí, že mě každý den žádostivě pozoruje, zbytek obstará u své tlusté ženy. Mně se nikdy nedařilo líp než tady v zemi Punt!“

A zatímco se obě laskaly pohledy, zatímco se vzájemně hladily, aniž by se dotýkaly, pronesla Hatšepsut tiše, ale naléhavě: „Musíš jít se mnou, Valaminjo. Budeš žít v mé říši, která je bohům pro radost, tam teče mléko a med a lidé jásají při pohledu na faraona.“

Černá dívka na okamžik ustrnula, pokorně se usmála, sklopila oči a odpověděla: „Perehu, malý král, za mě zaplatil tři koše zlata, které mému otci zajistí bezstarostný život. Perehu by nikdy nedovolil, abych opustila Punt!“

Valaminjiny pochybnosti faraonku rozzuřily a oči jí svítily jako blýskavý meč v ranním slunci. „Já jsem Maatkare, faraon!“ zvolala pobouřeně, až se dívka polekaně schoulila. „Národy devíti luků jsou pokořené pod mými sandály a Perehu mi bude líbat nohy, když to poručím. Buď mi tě dá darem, nebo proti němu povedu válku, která Punt srovná se zemí!“

„Jistě tě poslechne," řekla černá dívka stísněným hlasem, nelítostná panovačnost faraonky jí naháněla strach, ale současně jí lichotilo, s jakou rozhodností byla ochotná o ni bojovat.

„Jak jsi krásná!" slyšela Valaminja faraončin hlas a znělo to jako omluva za příliš tvrdá slova. A opatrně, jako když písař uhlazuje jemně zvlhčený papyrus, hladila Hatšepsut dlaněmi paže dívky. „Pocházíš z daleké země," začala znovu, „ty neznáš moc faraona v Nilské říši. Faraon je zákon, já jsem zákon. Faraon je moc, já jsem moc. Faraon je bůh, já jsem bůh. Rozumíš, Valaminjo?"

Protože tomu nerozuměla a ani to nechtěla pochopit, prudce přikyvovala. Ne faraonce, vládkyni, platil její obdiv, nýbrž té druhé ženě, z níž vycházelo tolik něžnosti, jedině ona vzrušovala její pozornost. Ale vzdá se jí Perehu někdy dobrovolně?

Rty se jí začaly chvět. Jestli ze strachu z nadcházejícího konfliktu nebo vzrušením, to dívka nevěděla. Odevzdala se, nechala se hnát jako list ve velké řece a opilá smyslností objala faraonku pažemi.

Lodě se plavily dolů po Nilu a pátrací oddíly pročesávaly břehy mezi Vesetem a deltou, aniž našly jedinou stopu po Thutmosovi a jeho příteli Amsetovi. Senenmut, Největší z velkých, vyhlásil odměnu, která objeviteli slibovala pro každý den jeho života jídlo a pití z faraonovy tabule. Heroldi rozhlásili zprávu po proudu řeky, ve všech vesnicích a městech, aby se každý účastnil hledání.

Mladý Thutmose zatím našel útočiště u pastýřů. Odmítal se vrátit zpátky do Vesetu a chtěl, jakmile se trochu zotaví, probít se dál do Bubastisu za matkou. Do té doby sdílel rákosím pokrytou chatrč s pastýři, kteří se neodvažovali odporovat přání vesetského prince.

Avšak jednoho večera zaslechl Thutmose, když se právě odebral ke spánku v chatrči, jak pastýři o něm hovoří.

„Hledají ho po Nilu nahoru a dolů. Pročešou každý keř, každou jeskyni na břehu. A když ho objeví v našem domě, postaví nás vezír před soud, že jsme odporovali jeho nařízení."

„Ale chlapec je faraon! Faraon je zákon!“

„On je *synem* faraona! Každé dítě ví, že nevládne on, ale Maatkare Hatšepsut, faraonka!“

„Co tedy při všech bozích Heliopolisu uděláme?“

„Heroldi slibují jídlo a pití z tabule faraona na doživotí...“

Nato vyšel Thutmose přede dveře, vrhl se před pastýři u ohně na zem a prosil: „Neprozrazujte mě! Tak jako že jsem Thutmose, syn boha Re, pána Vesetu, neprozrazujte mě! Jistěže má Maatkare, královna, všechnu moc v rukou, ale přijde den, kdy já, syn velkého Thutmose – kéž žije věčně – budu vládnout říši jako Pán Obou zemí. Pak na vás budu pamatovat jako dítě, které je povinováno díkem svým rodičům.“

Pastýři na sebe bezradně hleděli. Starší Thutmose se zvedl a řekl: „Pane, tvé slovo je nám rozkazem. Neboť hlas boha mluví z tebe, ne z velkých říše, kteří se ucházejí o tvou přízeň. Řekni, co po nás požaduješ?“

„Nežádám nic,“ odvětil Thutmose, „ale prosím jednoho z vás, aby mě doprovodil na cestě do delty, kde se zdržuje moje matka Iset v chrámu v Bubastisu. Nebude to k jeho škodě. Neboť až najdu svou matku, budu společně s ní bojovat o svou říši a bohové budou na mé straně.“

Nikdo z pastýřů nepromluvil, avšak dorozumívali se očima jako muži pouště, jimž je mlčení dostatečnou řečí. Starší, jmenoval se Anii, se zvedl od ohně, přistoupil před mladého Thutmose a padl na kolena: „Ó syne Hora,“ promluvil pokorně, „uznej mě jako svého sluhu. Kamkoliv půjdeš, budu tě věrně doprovázet.“ Přitom zvedl paže a držel je dlaněmi proti Thutmosovi.

Následujícího dne se oba vydali na cestu směrem na sever. Bárku neměli a vstoupit na nákladní člun bylo příliš velké riziko, a tak se Thutmose a Anii vydali pěšky podél Nilu. Thutmose měl na sobě staré roztrhané pastýřovo oblečení, a kdo ty dva potkal, považoval je za putující pastýře hledající práci. A takových bylo hodně.

Vydali se na cestu v čase peret, v době setby, a potulovali se po dobytčích trzích, kde statkáři a bohatí sedláci verbovali pracovní síly pro léto. Tam se hlasitě smlouvalo a vyjednávalo a za zakrytými ústy se šířily zprávy a klevety, a samozřejmě bylo mezi putujícími pastýři nejžhavější jedno jediné

téma, nezvěstný korunní princ a vyhlášená prémie.

V hlavním městě sykomorového kraje, kde byla obdělávaná země po obou stranách Nilu širší než kde jinde a kde byla proto potřeba pastýřů větší, čekaly jich stovky na nějakého pána. Po pěti dnech putování, když zásoby téměř spotřebovali, Anii mínil, že musí alespoň na pár dní vstoupit do služby, pokud nechtějí umřít hlady. Thutmose souhlasil.

A tak oba dřepěli v prachu a nabízeli se jako těžko prodejné zboží. Smrad dobytka, ovcí a koz jim bral dech, kolmé slunce vysušovalo kůži. Anii se díval ze strany na Thutmose, jak asi snese takové pokoření, ale Thutmose se usmíval. Jistě, dosud se zaobíral jen listinami předků, knihami moudrosti a svatým písmem, a ne dobytkem. Ale neviděl v tom žádnou pohanu nabízet zde svou pracovní sílu jako námezní dělník. Naopak, pociťoval hrdost, že je mezi nejchudšími z chudých.

Thutmose si zašil královský amulet do záhybů bederní roušky a i nyní se obával, tady na trhu v sykomorovém kraji, že by ho mohl někdo poznat. Proto dřepěl se zkříženýma nohama v písku, lokty opřené o kolena, hlavu skloněnou, aby se tak vyhnul pohledu sedláků.

„Žádný strach," uklidňoval ho starý Anii a položil mu ruku na rameno, „tady tě nikdo nepozná. Nikdo na tomto trhu neví, jak syn faraona – kéž žije věčně – vůbec vypadá. Jak by taky mohl? Veset je tak daleko."

Thutmose přikývl, jako by chtěl slova starce potvrdit. Vtom k nim přistoupil statný muž. Opíral se o hůl, odznak vesnického starosty, a měl vznešenou, těsně přiléhavou žlutou koženou kápi. Doprovázel ho sluha. „Jak se jmenuješ?" zeptal se starosta a ukázal holí na starce.

„Anii mě nazval můj otec, protože se i on tak jmenoval."

„A tenhle tady?" ukázal na Thutmose.

„Taky Anii, protože se tak jmenuju a jsem jeho otec."

„Hledáte oba práci?"

„Ano, pane, na pár týdnů, dokud nezačnou práce na našem vlastním poli v ohybu řeky."

„Umíš zacházet s dobytkem, starce?"

„Jistě.“

„A ten tady s kozami?“

„Jistě,“ odvětil Anii, ještě než stačil Thutmose něco říct. „Dobře. Dostanete spravedlivou mzdu. Můj sluha vás dovede domů.“

Mlčky šli Anii a Thutmose za sluhou k břehu řeky. Tam nastoupili do bárky, aby se přeplavili na druhou stranu.

Statek vesnického starosty byl jako ibisovo hnízdo v syté zeleni úrodné země. Kolem vysokého panského domu byla řada nenápadných chatrčí pro služebnictvo a personál, což svědčilo o blahobytu domácího pána, a jejich průvodce vykázal starému pastýři a jeho synovi v jedné z nich lůžko. Za ranního rozednění měli vyhnat stáda na pastviny.

Anii a Thutmose se hladově zakousli do chlebových placek, které dostali, měli hlad. A večer u ohně dával stařec mladému faraonovi pokyny, jak se má chovat ve styku s ostatními pastýři. V následujících dnech se měli večer vždycky sejít u ohně a určit další postup.

Jejich tichý rozhovor zanikal v hluku kolem táborového ohně. A zdálo se, že pastýři znají jen jedno téma, vysokou odměnu, kterou vyhlásil Největší z velkých říše na Thutmose, mladého faraona, a jeho přítele Amseta, jídlo a pití z tabule faraona na celý život.

Thutmose se rozplakal, když pomyslel na Amseta, který našel smrt v Nilu.

„Tobě se stýská, co?“ šťouchl ho do boku jeden pastýř. Thutmose si rychle setřel slzy z tváře a Anii souhlasně přikývl. „Ano, je poprvé pryč z domu, víš!“

Thutmose dlouho nemohl na rákosové rohoži usnout. O spánek ho nepřipravil řev pastýřů, ale jeho trýznivé myšlenky. Podle učení kněží, kteří ho vyučovali v moudrosti života, byl Amset vydán všanc věčnému zapomenutí. Protože místo aby jeho mrtvolu ochránilo sedmero svatých olejů před pomíjivostí, zřejmě sežraly jeho tělo červené ryby Nilu a nikdo neotevře jeho ústa hákem Mina a jeho ka a ba se nikdy nespojí s bohy ve Velkém domě.

V těchto myšlenkách nakonec Thutmose usnul a zdálo se mu, že krokodýlí

bůh Sobek zachytil Amseta svou nebezpečnou tlamou a položil ho do bílého pobřežního písku, kde ho našly Eset a Nebthet. První se dotkla životním klíčem jeho nosu, druhá posvátným olejem jeho prsou a jeho zlámané údy se spojily a rozervané maso spojilo, a Amseta tak ochránily proti mocnostem temnoty a zapomnění. A tak se do srdce Thutmose vrátilo štěstí a odpočíval jako měsíční bůh Chons během dne.

Probudilo ho mnohasethlavé mečení, bučení hladového dobytka, křik a kvákáním drůbeže. Anii po jeho boku mu položil ruku na rameno a hlasitě, aby to slyšeli i ostatní, řekl: „Vstaň, můj synu, Re-Harachte učinil nový den, práce čeká!“

Nejvyšší dozorce stáje vesnického starosty, podsaditě postavy, věrný odraz svého pána, přidělil Thutmosovi stádo koz s dvěma tucty zvířat a pastvinu blízko břehu řeky, označenou červenozelenými kůly. Až stín kůlů naroste do dvojnásobku délky, měl zahnat stádo ke stáji, kde čekají dojiči. Anii naopak se měl vydat se stádem dobytka k blízkému horskému údolí.

A zatímco Thutmose hlídal kozy, jeho pohled přelétal po dalekém Nilu, temné zeleni břehu a jasné zeleni řeky. Jak se mohla líně tekoucí voda tak najednou proměnit v dravé zvíře? Jak mohl životadárný bůh Nilu Hapu zničit život? Miliony let nebudou stačit, aby se na to zapomnělo.

Poslušně, jak mu bylo přikázáno, držel Thutmose kozy pohromadě, a když se stíny hraničních kůlů prodloužily, hnal stádo zpátky ke statku starosty. Už zdálky viděl osamělou ženu s bičem, která před sebou hnala jednu jedinou husu. Každý statek měl svou svatou husu, kterou bůh Amon miloval a která přinášela štěstí. Většinou byl krmením a opatrováním svatého opeřence pověřen otrok nebo děti otroka.

Pasačka rovněž směřovala k domovské stáji a Thumose na ni zavolal, aby počkala, že půjdou poslední kus cesty společně. Ale když pasačka zaslechla jeho volání, rozběhla se, a aby se rychleji dostala kupředu, poháněla husu bičem, jako by se pasáka koz obávala.

„Hej ty!“ zvolal Thutmose. „Pasačko husy, tak neutíkej!“ A když jeho volání zůstalo nevyslyšeno, rozběhl se za ní a dohonil ji. „Proč se mě bojíš?“ zeptal se Thutmose a položil ustrašené pasačce zezadu ruku na rameno. Chtěl ještě dodat, že je mladý Anii a pasák jako ona, ale k tomu se

nedostal. Protože pasačka se snažila vyprostit z ruky pronásledovatele jako antilopa v poušti u Horního toku Nilu a přitom pohodila hlavou stranou, takže Thutmose spatřil její tvář. A tento pohled zasáhl chlapce jako úder blesku Amona v době setby.

„Matko!“ zvolal rozechvěle. „Matko, ty?“

Pasačka se mu snažila vymanit, bezdůvodně přitom švihala bičem husu, kolébající se před ní, a obořila se na něho: „Pusť mě, cizinče, nech mě být!“

Nato Thutmose předstoupil před pasačku, uchopil ji za paže a úpěnlivým hlasem řekl: „Matko, to jsem já, Thutmose, tvůj syn Thutmose!“

Žena hleděla mimo něj a snažila se vymanit z jeho sevření. „Pusť mě, cizinče!“

„Ale já jsem přece Thutmose, tvůj syn,“ znovu to zkoušel chlapec, „ty mě nepoznáváš, matko?“

„Já pasu husu Amona,“ odpověděla pasačka zdánlivě neúčastně.

„Ty jsi Iset, moje matka!“

„Iset? – Já pasu husu Amona.“

Thutmose povolil sevření a pasačka hned nato utíkala pryč. Chlapec ji bezradně následoval.

V blízkosti dvora jim přišel naproti nejvyšší hlídač starosty. „Kéž tě Sutech potrestá pichlavým pohledem očí, jestli opustíš své stádo!“ volal už zdaleka a Thutmose se zastavil, aby se podíval na kozy.

Chlapec vykoktal slova omluvy, ukázal na pasačku husy a právě, když chtěl vyhrknout, že je Thutmose, mladý faraon, kterého v celé říši hledají, přistoupil nejvyšší hlídač k němu a tiše, aby to pasačka husy neslyšela, řekl: „Nech tu ženskou na pokoji. Ztratila rozum a mluví jen zmatené věci.“

„Ztratila rozum?“ zeptal se Thutmose nevěřícně a cítil, jak se mu železné pařáty zatínají do prsou.

„Ano, našli jsme ji polomrtvou, uvázanou na hřbetě osla, na okraji pouště. Jen bůh Amon, který je na nebi, asi ví, jak dlouho tam tak byla.“

„Přivázaná na hřbetě osla?“

„Ano, tak se zachází s cizoložnicemi. Zřejmě přitom ztratila paměť. Neví, odkud pochází, ani jak se jmenuje, je to ubohé stvoření. Ale co jí přikážeme, to vykoná. Nech ji na pokoji a starej se o své kozy.“

Zatímco nejvyšší hlídač mluvil, bůh Re, který zapaluje světlo v očích lidí, přetáhl závoj přes zornice mladého Thutmose, až se zapotácel a nehlučně klesl k zemi.

„Stůj při něm Chnum s beraní hlavou!“ zvolal nejvyšší hlídač a spráskl ruce nad hlavou. Pak odnesl chlapce zpátky do dvora a položil ho na rohož v jeho chatrči.

Hluk pastýřů se přiblížil a Thutmose se pomalu probral k vědomí. Když otevřel oči, poznal nad sebou ustaranou tvář Anniiho. „Iset! Moje matka!“ vypravil ze sebe Thutmose s námahou.

Starý pastýř přikývl a učinil konejšivé gesto, pak vystrčil z chatrče ostatní poháněče dobytka, kteří pozdravili probuzení chlapce rozčileným křikem. „Volá svou matku, chápete, je to poprvé, co je z domu!“

Pastýři pochopili a vzdálili se.

Když byli konečně sami, Thutmose se narovnal a tiše řekl: „Anii, potkal jsem svou matku Iset, slouží tu jako pasačka Amonovy husy!“

Anii se zděšeně zarazil, jako by vůbec neposlouchal, a teď najednou zaslechl něco naprosto strašného. „Jestli jsi při jasném rozumu, zopakuj svá slova!“

„Slyšel jsi správně, Anii, moje matka Iset je tady na dvoře. Opatruje svatou husu Amona. Ale...“

„Ale?“

„Ztratila rozum. Nepoznává mě, mě, svého syna Thutmose.“

Anii přistoupil ještě blíž k Thutmosovi a díval se mu zkoumavě do očí. „Re položil závoj přes tvé zornice...,“ spustil po chvíli.

Ale Thutmose ho přerušil: „Anii, věř mi, jsem při jasném vědomí! Bylo to rozčilení, které mi na krátký čas uloupilo smysly,“ a díval se prosebně na

starce.

Anii poznal vážnost Thutmosových slov a pravil: „Pane, co jsi učinil, že to všechno musíš vytrpět podle vůle bohů. Mluv, co se má nyní stát?“

„Musím mluvit s mou matkou Iset. Zvuk mého hlasu jí připomene minulost a rozum se k ní vrátí jako ka k bohům, a já slíbím Utě se lví hlavou, která nosí korunu Dolního Egypta, oběť tisíce kusů dobytka, jestli pozná mě, kterého v bolestech porodila.“

Anii se zvedl.

„Co zamýšlíš?“ zeptal se Thutmose.

„Půjdu za starostou a sdělím mu, že pod jeho střechou žije mladý faraon a jeho matka Iset.“

„Při Devateru bohů,“ přerušil ho Thutmose, „všechno můžeš udělat, jen tohle ne! Královna chtěla mou matku zabít. Nenávidí ji jako Sutech Usira. A tak jako se Sutech, pán pouště, zbavil plodného Usira tím, že ho hodil do Nilu, tak vyhnala Hatšepsut mou matku Iset na oslu do pouště, aby tam bídně zahynula. Ale Mut se supí hlavou, matka slunce, stála při ní.“

„Musela prodělat strašné věci,“ řekl Anii nezvučně. „Hraničí se zázrakem, že je ještě naživu.“

Nato Thutmose poklekl, předloktí položil souběžně na zem a mezi nimi přitiskl čelo do prachu a vroucně se modlil: „Ó můj otče Amone, který podivuhodným způsobem řídíš osudy lidí, jsi velký a nepochopitelné jsou tvé myšlenky.“

„Ale ty jsi faraon a vyvolený za Pána Obou zemí,“ pronesl nad ním Ánii znovu. „Nemůžeš tu zůstat a pást kozy starosty. To není vůle bohů.“

„Pokud byla vůle bohů, že uloupili faraonově matce rozum, pak nemohou být proti tomu, aby Thutmose, faraon, vodil kozy starosty na pastvu, místo aby vládl lidu.“

„Pane,“ namítl stařec a zvedl prosebně ruce k nebi, „v tobě proudí krev boha Re a nikdo ti nemůže upřít trůn kromě lidí, kteří jsou spolčeni se Sutechem, pánem všeho zla. Ale jako Usir přemohl Sutecha s rudýma očima, tak vždycky zvítězí dobro nad zlem, právo nad bezprávím a

Thutmose nad Hatšepsut.“

Chlapec vzal Aniiho ruku s hlubokými vráskami a políbil ji. Anii se ulekl.

„To není správně,“ bránil se a spěšně odtáhl ruku, jako by se dotkl žhavého oharku. „Ty, pane, jsi oko Hora a budeš žít miliony let, ale já jsem jen zrnkem písku v poušti, jeden z nekonečného množství, které vítr někdy zažene do moře nebo velkého proudu, v němž navždy zmizí, aniž by si toho někdo všiml. Já jsem starý muž a ty se mnou žertuješ, když mi líbáš ruku!“

„Ó ne, Anii,“ odvětil Thutmose, „jsem dalek toho, abych žertoval. Jsi ke mně dobrý jako otec. A i když jsi ještě neznal mé jméno, staral ses o mě jako o syna. Pokud se Reovi zlíbí, aby mě pozvedl na trůn Obou zemí, buď ujištěn, že budeš po mém boku.“

Thutmosova slova dojala starce natolik, že mu vhrkly slzy do očí. Ale ještě než našel odpověď, zaslechl divoký křik před chatrčí a nejvyšší hlídač vstoupil v doprovodu starosty dovnitř. Thutmose a Anii vyskočili. Beze slova ukázal nejvyšší hlídač mladému Thutmosovi faraonský znak. Thutmose, překvapený, zaražený, ztratil řeč, hmatal po své bederní roušce, aniž spustil pohled ze zlatých hieroglyfů. Tady, na tomto místě zašil amulet -zmizel. Nebylo pochyb, nejvyšší hlídač ho musel během jeho bezvědomí objevit a vzít. Kéž mu jsou Amon, Mut a Chons nápomocni!

Po okamžiku, který se zdál nekonečný, se zeptal starosta příkře, zatímco nejvyšší hlídač držel faraonský znak Thutmosovi před očima. „Odkud máš amulet faraona?“

Thutmose se obrátil pohledem ke starému Aniimu s prosbou o pomoc, ale Aniiho tvář zůstala strnulá a bezvýrazná. Chlapec si tedy dodal odvahu a třesoucím se hlasem odpověděl: „Amulet patří mně. Protože já jsem Thutmose, syn Hora, váš faraon...“

Když měsíc, doprovázený šakaly a zbožňovaný svatými paviány dvakrát obrátil svůj srpek, nastala pro faraonku doba, aby opustila Punt. A tak dala Nehsimu rozkaz, aby připravil lodě. Rudí obyvatelé Puntu s radostí vyšli z houštin lesů a přinášeli na rozloučenou poklady země, kmeny a vzácné

dříví, slonovinu a koše s kadidlovou pryskyřicí a vonící stromy i s kořeny, které nesli v sítích. Lodě z Nilu se ponořily tak hluboko, že Nehsi musel přikázat, aby se dál nenakládaly. Neboť dvakrát povede jejich cesta časem setby, kdy oceán vře vysokými vlnami.

Hatšepsut by tu zanechala všechno, jen Valaminju ne, krásnou družku trpasličího krále Perehua. Perehu však visel na Valaminje jako otec na svém dítěti a nabídl místo ní faraonce všechny poklady země a krásně stavěné, otrokyně, jenže Hatšepsut trvala na tomto jediném daru. Její oči hněvivě blýskaly a neúprosnými slovy dala najevo, že pokud jí Perehu nedá dívku darem, povede kvůli ní Ptahhotep válku a Valaminju přivede do Nilské říše násilím.

Tvář trpasličího krále Perehua se zalila slzami hněvu, protože poznal svou bezvýchodnou situaci.

„Tvá vůle, královno Egypťanů, je nezlomná jako černý kmen ebenového stromu. Já jsem malý král a nemůžu se protivit tvému přání. Tak si vezmi Valaminju, mou černou perlu. Ale dopřej mi ještě jedno poslední přání!“

„A to jaké?“

„Nech Valaminju ještě jeden den a jednu noc po mém boku...“

Hatšepsut naběhla na čele modrá žilka, tlustá jako červ, neboť pociťovala Perehuovo přání jako urážku. Ale ještě než mohla vyskočit a zuřivě mu odpovědět, položila jí Valaminja ruku na paži a smířlivě řekla: „Dovol to. Nic při tom neztratíš.“

Z jejích slov zaznívalo tolik něžnosti a důvěry, že se faraonka okamžitě dala přemluvit.

„V zemi Nilu,“ odvětila Hatšepsut, „není zvykem splnit poslední přání provinilce od té doby, kdy jeden otcovrah, který byl navěky odsouzen do žaláře, požádal o sladké datle. Vyplivl jádra u zdi vězení, z jader vyrostla palma a po letech vyšplhal po jejím kmeni vězeň na svobodu. Ale ty, Perehu, jsi nespáchal žádný zločin, ano, dokonce chápu tvé přání. Ať se tedy stane!“

Trpasličí král políbil Hatšepsut ruce a se svou černou perlou se vzdálil.

Zatím byly lodě Egypťanů tak naložené, že se jejich široká břicha ponořila hluboko do vody. Kočkodani křičeli v upletených klecích a z velkých košů zaznívalo štěkání drobných psů, leopardi leželi se spoutanýma nohama a na stěžních a v lanoví cvičily ochočené opice.

„Měli bychom tu zvířata nechat," namítal Nehsi. „Obávám se bouří ve východním oceánu, které v měsíci mechiru vybičují vysoké vlny. Čím víc budou naše lodě naložené, tím je nebezpečí větší."

„Nikdo by nám nevěřil, až budeme doma na březích Nilu vyprávět o divech této země," odpověděla Hatšepsut. „Řekli by, faraon Maatkare je velký faraon, který dokázal velké činy, ale divům v daleké zemi nikdo neuvěří, dokud je nespatří na vlastní oči. Proto ať od všech těchto divů zůstane jeden exemplář, až naše lodě zakotví ve Vesetu." Nehsi, který svou paní znal, když ještě nosila postranní kadeř dětství, věděl, že všechny námitky zůstanou nevyslyšeny, protože její vůle byla silnější než býk, jenž táhne pluh prašnou zemí. A tak Egypťané poslechli a nakládali dál lodě puntským bohatstvím až pod plachty, a ani v noci nesměli přerušit práci.

Této noci, v níž Perehu, trpasličí král, u Valaminji, černé perly, poprvé a naposled našel své štěstí, spěchal běžec vysokými lesy z Puntu ke skalní jeskyni, obklopené ohradou s divou zvěří. V této jeskyni opatroval Perehu velké poklady své říše, hromady zlata, perly velké jako vejce a zářivé kameny v barvě duhy.

Uzavřený v kazetě ze zlata ležel zlatý prsten, zdobený květinovým diamantem, tak krásným a tajemným jako purpurový šnek krásné ženy. Perehu pověřil běžce, aby nejrychlejší cestou tento prsten přinesl, protože ho chtěl dát na rozloučenou královně ze země na Nilu. A když se zlato ranního nebe slilo s tyrkysem dalekého oceánu a spojilo se jako obětní krev telete s nilským pískem při slavnosti veslování, objevil se král Perehu na břehu moře v doprovodu své tlusté ženy Eti a svých dvořanů a přivedl zpátky Valaminju, jak slíbil.

Perehu předal Hatšepsut zlatou kazetu se zvláštním prstenem a pravil: „Faraone Maatkare, kterému jsou bohové západu tak blízcí jako bohové východu, jihu a severu, přijmi tento prsten z ruky malého krále malé říše na jižním konci světa a opatruj ho jako vzpomínku na tuto dobrodružnou cestu do nekonečné dálky."

Hatšepsut přijala prsten s díkem, ale důležitější než tento šperk byl pro ni návrat černé dívky, kterou objala jako mladík svou milovanou. Pak námořníci opatřili lodě lanovím a horký vítr vzdul plachty. *„Na sever, na sever,“* zpívali Egypťané, *„kde sídlí Devatero bohů.“* A Punt a lidé země pomalu mizeli za horizontem.

Teprve teď si faraonka všimla, jak drahocenný prsten jí král Perehu daroval. Byl velký jako oblázek a záře v jeho nitru se podobala tekoucímu zlatu.

Hatšepsut se chystala prsten navléct Valaminje, avšak ta zděšeně odtáhla ruku, jako by se dotkla plamene olejové lampy.

„Copak je?“ zeptala se Hatšepsut udiveně. „Ten prsten je překrásný, podívej, jak zkrásní tvé štíhlé prsty!“

Ale Valaminja na to nepřistoupila a teprve na naléhavé dotazy prozradila pravý důvod: „V zemi, z které pocházím, se nazývá tento zářivý kámen krvavý diamant. Je vzácnější než bílé tele černé krávy a lpí na něm prastará kletba. Znám dost dlouho Perehua a jeho lstivost.“

Faraonka se zasmála, jako by Valaminja řekla něco hloupého. „Mé krásné dítě, v Kuši, zemi tvého otce, se mohou lidé obávat takových kleteb, avšak já, Maatkare, Paní Obou zemí, se neskloním ani před vůlí bohů, protože já sama jsem bůh a každý musí přede mnou lézt v prachu.“

Zatímco tak mluvila, navlékla si prsten s krvavým diamantem na levý ukazováček. Zkřížila berlu a bič na hrudi, a jako vždycky, když vykonávala tento svatý obřad, klesli všichni lidé před ní na zem. Veslaři pustili vesla, vojáci odložili zbraně, písaři štětce a uctívali Maatkare jako vládkyni severu a jihu slovy: „Kadidlo a myrhu na tvé údy, paní nebes, ženský Hore. Zříš jako hvězdy...“

Valaminja, která neznala zvyky země na Nilu jako Egypťané neznali bohy pastýřských králů, pohlédla na faraonku. Váhala, jestli má napodobit ostatní a vrhnout se na zem. Ale pak viděla hněvivé jiskry v jejích očích. Vyžadovaly poslušnost a podřízenost a přikazovaly: I ty padneš přede mnou, když to poručím, a její oči to poroučely.

A tak hrdá černá dívka padla na kolena, jak to ještě nikdy neudělala, ani před Perehuem, trpasličím králem a pánem Kuše, protože to u nich nebylo

zvykem. Její rty se dotkly zatuchlého rákosí na lodi a při tomto pokoření ji přepadla zlost a pochybovala, jestli někdo může milovat člověka, když po něm žádá něco takového.

Nekonečný se zdál čas, který tak strávila, dokud faraonka nevšímavě neodložila berlu a bič, a tím dala znamení, aby se všichni zvedli. Vidíš, říkaly její oči, všichni lidé leží přede mnou v prachu, když to chci – i ty.

Slunce kleslo na západním horizontu a vítr z jihu nadouval rudé plachty k roztrhání a lodě vzdychaly a kolébaly se tak, že Nehsi z vysoké zádi volal, aby kormidelníci, z nichž vždy dva obsluhovali, dlouhá vesla, nabrali kurz k blízkému pobřeží.

„Na sever, na sever!“ přerušila Hatšepsut povel kapitána lodi. „Když budeme prchat před každým závanem, tak doba setby nastane bez nás třikrát. Držte kurz!“

„Paní,“ volal Nehsi proti zpěněným vlnám, „jestli nepřehneme před touto bouří, možná už nikdo z nás čas setby nezažije.“

„Co jste to za ubohé veslaře,“ odvětila faraonka s hranou lhostejností, „není Maatkare, paní nebes, s vámi?“

Nato Nehsi změnil povel a zvolal: „Na sever, na sever!“ a veslaři poslechli.

Valaminja, která bázlivě dřepěla na zemi a vzhlížela k Hatšepsut jako dítě, pozorovala neklidné plápolání v očích královny a její strach rostl. Zvířata, vrhaná v klecích sem a tam, řvala jedno přes druhé a strašná rána, jež vystřelila jako obrovská pěst z hloubi oceánu a zasáhla bárku faraonky, připravila Valaminju na chvíli o vědomí. Když se opět vzpamatovala a s námahou rozpoznala, co se stalo, ležela Hatšepsut vedle ní na pevně spletených sítinách a kašlala páchnoucí slanou vodu, ale sotva byla schopná promluvit, neustále znovu křičela: „Na sever, na sever!“

Nehsimu se podařilo s velkou námahou propracovat se ke stožáru, kde ležela královna na zemi. Pravicí se pevně držel stožáru a levici napřáhl k Hatšepsut, aby jí pomohl vstát v kymácející se bárce, které každým okamžikem hrozilo, že se převrhne. Když faraonka odmítla chopit se Nehsiho bezpečné ruky, Valaminja se po ní natáhla. Ve smrtelném strachu se přimkla k silnému kapitánovi jako malé dítě, které se v koupací kádi třese

na paži matky.

Když však Hatšepsut viděla, že Nehsi pomohl černé dívce, když poznala Valaminjin smrtelný strach, napřímila se, mocně se rozpřáhla a vyrazila Valaminjinu ruku z ruky kapitána. Valaminja vykřikla bolestí a padla na zem právě v okamžiku, kdy vzdutá vlna udeřila do tančící bárky. Valaminju to zvedlo, lehce jako červený pouštní písek, jenž bouře v měsíci farmuti zvedne a donese na úrodnou zemi. Nehsi slyšel bázlivý křik – pak krásná černá dívka zmizela, jako by ji lačný oceán spolkl s pěnou u huby.

Nehsi zděšeně pohlédl na faraonku. Očekával, že propukne v nářek, možná se divoce rozkřičí. Ale nic takového se nestalo. Královna zírala do země. Teď poznal i Nehsi, co se stalo. Zpěněná vlna neodnesla jen Valaminju, ve vysokých vlnách zmizela i berla a bič faraona, prastaré znaky faraonské moci.

Při Devateru bohů! Od doby Ahmoseho je předával jeden faraon druhému, a dokonce i když faraon jako Maatkare Hatšepsut nezdědil berlu a bič, ale strhl je na sebe, byly to ony znaky moci, před nimiž lid po staletí ležel v prachu, protože od Ahmoseho, praotce, pocházely jako Šov z nosu Atuma.

Řev moře bránil jakékoliv výměně slov. A zatímco Nehsi železným stiskem držel faraonku, ta setrvávala v hlubokém zoufalství. Teprve když se bouře uklidnila, získalo její vědomí jasný obraz toho, co se stalo.

* * *

Horký pouštní vítr hnal rudé písečné mraky po zemi a nářek sloupů v chrámu zněl jako zpěv Amonových zpěvaček při svátku západu. Ustrašeně jako mladí ptáci hledali zedníci a řezači kamene, sochaři a malíři ochranu pod střechami a za výstupky zdí. Na práci nebylo ani pomyšlení.

Vtom Senenmutův hlas překřičel vytí větru, takže dělníci vylézali z úkrytů a bázlivě hleděli k nebi, odkud byl hlas slyšet. Největší z velkých říše tančil na nejvyšší terase chrámu jako. strašidlo, prapodivnými pohyby vyhazoval nohy do vzduchu, otáčel se kolem své osy a rozhazoval paže jako dítě, jež se koupe v prvním dešti měsíce mechiru.

„Snad se uráčíte jít do práce!“ volal neustále. „Nebo si myslíte, že bůh Amon sám sáhne po kladivu a dlátu? Já vám pomůžu na nohy!“

Muži neochotně poslechli, protože jim oči slzely, ale nikdo z mnoha set dělníků, kteří stavěli zádušní chrám faraonky, se neodvážil odporovat. Milovali Senenmuta, ale obávali se jeho moci, která ho povyšovala nad všechny úředníky říše, a jeho pěsti, kterou udeřil, kdykoliv se v přemíře pití přestal ovládat. A jak tak tančil na střeše chrámu, nemohlo být pochyb o tom, že si víc než dost zavdal červeného vína dovezeného z delty. Od břehu řeky se směrem k chrámu pohyboval malý průvod – byl to velekněz Puemre, doprovázený sloužícími, kteří skláněli hlavy, aby unikli písečné bouři.

„Nepleť se do mé práce!“ volal Senenmut už z dálky na kněze, protože v minulosti docházelo mezi nimi často k hádkám. Chrám jako tento nepostavil za tisíc let žádný faraon, chrám tak vysoký, že sahal až do nebe, s třemi terasami nad sebou. Žádný z prastarých svatých zákonů nepředepisoval, jak mají vypadat obydlí bohů, ale v průběhu časů se vžily ustálené kultovní obřady, které vyžadovaly zcela určité prostory. A o to se často přel geniální stavitel s velekněžem věrným tradici.

S přivřenýma očima – písek pálil na kůži jako oheň – vylezl Puemre na nejvyšší terasu. Když tam dospěl, byl Senenmut pryč. Kněz volal proti větru a písek mu skřípal v zubech, aby měl Senenmut rozum, že mu musí sdělit něco důležitého, ale opilý stavitel jako by se do země propadl. Teprve když Puemre zavolal, že jde o Amseta, stál Senenmut najednou před ním, nehlučně vyrostl ze země jako kolísající stéblo obilí.

„Našli Thutmose, faraona!“ oznámil velekněz nezvučně.

„Thutmose, Thutmose, celá země se strachuje o Thutmose! O Amsetovi, mém synovi, nemluví nikdo.“

„Amset odešel společně s Thutmosem. Vzali si bárku, aby jeli do Bubastise, kde chtěl mladý faraon najít svou matku. Ale ve velké zátoce řeky se loď převrátila. Pastýři našli mladého Thutmose, po Amsetovi není nikde ani stopy....“

Senenmut odstrčil kněze stranou a křičel jako šílený: „Musíte vyslat všechny pastýře a rolníky k ohybu řeky a prohledat každou píď země, musíte Amseta najít!“

Puemre pevně sevřel šílícího muže a zatřásl jím: „Tak mě poslouchej,

Největší z velkých říše! Tvé utrpení se dotýká i mého srdce, ale každé nové hledání po tvém chlapci by bylo zbytečné. Neštěstí se stalo v měsíci tybi, dnes se píše sedmý den mechiru. Od té doby stovky pastýřů hledaly Amseta, avšak Hapu, bůh řeky s mnoha ňadry, stáhl Amseta k sobě do hloubky, kde jsou ryby."

Nato se Největší z velkých říše rozplakal hlasitě jako dítě, až se to odráželo ode zdí, padl na kolena a uslzeným hlasem volal: „Ó Amone z Karnaku, postavil jsem ti chrám a obelisky, před nimiž se sklánějí ostatní bohové. Proč nakládáš tento trest na mou hlavu!" Při těchto slovech vzal do dlaní písek a vysypal si jemný prach na hlavu na znamení smutku.

Velekněz k němu přistoupil a zvedl ho, ale Největší z velkých ho odstrčil a naříkal: „Moje stavby mezi peřejemi a deltou řeky přispěly víc ke slávě bohů než zbožné modlitby tvých kněží. Ale zatímco tvůj bílý kouř stoupá k nebi, má díla zametá písečná bouře."

„I na mém oltáři dýmal už černý dým zločinu," přerušil ho Puemre. „To není důvod k tomu, abys proklínal bohy."

Avšak slova velekněze nedokázala Senenmuta utěšit. „Postavil jsem nesčetné chrámy na počest bohů. Tenhle bude můj poslední!"

Nato se velekněz rozčílil a zvolal: „Možná by ses měl v budoucnu odevzdat jen vínu jako děvky na předměstí." Senenmut prudce přikývl a v slzách pokračoval: „Dům Amona je dokončený až na onu halu na paměť cesty Hatšepsut do Puntu. Postavil jsem jednu sloupovou halu k jihu a druhou na sever, postavil jsem přes sto sloupů s čtyřnásobnou hlavou bohyně Hathor, vytesal jsem do skály jednu kapli pro Anubise a druhou pro Hathor s kravími rohy. Obydlí bohů je hluboko v kameni a jednou v roce, když se den a noc vyrovnají, se jeho tváře dotknou paprsčité paže boha Re. Dokonči ty, až se Hatšepsut vrátí, halu o Puntu. Ať písaři a sochaři naslouchají vyprávění faraonky a zvěční každé její slovo na stěnách, aby se i po tisíci letech mluvilo o faraonce Maatkare."

Velekněz chtěl protestovat, chtěl namítnout, že až poleví působení vína z delty, bude všechno vypadat jinak, ale pak poznal, že každá námitka je zbytečná, a zaraženě mlčel. Senenmut však odcházel odměřeným krokem, vzpíral se proti větru, sešel po rampě ke střední terase a zmizel v sloupové

hale. Z úkrytu vytáhl kožený vak a lil si z něho víno do široce otevřených úst, aniž se zakuckal. Zbytek vína si dal pod paži, opatrně vykoukl mezi sloupy, zda už Puemre odešel, a pak skákal nahoru po rampě k horní terase, jako by měl křídla.

S klesajícím sluncem písečná bouře polevila a Senenmut se posadil na práh, který vedl do nitra svatyně. Kamkoliv se podíval, hleděla na něho Hatšepsut, ze sloupů, ze stěn, dokonce na stropě se skvělo její jméno: *Maatkare, král Horního a Dolního Egypta, dcera slunce, milovaná Amonem, obdařená věčným životem.*

Byly vidět sochy klečící, kráčející, sedící, ze zelenavé žuly, růžového mramoru a bílého alabastru. Senenmut bděl nad každým úderem do kamene, nad každým tahem písma na zdi, a žádný měřič ho nemohl zmýlit, protože každou píď stavby sám přeměřil.

Chrám na západním břehu se stal symbolem jeho vlastního života. Cožpak nevytvořil z ničeho dílo, jaké nikdy nenajde sobě rovné? Nevložil všechnu lásku, jaké byl schopen, do návrhu této stavby? Kameni vzal veškerou tíhu a choval se k mohutné stavbě jako k milence – něžně, nadšeně, nábožně.

Jenže pak, v dvanáctém roce její vlády, se všechno změnilo. Její láska k němu, jeho láska k ní, a chrám na úpatí západního pohoří nabíral stále podivuhodnější tvary, šikmé obrysy, asymetrické přístavby, rušivé detaily. Puemre, kterého Hatšepsut vybrala na dohližitele nad všemi stavbami v říši, za to vinil víno, kterého jeho přítel Senenmut do sebe naléval stále větší množství, ale ve skutečnosti to nebylo víno, ale jeho vztah k Hatšepsut, jenž rozháral jeho ba, jeho duši. A Puemre mínil, že za to, že tento chrám, přes všechny slabiny, vyrostl k uměleckému dílu dosud nedosažené krásy, je nutné vděčit Senenmutovu nedozírnému géniu.

Stíny sloupů se prodloužily, a když se dělníci stáhli do svých příbytků a ve skalním pohoří se rozestřel klid, zvedl se Senenmut a kradl se k dolní terase, jejíž střed tvořily dva čtyřhranné rybníky. Největší z velkých říše se sklonil nad vodu a pozoroval svůj obraz jako své ka, ochranného ducha, který ho po celý život doprovázel. Usmíval se, protože i ka se usmíval, a neudivilo by ho, kdyby ka v tomto okamžiku k němu promluvil. Ale zrcadlový obraz mlčel a Senenmut se zvedl.

Rozhlédl se všemi směry, pak opustil chrám postranním východem a šel pár kroků na východ, k řece. Na úpatí nenápadného pahorku, který byl navršený ze stavebních sutin, s vypětím všech sil odstrčil kamennou desku, za níž se otevřela podzemní chodba. Stálo ho hodně námahy, než se mu podařilo pomocí ohnivé hůlky, kterou točil mezi prsty, roznítit plamínek, aby zapálil olejovou lampu. Pak se ale protáhl otvorem, zasunul zpátky desku a nehlučně klouzal chodbou, která se zdála nekonečná a vedla přímo na západ, pod chrám.

Senenmut ochraňoval toto tajemství jako své oči. Neboť i když ho nazývali Největším z velkých, byl přece jen obyčejným smrtelníkem, jemuž nepříslušelo místo odpočinku v chrámu. A kdyby dohlížitel všech staveb říše o tom věděl, okamžitě by dal stavbu zastavit. Senenmutovým úmyslem však bylo, aby byl ženě, kterou miloval, nablízku alespoň ve smrti.

Chodba vedla šikmo dolů k zásobní komoře, která byla naprosto prázdná, a odtud po třiceti krocích do prostoru, v jehož středu byl vystaven sarkofág. Tady se zdálo být všechno pohotově: kameny zdiva byly navršené, kladivo a sochor ležely připraveny. Kameny přesně zapadaly na sebe a Senenmut je pečlivě kladl do otvoru dveří, jak ho to starý Ineni kdysi naučil.

Čím výš narůstala zeď, tím pomaleji vykonával Senenmut svou práci. Neboť s každou řadou kamenů, kterou navršil, narůstalo vědomí, že už není cesty zpět a kámen, který zaplní poslední otvor, zapadne do zdi jako zámek, jenž se už nikdy nedá otevřít. Olejová lampa plápolala a Senenmut na okamžik zaváhal, avšak pak dopravil poslední kámen do otvoru ve zdi.

Senenmutovo zmizení způsobilo bezradnost mezi velkými osobnostmi říše. Dělníci pracující na hrobu mlčeli, protože milovali svého pána. A protože se nenašla žádná stopa, rozšířila se zpráva, že bohové zavolali geniálního stavitele k sobě, aby lidem nestavěl krásnější obydlí než ta, která jsou na nebi.

Zprávu ze sykomorového kraje, že byl mladý faraon zázračným způsobem zachráněn, roznášeli běžci do nejvzdálenějších končin země. Lid jásal a kněží vzdávali díky bohům. Puemre, první věštec Amona, shromáždil v chrámu v Karnaku kolem sebe kněze země, aby se poradili, kdo má po

Senenmutově zmizení vládnout v zemi.

Holohlavý kněz Junmutef, který kdysi přednesl korunovační proslov faraonky, se zvedl a řekl: „Proč hledáme regenta, není snad záchrana mladého faraona dost velkým odkazem na vůli bohů?“

První, věštec Puemre odvětil: „Thutmose je mladý, téměř ještě dítě, příliš mladý, aby mohl vládnout Hornímu a Dolnímu Egyptu. Toto byl přece důvod, proč Hatšepsut Maatkare vzala do vlastních rukou berlu a důtky.“

„Od té doby Nil desetkrát vystoupil z břehů,“ odvětil Junmutef a váhavě dodal: „Věří vůbec ještě někdo v návrat faraonky?“

Nato se v chrámu zvedl divoký křik jako v den tributu před královským palácem. Jedni viděli už jen v otázce výzvu bohům, mnozí ale dávali do úvahy, že Hatšepsut odtáhla do vzdálené země, daleko za velký oceán, a nikdo nezná nebezpečnou cestu tam. Junmutef se ale rozhorlil: „Faraon v zemi Punt pomůže Nilské zemi stejně jako žába z močálů čápovi ve východní poušti. Thutmose je mladík, už žádné dítě, a my sami jsme ho korunovali na faraona. Ať se ujme svého úřadu.“

Nejstarší z kněží předčitatelů nahlížel do ohmataných papyrusových rolí a pak citoval, že faraon smí opustit zemi jen k pronásledování nepřátel, ale Maatkare neodtáhla do války, aby pokořila nepřátele Egypta, takže nedbala svatých zákonů země.

„Ať žije Thutmose,“ zaznělo ze zadních řad, „ať žije mladý faraon!“

Dva dny a dvě noci mluvily holé hlavy v uzavřeném chrámu bez jídla a pití, jak bylo zvykem při velkých rozhodnutích. Pak se otevřely brány, Puemre vystoupil před čekající lid a oznámil, že podle svaté vůle Amona bude nadále Oběma zemím vládnout Thutmose, kéž jeho ka žije věčně. Za ženu si vezme dceru Hatšepsut Nofrure, aby se krev boha Re nadále dědila. Hieroglyfy s jeho jménem budou umístěny na všech chrámech země a při té příležitosti budou ozdobeny obrazy bohů.

Lidé jásali nad slovy velekněze. Puemre nastoupil do bárky *Amon září* a jel po proudu Nilu do hlavního města sykomorového kraje. Nyní, kdy pastýři a všichni obyvatelé země znali jeho tajemství, Thutmose taky prozradil, že pastýřka svaté husy je jeho matka Iset, kterou pochopové faraonky vyhnali

do pouště jako cizoložnici. A ti, kteří se o tom dozvěděli, plakali. Obžalovávali Sutecha s rudýma očima, pána všeho zlého, že matce budoucího faraona uloupil rozum. Plakali, když slyšeli, jak se jí snažil Thutmose vrátit vzpomínky na minulost tím, že neustále opakoval své jméno, svou ruku jí kladl na prsa a opakoval její jméno. Ale matka mladého faraona jen tupě hleděla a opakovala jména bez jakéhokoliv vzrušení, protože pro ni byla bez významu.

Návrat na bárce *Amon září* se podobal vítěznému tažení. Lidé na břehu Nilu padali k zemi a líbali písek, když se na horizontu objevila bílá plachta bárky. Jejich láska patřila mladému faraonovi, který prožil tak těžké utrpení. A kněží na všech místech ohlašovali, že pravda Maat s pštrosími pery na hlavě zvítězila nad zlem a při soudu mrtvých nebude mít srdce Hatšepsut žádnou váhu a pera bohyně Maat je stáhnou na váze spravedlnosti do hloubky.

Naděje mladého faraona, že důvěrně známé okolí Vesetu, nádhera chrámu a paláců přivolá zpátky vzpomínky Iset, se ukázala klamná. Její oči se zdály slepé pro světlo sídelního města, její uši hluché pro jásot lidu. Kde je svatá husa Amona, ptala se jen, chtěla ji odvést na pastvu. Nato se z očí Thutmose vyhrnuly slzy, prudké jako vodopád, který podemlel korunu hráze v obdělávané zemi, a v nekonečném smutku zvolal: „Kéž Devatero bohů potrestá ženu, která provedla tento hrůzný zločin, věčným zapomenutím!“ A kněží a velcí říše plakali s ním.

V bolesti plynuly dny, aniž se matce Thutmose vrátily vzpomínky. Faraon se rozhodl opustit palác ve Vesetu, který mu na každém kroku připomínal minulost, a usadit se v Memfisu, kde vládli už jeho předkové. Ale ještě než mohl uskutečnit své plány, přinesli běžci z delty zprávu, že v písku východní pouště se objevilo, oněch pět lodí, s nimiž faraonka před půl tisícem dnů odtáhla do Puntu – kéž nás Amon chrání.

Mezi kněžími se rozšířila panika a někteří se přeplavili přes Nil, aby v dálce Libyjské pouště našli útočiště, tolik se obávali hněvu faraonky. Mladý Thutmose ale předstoupil před Egypťany, silný jako Mont se sokolí hlavou, a zbavil lidi všeho strachu, protože Maat, bohyně práva a spravedlnosti, je na jeho straně. A přidal se Veser, spravedlivý vezír, a Amenhotep, kterého Thutmose určil za hofmistra a nástupce Senenmuta, a Puemre, první věštec Amona, a všichni tři ho ujistili svou věrností.

Třetího dne měsíce pachonse se nebe zatáhlo. Temné hluboké mraky visely nad žlutě svítícím Nilem. Vzduch stál a nebylo slyšet ani šepot palmového listí. Cikády přerušily mnohohlasé cvrkání a ve větvích mlčeli ptáci, jako by očekávali nástup Nejvyššího pěvce.

V tomto tichu se vynořily v ohybu řeky bárky faraonky, seřazené v přísném pořádku, se zplihlými plachtami. Veslaři namáhavě bičovali řeku, už dávno přestali zpívat. Na zádi první lodi stála v hrdém postoji Hatšepsut. Lidé, kteří jinak při pohledu na královskou bárku padali k zemi jako černé stromy severu pod sekyrou, stáli němě a zírali bez výrazu na navracející se flotilu. To už nebyla jejich faraonka, dcera velkého Thutmose, kéž žije věčně. I když na hlavě nesla vysokou korunu Obou zemí, i když hrdý vous zdobil její bradu a plizovaná bederní rouška obepínala její boky, králem Horního a Dolního Egypta nebyla!

Hatšepsut si už dávno všimla odmítavého postoje lidu. Cítila, že se muselo stát něco, co ji připravilo o autoritu, její úctu, co rozbilo její moc. Lidé dokonce ani neskláněli hlavy před jejím majestátem! A když lodě zakotvily v přístavu Vesetu, nepohnula se ani ruka. A Puemre jako jediný předstoupil před ni a řekl: „Paní, když ses odplavila, byla srdce všech na tvé straně a všechny roviny a pohoří byly tvé, protože tě Amon miloval jako svou dceru. Ale Sutech s rudýma očima vložil zlo do tvého srdce, k hrdosti ibise se přidružila zákeřnost kočky, k dobrotě husy lstivost hada. A jako had ohrožuje perseje, tak jsi usilovala o život Iset, matky faraona. Dala jsi rozkaz přivázat ji na osla a zahnat do pouště jako cizoložnici. Přitom bylo její svědomí čisté. Nyní se tvůj lid od tebe odvrátil, protože uznává Thutmose jako pravého faraona."

„Chci mluvit se Senenmutem!" zvolala Hatšepsut a nebrala Pumerovu řeč na vědomí.

„Se Senenmutem?" První věštec Amona zavrtěl hlavou. „Když se Senenmut dozvěděl o smrti svého syna, zmizel beze slova rozloučení. Jedni říkají, že skočil do Nilu, aby byl nablízku Amsetovi. Druzí tvrdí, že ho bohové zavolali k sobě, aby jim sloužil svým uměním. Tak krásný je chrám, který postavil na tvou počest."

Modrá žilka na čele Hatšepsut naběhla na tlustého červa, oheň jejích očí hrozivě vzplál a ruce se zaťaly v pěst. „Hoďte do vody zvířata, která jsme

přivezli sem z Puntu, rozsekejte stromy a rozbijte všechny poklady na tisíce kusů!“ zaječela vřískavě. Ale nyní jí dokonce její vlastní mužstvo odmítlo poslušnost.

Teď faraonka poznala, že její čas vypršel, a pohlédla na prsten s krvavým diamantem, který jí Perehu, trpasličí král, dal darem, strhla ho z prstu a hodila do Nilu. Pak vykročila proti proudu Nilu a šla tak celé dny, dokud ji neopustily síly.

Puemre ale splnil Senenmutovo poslední přání a nechal na zdech chrámu vylíčit cestu do Puntu, jak o ní vyprávěl černoch Nehsi. Tam je možné ještě dnes vidět otroky, kteří nesou kadidlovníky k plně naloženým lodím. I trpasličí král Perehu a jeho tlustá žena Eti jsou tam vyobrazeni. Obraz Hatšepsut by se však hledal marně.

Mladý Thutmose vešel do dějin jako Thutmose III. V sedmnácti taženích rozšířil egyptskou světovou říši až k Sýrii, Babylonii a Nú-bii. Jména a podobizny faraonky Hatšepsut nechal v chrámech a na obeliscích zničit. I když byly pro královnu za jejího života postaveny dva hroby, nebyla pohřbena v žádném z nich. Na přelomu století objevil francouzský archeolog v jednom hrobě faraonů tucet mumií, mezi nimi jednu ženu. Dlouhé hnědé vlasy jí sahaly až k pasu. Hrdý profil tváře se podobá těm několika málo sochám Hatšepsut, jež se dochovaly.

Philipp Vandenberg

FARAONKA

Ze života královny Hatšepsut

Z německého originálu Die Pharaonin

(Wilhelm Heyne Verlag GmbH, München 1985)

Přeložila Jana Pecharová

Redigovala Eliška Klímová

Odpovědná redaktorka Ivana Parkmanová

Obálku navrhl Ivan Brůha

Technická redaktorka Martina Adlová

Vydala Euromedia Group, k. s. – Knižní klub v Praze v roce 2008 jako svou 4196. publikaci

Vydání první

Počet stran 208

Sazbu zhotovil SF SOFT, Praha Vytiskly Tlačiarne BB, spol. s r. o., Banská Bystrica

TS 13/34

ISBN 978-80-242-2061-1